

Tid: kl. 08:30-17:00

Plats: Peterson-Berger hallen, OSD

Ordförande

Margareta Winberg (S)

Ledamöter

Robert Uitto (S)

Tahar Khalfallah (S)

David Adervall (S)

Ella Wallberg (S)

Anders Edvinsson (S)

Glenn Löfblad (S)

Anton Hammar (S)

Linn Berglin (S)

Bengt Bergqvist (S)

Cathrine Blomqvist (S)

Anders Frimert (S)

Jörgen Persson (S)

Elisabeth Lindholm (S)

Lena Bäckelin (S)

Kent Rosenqvist (S)

Jonny Springe (S)

Mia Eriksson (S)

Niklas Rhodin (S)

Ann-Marie Johansson (S)

Thomas Hägg (S)

Christer Siwertsson (M)

Susanné Wallner (M)

Jan-Olof Andersson (M)

Karin Ekblom (M)

Gunnar Hjelm (M)

Elise Ryder Wikén (M)

Elisabeth Svensson (M), 1:a vice ordförande

Margareta Gladh (M)

Pontus Nissblad (M)

Lise Hjemgaard-Svensson (M)

Veronica Eklund (M)

Cristine Persson (C)

Thomas Andersson (C)

Mats Gärd (C), 2:e vice ordförande

Olle Arnsten (C)

Bogna Wojtkiewicz Adolfsson (C)

Eva Hellstrand (C)
Jörgen Larsson (C)
Elin Lemon (C)
Elin Hoffner (V)
Bo Danielsson (V)
Marie Svensson (V)
Monalisa Norrman (V)
Peter Johansson (SD)
Ronny Karlsson (SD)
Thomas Johansson Nordqvist (-)
Bengt-Åke Arendolf (SD)
Anna Hildebrand (MP)
Karin Österberg (MP)
David Bell (MP)
Mats El Kott (L)
Lennart Ledin (L)
Lars-Erik Olofsson (KD)
Margareta Mahmoud Persson (KD)

Ersättare

Gudrun Olsson (S)
Fabian Werin (S)
Alvi Berglund (S)
Mohammad Reza Gholamy (S)
Leif Persson (S)
Björn Karlsson (S)
Ruth Karlsson (S)
Kjell Karlsson (S)
Bendigt Eriksson (S)
Fredrik Södergren (S)
Ida Collin (S)
Elmer Andersson (S)
Diana Lindström (S)
Katarina Sahlin (S)
Kristina Holm (S)
Maja Hedén (S)
Therese Zetterman (S)
Alf Larsson (S)
Leif D Sivertsson (S)
Britt Carlsson (S)
Henny Möhlhoff-Lindkvist (S)
Björn Sahlin (S)
Carina Fröberg (S)
Judith Hult (S)
Per-Erik Berglund (S)

Martine Eng (S)
Thomas Gutke (M)
Christer Kylsberg (M)
Irene Nyqvist (M)
Björn Hammarberg (M)
Sven Ringvall (M)
Staffan Granström (M)
Anna Ekroth (C)
Patrik Andersson (C)
Ingrid Kjelsson (C)
Jörgen Blom (V)
Sonny Hoffman (V)
Catarina Antán (V)
Åke Durre (SD)
Claes Sundberg (SD)
Rickard Lif (SD)
Jenny Persson (MP)
Anton Nordqvist (MP)
Katrín Wissing (MP)
Pär Löfstrand (L)
Malin Rimmö (L)
Marcus Eriksson (L)
Lars Bygdén (L)
Hans-Olof Andersson (KD)
Lena Persson (KD)
Stefan Nilsson (KD)

Övriga

1. Program Regionfullmäktige 9 oktober 2018
Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

- Program för regionfullmäktige 9 oktober 2018

2. Sammanträdet öppnas, upprop

Margareta Winberg (S)
08:30

Ärendebeskrivning

3. Val av två justerare och tid för justering
Ärendebeskrivning

Justering måndag 22 oktober kl. 10.00

4. Fastställande av föredragningslistan
Ärendebeskrivning

Enligt regionfullmäktiges arbetsordning har tillkännagivande om sammanträdet och föredragningslista över de ärenden som ska behandlas vid sammanträdet meddelats på regionens anslagstavla och gjorts tillgängliga för ledamöter och ersättare.

Förslag till beslut

Föredragningslistan fastställs som slutlig föredragningslista.

5. Fullmäktiges presidiums information (RS/213/2018) Margareta Winberg (S)
Ärendebeskrivning

6. Fördelning av inkomna motioner och Mats Gärd (C)
medborgarförslag (RS/11/2018)
Ärendebeskrivning

1. Motion från Mats Gärd (C) om Strategi för minskad förbrukning av fossila råvaror vid byggnationer (RS/604/2018) har tidigare fördelats till regionala utvecklingsnämnden och skulle besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018 men är nu framflyttad till 11 december 2018.
2. Motion från Lennart Ledin (L) och Mats El Kott (L), om hållbart flyg med nya flygbränslen (RS/805/2018) har tidigare fördelats till regionstyrelsen och skulle besvaras vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018. Regionstyrelsen har återremitterat ärendet så motionen kommer nu att besvaras vid fullmäktiges sammanträde 11 december 2018.
3. Motion från Lennart Ledin (L) och Mats El Kott (L), om att avveckla Länstrafiken och överföra verksamheten till regionala utvecklingsnämnden (RS/806/2018) har

tidigare fördelats till regionala utvecklingsnämnden och skulle besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018 men är nu framflyttad till 20 november 2018.

4. Medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus (RS/928/2018) har tidigare fördelats till regionstyrelsen och skulle besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018 men är nu framflyttad till 20 november 2018.
5. Motion från Olle Arnsten och Patrik Andersson (C) om att texta regionfullmäktiges direktsändningar på nätet (RS/1239/2018) har fördelats till fullmäktiges presidium och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 11 december 2018.
6. Motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept (RS/1240/2018) har fördelats till regionstyrelsen och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 20 november 2018.
7. Motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast (RS/1259/2018) har fördelats till regionstyrelsen och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 20 november 2018.
8. Medborgarförslag om att fotvårdsremissen återinförs (RS/1541/2018) har fördelats till vårdvalsnämnden och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 11 december 2019.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag godkänns.

Expedieras till

Sekretariatet

Beslutsunderlag

- §49 RF pres Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag
- Motion från Olle Arnsten och Patrik Andersson (C) om att texta regionfullmäktiges direktsändningar på nätet
- Motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept
- Motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast
- Medborgarförslag om att fotvårdsremissen återinförs (utan personuppgifter)

7. Allmänhetens frågestund 2018 (RS/8/2018)

Margareta Winberg (S)

08:45

Ärendebeskrivning

Vid varje fullmäktigesammanträde har allmänheten möjlighet att ställa frågor till antingen en namngiven fullmäktigeledamot eller ett visst parti. Frågorna ska vara skriftliga och undertecknade av frågeställaren. Frågorna ska lämnas in **minst en dag** före sammanträdet och besvaras vid en särskild angiven punkt under sammanträdet. Respektive fullmäktigeledamot eller parti ansvarar för att den som ställt frågan och övriga partier i fullmäktige får skriftliga svar vid eller efter sammanträdet.

Inkommen fråga:

- Fråga till allmänhetens frågestund om styrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll

Beslutsunderlag

- Fråga till allmänhetens frågestund om styrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll

8. Svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen (RS/944/2018) Christer Siwertsson (M)

Ärendebeskrivning

Det har inkommit ett medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen. Förslagsställaren exemplifierar sitt förslag genom att lyfta fram Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och ett pilotprojekt där lediga akutläkare kan gå in och arbetar under vissa timmar på ackord för att frigöra tid för ordinarie tjänstgörande läkare att ta sig an mer komplicerade vårdfall. Något som visat sig förkorta väntetiderna.

Alla patienter som kommer till akutmottagningen bedöms, triageras, utifrån de besvär och symtom man söker för. Triageringen görs av sjuksköterska enligt bedömningsstödet RETTS. RETTS ger då en rekommendation om prioriteringsnivå. Låg prioritering innebär att patienten, tyvärr, kan få vänta länge vid hög belastning medan högprioriterade tas omhand brådskande.

Region Jämtland Härjedalen anser, likt förslagsställaren, att det är angeläget att förkorta väntetiderna. Olika arbetssätt har därför testats över tid för att hitta lösning med syfte att korta väntetiderna. I de olika arbetssätten har oftast inte läkarbemanningen ingått, istället är det sjuksköterskors och undersköterskors arbetssätt som har varit aktuella för förändringar. Det ökade inflödet av patienter på akutmottagningen har till viss del krävt en ökad bemanning av läkare men då är det klinikerna som ökat sin läkarbemannings.

Ett sätt för att minska väntetider är att akutmottagningen har "snabbspår" för vissa svårare sjukdomstillstånd, t.ex. patienter med höftfrakturer, hjärtsvikt eller stroke. Detta frigör tid för övriga patienter.

Införandet av lättakuter i primärvården under våren 2018 är också en åtgärd som ska ge effekt på akutmottagningen. Patienter med enklare besvär, vilka ofta blir lågprioriterade med längre väntetider, har nu möjlighet att uppsöka primärvården utan att boka tid. Akutmottagningen har också möjlighet att hänvisa lämpliga patienter som kommer till akutmottagningen till en lättakut.

Att arbeta enligt projektet på Sahlgrenska sjukhuset kräver en läkarkompetens som inte akutmottagningen vid Östersunds sjukhus har tillgång till. För att klara av att handlägga patienter enligt streamteam krävs läkarkompetens med bred kunskap om akuta sjukdomar och hur de ska handläggas. Eftersom klinikernas läkare inte har rätt kompetens är det inte möjligt för dem att bemanna ett streamteam under sin jourledighet.

Akutläkarspecialiteten är en ny basspecialitet inom sjukvården sedan år 2015, tidigare fanns möjlighet till fortbildning från annan specialitet, och de stora sjukhusen har ofta varit föregångare jämfört med mindre sjukhus att införa specialiteten. Akutläkare har kompetensen att bedöma och handlägga patienter med akut uppkomna besvär utan någon begränsning till organsystem eller diagnoser. Efter att det blev en egen basspecialitet har många mindre sjukhus påbörjat införande av akutläkare. Funktion och arbetssätt för akutläkare skiljer sig åt mellan olika sjukhus, man försöker hitta bästa lösningen för just den mottagningens behov.

Att införa akutläkare innebär inte att man kan ta bort andra läkarkompetenser på akutmottagningen. Det behövs specialister med djup kunskap i medicin, ortopedi, kirurgi, barnmedicin, gynekologi mm. Det perspektivet måste vägas in vid ett eventuellt införande av läkare som är bredare in sin kompetens men inte har samma fördjupade kunskap i många av de sjukdomstillstånd som förekommer på akutmottagningen.

Funktion och arbetssätt för akutläkare skiljer sig åt mellan olika sjukhus, man försöker hitta bästa lösningen för just den mottagningens behov. Akutmottagningen i Östersund följer utvecklingen av bemanning med akutläkare på olika sjukhus men sammanfattningsvis konstateras att Region Jämtland Härjedalen för närvarande inte har förutsättningarna att införa akutläkare vid akutmottagningen.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till

Förslagsställaren

Chef Område Akutvård

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Beslutsunderlag

- §210 Regionstyrelsen Svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen
- Svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen
- Medborgarförslag om att korta långa väntetider på akutmottagningen (utan personuppgifter)

9. Fullmäktiges frågestund 2018 (RS/9/2018) Margareta Winberg (S)

Ärendebeskrivning

Vid varje fullmäktigesammanträde har ledamöter och tjänstgörande ersättare tillfälle att ställa frågor i dagsaktuella ämnen som berör regionens verksamhet eller roll i samhället till någon ledamot i regionstyrelsen. Frågorna ska vara korta och muntliga liksom svaren. Frågor och svar begränsas till två minuter vardera. En följdfråga får ställas och besvaras. Frågestunden får vara högst 30 minuter vid varje sammanträde.

10. Regionstyrelsens rapport till regionfullmäktige 2018 Ann-Marie Johansson (S) (RS/6/2018)

Ärendebeskrivning

11. Nämndernas och revisionens rapporter till regionfullmäktige 2018 (RS/7/2018) Ärendebeskrivning

Regionala utvecklingsnämnden

Vårdvalsnämnden

Gemensamma nämnden för samverkan

Gemensamma nämnden för upphandling

Patientnämnden

Revisorerna

12. Redovisning och svar på revisorernas granskningsrapporter 2018 (RS/283/2018)

Ann-Marie Johansson (S)
och Göran Fürstenberg
(M)

Ärendebeskrivning

- Granskning av geriatrisk kompetens (RS/756/2018)

- Granskning av anläggningsregister (RS/757/2018)

- Granskning av folkhälsoarbetet (RS/758/2018)

- Begäran om förtydligande av svaret på granskning av det suicidpreventiva arbetet
2017 (RS/207/2018)

Beslutsunderlag

- Granskning av geriatrisk kompetens(195131)
- Revisionsrapport Granskning av geriatrisk kompetens(195130)
- Svar på granskning av geriatrisk kompetens(202471)
- Granskning av anläggningsregister(195128)
- Revisionsrapport Granskning av anläggningsregister(195127)
- Svar på granskning av Region Jämtland Härjedalens anläggningsregister(202472)
- Granskning av folkhälsoarbetet(195124)
- Slutrapport uppföljande granskning Folkhälsoarbetet(195123)
- Svar på granskning av folkhälsoarbetet(202473)
- Begäran om förtydligande av svaret på granskning av det suicidpreventiva arbetet 2017(199721)

- Svar på förtydligande av svaret på granskning av det suicidpreventiva arbetet 2017(202470)

13. Delårsrapport augusti 2018 Regionens revisorer Elisabeth Svensson (M)
(RS/1621/2018)

Ärendebeskrivning

Revisorerna för Region Jämtland Härjedalen har lämnat in ett delårsbokslut per augusti 2018. Delårsbokslutet beskriver revisorerna verksamhet under perioden januari – augusti 2018. Granskningar pågår enligt beslutad revisionsplan för 2018 inom följande områden; ekonomistyrning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, produktions- och kapacitetsplanering, resultatförbättrande åtgärder samt chefsrollen. Flera hearingar har genomförts då verksamhetsföreträdare besöker revisorerna och svarar på frågor.

Delar av revisionskontoret medverkade i maj på Norrlandstingens revisionskonferens i Örnsköldsvik, samt vid Föreningen Förtroendevalda Revisorer i mellannorrlands (FFR) konferens i på samma ort.

Under året har ett samarbete etablerats med revisionen hos Östersunds kommun. Regionens revisionskontor utför t.ex. del av administrationen och har hittills utfört två fördjupade granskningar för kommunrevisorerna. Samarbete med andra kommuner har också initierats.

Det ekonomiska utfallet visar ett överskott på knappt 400 tkr under perioden. Intäkter kommer från utfört granskningsarbete hos regionens bolag samt utfört arbete hos revisionen hos Östersunds kommun. För helåret beräknas ett nollresultat.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018 för revisorerna i Region Jämtland Härjedalen godkänns.

Expedieras till

Revisorerna i Region Jämtland Härjedalen

Beslutsunderlag

- §55 RF pres Delårsrapport augusti 2018 Regionens revisorer
- Delårsrapport per augusti 2018 för Regionrevisorerna
- Bifogad fil: Delårsrapport per augusti 2018 för Regionrevisorerna

14. Delårsrapport augusti 2018 Patientnämnden Elisabeth Svensson (M)
(RS/1694/2018)

Ärendebeskrivning

Patientnämnden har inkommit med en delårsrapport per augusti 2018. Under våren anordnades bl.a. en regionkonferens i Luleå, samt att nämnden genomfört kommunbesök i Härjedalen, med besök vid hälsocentralerna i området.

Under året har 320 inkomna ärenden registrerats. Det noteras en minskning av antalet ärenden jämfört med motsvarande period föregående år. Minskningen ses tydligast inom primärvården. Andelen ärenden som berör vård och behandling samt

kommunikation och bemötande är högre jämfört med förra året, medan antalet ärenden som behandlar ärenden som handlar om ekonomi samt organisation och tillgänglighet är lägre.

Under perioden har arbetet med att återkoppla ärenden från 2017 till verksamhetschefer och ledningsgrupper fortsatt.

Vid årsskiftet trädde det nya klagomålssystemet och Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården i kraft. Lagen reglerar patientnämndernas verksamhet och ersätter den tidigare lagen om patientnämndsverksamhet. Arbetet med införandet har varit intensivt.

Patientnämnden ansvarar för att rekrytera, utbilda och tillsätta stödpersoner inom psykiatrisk tvångsvård. Under året har sex nya stödpersoner rekryterats. Flera av de rekryterade har språkkunskaper utöver svenska, men behovet av att göra riktade rekryteringsinsatser finns kvar. En intern utbildningsdag för stödpersoner kommer att genomföras i oktober.

Mål och aktiviteter är helt eller delvis uppfyllda enligt verksamhetsplan. Samtliga mål och aktiviteter beräknas vara uppfyllda vid årets slut.

Totalt ses ett överskott med 359 tkr. Överskottet beror till stor del på partiella tjänstledigheter av personal. Patientnämnden prognostiserar ett nollresultat för 2018.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018 för patientnämnden godkänns.

Expedieras till

Patientnämnden i Region Jämtland Härjedalen

Beslutsunderlag

- §56 RF pres Delårsrapport augusti 2018 Patientnämnden
- Delårsrapport patientnämnden Aug 2018

15. Delårsrapport augusti 2018 (RS/780/2018)

Ann-Marie Johansson (S)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalens ackumulerade resultat efter augusti 2018 var – 71,3 miljoner kronor, vilket var 34,8 miljoner kronor sämre än föregående år. Kraftigt ökade personalkostnader, fortsatt ökade kostnader avseende riks- och regionvård samt ökade läkemedelskostnader är de huvudsakliga orsakerna till underskottet. Kostnader för bemanningsföretag har minskat jämfört med föregående år, både för läkare och sjuksköterskor.

Nettokostnadsutvecklingen har under första halvåret visat på en betydligt högre ökningstakt 2018 jämfört med 2017, men har bromsats något under de sista månaderna och var efter augusti 4,6 procent jämfört med 5,0 procent föregående år. Dock är det långt kvar till målet på -2,5 procent.

Bruttokostnaderna fortsätter att öka och har efter augusti ökat med 5,6 procent,

motsvarande 176,3 miljoner kronor jämfört med samma period 2017. Ökningstakten har dock avtagit något sedan juni månad då ökningen var 6,1 procent.

Personalkostnaderna inklusive pensionskostnader är betydligt högre jämfört med föregående år och har ökat med 123,1 miljoner kronor. Kostnader för läkemedel har ökat med 23,4 miljoner kronor jämfört med föregående år, motsvarande 8,5 procent. Även kostnader för riks- och regionvård har ökat med 21,4 miljoner kronor.

Kostnaden för bemanningsföretag minskar och efter augusti var minskningen 29,8 miljoner kronor.

Intäkterna har under perioden ökat med 53,7 miljoner kronor, det är främst statsbidrag och övriga bidrag som ökat jämfört med föregående år.

Likviditeten har under 2018 försämrats med 31,5 miljoner kronor till 164 miljoner kronor. Under 2018 har regionen tagit upp lån från Kommuninvest på 100 miljoner kronor. Ytterligare upplåning kommer att ske både under 2018 och de efterföljande åren enligt beslutad finansplan.

Fortsatt ökade bruttokostnader och en hög nettokostnad indikerar att de resultatförbättrande åtgärderna inte hinner få önskad effekt under 2018. Intäkterna har hittills ökat jämfört med föregående år, men detta har samtidigt genererat ökade kostnader. Prognosen försämrats därför till -250 miljoner kronor.

För regionfullmäktiges strategiska mål finns totalt 106 framgångsfaktorer som ska bidra till att målen ska uppnås. Av dessa är 32 procent uppnådda, 58 procent är pågående 6 procent beräknas vara svåra att nå innan årets slut. 5 procent kan inte mätas förrän vid årsskiftet.

Andelen barn och unga som får ett första besök inom 30 dagar uppnås inte. Däremot uppnås målet för minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare.

Andelen vårdskador har minskat något men når inte målet och återinskrivningar har inte heller uppnåtts till fullo men närmar sig målvärdet.

Den totala sjukfrånvaron har sjunkit till 5,2 procent och når målet. Beroendet av bemanningsföretag ska minska, och en minskning har skett med 29,8 miljoner kronor jämfört med föregående år men når ännu inte samma nivå som 2015.

Nettokostnadsförändringen ska minska, men ökar jämfört med föregående år. Tillgängligheten ligger fortsatt under målnivån men primärvården närmar sig målen.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport augusti 2018 godkänns.

Expedieras till

Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- §226 Regionstyrelsen Delårsrapport augusti 2018
- Delårsrapport 20180831_inkl bilagor

- Skrivelse Revisorernas bedömning av delårsrapport augusti 2018
- Revisionsrapport Granskning av delårsrapport augusti 2018

16. Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen Ann-Marie Johansson (S) 2018 (RS/978/2018)

Ärendebeskrivning

Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen är motsvarigheten till likviditetsrapporten med undantaget att likviditeten inte längre redovisas i denna rapport. Likviditeten rapporteras istället direkt i månadsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut.

Syfte med rapporten är att följa upp regionens placeringar och skulder gällande avkastning mot uppsatta mål, tillgångsfördelning och följsamhet mot ”Reglemente avseende finansiering och skuldförvaltning samt förvaltning av likviditet och pensionsmedel”. Rapport över tillgångs- och skuldförvaltningen innehåller uppföljning av mål, innehavsförteckningar, avstämning mot givna limiter samt uppföljning av dynamiska riskprincipen.

Tillgångsportföljens avkastning har hittills under året varit 2,7%. Sett över en 5-årsperiod så har portföljen haft en real avkastning om 2,6% per år, vilket är bättre än det långsiktiga avkastningsmålet om 2% realt per år under en rullande 5-årsperiod.

Under perioden som rapporten avser har Region Jämtland Härjedalen tagit upp lån på 100 miljoner kronor från Kommuninvest. Den totala skulden till Kommuninvest uppgår nu till 200 miljoner kronor och den genomsnittliga räntan uppgår till 0,20 %.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Information om delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018 noteras till protokollet.

Expedieras till

Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- §227 Regionstyrelsen Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018
- Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018-08-31

17. Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier (RS/1189/2018) Susanné Wallner (M)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalen har delat ut årliga kulturstipendier sedan 1966, ett årligt kulturpris sedan 1990 och ett årligt samiskt stipendium sedan 1999 som regleras genom Reglemente för kulturpris och stipendier (LS/927/2014). Under processen för en ny Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022 (RUN/363/2017) så har behov framkommit att inrätta arbetsstipendier för professionella kulturskapare.

På nationell nivå finns stöd till enskilda kulturskapare och flera regioner, exempelvis Västerbotten och Norrbotten, har infört motsvarande stödsystem för att främja kulturskarpares möjligheter till konstnärligt skapande. Förslaget innebär att

komplettera Region Jämtland Härjedalens reglemente för priser och stipendier med sökbara arbetsstipendier inom bild- och formkonst, litteratur och scenkonst. Syftet är att möjliggöra konstnärlig utveckling för professionella kulturskapare i länet. För detta avsätts 50 000 årligen per stipendium inom tilldelad budgetram. Förslaget innebär även justering av nuvarande regler för kulturpriset där kravet på den konstnärliga gärningen lyfts fram, samt för stipendierna till unga kulturutövare där fokus ska ligga på utbildning.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-08-28, §209 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet antas.

2. De nya reglerna ersätter Reglemente för kulturpris och stipendier (LS/927/2014).

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden

Chef Område Kultur

Beslutsunderlag

- §108 Regionala utvecklingsnämnden Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier
- Förslag till Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet
- §209 Regionstyrelsen Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier

18. Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Susanné Wallner (M)

Peak Region AB (RS/1595/2018)

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige beslutade i februari 2018, § 37, att sälja halva sitt aktieinnehav i bolaget Peak Region AB till MIUN Bridges AB. Försäljningen villkorades med att ett nytt aktieägaravtal skulle arbetas fram där följande finns reglerat:

- Ägarnas och allmänhetens insyn

Parterna äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess. Bolaget ska låta allmänheten ta del av bolagets handlingar enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet enligt 2 kap tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.

- Styrelsens sammansättning

Till styrelsen ska minst en gemensam ledamot utses av Krokoms kommun, Åre kommun, Östersunds kommun eller Region Jämtland Härjedalen.

Enligt beslut som fattades vid senaste bolagsstämman i Peak Region AB skulle den valda styrelsen ta fram förslag till ny bolagsordning, aktieägaravtal samt ägardirektiv. Förslag till nya bolagshandlingar har presenterats och efter diskussioner med representanter för Region Jämtland Härjedalen har vissa justeringar gjorts.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-09-25 § 228 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv för Peak Region AB godkänns.

Expedieras till

Peak Region AB

Regionala utvecklingsnämnden

Beslutsunderlag

- §138 Regionala utvecklingsnämnden Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region AB
- NYTT Förslag till ny bolagsordning
- NYTT Förslag till nya ägardirektiv
- NYTT Förslag till nytt aktieägaravtal
- §228 Regionstyrelsen Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region AB

19. Justering av bolagsdokument AB Transitio (RS/1596/2018)

Susanné Wallner (M)

Ärendebeskrivning

Transitos affärsidé är att anskaffa och förvalta tågfordon för uthyrning till bolagets ägare och tillhandahålla tungt underhåll samt så kallade högvärdeskomponenter till fordonen. Region Jämtland Härjedalen är en av 20 ägare till Transitio AB. Varje delägare äger 5 %. Norrtåg AB hyr tåg genom Transitio AB.

Under hösten 2017 har en översyn av de styrande dokumenten genomförts. Det framkom behov av att göra justeringar i ett flertal styrande dokument. Styrelsens ändringsförslag har förankrats och redovisats i ägarrådet den 8 februari 2018. Ändringarna ska godkännas av samtliga aktieägare.

De styrande dokument som behöver justeras är: Aktieägaravtal, Bolagsordning, Instruktion för valberedning, Instruktion för ägarrådet, Ägardirektiv och Instruktioner för verkställande direktör.

Tabell över ändringsförslag framgår av skrivelse från AB Transitio.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-09-25 § 229 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen godkänner föreslagna justeringar i AB Transitios bolagsdokument.

Expedieras till
AB Transitio
Regionala utvecklingsnämnden

Beslutsunderlag

- §139 Regionala utvecklingsnämnden Justering av bolagsdokument AB Transitio
- Skrivelse: Beslut om justeringar i bolagsdokument - AB Transitio
- §229 Regionstyrelsen Justering av bolagsdokument AB Transitio

**20. Svar på motion från Mats El Kott (L) och Lennart Martine Eng (S)
Ledin (L) om inkassoverksamhet (RS/672/2018)**

Ärendebeskrivning

Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L) har lämnat en motion om inkassoverksamheten till regionfullmäktige. I motionen föreslår de att Region Jämtland Härjedalen ska säga upp avtalet om inkassoverksamheten och att regionen själv ska ta över verksamheten utan att ytterligare personal anställs.

Region Jämtland Härjedalen anlitar för närvarande Inkassoföretaget Visma för kravverksamheten. Det kostar inte regionen något att anlita inkassobolaget, tvärtom får regionen ta del av de avgifter som tas ut av gäldenären. De senaste åren har Region Jämtland Härjedalen haft en nettointäkt på 450 000 kronor per år för inkassoverksamheten inklusive ränta på utestående kundfordringar, dvs ingen nettokostnad alls.

Att bedriva inkassoverksamhet i egen regi skulle bli alltför kostsamt då en ny verksamhet behöver byggas upp med kompetent personal och systemstöd.

Efter att ha frågat samtliga landstingen/regioner, varav 16 stycken svarade, så anser alla att det inte skulle vara en fördel att hantera påminnelser, inkasso och efterbevakning med mera i egen regi utan de bedömer att det är alltför resurs- och kostnadskrävande. De delar bedömningen att det är bättre att anlita ett bolag som är specialister på området och är vana att ta samtal och diskussioner med våra kunder i ärenden kring uteblivna betalningar och att detta blir billigare utan att kunderna på något sätt blir lidande.

Med anledning av detta föreslås att Region Jämtland Härjedalen fortsätter att anlita upphandlat externt inkassoföretag för hantering av regionens kravverksamhet.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen avslås.

Expedieras till

Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L)
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- §230 Regionstyrelsen Svar på motion från Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L) om inkassoverksamhet

- Bilaga till svar på Motion om Inkassoverksamhet i egen regi_
 - Motion från Mats El Kott och Lennart Ledin (L), om inkassoverksamhet
- 21.** Svar på motion från Elin Lemon m.fl. (C) om Martine Eng (S)
möjlighet att införa ett bemanningsplanerings- och
uppföljningsverktyg av WFM-typ (RS/883/2018)

Ärendebeskrivning

Centerpartiet inkom 2018-04-24 med en motion (Dnr: RS/883/2018) med yrkandet att Region Jämtland Härjedalen ska undersöka möjligheterna att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningssystem av WFM-typ. Fördelar som lyftes fram med denna typ av systemstöd var bl.a. bidrag till jämna arbetsflöden, optimerad schemaläggning, automatisk övervakning av regelverk, underlag för budgetuppföljning och delaktighet bland personalen i arbetstidsplaneringen.

Region Jämtland Härjedalen använder idag personal-/lönesystemet Heroma. I Heroma finns alla anställdas scheman, anställningsuppgifter, skatteuppgifter med mera. Kopplat till Heroma finns systemet Kom o Gå som hanterar personalens registrering av arbetad tid (flex) samt Heroma Självservice där medarbetarna själva ansöker om ledighet, registrerar övertid, schemabyten med mera.

Inom flera av regionens verksamheter finns behov av att mer i detalj kunna planera scheman med de positiva effekter Centerpartiet beskriver i sin motion. Heroma har inget bra stöd för detta i nuläget varför en del av regionens enheter infört andra schemaplaneringssystem, till exempel Medinet.

Då behovet av ett enhetligt systemstöd för arbetstidsplanering för hela regionen har identifierats har sedan ett år tillbaka ett utvecklingsarbete inletts i samarbete mellan Region Jämtland Härjedalen, åtta andra landsting/regioner som använder Heroma samt leverantören av Heroma – CGI. Syftet med utvecklingsarbetet är att i Heroma utveckla systemstöd för schemaplanering motsvarande den WFM-typ Centerpartiet föreslagit. En arbetsgrupp arbetar med frågan bestående av representanter från landstingen/regionerna och CGI. Region Jämtland Härjedalen investerar ca 250 000 kr i utvecklingsarbetet. Resultatet av utvecklingen levereras etappvis och CGI räknar med att leverera en färdig systemlösning under våren/försommaren 2019.

Parallellt med detta utvecklingsarbete undersöker Region Jämtland Härjedalen även andra systemlösningar på marknaden. Regionens olika verksamhetsområden har olika behov av systemstöd och har arbetat med utveckling av IT-stödet med inriktning både på bemannings- och arbetstidsplanering såväl som produktionsplanering. Kopplingen mellan lönesystemet Heroma och ett framtida bemanningsplaneringssystem är viktig för att möjliggöra en automatiserad löneproduktion utifrån verksamhetens bemanning och arbetstidsförläggning. Av den anledningen behöver utvecklingen ske samordnat i hela verksamheten och följa den nu pågående utvecklingen av Heroma.

Bland annat har en undersökning gjorts av det planeringssystem som används i Region Västernorrland. Ett annat utvecklingsarbete genomförs på Psykiatrin med ett system för produktions- och bemanningsplanering.

Genom det pågående utvecklingsarbetet finns en pågående process att införa ett

systemstöd för schemaplanering som ska möta verksamhetens behov. Region Jämtland Härjedalens ställningstagande är att inte i dagsläget införa något ytterligare system för arbetstidsplanering i avvaktan på resultatet av detta arbete.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Expedieras till

Motionärer

Personaldirektör

Beslutsunderlag

- §232 Regionstyrelsen Svar på motion från Elin Lemon m.fl. (C) om möjlighet att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningsverktyg av WFM-typ
- Motion från Elin Lemon m.fl. (C) om möjlighet att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningsverktyg av WFM-typ

22. Anmälan och svar på interpellationer och frågor (RS/10/2018)

Ärendebeskrivning

1. Interpellation från Mats El Kott (L) om digital konsultation (RS/1705/2018)

2. Fullmäktige fråga från Mats El Kott (L) om kontakt med anställda (RS/1706/2018)

Beslutsunderlag

- Anmälan av inkomna interpellationer och frågor RF okt 2018
- Interpellation från Mats El Kott (L) om Digital konsultation
- Fullmäktige fråga från Mats El Kott (L) om kontakt med anställda
- Svar ip M El Kott digital konsultation
- Svar fråga från M El Kott anonymisera anställda

23. Valärenden 2018 (RS/1/2018)

Jonny Springe (S)

1

Program Regionfullmäktige 9 oktober 2018

Program för regionfullmäktiges sammanträde 9 oktober 2018

Lokal: Peterson-Berger Hallen, OSD, Krondikesvägen 93, Östersund

Tisdag 9 oktober

08.30 Sammanträdet öppnas, upprop
Allmänhetens frågestund

09.30 Paus 30 min

10.00 Ärenden enligt föredragningslistan

12.00 Lunch

13.00 Ärenden enligt föredragningslistan

14.30 Paus 20 min (gruppleträff)

15.00 Ärenden enligt föredragningslistan

17.00 Slut

Med reservation för ändringar

Grupplokaler

Peterson-Berger (S)

Vinterrummet (M)

Rum 10 (C)

Sonaten 2 (V)

Rum 6 (MP)

Loge 7 (L)

Rum 9 (SD)

Loge 8 (KD)

6

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag

RS/11/2018

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag (RS/11/2018)

Sammanfattning

1. Motion från Mats Gärd (C) om Strategi för minskad förbrukning av fossila råvaror vid byggnationer (RS/604/2018) har tidigare fördelats till regionala utvecklingsnämnden och skulle besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018 men är nu framflyttad till 11 december 2018.
2. Motion från Lennart Ledin (L) och Mats El Kott (L), om hållbart flyg med nya flygbränslen (RS/805/2018) har tidigare fördelats till regionstyrelsen och skulle besvaras vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018. Regionstyrelsen har återremitterat ärendet så motionen kommer nu att besvaras vid fullmäktiges sammanträde 11 december 2018.
3. Motion från Lennart Ledin (L) och Mats El Kott (L), om att avveckla Länstrafiken och överföra verksamheten till regionala utvecklingsnämnden (RS/806/2018) har tidigare fördelats till regionala utvecklingsnämnden och skulle besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018 men är nu framflyttad till 20 november 2018.
4. Medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus (RS/928/2018) har tidigare fördelats till regionstyrelsen och skulle besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 8-9 oktober 2018 men är nu framflyttad till 20 november 2018.
5. Motion från Olle Arnsten och Patrik Andersson (C) om att texta regionfullmäktiges direktsändningar på nätet (RS/1239/2018) har fördelats till fullmäktiges presidium och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 11 december 2018.
6. Motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept (RS/1240/2018) har fördelats till regionstyrelsen och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 20 november 2018.
7. Motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast (RS/1259/2018) har fördelats till regionstyrelsen och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 20 november 2018.
8. Medborgarförslag om att fotvårdsremissen återinförs (RS/1541/2018) har fördelats till vårdvalsnämnden och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 11 december 2019.

Fullmäktiges presidium

2018-09-28

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag godkänns.

Beslut

1. Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras till

Sekretariatet

Beslutsunderlag

- Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag RF okt 2018
- Motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept
- Motion från Olle Arnsten och Patrik Andersson (C) om att texta regionfullmäktiges direktsändningar på nätet
- Motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast
- Medborgarförslag om att fotvårdsremissen återinförs

2018 -06- 19

Dnr. RS. 1239 / 20. 18

Centerpartiet

Motion angående att texta regionfullmäktiges direktsändningar på nätet.

Tillgänglighet - för alla

De mest grundläggande förutsättningarna för vår demokrati är delaktighet och inflytande. Digitaliseringen påverkar allas vardag och innebär utmaningar men också möjligheter att tillgängliggöra regionens handlingar och direktsändningar på webben, oavsett t.ex. ålder eller funktionsnedsättning. Enligt Hörselskadades Riksförbund behöver ungefär 12-15.000 personer i Region Jämtland-Härjedalen textning för att uppfatta vad som sägs i en video.

Centerpartiet anser att det är en viktig demokratifråga att kunna ta del av fullmäktiges direktsändningar och vill göra digital offentlig service tillgänglig för alla.

Automatiserade lösningar för textning finns idag inbyggd i vissa videotjänster och utvecklingen går fort på området - vi ser en stor potential i tekniken. Vi ser också en framtida öppning kring automatisk textad översättning för att kunna följa debatten om man har något annat modersmål än svenska.

Vi yrkar:

att Region Jämtland-Härjedalen inför nästa upphandling för fullmäktiges direktsändningar upphandlar teknik för automatisk textning.

Olle Arnsten, Centerpartiet

Patrik Andersson, Centerpartiet

2018 -06- 19

Dnr. RS / 1240 / 2018

MOTION fysisk aktivitet på recept

När fysisk aktivitet (FaR) på recept togs bort från Landstinget i Jämtland Härjedalen berodde det på att många läkare inte tyckte det var "attraktivt" att skriva ut. Det var ett fåtal av läkarna som använde möjligheten.

Det fanns också delar i relationen till Jämtland/Härjedalens idrottsförbund som kan kritiseras.

Jag anser emellertid att FaR är värdefullt för folkhälsan och för rehabilitering och anser att Region Jämtland Härjedalen ånyo bör införa det. Detta bör kunna ske i en samverkan med de lokala idrottsföreningarna runt om i länet.

Med ovanstående som bakgrund yrkar jag

- att Region Jämtland Härjedalen återinför FAR
- att det inledningsvis kan ske som ett försök på några hälsocentraler
- att möjligheten med samverkan med lokala idrottsföreningar undersöks

Olle Arnsten
centerpartiet

CENTERPARTIET

2018 -06- 2 1

Dnr. RS. 1259/2018

MOTION

Ta bort plasten i plastmuggen!

För att klara klimatmålen och övergången till ett hållbart samhälle måste vi ersätta det fossila med förnybara råvaror. Skogen är vår allra största naturresurs. I Jämtland Härjedalen är drygt 60% av landarealen skog. Istället för plaster gjorda av olja kan vi göra bioplaster.

Regionens verksamheter använder stora mängder engångsmaterial. Det kan vara fråga om engångsmuggar i plast eller papper, engångsförkläden, operationsdukar eller andra typer av engångsartiklar. I det senaste miljöbokslutet framkommer det att avfallsmängden ökar och att exempelvis koldioxidavtryck av användande av engångsmuggar är 50 ton koldioxid per år!

Vi kan växla upp vårt miljöarbete genom att först och främst minska användandet av engångsmaterial och i andra hand ersätta det vi behöver använda av verksamhetskritiska skäl med förnyelsebara material.

Centerpartiet i Region Jämtland Härjedalen yrkar:

att

region Jämtland Härjedalen från 2020 fasar ut användande av engångsartiklar i fossilbaserad plast som ej är nödvändiga utifrån behov av smittskydd, patientsäkerhet eller andra verksamhetskritiska anledningar.

Thomas Andersson

Elin Lemon

Mats Gärd

Eva Hellstrand

Olle Arnsten

Ingrid Kjellsson

Bogna W Adolfsson

Patrik Andersson

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

2018 -08- 28

Dnr. RS.1541/20.18

Medborgarförslag

Till
Region Jämtland Härjedalen
Box 654
831 27 Östersund

Datum: 20180821

Namn: Ulla Kivenjuuri

Förslaget i korthet:

Jag önskar att fotvårdsremissen återinförs.

Motivering (beskriv och motivera ditt förslag):

Det är kortsiktigt besparing att ha tagit bort remissen.
Det blir ökade kostnader för regionen då man inte kan sköta sina fötter genom att det behövs tätare läkarbesök. Att tunga fotvård själv är dyrt och då blir det längre mellan de besöken.
Fotvård behövs för att kunna hålla rätt till rörelse som är så viktig för oss reumatiker!

Härmed godkänner jag att Region Jämtland Härjedalen lagrar och behandlar de personuppgifter jag lämnat.
Förslaget kommer att diarieföras och blir därmed offentligt, förslaget kommer även att bli publicerat på regionens webbplats.

Underskrift: Ulla Kivenjuuri

7

Allmänhetens frågestund 2018

RS/8/2018

2018 -10- 05

Till Regionfullmäktiges ordförande Region Jämtland Härjedalen
9 oktober 2018:

Dnr. RS/8 /2018.

Revisorerna har de senaste åren riktat kritik mot regionstyrelsen och skriver exempelvis i sin Revisionsberättelse för 2016:

"Vi riktar en anmärkning mot regionstyrelsen mot bakgrund av att vi bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande. Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för vår anmärkning **avstyrker vi att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Regionstyrelsen".**

Denna rekommendation har upprepats av revisorerna tre år i rad!

I den senaste revisionsberättelsen skriver revisorerna

"Vi bedömer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även verksamhet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2016, jämfört med föregående år. **Det egna kapitalet är förbrukat och regionen har nödgats påbörja extern lånefinansiering".**

Ni säger att "ni inser att det ekonomiska läget är mycket allvarligt och att flera av de uppsatta målen inte uppnåtts, att ni tar revisorernas kritik på största allvar."

Vi undrar då:

- *Vad mer skall regionstyrelsen brista i för att ni i regionfullmäktige **inte** skall ge dem ytterligare ansvarsfrihet?*
- *Handlar det om hur många miljoner de skall gå back innan det händer något? 500 miljoner/år, låter det rimligt? Eller är det att patientskadenivån skall öka än mer? Som redan ligger på höga procent.*

Revisorerna fortsätter:

"Styrelsens återrapportering av de mål som beslutats av regionfullmäktige i årsredovisningen utgår från rapportering av styrelsens framgångsfaktorer som tillsammans med mål i Regiondirektörens verksamhetsplan och de finansiella målen ska visa hur arbetet med mål och måluppfyllnad uppnåtts. Det saknas en sammanfattande redovisning och analys av hur fullmäktiges mål har uppnåtts och fortfarande saknas i flera fall mätbara mål. Måluppfyllelsen enligt det uppdrag som fullmäktige gett styrelsen anser vi därför inte vara möjlig att i sin helhet bedöma".

- *Finns det något ökat krav på transparens för att återställa bristen på återkoppling?*
- *Vilka nya krav ställer ni på regionstyrelsen för att återställa den obalans som uppstått?*

Med anledning av att man inte lyckats efterfölja den styrmodell som regionen antagit angående månatliga uppföljningar, samt brist på formulerade mätbara mål för kvalitet och patientsäkerhet enligt revisionsrapporten släppt 2017, så har man också inte lyckats att följa upp verksamheten i samma utsträckning som tidigare år. Citat:

"Jämfört med tidigare års månadsrapporter har tonvikten på ekonomi blivit allt större och uppföljning av verksamhet blivit mindre. Det sker t.ex. ingen uppföljning längre av vårdrelaterade infektioner, oplanerade återinskrivningar, minskad antibiotika, produktion och sjukfrånvaro."

Hur är ert förtroende gentemot tjänstemännen med anledning av förskjutningen av fokus från de fyra områdena i styrmodellen för de månatliga rapporterna till endast ett område?

"Det saknas upplysningar om sjukfrånvaron och en beskrivning och analys av hur den besvärliga personalsituationen med rekryteringsproblem och väntade pensionsavgångar inom flera yrkesgrupper kommer att påverka regionen i framtiden".

Ett förslag är att regionstyrelsen sätter sig ner och gör en behovsanalys på hur många av alla arbets kategorier som de har behov av det närmaste året, de kommande 5 och 10 åren. Räkna in den åldrande befolkningen i vårdbehov samt kommande pensionsavgångar bland personalen.

Ett samarbete med MIUN med uppdragsutbildning hade kanske hjälpt till i denna sköra situation, speciellt när det gäller specialistsjuksköterskor som är så svårrekryterade. Att likställa all personals utbildningsmöjligheter, precis som läkarna, utgå från att utbildning är en självklarhet under arbetslivets gång och karriär, AST.

Vi som författar denna skrivelse anser att detta skapar en kontraproduktivitet inom Regionen och undrar därför följande:

Finns det därför skäl att tro att styrelsens kompetens angående dessa mål är bristfälliga och kan styrelsens kompetens i sakfrågor kompletteras till en nivå av personer som arbetar ute i verksamheten med dessa sakfrågor, som gör att man kan skapa en verksamhetsuppföljning enligt den styrmodell som är beslutad, och fullfölja sitt uppdrag?

Mvh

Charlotte Esping Svarc & Malin Holmström, Östersund 4 oktober 2018

Charlotte E svarc

Malin Holmström

8

Svar på medborgarförslag om att förkorta
långa väntetider på akutmottagningen

RS/944/2018

§210

Svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen (RS/944/2018)

Sammanfattning

Det har inkommit ett medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen. Förslagsställaren exemplifierar sitt förslag genom att lyfta fram Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och ett pilotprojekt där lediga akutmottagare kan gå in och arbetar under vissa timmar på ackord för att frigöra tid för ordinarie tjänstgörande läkare att ta sig an mer komplicerade vårdfall. Något som visat sig förkorta väntetiderna.

Alla patienter som kommer till akutmottagningen bedöms, triageras, utifrån de besvär och symtom man söker för. Triageringen görs av sjuksköterska enligt bedömningsstödet RETTS. RETTS ger då en rekommendation om prioriteringsnivå. Låg prioritering innebär att patienten, tyvärr, kan få vänta länge vid hög belastning medan högprioriterade tas omhand brådslande.

Region Jämtland Härjedalen anser, likt förslagsställaren, att det är angeläget att förkorta väntetiderna. Olika arbetssätt har därför testats över tid för att hitta lösning med syfte att korta väntetiderna. I de olika arbetssätten har oftast inte läkarbemanningen ingått, istället är det sjuksköterskors och undersköterskors arbetssätt som har varit aktuella för förändringar. Det ökade inflödet av patienter på akutmottagningen har till viss del krävt en ökad bemanning av läkare men då är det klinikerna som ökat sin läkarbemannning.

Ett sätt för att minska väntetider är att akutmottagningen har "snabbspår" för vissa svårare sjukdomstillstånd, t.ex. patienter med höftfrakturer, hjärtsvikt eller stroke. Detta frigör tid för övriga patienter.

Införandet av lättakuter i primärvården under våren 2018 är också en åtgärd som ska ge effekt på akutmottagningen. Patienter med enklare besvär, vilka ofta blir lågprioriterade med längre väntetider, har nu möjlighet att uppsöka primärvården utan att boka tid. Akutmottagningen har också möjlighet att hänvisa lämpliga patienter som kommer till akutmottagningen till en lättakut.

Att arbeta enligt projektet på Sahlgrenska sjukhuset kräver en läkarkompetens som inte akutmottagningen vid Östersunds sjukhus har tillgång till. För att klara av att handlägga patienter enligt streamteam krävs läkarkompetens med bred kunskap om akuta sjukdomar och hur de ska handläggas. Eftersom klinikernas läkare inte har rätt kompetens är det inte möjligt för dem att bemanna ett streamteam under sin jourledighet.

Akutläkarspecialiteten är en ny basspecialitet inom sjukvården sedan år 2015, tidigare fanns

möjlighet till fortbildning från annan specialitet, och de stora sjukhusen har ofta varit föregångare jämfört med mindre sjukhus att införa specialiteten. Akutläkare har kompetensen att bedöma och handlägga patienter med akut uppkomna besvär utan någon begränsning till organsystem eller diagnoser. Efter att det blev en egen basspecialitet har många mindre sjukhus påbörjat införande av akutläkare. Funktion och arbetssätt för akutläkare skiljer sig åt mellan olika sjukhus, man försöker hitta bästa lösningen för just den mottagningens behov.

Att införa akutläkare innebär inte att man kan ta bort andra läkarkompetenser på akutmottagningen. Det behövs specialister med djup kunskap i medicin, ortopedi, kirurgi, barnmedicin, gynekologi mm. Det perspektivet måste vägas in vid ett eventuellt införande av läkare som är bredare in sin kompetens men inte har samma fördjupade kunskap i många av de sjukdomstillstånd som förekommer på akutmottagningen.

Funktion och arbetssätt för akutläkare skiljer sig åt mellan olika sjukhus, man försöker hitta bästa lösningen för just den mottagningens behov. Akutmottagningen i Östersund följer utvecklingen av bemanning med akutläkare på olika sjukhus men sammanfattningsvis konstateras att Region Jämtland Härjedalen för närvarande inte har förutsättningarna att införa akutläkare vid akutmottagningen.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Medborgarförslaget avslås.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till

Förslagsställaren

Chef Område Akutvård

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen
- Svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen
- Medborgarförslag om att korta långa väntetider på akutmottagningen (utan personuppgifter)

Sekretariatet
Daniel Nilsson
Tfn: 063-14 75 71
E-post: daniel.l.nilsson@regionjh.se

2018-08-20

RS/944/2018

Svar på medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen

Det har inkommit ett medborgarförslag om att förkorta långa väntetider på akutmottagningen. Förslagsställaren exemplifierar sitt förslag genom att lyfta fram Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och ett pilotprojekt där lediga akuttläkare kan gå in och arbeta under vissa timmar på ackord för att frigöra tid för ordinarie tjänstgörande läkare att ta sig an mer komplicerade vårdfall. Något som visat sig förkorta väntetiderna.

Akuttmottagningen på Sahlgrenska sjukhuset har cirka 58 000 besök per år jämfört med Östersunds akutmottagning med cirka 37 000 (år 2017). Antal patienter som söker vård på akutmottagningar är på många sjukhus ständigt ökande. Vistelsetiden för patienterna påverkas bland annat av hur stort patientinflödet är, bemanning i antal personer och kompetens samt tillgång till vårdplatser för de i behov av inläggning.

Beskrivning av projektet på akutmottagningen på Sahlgrenska med läkare som tjänstgör frivilligt under ledighet

På grund av långa vänte- och handläggningstider på akutmottagningen pågår ett projekt med ökad läkarbemanning i syftet att förkorta väntetiden vid mottagningen. Anledningen var att vistelsetiden för patienter var bland de längsta jämfört med andra akutmottagningar i Sverige.

Ett avtal tecknades 2017-08-01 mellan Sahlgrenska sjukhuset och läkarföreningen om möjlighet till extra tjänstgöring under jourledighet. I avtalet medges ett övertidsuttag om högst 100 timmar utöver vad som anges i ATL. Avtalet reglerar också ersättningsnivå med ersättning per timme plus ersättning per patient som handläggs. Arbetstiden i den extra tjänstgöringen är förlagd mellan kl. 13 – 21 veckans alla dagar, den tid då det största inflödet brukar vara på akutmottagningarna.

Det finns ett stort intresse bland akuttläkarna att ta på sig extra arbete. Arbetstiden 13 – 21 är uppdelad i två arbetspass vilket innebär extra arbete med fyra timmar per dag och läkare. Det är oftast ST-läkare i slutet av sin specialistutbildning till akuttläkare som arbetar de extra passen. Sahlgrenska sjukhuset har i dagsläget 27 ST-läkare i akutsjukvård enligt uppgift från sektionschef.

Denna extra läkare arbetar tillsammans med en undersköterska i ett team som benämns "streamteam". Inkluderingskriterier för streamteam är framtagna liksom exkluderande

kriterier. Arbetssättet blir då att alla patienter som inkommer till akutmottagningen gående eller med ambulans triageras av sjuksköterska med stöd av ledningsläkare. De patienter som ingår i inkluderingskriterierna för streamteam handläggs därefter av streamteamet, övriga patienter handläggs av något av kirurg- eller medicinteamen. Streamteamet kan handlägga en patient klart så att denne går hem. Alternativt kan patienten ha behov av inläggning och teamet kan då lägga in patienten i samråd med ledningsläkare. Patienten kan även ha behov av mer resurser och utredning och i dessa fall lämnas patienten över till något av de övriga teamen.

Ersättning till läkaren som arbetar extra är olika beroende på vilket av alternativen som är aktuellt. Finns det patienter kvar hos streamteamet när arbetstiden är slut så flyttas dessa över till ett annat lämpligt team.

Den utvärdering som gjorts visar att patienter och personal är nöjda med arbetssättet och akutmottagningens väntetider har minskat.

Möjlighet för likande projekt på akutmottagningen vid Östersunds sjukhus

Även vid akutmottagningen på Östersunds sjukhus finns problem med långa väntetider för patienter som blir lågprioriterade utifrån söksymptom. Olika arbetssätt har testats över tid för att hitta lösning med syfte att korta väntetiderna. I de olika arbetssätten har oftast inte läkarbemanningen ingått, istället är det sjuksköterskors och undersköterskors arbetssätt som har varit aktuella för förändringar. Det ökade inflödet av patienter på akutmottagningen har till viss del krävt en ökad bemanning av läkare men då är det klinikerna som ökat sin läkarbemanning. Medicinkliniken, som har störst andel patienter som läggs in vid besöket på akutmottagningen, har ökat kompetensen i triaget och kliniken bemannar nu med specialistläkare för att kunna göra snabbare och säkrare bedömningar.

Alla patienter som kommer till akutmottagningen bedöms, triageras, utifrån de besvär och symtom man söker för. Triageringen görs av sjuksköterska enligt bedömningsstödet RETTS. RETTS ger då en rekommendation om prioriteringsnivå. Låg prioritering innebär då att patienten, tyvärr, kan få vänta länge vid hög belastning medan högprioriterade tas omhand brådskande.

Andra sätt för att minska väntetider är att akutmottagningen har "snabbspår" för vissa svårare sjukdomstillstånd, t.ex. patienter med höftfrakturer, hjärtinfarkt eller stroke. Snabbspår innebär att patienter inte behöver passera akutmottagningen utan ambulansen tar patienten direkt till röntgen etc. Detta frigör tid för övriga patienter. Införandet av lättakuter i primärvården under våren 2018 är också en åtgärd som ska ge effekt på akutmottagningen. Patienter med enklare besvär, vilka ofta blir lågprioriterade med längre väntetider, har nu möjlighet att uppsöka primärvården utan att boka tid. Akutmottagningen har också möjlighet att hänvisa lämpliga patienter som kommer till akutmottagningen till en lättakut i primärvården.

Att arbeta enligt projektet på Sahlgrenska sjukhuset kräver en läkarkompetens som inte akutmottagningen vid Östersunds sjukhus har tillgång till. För att klara av att handlägga patienter enligt streamteam krävs läkarkompetens med bred kunskap om akuta sjukdomar och hur de ska handläggas. Det är inte möjligt att klinikernas läkare under sin jourledighet skulle bemanna ett streamteam på grund av att de inte har rätt kompetens.

Akutläkarspecialiteten är en ny basspecialitet inom sjukvården sedan år 2015, tidigare fanns möjlighet till fortbildning från annan specialitet, och de stora sjukhusen har ofta varit föregångare jämfört med mindre sjukhus att införa specialiteten. Akutläkare har kompetensen att bedöma och handlägga patienter med akut uppkomna besvär utan någon begränsning till organsystem eller diagnoser. Efter att det blev en egen basspecialitet har många mindre sjukhus påbörjat införande av akutläkare. En förutsättning för att påbörja en förändring av läkarbemanningen är att det finns möjlighet att anställa redan utbildade specialister i akutsjukvård. Det är ett krav att ha specialister som handledare vid specialistutbildning av läkare, det gäller inom alla specialiteter.

Landsting/Regioner med flera sjukhus har större möjlighet att samverka mellan sjukhusen kring utbildning och handledning. I och med att det är en ny specialitet är möjligheterna små att rekrytera färdiga specialister och utbildning till specialistläkare tar fem år.

Att införa akutläkare innebär inte att man kan ta bort andra läkarkompetenser på akutmottagningen. Det behövs specialister med djup kunskap i medicin, ortopedi, kirurgi, barnmedicin, gynekologi mm. Det perspektivet måste vägas in vid ett eventuellt införande av läkare som är bredare in sin kompetens men inte har samma fördjupade kunskap i många av de sjukdomstillstånd som förekommer på akutmottagningen.

Funktion och arbetssätt för akutläkare skiljer sig åt mellan olika sjukhus, man försöker hitta bästa lösningen för just den mottagningens behov. Akutmottagningen i Östersund följer utvecklingen av bemanning med akutläkare på olika sjukhus men sammanfattningsvis konstateras att Region Jämtland Härjedalen för närvarande inte har förutsättningarna att införa akutläkare vid akutmottagningen.

2018 -05- 04

Dnr. RS/944/2018

Medborgarförslag

Till
Region Jämtland Härjedalen
Box 654
831 27 Östersund

Datum: 180426

Namn: Anna Andree

Förslaget i korthet:

Pga ofta långa väntetider (på akutmottagningen) för patienter samt en ofta stressig miljö för personalen, så har dom på Sahlgrenska Sjukhuset i Göteborg nu ett pilotprojekt ang. att lediga akutläkare kan gå in och jobba under vissa timmar, då jobba på ackord, få undan "enklare" patienter. Detta kan leda till att akutläkaren, mfl som jobbar kan ta sig an dom "svårare" patienterna.

Motivering (beskriv och motivera ditt förslag):

Eftersom flera patienter upplever att dom fått vänta många timmar, ibland upp mot dygn, så känns det som att man måste prova några alternativa och då kan man ju kika på hur andra regioner jobbar.

Det kan på ovan sätt spara på patienters lidande, snabbare behandlingar, bättre rykte och kanske kan regionen också spara pengar. Nöjdare och tryggare patienter är målet ! Eller hur ?
Varför uppfinna hjulet en gång till ??!!

Härmed godkänner jag att Region Jämtland Härjedalen lagrar och behandlar de personuppgifter jag lämnat.
Förslaget kommer att diarieföras och blir därmed offentligt, förslaget kommer även att bli publicerat på regionens webbplats.

Underskrift:

12

Redovisning och svar på revisorernas
granskningsrapporter 2018

RS/283/2018

Regionstyrelsen

Granskning av geriatrisk kompetens

På vårt uppdrag har PwC under ledning av revisionskontoret genomfört en granskning av den geriatriska kompetensen inom regionen.

Syftet med granskningen har varit att granska om Regionstyrelsen har en tillfredställande kontroll av att det finns en tillräcklig geriatrisk kompetens för att upprätthålla en god och säker vård för multisjuka äldre.

Granskningen är samordnad med en granskning inom Östersunds kommun. Bedömningar och rekommendationer avseende Östersunds kommun framgår inte i denna skrivelse.

Inledningsvis kan vi konstatera att det inte finns något geriatriskt team inom regionen att nyttja för att täcka kompetensbehovet. Däremot bedrivs ett projekt avseende mobilt närvårdsteam (MINT), riktat mot hemsjukvårdspatienter. I närvårdsteamet ingår bland annat en geriatriker. Enligt uppdragsbeskrivningen för projektet ska konsultativa insatser, som tidigare gavs av projektet "Geriatriskt stöd", ingå i MINTS verksamhet. Dock bör närvårdsteamet bli bättre på att informera om sin nuvarande verksamhet till berörda enheter.

Resultatet av granskningen redovisas i bifogad revisionsrapport.

Nedan följer några av de bedömningar och rekommendationer som beskrivs i rapporten:

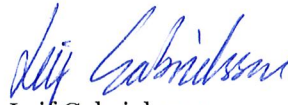
- Bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet sker till viss del inom regionen, men bevakningen och kunskapsinhämtningen är inte systematiserad och regionövergripande.
- Det har hittills inte skett någon systematisk inventering avseende behovet av geriatrisk kompetens. Därmed saknas information om vilket kompetensbehov som behöver tillföras. Inom enskilda verksamhetsområden har det dock i viss utsträckning vidtagits åtgärder för att täcka kompetensbehovet.
- Det saknas dokumenterade rutiner för att införa nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska området. Svårigheter att hitta i aktuella vårdprogram, riktlinjer och rutiner dokumenthanteringssystemet nämns som en brist i sammanhanget.
- Det saknas dokumenterade rutiner för att kontrollera följsamheten till nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet.

Vi emotser **senast den 1 juni 2018** redovisning av vilka åtgärder som regionstyrelsen vidtar eller avser vidta med anledning av granskningsresultatet.

För Region Jämtland-Härjedalens revisorer

Bernt Söderman
Vice Ordförande

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Bilaga

Revisionsrapport "Granskning av geriatrisk kompetens" Rev/24/2017.

Kopia till

Regiondirektören

Förvaltningschef för hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Områdeschef för Ortopedi

Områdeschef för akutområdet

Områdeschef för regiondriven primärvård

Revisionsrapport

Granskning av geriatrisk kompetens

Region Jämtland Härjedalen
Östersunds kommun

*Jenny Krispinsson
Cert. kommunal
revisor*

*Maria Strömbäck
Revisionskonsult*

*Linnéa Grönvold
Revisionskonsult*

Mars 2018

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1.	Uppdrag.....	1
1.2.	Bakgrund	1
1.3.	Syfte och revisionsfrågor	2
1.4.	Revisionskriterier	2
1.5.	Metod och avgränsning	2
2.	Granskningsiakttagelser Region Jämtland Härjedalen	4
2.1.	Mål och styrdokument.....	4
2.2.	Bevakning och kunskapsinhämtning	6
2.3.	Kompetens.....	7
2.3.1.	Inventering av kompetensbehov	7
2.3.2.	Åtgärder för att täcka kompetensbehov	8
2.4.	Geriatriskt team.....	9
2.5.	Vårdprogram och vådrutiner	11
2.5.1.	Implementering av nya vårdprogram och vådrutiner	11
2.5.2.	Rutiner för uppföljning av följsamhet till vårdprogram och vådrutiner	12
2.6.	Övriga iakttagelser.....	13
3.	Granskningsiakttagelser Östersunds kommun	14
3.1.	Mål och styrdokument.....	14
3.2.	Bevakning och kunskapsinhämtning	16
3.3.	Kompetens.....	17
3.3.1.	Inventering av kompetensbehov	17
3.3.2.	Åtgärder för att täcka kompetensbehov	18
3.4.	Geriatriskt team.....	20
3.5.	Vårdprogram och vådrutiner	21
3.5.1.	Implementering av nya vårdprogram och vådrutiner	21
3.5.2.	Rutiner för uppföljning av följsamhet till vårdprogram och vådrutiner	21
4.	Bedömning av revisionsfrågor	23
4.1.	Region Jämtland Härjedalen	23
4.2.	Östersunds kommun	24

1. Inledning

1.1. Uppdrag

De förtroendevalda revisorerna inom Region Jämtland Härjedalen och de förtroendevalda revisorerna inom Östersunds kommun har beslutat sig för att genomföra en gemensam granskning av om det finns tillfredställande geriatrisk kompetens hos vård- och omsorgspersonal för vården av multisjuka äldre.

PwC har genom anbudstävlan erhållit uppdraget och genomfört granskningen. Granskningens resultat redovisas i föreliggande rapport.

1.2. Bakgrund

Multisjuka äldre har ofta komplexa behov av medicinsk vård och omsorg, där vården kräver nära samarbete mellan kommun, primärvård och slutenvård. Vården bör vara individanpassad, skapa trygghet för den äldre och präglas av en helhetssyn och kontinuitet.¹ Ofta kräver vården av denna grupp insatser från ett multi-professionellt team.²

Geriatrisk kompetens handlar om att ha kunskap om åldrande och åldrandets sjukdomar och utifrån det kunna göra en helhetsbedömning av vårdbehovet och vilka insatser som behöver vidtas. Inom geriatrisk kompetens ingår bland annat kunskaper om:

- Läkemedel för äldre
- Åldrandets sjukdomar som t.ex. demens och stroke
- Kost och nutrition
- Tand- och munhälsa
- Rehabilitering
- Palliativ vård

Multisjuka äldre behöver ofta vård från olika vårdnivåer och det är därför viktigt att flera olika yrkeskategorier inom olika delar av vården har geriatrisk kompetens. Det kan handla om läkare distriktsköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, socionomer, undersköterskor och sjukvårdsbiträden. En stor del av dessa yrkeskategorier arbetar inom den kommunala hemsjukvården och särskilda boenden.

En ytterligare faktor att ta hänsyn till avseende geriatrisk kompetens är att antalet äldre med utländsk härkomst ökar. Detta ställer krav på kompetens inom andra områden som t.ex. kunskap om olika kulturer samt språkkunskaper.

¹ Svensk geriatrisk förening "Ett policyprogram för bästa möjliga vård"

² Framtidens geriatrik Socialstyrelsen

1.3. Syfte och revisionsfrågor

Av förfrågningsunderlaget framgår följande syfte och revisionsfrågor:

Syftet med granskningen har varit att granska om regionstyrelsen respektive vård- och omsorgsnämnden i Östersunds kommun har en tillfredställande kontroll av att det finns en tillräcklig geriatrisk kompetens för att upprätthålla en god och säker vård för multisjuka äldre.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns en tillfredställande bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet?
- Sker återkommande inventering av vilken kompetens som saknas och behöver tillföras?
- Har åtgärder vidtagits/planerats att vidtas för att täcka kompetensbehovet?
- Nyttjas det geriatriska teamet på ett tillfredställande sätt för att täcka kompetensbehovet?
- Finns tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet?
- Finns tillfredställande rutiner för att följa upp verksamheten till nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet?

1.4. Revisionskriterier

- Hälso- och sjukvårdslagen
- Patientsäkerhetslagen
- Socialstyrelsens föreskrift om ett systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)
- Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kompetens hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12)

1.5. Metod och avgränsning

Granskningen inleddes med insamling och granskning av relevanta styrdokument, riktlinjer/rutiner samt relevanta underlag kopplat till kompetens inom området från Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun. Föreliggande revisionsfrågor samt analys av styrdokument har fungerat som underlag för upprättande av frågeställningar för djupintervjuer inom regionen och kommunen.

Inom ramen för granskningen har 29 personer från Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun intervjuats. De intervjuer som genomförts har syftat till att ge svar på specifika frågor samt bekräfta eller dementera iakttagelser som gjorts vid genomförda dokumentstudier.

Följande befattningar har intervjuats inom Region Jämtland Härjedalen:

- Verksamhetschef, enhetschef, sjuksköterska samt medicinskt ledningsansvarig inom akutsjukvård och ortopedi
- Verksamhetschefer och/eller enhetschef inklusive medicinskt ledningsansvarig för Frösöns hälsocentral, Odensala hälsocentral, Strömsunds hälsocentral och Svenstaviks hälsocentral
- Geriatriker och sjuksköterska från det mobila närvårdsteamet
- Regionöverläkare
- Vårdstrateg
- Verksamhetsutvecklare
- Hälso- och sjukvårdsdirektör
- Avstämning via mejl med personalstrateg

Följande befattningar har intervjuer inom Östersunds kommun:

- Biträdande förvaltningschef och sektorchef
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska
- Enhetschefer och sjuksköterskor vid fyra särskilda boenden
- Verksamhetsutvecklare

Efter analys av resultatet från intervjuer och dokumentstudier har gransknings-iakttagelser och preliminära bedömningar återkopplats till verksamhetsföreträdare för att säkerställa resultatet och åstadkomma en fördjupad förståelse för vad granskningen visar. Innehållet har även stämts av med regiondirektören.

Granskningen har inom Region Jämtland Härjedalen avgränsats till två enheter inom den specialiserade vården och fyra hälsocentraler, varav två hälsocentraler inom Östersunds kommun. Inom Östersunds kommun har granskningen avgränsats till fyra särskilda boenden inom Östersunds kommun. Granskningen har varit avgränsad till revisionsåret 2017.

Avstämningar avseende granskningsresultat har löpande genomförts med revisionskontoret inom Region Jämtland Härjedalen.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Jean Odgaard, certifierad kommunal revisor.

2. *Granskningsiakttagelser Region Jämtland Härjedalen*

2.1. *Mål och styrdokument*

Regionfullmäktiges strategiska mål anges i *Regionplan 2016-2018*. Inom området patient framgår följande mål:

- Patientsäker vård av god kvalitet efter behov
- Den vård som är möjlig ska ges i hemmet eller så nära hemmet som möjligt
- Fördjupat samarbete med kommunerna avseende barn, unga, äldre och utsatta grupper
- Bra bemötande och anpassad kommunikation på patientens villkor
- Ökat patientinflytande

I Regionstyrelsens verksamhetsplan och uppföljningsplan för 2017 anges utöver fullmäktiges strategiska mål även följande aktiva mål inom området Patient:

- Andel vårdskador ska minska
- Minska antalet återinskrivningar

Vidare framgår av planen att regionen ska ha en patientsäker och jämlik vård av god kvalitet. Det ska bland annat ske ett fortsatt arbete inom Ledningskraft för att beakta äldre och multisjukas behov av vård och kontinuitet. Det anges även att tillgången till specialistkompetens och teamresurser är viktig för dessa grupper samt att implementeringen av närvårdsteam ska följas. I planen beskrivs också att vård inom Region Jämtland Härjedalen så långt som det är möjligt ska ske i hemmet eller så nära hemmet som möjligt. Den specialiserade vården ska tillsammans med primärvården och kommunal vård ändra arbetssätt för att delta i utvecklingen av vård i hemmet. Vidare anges att det inom Region Jämtland Härjedalen och tillsammans med kommunerna ska utvecklas nya arbetsformer för vård på distans och mobila lösningar.

I uppföljningsplanen framgår hur uppföljning ska ske avseende målen. Bland annat anges att arbetet med de mest sjuka äldre följs upp av regionstyrelsen i november, liksom samverkan med kommunerna i SVOM och Barnarenan. I oktober följs de aktiva målen för området patient upp.

Tillsammans med kommunerna i länet har Region Jämtland Härjedalen även antagit gemensamma mål för hälso- och sjukvårdsområdet. Målen framgår av dokumentet *Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik i Jämtlands län 2014-2025*. De övergripande målen är:

- Förbättrad psykisk hälsa

- Hälsofrämjande och trygghetsskapande levnadsvillkor
- Tillgänglighet och samordnad hälso- och sjukvård

I dokumentet lyfts fram att särskilt fokus bland annat ligger på målgrupperna barn, unga och äldre. Vidare lyfts samverkan i form av satsningen *Bättre liv för sjuka äldre* fram liksom behovet av kompetensförsörjning hos såväl kommunerna som regionen. Avseende geriatrisk kompetens så beskrivs att kompetens inom området behöver utvecklas gemensamt mellan regionen och kommunerna.

De verksamhetsområden som berörts av granskningen inom regionen är primärvården, akutvården samt ortopedin. I verksamhetsplanen för regiondriven primärvård 2017 framgår bland annat att kompetensförsörjning är en stor utmaning. Vidare lyfts det fram att specialiserad vård och primärvård tillsammans ska ändra arbetssätt och utveckla nya arbetsformer för vård oberoende av distans samt mobila lösningar, med syfte att de vårdbehövande ska få vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt. Detta arbete kräver nära samverkan med kommunerna i länet. Som mål inom området patient anges:

- God vård (med mätetal för patienter 70 år och äldre)
- Andel diabetespatienter typ 2 ska minska

Även i akutvårdens verksamhetsplan för år 2017 beskrivs kompetensförsörjningen som en stor utmaning. Bland annat ses utmaningar avseende att sjuksköterskor och undersköterskor inte uppfyller krav för att arbeta på akutmottagningen samt att rörligheten bland personal ökar rekryteringsbehovet. En viktig del i möjligheten att rekrytera beskrivs vara att kunna erbjuda ersättning vid utbildning. De målområden som anges inom området patient i verksamhetsplanen är bland annat:

- Nöjda patienter
- Medicinsk kvalitet
- Vårdskador

Liksom hos akutsjukvården och primärvården lyfts det i ortopedins verksamhetsplan för år 2017 fram att kompetensförsörjningen är en stor utmaning. Det beskrivs att brist på ordinarie personal både hindrar utvecklingen och kostar pengar. Bristen på personal påverkar också hur många vårdplatser som kan hållas öppna. Inom område patient anges följande mål:

- Andel anmälningar till patientnämnden angående bemötande skall minska
- Andel brytpunktssamtal (dokumenterade i journal) för patienter som kan medverka ska öka
- Antal enkla läkemedelsgenomgångar (ska öka)
- Andel oplanerad återinskrivning inom 30 dagar ska minska?
- Alla vårdverksamheter ska genomföra förbättringsarbeten relaterade till aktuella egna mätresultat inom områdena: Vårdprevention, BHK och VRI
- Andel vårdskador (ska minska)

- Utskrivningsmeddelande

Till verksamhetsmålen inom primärvården, akutvården och ortopedin finns såväl utgångsvärden, målvärden, intervaller samt hur målen mäts. Till målen finns också aktiviteter formulerade. För mer detaljerad information om dessa hänvisas till respektive verksamhetsplan.

2.2. Bevakning och kunskapsinhämtning

Av granskningen framgår att det inte finns någon funktion centralt inom Region Jämtland Härjedalen som har ett formaliserat uppdrag att särskilt att bevaka och inhämta kunskap inom det geriatriska området.

Inom de verksamheter som ingått i granskningen sker i varierande omfattning bevakning och kunskapsinhämtning avseende det geriatriska området. Inom en del verksamheter har uppdraget att bevaka och inhämta kunskap inom området formaliserats, medan andra verksamheter är beroende av att personal med särskilt intresse för området på eget initiativ står för bevakning och kunskapsinhämtning.

Inom regionen finns sedan år 2016 ett mobilt närvårdsteam (se avsnitt 3.4) vars uppdrag är att utveckla vård och omsorg för personer med omfattande behov samt skapa en ökad upplevelse av trygghet för individer och deras närstående när de befinner sig i ett instabilt skede eller multisviktande situation. Inom teamet arbetar bland annat en äldresjuksköterska och en geriatriker och en stor del av de patienter som är inskrivna hos teamet uppges vara äldre individer. Av uppdragsbeskrivningen för mobila närvårdsteamet framgår inte om teamet har något särskilt uppdrag kopplat till bevakning och kunskapsinhämtning avseende det geriatriska området. Av intervjuer framgår dock att de som arbetar i teamet har ett stort intresse av geriatrik och vård av äldre och därför följer med i vad som händer kring området.

Inom akutmottagningen finns en teamledare som, tillsammans med enhetschef, har i uppdrag att ansvara för följande områden:

- Äldre patienter på akutmottagningen
- Samverka med kommuner
- Fallrisk
- Snabbspår
- Samverka med undersköterska FA³ äldre patienter

Teamledaren, vars uppdrag är formaliserat i dokumentet *AKM Teamledaruppdrag Äldrepatienter*, är en stödfunktion gentemot enhetschef och medarbetare. I uppdragsbeskrivningen anges bland annat att teamledaren ska ta initiativ till förbättringsarbeten och genomföra dessa samt övervaka patientsäkerheten och introducera nya medarbetare inom området. Av uppdragsbeskrivningen framgår inte att teamledaren har ansvar för bevakning och kunskapsinhämtning inom det

³ FA står här för funktionsansvar.

geriatriska området. Genom intervjuer framgår dock att teamledaren till viss del har ett uttalat ansvar, även om det inte är formaliserat i uppdragsbeskrivningen.

Inom ortopedin finns dokumentet *Arbetsbeskrivning ortopedgeriatriska teamet* som bland annat tydliggör arbetsfördelningen inom det ortopedgeriatriska teamet som finns på ortopedavdelningen. I dokumentet finns även en prioritetslista för vilka patienter som ska prioriteras för de tio geriatriska platser som finns på avdelningen sedan ett antal år tillbaka. I arbetsbeskrivningen finns inget skrivet om ansvar för bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska området. För granskningen har vi heller inte erhållit något annat dokument där det framgår om någon har ett särskilt uppdrag att bevaka området. Genom intervjuer lyfts dock fram att en av sjuksköterskorna, som har ett särskilt intresse för vård av äldre samt den läkare som har det medicinska ledningsuppdraget på ortopedavdelningen har ett uttalat uppdrag att vara de som bevakar och inhämtar kunskap inom det geriatriska området. De uppges även ha i uppdrag att sprida information vidare till sina kollegor på avdelningen.

Hos de hälsocentraler som ingått i granskningen uppges att det inte finns någon uttalad funktion som har i uppdrag att särskilt bevaka och inhämta kunskap inom det geriatriska området. Den bevakning och kunskapsinhämtning som sker kopplat till geriatrik och vård av äldre är i stället beroende av personalens eget intresse för dessa frågor. Som exempel lyfts det fram att den medicinskt ledningsansvariga vid Odensala hälsocentral har ett särskilt intresse för patientgruppen äldre och därför försöker hålla sig uppdaterad på nyheter och vad som är på gång inom området.

Bedömning

Vår bedömning är att det till viss del sker bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet inom regionen, men att bevakningen och kunskapsinhämtningen inte är systematisk i tillfredställande utsträckning. Vi baserar vår bedömning på:

- Det finns ingen som på regionövergripande nivå har ett uttalat uppdrag att särskilt bevaka och inhämta kunskap inom det geriatriska området.
- Bevakning och kunskapsinhämtning avseende det geriatriska området sker i varierande utsträckning inom de granskade verksamheterna i regionen. Inom några av dessa verksamheter finns personal som har ett uttalat uppdrag att särskilt bevaka området. Dock är det inte säkerställt att detta formaliserats i t.ex. arbetsbeskrivning eller annat skriftligt dokument.

2.3. Kompetens

2.3.1. Inventering av kompetensbehov

Inom denna granskning har vi inte erhållit något dokument som påvisar att inventeringar avseende vilken kompetens som saknas och som behöver tillföras avseende det geriatriska området genomförts. Vi har dock fått information om att en generell kompetensinventering utifrån medarbetarnas formella utbildning/-specialistbevis håller på att sammanställas av personalstrateg centralt inom

regionen. Vi uppfattar att det innebär att även eventuella geriatriska påbyggnadsutbildningar kan identifieras.

Inom de samverkansarenor som finns mellan regionen och kommunerna i länet har ingen kompetensinventering skett, däremot har behov av att utveckla samverkan kring gruppen äldre individer samt öka möjligheten att möta de behov som målgruppen har uppmärksamats.

Inom de granskade verksamheterna har inga strukturerade eller dokumenterade inventeringar avseende geriatrisk kompetens genomförts. Däremot uppger flera av de intervjuade att legitimerad personal, genom sin utbildning, har en grundkompetens avseende vård av äldre. Vidare anges vid flera av intervjuerna att det vid medarbetarsamtal generellt sett lyfts upp om det är något särskilt område som personal vill/behöver utveckla sin kompetens inom. Dock uppges att det ekonomiska läge som regionen befinner sig i samt bristen på fast personal, till viss del medfört att kompetensutvecklande insatser fått stå tillbaka inom en del verksamheter.

2.3.2. Åtgärder för att täcka kompetensbehov

För att bland annat utveckla det geriatriska stödet i länet samt möjligheten till konsultation i frågor kopplat till vård av äldre genomfördes projektet ”Geriatriskt stöd” under åren 2014 till 2016 (se avsnitt 3.4). Sedan februari 2017 bedrivs projektet ”Mobila närvårdsteamet”, MINT, för att möta upp de behov som framförallt patienter med omfattande vårdbehov och som bor i ordinärt boende har. MINT har även ett konsultativt uppdrag (se avsnitt 3.4). Dessa projekt kan ses som en del i att täcka upp de behov av kompetens inom det geriatriska området som identifierats.

Av granskningen framkommer att det på regionövergripande nivå inte skett någon riktad satsning för att öka andelen sjuksköterskor med inriktning äldrevård eller läkare med specialisering inom geriatrik. Vid intervjuer har dock framkommit att det finns medarbetare som på eget initiativ vidareutbildat sig inom geriatrik eller vård av äldre.

Vidare lyfts det fram att det vid exempelvis utbildningsdagar inom primärvården lyfts fram områden som berör äldre och multisjuklighet. Till exempel uppges det kunna handla om läkemedel för äldre, demens och samverkan kring målgruppen. Vi har dock inte fått till oss dokument som påvisar vilka områden som berörts inom dessa forum under 2017.

Inom ortopedin beskrivs att personal som särskilt arbetar mot äldre patienter har möjlighet att åka på utbildningar, konferenser och liknande som berör det geriatriska området. Det anges även att personalen sedan har i uppdrag att sprida informationen vidare till sina kollegor.

Flertalet av de intervjuade lyfter fram den ansträngda situationen som flertalet verksamheter inom regionen upplever utifrån bristande tillgång på ordinarie personal med efterfrågad kompetens. Det beskrivs att om tillsvidareanställd personal inte finns i verksamheterna i tillräcklig omfattning så är det svårt att

arbeta med riktade åtgärder för att öka kompetensen inom t.ex. det geriatriska området.

I flertalet intervjuer lyfts vikten av personalkontinuitet för individer som tillhör målgruppen multisjuka äldre. Hos de hälsocentraler som ingått i granskningen beskrivs att de ordinarie läkare som är anställda vid hälsocentralerna, till skillnad mot tillfälligt inhyrda läkare, i första hand ska ansvara för uppdraget vid de särskilda boenden som är knutna till hälsocentralen. I sammanhanget beskrivs även den kontinuitet som kommunerna har vad gäller sjuksköterskor som arbetar inom hemsjukvården och de särskilda boendena som mycket viktig. Välfungerande samarbete och informationsöverföring mellan kommunal sjuksköterska och hälsocentralens läkare är en viktig parameter för att upprätthålla patientsäkerheten.

Bedömning

Vår bedömning är att det hittills inte har skett återkommande inventering av vilken kompetens som saknas och som behöver tillföras kopplat till det geriatriska området. Vi baserar vår bedömning på:

- Ingen återkommande regionövergripande kompetensinventering har skett avseende det geriatriska området.
- Inom de granskade verksamheterna sker till viss del återkommande inventeringar av personalens kompetens samt önskemål om kompetensutveckling inom ramen för medarbetarsamtal. Dock saknas formalisering kring denna form av kompetensinventering.
- Inom de samverkansarenor som finns mellan regionen och kommunerna har behov av utvecklingsområden kopplat till vård av äldre uppmärksammats.

Vidare bedömer vi att det inom regionen i viss utsträckning har vidtagits åtgärder för att täcka kompetensbehovet inom det geriatriska området. Vi baserar vår bedömning på:

- Ingen riktad regionövergripande satsning för att öka andelen sjuksköterskor med inriktning äldrevård eller läkare med specialisering inom geriatrik har skett inom regionen. Dock har personal inom framförallt Ortopedi haft möjlighet att genomgå kompetensutveckling avseende geriatrik
- Projekt som "Geriatriskt stöd" och MINT har bedrivits/bedrivs för att öka möjligheten att möta behov som målgruppen har samt för att öka personalens möjlighet till konsultation avseende vård av äldre

2.4. Geriatriskt team

Av granskningen framkommer att det inte finns något geriatriskt team inom Region Jämtland Härjedalen. Däremot drivs för närvarande ett projekt som arbetar mot gruppen multisjuka inom hemsjukvården.

Mellan åren 2014 till 2016 bedrevs ett projekt inom regionen som benämndes "Geriatriskt stöd". Projektet syfte var enligt projektplanen att forma och utveckla

länets geriatriska stöd, vilket skulle främja trygghet och självbestämmande för målgruppen. Det geriatriska teamet utgjordes av en äldresjuksköterska på 100 procent, en geriatriker på 50 procent samt en apotekare och en dietist på vardera 20 procent. Det geriatriska stödets innehåll skulle vara:

- Kompetenscentrum i syfte att öka den geriatriska kompetensen i länet.
- Konsultativ funktion där verksamheterna skulle kunna vända sig till det geriatriska stödet för att få stöd i enskilda patientärenden.
- Samverkan, det geriatriska stödet skulle ta fram en modell för bättre flöde genom vården för målgruppen.

Projektet följdes upp under 2016 och resultatet av uppföljningen presenterades i rapporten ”Uppföljning av projektet Geriatriskt stöd i Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län”⁴. Uppföljningen visade bland annat att kännedomen projektet Geriatriskt stöd i begränsad utsträckning var känt hos de som intervjuats för uppföljningen och att få av de intervjuade aktivt själva hade konsulterat Geriatriskt stöd. I uppföljningen konstateras att intentionen med projektet som stöd för verksamheterna ses som positivt av de som intervjuats.

Under februari 2017 startades projektet Mobilt närvårdsteam (hädanefter benämnt som MINT) upp och enligt uppdragsbeskrivningen⁵ är tanken att det mobila närvårdsteamet ska vända sig till personer med omfattande behov av vård och omsorg. Målgruppen är enligt uppdragsbeskrivningen ”personer med multi-sjuklighet i instabilt läge, där vården kräver samverkan mellan kommunens hemsjukvård, primärvård och slutenvård. Målsättningarna är att ökad trygghet, ökad patient/brukarnöjdhet, minska återinskrivningar och undvikbar slutenvård samt ökad tillgänglighet för stöd till personal. MINT ska under två till tre år drivas i projektform och sedan ingå i ordinarie verksamhet. Teamet består av två läkare på vardera 50 procent, en sjuksköterska, på 100 procent en distriktssköterska på 100 procent och en projektledare på 25 procent. Teamet har sin anställning inom verksamheten Medicin. Uppdragsgivare är samverkansarenan Fredagsgruppen som består av förvaltningschefer eller motsvarande från länets samtliga kommuner samt samordnare för social välfärd, hälso- och sjukvårdsdirektör, planeringschef, vårdstrateg, chef för beställarenheten samt områdeschefer från regionen.

Av uppdragsbeskrivningen för MINT framgår att när projektet Geriatriskt stöd avslutats ska de konsultativa insatserna övertas av MINT. Av intervjuer som genomförts för granskningen framgår dock att upplevelsen är att det sedan projektet Geriatriskt stöd avslutades inte finns någon person eller gruppering inom regionen som har ett uttalat uppdrag att fungera som kompetenscentrum eller konsultativt stöd inom det geriatriska området. Däremot uppger flera av de intervjuade att de vid behov konsulterar den geriatriker som tidigare ingick i projektet Geriatriskt stöd och som nu ingår i MINT. Av intervjuer framgår att kännedomen om att MINT formellt sett har övertagit de konsultativa insatser som tidigare gavs inom ramen för projektet Geriatriskt stöd behöver stärkas. Detta

⁴ Uppföljningen genomfördes av Ingegerd Skoglund-Öhman och Kerstin Björkman-Randström 2016
ISSN:1651-7253

⁵ Uppdragsbeskrivning framgår av dokumentet Mobilt närvårdsteam Uppdragsbeskrivning 2016-08-08

utifrån att fler verksamheter inom såväl regionen som kommunerna i länet ska ha möjlighet att nyttja MINT för konsultationer inom det geriatriska området.

Bedömning

Vår bedömning är att det inte finns något geriatriskt team inom regionen vilket också innebär att det inte finns något geriatriskt team att nyttja för att täcka kompetensbehov.

Däremot bedrivs ett projekt avseende mobilt närvårdsteam, riktat mot hemsjukvårdspatienter, och i det teamet ingår bland annat en geriatriker. Enligt uppdragsbeskrivningen för projektet ska konsultativa insatser som tidigare gavs av Geriatriskt stöd ingå i MINTS verksamhet. Detta är dock inte känt i tillräcklig omfattning.

2.5. Vårdprogram och vådrutiner

2.5.1. Implementering av nya vårdprogram och vådrutiner

För granskningen har vi tagit del av dokumentet "Beredning av nationella riktlinjer" som är en riktlinje för beredning hantering och implementering av nya nationella riktlinjer från Socialstyrelsen. I riktlinjen beskrivs bland annat att implementering av nya nationella riktlinjer sker i linjeorganisationen samt att det i arbetet ingår att utforma vårdprogram och vådrutiner utifrån de åtgärder som beslutats.

Av granskningen framkommer att det i övrigt inte finns några dokumenterade rutiner avseende införande av nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska området. Av intervjuer framhålls att det framförallt är verksamhetschefer och enhetschefer som ansvarar för att vårdprogram, riktlinjer och rutiner är implementerade i sina respektive verksamheter.

Inom de granskade verksamheterna kan implementering av nya vårdprogram, riktlinjer och rutiner ske på olika sätt. Till exempel beskrivs att dessa lyfts upp av verksamhetschef eller enhetschef på arbetsplatsträffar eller skickas per mejl till personal inom verksamheten. I intervjuer lyfts det även fram att personal som har i uppdrag att bevaka det geriatriska området inom de granskade verksamheterna försöker informera sina kollegor om nya vårdprogram och vådrutiner som kommit. Vi får dock en bild av att detta inte är formaliserat i tillräcklig utsträckning.

I flertalet av de intervjuer som genomförts lyfts svårigheter att hitta dokument såsom aktuella vårdprogram, riktlinjer och rutiner i dokumenthanteringssystemet Centuri som används inom regionen. Flera av de intervjuade uppger att det är lättare och går fortare att "googla" fram rutiner och riktlinjer än att söka efter dem i ledningssystemet. Svårigheterna att hitta dokumenten i systemet anses bidra till utmaningar avseende att göra nya vårdprogram, riktlinjer och rutiner kända hos personal.

2.5.2. *Rutiner för uppföljning av följsamhet till vårdprogram och vådrutiner*

I riktlinjen ”Beredning av nationella riktlinjer” framgår att kontinuerlig uppföljning av implementering och kostnadsutveckling utifrån nya nationella riktlinjer sker i samband med delårs- och årsbokslut. Vidare beskrivs att en mer omfattande uppföljning och utvärdering av aktuella nationella riktlinjer ska planeras till omkring 1,5 år efter beslut om riktlinjen. För detta ansvarar regionöverläkare och vårdstrateg. Inom ramen för vår granskning har det inte ingått att granska följsamheten till denna riktlinje.

För granskningen har vi utöver ovan nämnda dokument inte erhållit några skriftliga rutiner för uppföljning av följsamhet till vårdprogram och vådrutiner. I intervjuer lyfts det fram att följsamheten till nya vårdprogram, riktlinjer och rutiner överlag inte följs upp på ett strukturerat och formaliserat sätt. Det anges dock att brister i följsamheten till bland annat vårdprogram och vådrutiner kan uppmärksammas genom upprättade avvikelser och att det är en möjlighet för verksamhetsansvariga att bedöma hur de vårdprogram och vådrutiner som finns följs.

Vidare beskrivs att uppföljning av implementering av rutiner och riktlinjer, oavsett vilket område de omfattar, generellt sett är ett utvecklingsområde inom regionen.

Bedömning

Vi bedömer att det saknas tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska området. Vi baserar vår bedömning på följande:

- Det finns rutiner för att bereda, hantera och implementera nya nationella riktlinjer som kommer från socialstyrelsen
- Det saknas skriftliga rutiner för att införa nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet
- Till viss del finns mer eller mindre strukturerade arbetssätt för att göra nya rutiner och riktlinjer kända inom de granskade verksamheterna
- Svårigheter att i dokumenthanteringssystemet hitta aktuella vårdprogram, riktlinjer och rutiner lyfts fram som en stor utmaning avseende att göra dessa kända hos personal

Vidare bedömer vi att det även saknas tillfredställande rutiner för att följa upp följsamheten till nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet. Vi baserar vår bedömning på följande:

- Det saknas skriftliga rutiner för att följa upp följsamheten till nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet
- I riktlinjen ”Beredning av nationella riktlinjer” framgår hur uppföljning av implementering av nya nationella riktlinjer ska ske

2.6. Övriga iakttagelser

Utöver de iakttagelser som direkt berör revisionsfrågorna i granskningen vill vi även gärna skicka med följande iakttagelser i denna rapport:

- Området geriatrik har påverkats av den medicinska utvecklingen som skett i hälso- och sjukvården. Från att tidigare ha varit mycket åldersstyrt vad gäller insatser som ges till patienter finns idag en mer flytande åldersindelning och vara alltmer individuella bedömningar. Dessutom kan alltmer hälso- och sjukvård ges i patientens eget hem och inte bara på sjukhus. Området geriatrik kan därför sägas mer otydligt avgränsat idag jämfört med tidigare.
- Tidigare fanns ett mer uttalat "geriatriskt spår" och inom regionen fanns en geriatrisk klinik och vårdplatser vid vuxenpsykiatrien vad gäller psyko-geriatriska patienter. Idag kan tanken sägas att det geriatriska synsättet istället förväntas vara integrerat inom nästan all verksamhet i hälso- och sjukvården. Denna patientgrupp utgör dessutom en stor andel av regionens patienter.
- Kontinuitet av samma personer som ingår i det team som finns kring patienten är betydelsefullt för vården av denna, inte minst vad gäller multisjuka äldre. Det för att tidigt kunna observera nyanser i patientens välmående eller beteende som kan vara ett uttryck för försämring/-förbättring eller ohälsa.
- Regionens "litenhet" har en positiv betydelse vad gäller personkännedom om vem som är regionens "expert" inom området geriatrik. Detta underlättar om det är så att konsultation kan behövas.

3. *Granskningsiakttagelser* *Östersunds kommun*

3.1. *Mål och styrdokument*

Utifrån vård- och omsorgsnämndens mål har vård- och omsorgsförvaltningen samt Sektor Säbo brutit ned dessa till mål och åtaganden för verksamheten. I verksamhetsplanen år 2017 har Sektor Säbo bland annat angett följande mål:

- Minst 95 procent av alla boende inom Sektor Säbo ska i slutet av 2017 ha en genomförandeplan där den enskilde och/eller deras anhöriga/god man har varit delaktiga vid utformningen.
- 95 procent av alla boende inom Sektor Säbo med IBIC⁶ beslut skall även ha individuella mål formulerade utifrån IBIC.
- Minst 83 procent av dem som bor på särskilt boende ska vara ganska nöjda eller mycket nöjda när de i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning svarar på frågan "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende"?

Som en del i Östersunds kommuns styrmodell ska alla verksamheter redovisa vilka aktiviteter man planerar att genomföra under året för att bidra till att uppnå fastställda mål och åtaganden samt förbättra verksamhetens kvalitet. I Sektor Säbos verksamhetsplan presenteras en aktivitetsplan för hur sektorns åtaganden samt egna utvecklings- och förbättringsområden ska uppnås. I aktivitetsplanen beskrivs vilka aktiviteter som ska göras, vem som har ansvar, när aktiviteten ska vara genomförd och hur aktiviteten ska följas upp. Bland annat ska sektorn under år 2017 genomföra följande aktiviteter:

- Utbildning och handledning i IBIC. Genom grundläggande utbildning av all personal inklusive enhetschef. Fördjupad utbildning för nyckelpersoner på enheterna.
- Omvärldsspaning. Analys av eget resultat i brukarundersökningen. Kolla med andra kommuner eller enheter och ta tillvara på goda exempel.
- Vårdnära service. Inför vårdnära service i form av städning på alla våra enheter. För att omvårdnadspersonal ska få mer tid till de boende.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns en *Uppdragsenhet* som ska ge stöd till Vård- och omsorgsnämnden och förvaltningsledningen inom områdena kvalitet och tillsyn, bostadsplanering, lokal- och bostadssamordning, forskning och utveckling samt särskilda utredningar och projekt. Enheten består av en enhetschef, medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR), socialt ansvarig samordnare (SAS), handläggare, FoU- ansvarig, bo-

⁶ IBIC står för Individens behov i centrum och är ett systematiskt och behovsriktat arbetssätt. För mer information om IBIC se <http://www.socialstyrelsen.se/individensbehovicentrumibic>

samordnare, lokalsamordnare och metodutvecklare. Enheten har bland annat uppdrag att:

- Bevaka ny lagstiftning
- Utforma uppdragsbeskrivningar/upphandlingsdokument med tillhörande kvalitetskrav för interna och externa utförare
- Utforma riktlinjer
- Genomföra kvalitetsuppföljningar
- Utredda särskilda uppdrag från nämnd/förvaltningschef
- Omvärldsbevaka

Utifrån de kvalitetskrav som nämnden antar genomför kommunens MAS, MAR, SAS samt handläggare vid uppdragsenheten kvalitetsgranskningar inom de särskilda boendena. Kvalitetsgranskningarna görs genom intervjuer med vårdpersonal, legitimerad personal och chefer, genomgång av skriftliga rutiner, enkätutskick till enhetens boenden samt statistikinhämtning från aktuella kvalitetsregister, exempelvis Senior Alert. Efter genomförd granskning gör uppdragsenheten en gemensam bedömning av hur väl kvalitetskraven uppfylls. Under år 2017 genomförde uppdragsenheten kvalitetsgranskning på åtta särskilda boenden i kommunen. Kvalitetskraven är uppdelade inom områdena:

- Individuell planering
- Delaktighet/inflytande
- Dokumentation
- Tillgänglighet/tillgång
- Kost/måltider
- Styrande rutiner för insatser/Delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter
- Styrande rutiner/Palliativ vård
- Styrande rutiner/Inkontinensvård
- Styrande rutiner/Skyddsåtgärder och larm
- Styrande rutiner/Hjälpmedel
- Styrande rutiner/ Munvård
- Styrande rutiner/Läkemedel
- Styrande rutiner/Vårdhygien och smittskydd
- Styrande rutiner/Fallförebyggande arbete
- Styrande rutiner/Rehabilitering
- Styrande rutiner för insatser ledvård
- Styrande rutiner – Informationsöverföring mellan personal
- Ledningssystem
- Ledningssystem/Planering och uppföljning

- Ledningssystem/Klagomål och synpunkter
- Ledningssystem/Avvikelser
- Bemanning
- Personal/kompetens
- Säkerhet/enskild egendom

Utöver kvalitetsgranskningarna ska respektive verksamhet göra egenkontroller två gånger per år. Där jämför respektive enhetschef sin verksamhet emot de beslutade kvalitetskraven.

3.2. Bevakning och kunskapsinhämtning

Som vi tidigare nämnt har uppdragsenheten inom vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att omvärldsbevaka förändringar i lagar, förordningar och föreskrifter som berör vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet, där även det geriatriska området ingår. Tjänstemän på uppdragsenheten för sedan vidare den information och de nyheter som inhämtats till sektorchef som i sin tur sprider informationen till verksamhetsutvecklare, kvalitetsansvarig och respektive enhetschef inom sektorn. Det uppges vara enhetschefens uppdrag att förmedla informationen vidare till vård- och omsorgspersonal i verksamheterna. Såväl sektorchef som enhetschefer kan besluta om man utifrån erhållen information från bevakning och kunskapsinhämtning inom området ska vidta åtgärder. Exempelvis har särskilda satsningar på utbildningen *Demens ABC* genomförts inom kommunens särskilda boenden för äldre.

En annan form av omvärldsbevakning sker när kommunens MAS tio gånger per år träffar MAS:ar från de andra kommunerna inom Jämtlands län. Vid dessa träffar diskuteras bland annat nya lagar, riktlinjer och kompetensutveckling. Med jämna mellanrum träffar även sektorns sjuksköterskor kommunens MAS och får därigenom till sig information från omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning.

Trots de strukturer som finns för bevakning och kunskapsinhämtning uppger några av de intervjuade att det skulle vara önskvärt om det fanns mer tid att lägga på omvärldsbevakning.

Bedömning

Vår bedömning är att det till övervägande del finns en tillfredställande bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet inom kommunen. Vi baserar vår bedömning på:

- Uppdragsenheten har som uppdrag att bland annat bevaka och stå för kunskapsinhämtning avseende frågor som berör det geriatriska området
- Det finns tydliga strukturer för hur den information och de nyheter som kommer av bevakning och kunskapsinhämtning ska spridas inom sektor SÄBO

- Bevakning och kunskapsinhämtning har bland annat lett till att personal inom sektorn genomgått utbildning inom demens.

3.3. Kompetens

3.3.1. Inventering av kompetensbehov

Av intervjuer framgår att det delvis saknas en tydlig bild av vilka spetskompetenser som finns inom Sektor Säbo, vad som eventuellt saknas och vad som behöver tillföras. Vi har för granskningen inte erhållit en dokumenterad kompetenskartläggning eller kompetensinventering. Enligt intervjuade pågår dock ett arbete för att identifiera vilka specifika kompetenser som förvaltningen behöver för att framöver klara sitt uppdrag. Kopplat till det har fokusgruppsintervjuer hållits med studenter, vikarier, timanställda och ordinarie personal för att få vetskap om vad som är viktig för dessa grupper när de söker arbete eller för att de ska vilja vara kvar på ett arbete. Intervjuade lyfter också fram att det inom sektorn inte finns en struktur avseende hur personal med särskild erfarenhet, exempelvis sjuksköterskor med vidareutbildning inom vård av äldre, ska nyttjas på bästa sätt. Det finns en vilja inom förvaltningen att framöver nyttja specialistkompetens på ett mer optimalt sätt.

I Sektor Säbos kvalitetskrav anges ett antal krav som rör personalen kompetens och utbildning:

- Den som innehar ledningsansvaret, och dennes ställföreträdare, för det dagliga arbetet enligt SoL och HSL ska ha dokumenterad högskoleutbildning inom socialt arbete och/eller hälso-och sjukvård samt dokumenterad erfarenhet av minst ett års vård- och omsorgsarbete. Motsvarande kompetens kan ha förvärvats genom lång yrkeserfarenhet inom vård- och omsorg, (minst tre år av de senaste sex åren).
- Den som innehar ledningsansvaret, och dennes ställföreträdare, för det dagliga arbetet enligt SoL ska ha kunskap om personens individuella behov. Den som leder det dagliga arbetet ska finnas fysiskt nära personalen och vara den pedagogiska ledaren.
- All ny tillsvidareanställning av vård- och omsorgspersonal ska uppfylla kompetenskravet omvårdnadsprogrammet eller motsvarande kompetens. För utbildning påbörjad före 2012-07-01 gäller 1350 poäng i de yrkes-specifika ämnena. För utbildning påbörjad efter 2012-07-01 gäller 1450 poäng.
- Leverantören ska arbeta aktivt för att befintlig tillsvidareanställd personal ska uppnå kompetenskravet enligt ovan och fortlöpande följa upp kompetensläget.
- Andelen vård- och omsorgspersonal som ej är tillsvidareanställda och som ej uppfyller kompetenskravet enligt ovan får utgöra högst 17 procent av totalt arbetad tid.

- En plan för kompetensutveckling ska finnas för vård- och omsorgspersonalen. Planen ska vara tidsatt och beskriva planerade fortbildningsinsatser för det kommande året. Inom minst följande områden ska kompetensutveckling/information ske årligen: Lex Sarah, utredning av vårdskador, social dokumentation, demensvård, munvårdsutbildning i (regionens regi), vård i livet slut, kost och nutrition, fallprevention samt skydds- och begränsningsåtgärder samt rehabiliterande arbetssätt.
- En årlig bedömning och planering ska göras av kompetensutvecklingsbehovet för legitimerad personal inom minst följande områden: kost och nutrition, handhavande av aktuella kvalitetsregister, demensvård, palliation, vård i livets slut och dokumentation.
- Under tidpunkt då sjuksköterska inte finns stationerad på boendet ska det finnas minst en personal med kompetens motsvarande omvårdnadsprogrammet med 1350 poäng i de yrkesspecifika ämnena och erfarenhet av vårdarbete samt god kännedom om de boende.

De krav på personal/kompetens som ställs i kvalitetskraven följs upp genom de kvalitetsgranskningar som genomförs av bland annat MAS:en.

För granskningen har vi tagit del av vård- och omsorgsförvaltningens internkontrollplan för år 2018. Bland annat identifieras risker inom processerna rekrytering och sällan förekommande ärenden med komplexa behov. En risk som lyfts fram är att medborgare inte får det stöd de behöver och har rätt till på grund av att det saknas personal med rätt kompetens. Som kontrollmoment kopplat till risken anges uppföljning av befintliga resurser/personalbrist inom olika verksamheter. För granskningen har vi inte erhållit någon internkontrollplan för 2017.

3.3.2. Åtgärder för att täcka kompetensbehov

Inom Sektor Säbo tas en kompetensutvecklingsplan fram årligen. Planen gäller för alla yrkeskategorier inom sektorn och tas fram av sektorchefen tillsammans med enhetscheferna. Fokusområdena i planen utgår från sektorns kvalitetskrav och omvärldsbevakning. Kompetensutvecklingsplanen bryts sedan ner på enhetsnivå, där varje enhet utifrån sina förutsättningar gör prioriteringar kopplat till kompetensutveckling.

För granskningen har vi tagit del av Sektor Säbos verksamhetsplan för år 2017 där *plan för kompetensutveckling* inkluderas. I planen redovisas vilka sektorsgemensamma satsningar på kompetensutveckling som ska göras under året för att enhetschefer och medarbetare ska kunna utföra sitt uppdrag med god kvalitet. Områden för kompetensutveckling har under 2017 bland annat varit följande:

- IBIC- individens behov i centrum
- Behovsschema
- Durewallutbildning⁷

⁷ Utbildning i arbetssätt som är skonsam för kropp.

- SAM- systematiskt arbetsmiljöarbete
- Bättre liv för sjuka äldre⁸

I Sektor Säbos årsredovisning för år 2017 redogörs för de insatser som genomförts utifrån kompetensutvecklingsplanen. I årsredovisningen anges att:

- Samtliga enheter har genomfört IBIC utbildning.
- Införande av behovsschema fortgår enligt plan.
- Enheterna fortsätter utbilda medarbetarna i Durewall-metoden.
- Enhetschefer och skyddsombud har gått utbildning i "organisatorisk och social arbetsmiljö" (OSA)
- Inspirationsdag genomfördes i mars för enhetschefer och sjuksköterskor avseende arbetet med "Bättre liv för sjuka äldre"
- En första utbildning i Stratsys är genomförd med enhetscheferna.

Inom förvaltningen finns en kompetensgrupp som har i uppdrag att genomföra utbildningar för personalen inom förvaltningen. Kompetensgruppen består av undersköterskor och distriktssjuksköterskor och arbetar på uppdrag av uppdrags-enheten. Gruppen erbjuder bland annat utbildning i hjärt- och lungräddning, metoden Durewall, baskompetensutbildning och delegering. Gruppen skickar ut ett schema för utbildningstillfällena till enhetscheferna, där de kan boka in sin personal för utbildning efter behov.

Mot bakgrund av rekryteringssvårigheter gällande yrkeskategorin sjuksköterskor har sektorn utarbetat ett nytt rekryteringsförfarande och utvecklats introduktionen för de sjuksköterskor som anställs.

Inom Östersunds kommun har vårdbiträden möjlighet att utbilda sig och att validera till undersköterska. Av intervjuer och dokument framgår dock inte hur väl möjligheten att validera nyttjas inom kommunens särskilda boenden för äldre.

Genom intervjuer framkommer att det inom sektorn de senaste åren genomförts olika former av satsningar och insatser för att täcka kompetensbehov som finns kopplade till vård av äldre. Exempelvis uppges att projekt avseende hantering av läkemedel, palliativ vård och implementering av ny teknik inom äldreomsorgen drivits för att utveckla vården och omsorgen om de som bor vid kommunens särskilda boenden för äldre. Vidare anges att de sjuksköterskor som arbetar på kommunens särskilda boenden har som uppdrag att utbilda baspersonalen i exempelvis sårvård, nutrition samt andra frågor som berör vård av äldre.

Bedömning

Vår bedömning är att det till viss del sker återkommande inventering av vilken kompetens som saknas och som behöver tillföras kopplat till det geriatriska området. Vi baserar vår bedömning på:

⁸ Bättre liv för sjuka äldre är en nationell satsning med syfte att förbättra vård och omsorg för de mest sjuka äldre.

- Inom Sektor Säbos kvalitetskrav har kompetenskrav formulerats och följs upp på enhetsnivå genom de kvalitetsgranskningar som genomförs.
- Enskilda insatser kopplade till inventering av kompetens sker inom sektorn, exempelvis sker detta genom kvalitetsgranskningar och egenkontroller inom berörda verksamheter.
- Ingen återkommande och systematisk kompetensinventering har hittills genomförts på övergripande nivå inom förvaltningen eller sektorn avseende det geriatriska området.

Vidare bedömer vi att det till övervägande del vidtagits och planeras åtgärder för täcka kompetensbehovet inom det geriatriska området. Vi baserar vår bedömning på:

- En kompetensutvecklingsplan tas fram årligen inom Sektor Säbo, i denna ingår kompetensutvecklande insatser avseende vård av äldre. Kompetensutvecklingsplanen bryts ned på enhetsnivå för att enheterna ska kunna arbeta med områden som de specifikt behöver utveckla.
- Kompetensutvecklande insatser under året följs upp i sektorns årsredovisning. För 2017 har bland annat kompetensutveckling skett avseende IBIC och bättre liv för sjuka äldre. Vilka kompetensutvecklande åtgärder som vidtagits varierar delvis mellan enheterna utifrån vilka särskilda behov av kompetensutveckling som finns inom respektive enhet.
- Inom sektorn finns en kompetensgrupp som arbetar med utbildningar för baspersonal.
- Möjlighet till validering från vårdbiträde till undersköterska finns, dock är det oklart hur väl denna möjlighet nyttjas.

3.4. *Geriatrisk team*

Som beskrivs i avsnitt 3.4 så finns det inte ett geriatriskt team inom Region Jämtland Härjedalen. Däremot drivs projektet MINT som vänder sig till personer som bor i ordinärt boende och har omfattande behov av vård och omsorg.

Vid intervjuer framkommer att det inom Sektor Säbo finns kännedom om MINT-teamet, men att teamet framförallt nyttjas av kommunens hemsjukvård och inte inom de särskilda boendena. Vidare beskriver de intervjuade att det inte finns någon konsultativ verksamhet avseende geriatrik inom regionen som exempelvis sjuksköterskor från de särskilda boendena kan kontakta vid behov. Sjuksköterskorna på de särskilda boendena för äldre har däremot kontinuerlig kontakt med den primärvårdsläkare som ansvarar för respektive boende. De intervjuade uppger att kontakten med ansvarig läkare skiljer sig väsentligt mellan olika boenden. På vissa hälsocentraler arbetar många stafettläkare, vilket gör att det saknas en kontinuitet bland läkarna som arbetar mot boendena. Dock framhålls att flertalet boenden i kommunen har en och samma läkare vilket de intervjuade upplever ger större kontinuitet i uppföljningar, läkemedelsgenomgångar och att det är lätt att ta kontakt för konsultation.

Ett antal av kommunens särskilda boenden för äldre har en fast primärvårdsläkare som på halvtid arbetar på hälsocentralen och halvtid i MINT-teamet. Läkaren är utbildad geriatriker och de intervjuade upplever att de får stort stöd i geriatriska frågor från läkaren.

Bedömning

Vår bedömning är att det inte finns något geriatriskt team inom regionen vilket också innebär att det inte finns något geriatriskt team att nyttja för kommunens särskilda boenden för äldre.

Ett projekt avseende mobilt närvårdsteam, riktat mot hemsjukvårdspatienter, drivs inom regionen och i det teamet ingår bland annat geriatriker och sjuksköterskor med inriktning mot vård av äldre. Enligt uppdragsbeskrivningen för projektet ska konsultativa insatser som tidigare gavs av projektet Geriatriskt stöd ingå i MINTS verksamhet. Detta är dock inte känt i tillräcklig omfattning inom granskade verksamheter inom kommunen.

3.5. Vårdprogram och vådrutiner

3.5.1. Implementering av nya vårdprogram och vådrutiner

Av granskningen framkommer att det inte finns några dokumenterade rutiner avseende införande av nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska området. Av intervjuer framhålls att det är uppdragsenheten respektive sektorns ledningsgrupp som har i uppdrag att uppdatera och ta fram nya riktlinjer och rutiner för verksamheten. Detta sprids sedan genom linjeorganisationen ut till respektive enhet. Enligt intervjuade lyfts nya riktlinjer/rutiner upp vid arbetsplatsträffar eller andra möten som enheterna har lokalt. Respektive enhetschef ansvarar för att riktlinjer och rutiner blir kända inom sin enhet.

Vid intervjuer framkom att förvaltningen har påbörjat ett arbete med att införa ett kvalitetsledningssystem. Där ska bland annat alla riktlinjer och rutiner finnas tillgängliga för personal inom förvaltningen.

3.5.2. Rutiner för uppföljning av följsamhet till vårdprogram och vådrutiner

För granskningen har vi inte erhållit några skriftliga rutiner för uppföljning av följsamhet till vårdprogram och vådrutiner. Av intervjuer framhålls att följsamheten till rutiner och riktlinjer blir en del av kvalitetskraven enheterna ska följa. Genom kvalitetsgranskningar och egenkontroller följs därför efterlevnaden av riktlinjer och rutiner upp.

Genom kvalitetsgranskningarna kan uppdragsenhetens MAS se mönster, t.ex. att rutiner brister på flera enheter och därmed kanske inte är kända och tillämpade i tillräcklig utsträckning. Utifrån det kan behov av att göra riktlinjer och rutiner kända samt säkerställa tillämpning aktualiseras alternativt leda till översyn av riktlinjer och rutiner. Nämnden delges alla kvalitetsgranskningar som görs inom verksamheterna, liksom årliga sammanställningar av resultaten av kvalitetsgranskningarna.

Bedömning

Vi bedömer att det till viss del saknas tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska området. Vi baserar vår bedömning på följande:

- Det saknas skriftliga rutiner för att införa nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska området.
- Uppdragsenheten respektive sektorns ledningsgrupp har i uppdrag att uppdatera och ta fram nya riktlinjer och rutiner för verksamheten. Dessa sprid sedan genom linjeorganisationen ut till respektive enhet.

Vidare bedömer vi att det till viss del saknas tillfredställande rutiner för att följa upp följsamheten till nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet. Vi baserar vår bedömning på följande:

- Det saknas skriftliga rutiner för att följa upp följsamheten till nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet
- Följsamhet till riktlinjer och rutiner är en del av de egenkontroller och den kvalitetsgranskning som kontinuerligt genomförs inom sektorns verksamheter.

4. *Bedömning av revisionsfrågor*

4.1. *Region Jämtland Härjedalen*

Utifrån granskningens iakttagelser är vår bedömning av revisionsfrågorna följande:

- **Finns en tillfredställande bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet?**
Bedömning: Till viss del sker bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet inom regionen, men bevakningen och kunskapsinhämtningen är inte systematiserad i tillfredställande utsträckning.
- **Skер återkommande inventering av vilken kompetens som saknas och behöver tillföras?**
Bedömning: Hittills har ingen återkommande inventering skett av vilken kompetens som saknas och som behöver tillföras kopplat till det geriatriska området.
- **Har åtgärder vidtagits/planerats att vidtas för att täcka kompetensbehovet?**
Bedömning: Inom regionen har det i viss utsträckning vidtagits åtgärder för att täcka kompetensbehovet inom det geriatriska området.
- **Nyttjas det geriatriska teamet på ett tillfredställande sätt för att täcka kompetensbehovet?**
Bedömning: Det finns inte något geriatriskt team inom regionen vilket också innebär att det inte finns något geriatriskt team att nyttja för att täcka kompetensbehov. Däremot bedrivs projektet MINT, riktat mot hemsjukvårdspatienter. Konsultativa insatser och stöd ska ingå i MINTS verksamhet. Detta är dock inte känt i tillräcklig omfattning.
- **Finns tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet?**
Bedömning: Det saknas tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska området
- **Finns tillfredställande rutiner för att följa upp verksamheten till nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet?**
Bedömning: Det saknas tillfredställande rutiner för att följa upp följsamheten till nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet

Iakttagelser kopplat till bedömningarna återfinns under respektive revisionsfrågas avsnitt i rapporten.

4.2. Östersunds kommun

Utifrån granskningens iakttagelser är vår bedömning av revisionsfrågorna följande:

- **Finns en tillfredställande bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet?**
Bedömning: Till övervägande del finns en tillfredställande bevakning och kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet inom kommunen.
- **Sker återkommande inventering av vilken kompetens som saknas och behöver tillföras?**
Bedömning: Till viss del sker återkommande inventering av vilken kompetens som saknas och som behöver tillföras kopplat till det geriatriska området.
- **Har åtgärder vidtagits/planerats att vidtas för att täcka kompetensbehovet?**
Bedömning: Till övervägande del har åtgärder vidtagits och planeras för täcka kompetensbehovet inom det geriatriska området
- **Nyttjas det geriatriska teamet på ett tillfredställande sätt för att täcka kompetensbehovet?**
Bedömning: Det finns inte något geriatriskt team inom regionen vilket också innebär att det inte finns något geriatriskt team att nyttja för kommunens särskilda boenden för äldre. Konsultativa insatser och stöd ska ingå i projektet MINTS verksamhet. Detta är dock inte känt i tillräcklig omfattning inom granskade verksamheter i kommunen.
- **Finns tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet?**
Bedömning: Till viss del saknas tillfredställande rutiner för att införa nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska området.
- **Finns tillfredställande rutiner för att följa upp verksamheten till nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet?**
Bedömning: Till viss del saknas tillfredställande rutiner för att följa upp följsamheten till nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska fältet.

Iakttagelser kopplat till bedömningarna återfinns under respektive revisionsfrågas avsnitt i rapporten.

Kerstin Lejonklou
Hälsö- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Tfn: 063 - 15 34 57
E-post:

Regionens revisorer

Svar på Granskning av geriatrisk kompetens

PwC har på uppdrag av och under ledning av revisionskontoret utfört en granskning av den geriatriska kompetensen inom Region Jämtland Härjedalen. Syftet med granskningen har varit att granska om Regionstyrelsen har tillfredsställande kontroll av att det finns en tillräcklig geriatrisk kompetens för att upprätthålla en god och säker vård för multisjuka äldre. Rapporten har nummer REV/24/2017.

Revisorerna framför följande bedömningar och rekommendationer:

1. *Bevakning av kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet sker till viss del inom regionen, men bevakningen och kunskapsinhämtningen är inte systematiserad och regionövergripande.*

Svar:

Det geriatriska fältet är idag mindre avgränsat jämfört tidigare, då verksamheten som kallades geriatrik ofta fanns inom någon institutions väggar. Idag bor många personer som tidigare kunde kategoriseras som geriatriska patienter i egna hemmet högt upp i åldrarna, ibland med flera sjukdomar. Dessa personer har ofta hjälp och stöd såväl från hälso- och sjukvård från Region Jämtland Härjedalen, som vård och omsorg från någon av länets kommuner.

Revisionsrapporten konstaterar att det till viss del sker kunskapsinhämtning inom det geriatriska fältet, men att kunskapsinhämtningen inte är systematisk eller regionövergripande. På verksamhetsområdesnivå sker kunskapsspridning på olika sätt. Sannolikt kan systematiken bli bättre, men tillvägagångssätten måste få variera. De metoder för spridning av kunskap som finns tex inom ortopedi fungerar inte med säkerhet inom primärvård beroende på verksamheternas olika förutsättningar för medarbetarna att kunna ta del av information.

Rapporten konstaterar att geriatrisk kompetens handlar om att ha kunskap om åldrandet och åldrandets sjukdomar, och nämner att det bland annat ingår kunskap om läkemedel för äldre, åldrandets sjukdomar (t.ex. stroke och demens), kost och nutrition, tand- och munhälsa, rehabilitering samt palliativ vård. Självklart ingår

dessas delar i geriatrisk kompetens. Dock har rapporten en utgångspunkt som utelämnar såväl allmän som specifik omvårdnad, vilket lätt leder resonemangen i rapporten till fokus som inte blir komplett. Geriatrisk kompetens bör innehålla kunskap hos den legitimerade personalen att kunna göra bedömningar av en äldre persons hälsa och behov av omvårdnad. Här ingår att kunna göra adekvata riskbedömningar och ställningstaganden till eventuella åtgärder. Förebyggande åtgärder kan både vara sådana som individen själv ska lära sig att utföra t.ex. förebyggande av fall och sådana som hälso- och sjukvårdspersonal eller vård- och omsorgspersonal ska kunna utföra för att en äldre person ska få minskad risk för vårdskador.

Landstings- och regioners samverkan för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård har som ambition att skapa ett system för kunskapsstyrning för riket. En del i systemet är att bygga nationella programområden (NPO). I nuläget är ca 20 programområden framtagna, såtillvida att de blivit beslutade av styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan. Styrgruppen består av två landstings – regiondirektörer, fyra representanter från hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket samt en från Sveriges Kommuner och landsting. Ett av de beslutade NPO är Äldres hälsa. NPO Äldres hälsa kommer att ansvara för geriatrik, vård av multisjuka, palliativ vård i livets slutskede samt demens. Genom uppbyggnad av NPO får regioner och landsting bättre förutsättningar att kunna följa utvecklingen inom de olika specialiteterna, förutsatt att de regionala och lokala strukturerna blir ändamålsenliga. En viktig del blir mottagande av kunskap och spridning av kunskap till medarbetare inom olika yrkeskategorier. Information och återkoppling rörande det nationella arbetet sker i nuläget genom att varje region och landsting har representant i nationella kunskapsstyrningsgruppen.

2. *Det har hittills inte skett någon systematisk inventering avseende behovet av geriatrisk kompetens. Därmed saknas information om vilket kompetensbehov som behöver tillföras. Inom enskilda verksamhetsområden har det dock i viss utsträckning vidtagits åtgärder för att täcka kompetensbehovet.*

Svar:

Inom personalenheten görs inventeringar av behov av kompetens. Personalstrateg har gjort kartläggning av hur många specialistutbildade läkare och sjuksköterskor det finns i Region Jämtland Härjedalen. Vid kartläggning har Socialstyrelsens kategorisering använts. I kartläggning framkommer att det finns en geriatriker och två sjuksköterskor med specialistutbildning med examen äldresjuksköterska. En del i kartläggningen är att cheferna får svara på behov av kompetens med hjälp av framskrivningar i olika tidsintervall. Utifrån kända förändringar i verksamheten, förväntas cheferna göra bedömningar av vilka kompetenser de har behov av. Idag

görs kompetenskartläggningar med olika metoder och med inslag av manuell hantering, vilket är tidskrävande. Arbete pågår att övergå till att alla utbildningar ska läggas i SABA, ett system för kompetenshantering och webbaserat lärande. Systemet ger närmaste chef en överblick över gruppens och individens kompetenser och utvecklingsplaner.

Det är av vikt att vid inventering inom det geriatriska kompetensområdet även fokusera på icke legitimerad personals kunskap inom gerontologi och geriatrik och gällande rehabiliterande och bibehållande omsorg.

3. *Det saknas dokumenterade rutiner för att införa nya vårdprogram och vårdrutiner inom det geriatriska området. Svårigheter att hitta i aktuella vårdprogram, riktlinjer och rutiner dokumenthanteringssystemet nämns som en brist i sammanhanget.*

Svar: Rutiner för att implementera vårdprogram och vårdrutiner bör inte vara specifika för varje specialitet. Det bör finnas en grund i hur tillvägagångssättet ska vara. Implementering är ett viktigt steg, som ofta missbedöms avseende både tidsåtgång och insatser. Avseende mottagande och arbete med nationella riktlinjer finns dokumentet Beredning av nationella riktlinjer (23181), som innehåller avsnitt om implementering. Detta dokument kommer att omarbetas under hösten till följd av förmodade ändrade arbetssätt i samband med införande av nationella kunskapsstyrningssystemet. Norra sjukvårdsregionen kommer att ta fram en mer gemensam process vid mottagande av nationella riktlinjer och översynen påverkas även av Socialstyrelsens arbetssätt vid utskick och information av nationella riktlinjer i remissversion.

För att identifiera behov av övergripande vårdrutin finns dokumentet Bedömningsgrund för behov av vårdrutin och direktiv för godkännande (18207). Förutom att rutinen ska vara stöd vid övervägande av om en rutin ska gälla hela Region Jämtland Härjedalen eller vara lokal för ett verksamhetsområde finns beslutsgången beskriven där det framgår att alla nya rutiner tillkännages i ledningsmejl samt att person som tagit fram rutinen tillsammans med beslutande chef avgör om ytterligare informationsinsatser behövs. Inget av de nämnda dokumenten är specifikt utformat för geriatrik, men om det tas fram rutiner eller nationella riktlinjer inom geriatriska området behandlas dessa på samma sätt som andra. Geriatrik utkristalliseras inte inom Region Jämtland Härjedalen som en separat specialitet utan respektive specialitet innehar ansvar även för de äldre patienterna inom sitt ansvarsområde. I befintliga vårdprogram inom respektive specialitet finns äldre definierade som en specifik målgrupp när ålder har betydelse

för vårdinsatsen. Det kan vara en förklaring till varför specifika vårdprogram för äldre bedöms vara svåra att finna.

Vi är ytterst medvetna om att medarbetare kan tycka att det är svårt att hitta de dokument de söker i dokumenthanteringssystemet Centuri. Det finns en förväntan att varje person ska klara användandet av Centuri som dokumenthanteringssystem utan någon utbildning eller introduktion och utan vidareutbildning och information gällande förändringar i funktionalitet av systemet. Det behövs ett annat synsätt både avseende användning av dokumenthanteringssystemet/Centuri men även på Ledningssystemet. Ledningssystemet blandas ofta ihop med Centuri. Det är viktigt att påtala att Centuri bara är ett system för att hantera dokument tillhörande ledningssystemet.

Funktioner finns för att lättare styra så att de dokument en medarbetare frekvent behöver tillgång till ska ligga lättåtkomligt. Om resurser kan avsättas kan respektive verksamhet inventera sina behov. Behov finns av informations- och utbildningsinsatser såväl till personal med läsbehörighet som till personal utsedda att upprätta dokument.

4. *Det saknas dokumenterade rutiner för att kontrollera följsamheten till nya vårdprogram och vådrutiner inom det geriatriska fältet.*

Svar: Även när det gäller uppföljning bör den processen ha en generell utgångspunkt. Uppföljning av vårdprogram och vådrutiner sker till viss del genom att den som är ägare till en vådrutin, som är publicerad i Centuri, får påminnelse från systemet när det är dags att uppdatera. Detta gäller de dokumentkategorier som det är granskningsplikt på. Om vådrutinen är skriven i rätt dokumentmall dvs vådrutin (medicinsk, omvårdnad, rehab rutin) fungerar denna påminnelsefunktion och uppdatering av dokumentet kan göras. Denna funktion åtgärdar inte följsamheten till en rutin, men säkerställer att den rutin som finns är uppdaterad, granskad och beslutad.

Uppföljning av följsamhet är ett förbättringsområde. Under förutsättning att resurser finns, kan internkontroll som verktyg användas för uppföljning av följsamhet i högre omfattning än vad som görs idag.

5. *Vår bedömning är att det inte finns något geriatriskt team inom regionen vilket också innebär att det inte finns något geriatriskt team att nyttja för att täcka kompetensbehov.*

Svar:

Avsaknad av geriatriskt team samt med hänvisning till Mobilt närvårdsteam (MINT) finns omnämnt i revisionsrapporten. Det finns dock inte beskrivet vad man avser med begreppet Geriatriskt team och vilka kompetenser och uppdrag ett sådant team skulle innefatta varför det är svårt att bedöma i jämförelse med befintliga verksamheter i regionen vad som bättre kunnat täcka kompetensbehov och övriga ej definierade uppdrag. Utifrån detta nämner vi här nedan vissa förutsättningar och behov av förtydliganden kring MINT.

MINT har inte ett läsuppdrag för alla äldre patienter utan uppdrag för till teamet anslutna personer med multisjuklighet i instabilt läge och inte nödvändigtvis äldre personer, även om ålder, 75år eller äldre är ett av sex inskrivningskriterier varav fyra ska vara uppfyllda. I teamet finns Geriatrisk kompetens som kan ge konsultativa-, stödjande insatser främst kring personer anslutna till teamet. MINT har inte ett uppdrag att kompetensutveckla andra men ger råd och stöd i frågor kring multisjuka personer till legitimerad personal i primärvård och kommunal sjukvård.

MINT utför inte multiprofessionella utredningar

Det finns behov av att inför permanentandet av MINT förtydliga om teamet ska ha ett uppdrag rörande att vara kompetensresurs och bistå med konsultativt stöd till andra. Efter fattade beslut bör informationsinsats ges till berörda.

Det konstateras i bakgrundsbeskrivning av revisionens granskning att "Multisjuka äldre har ofta komplexa behov av medicinsk vård och omsorg, där vården kräver nära samarbete mellan kommun, primärvård och slutenvård." En god samverkan mellan huvudmännen med tydligt definierade ansvarsområden och informationsflöden är en förutsättning för detta.

1 januari 2018 trädde lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård i kraft. Bestämmelser om fast vårdkontakt och samordnad individuell plan ska tillämpas. För att kunna möta samverkansbehoven som krävs för en god och sammanhållen vård för äldre och multisjuka har Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner tecknat en överenskommelse enligt SFS 2017:612, 4 kap 5 § som reglerar samverkan och ansvar vid vårdens övergångar. Överenskommelsen är en bilaga till *Samverkan kring hemsjukvård mellan region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län, sammanhållen hälso- och sjukvård och socialtjänst i Jämtlands län*

Gemensamma riktlinjer för samarbete vid in- och utskrivning av patienter i slutenvården finns framtagna. <http://centuri/ViewItem.aspx?regno=42702>

Syftet med riktlinjen är att "Den enskilde ska garanteras en trygg och säker vård och en socialtjänst av god kvalitet genom hela in- och utskrivningsprocessen. Att

ledtiderna är så korta som möjligt vid utskrivning från slutenvård till fortsatt öppen hälso- och sjukvård och socialtjänst och att individen känner sig delaktig har inflytande och upplever trygghet i samband med hemgång från sluten vård.”

REGIONSTYRELSEN

Ann-Marie Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Hans Svensson
Regiondirektör

Regionens revisorer
Therese Norrbelius
Kommunal yrkesrevisor
Tfn: 063-147527

2018-03-12

Dnr: REV/20/2017

Regionstyrelsen

Granskning av anläggningsregister

På vårt uppdrag har Deloitte, under ledning av revisionskontoret, genomfört en granskning av regionens rutiner för hantering av anläggningsregister.

Granskningen har visat att dokumenterade rutiner för inköp av anläggningstillgångar finns och är kända. Det finns ingen rutin för att inventera befintliga anläggningar vilket innebär att löpande inventering av anläggningar inte sker i dagsläget. Det saknas även anvisningar för att säkerställa att avyttringar och utrangeringar tas bort från anläggningsregistret och vid stickprovskontroll framkom att en skrotad anläggning inte utrangerats. Ett förslag till rutin har tagits fram men ej fastställts.

Det är en brist att anläggningsregistret inte innehåller märkning och platsangivelser av anläggningarna vilket innebär svårigheter vid identifiering. För vissa delar av regionens anläggningar tillämpas ett sidoordnat system där märkning framgår, men det finns ingen koppling mellan systemet och anläggningsregistret.

Med anledning av ovanstående brister är vår bedömning att det finns en viss osäkerhet om anläggningsredovisningen är helt rättvisande. För att stärka den interna kontrollen av anläggningarna och trygga en korrekt redovisning av tillgångarna rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Förbättra spårbarheten av anläggningar t.ex. genom att uppdatera anläggningsregistret med märkning och platsangivelser
- Ta fram rutiner för att säkerställa att inköp, inventering, utrangering och avyttring av anläggningar fungerar på ett ändamålsenligt sätt

Vi emotser senast den 31/8 2018 en redovisning av vilka åtgärder som regionstyrelsen vidtar eller avser vidta med anledning av granskningsresultatet.

För Region Jämtland Härjedalens revisorer

Bernt Söderman
Vice Ordförande

Gustaf Ohlsgård
Förtroendevald revisor

Bilaga

Revisionsrapport – Granskning av anläggningsregister
Rapportsammandrag – Granskning av anläggningsregister

Kopia till

Regiondirektören
Ekonomidirektören

REVISIONSRAPPORT
**GRANSKNING AV
ANLÄGGNINGSREGISTER**

Ansvarig: Lasse Magnusson

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING.....	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	3
3	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING.....	4
4	REVISIONSKRITERIER	4
5	METOD.....	5
6	RESULTAT AV GRANSKNINGEN.....	5
7	KVALITETSSÄKRING	8
8	GRANSKNINGENS HAR GENOMFÖRTS AV:.....	8

1 SAMMANFATTNING

Vi har granskat rutinerna kring anläggningsregistret, vilka dokument som finns, om de är kända och hur de efterlevs. Vi har även utfört ett begränsat antal stickprovskontroller av att anläggningar existerar.

Efter intervjuer och granskning av dokument bedömer vi att dokumentationen vid inköp av anläggningstillgångar är tillfredställande och kända. En instruktion och rutin för inventering som säkerställer att avyttringar och utrangeringar tas bort från anläggningsregistret saknas i dagsläget. Ett förslag till rutin har tagits fram.

Genomförda stickprovskontroller visade att en anläggning hade skrotats men fanns med i anläggningsregistret med ett restvärde. Vår bedömning är att det finns anläggningar i registret som borde vara utrangerade.

För medicinteknisk utrustning och för folktandvårdens utrustning finns bra märkning i systemet Medusa men dessa är inte överförda till anläggningsregistret. Övriga anläggningar i registret har i många fall bristfällig märkning och platsangivelse.

Löpande inventering av att de materiella anläggningstillgångarna existerar sker inte i dagsläget men förslag till sådan rutin är framtagen.

Rutiner som säkerställer att anläggningsregister uppdateras finns när det gäller nyanskaffningar och avskrivningar, däremot saknas dokumenterade rutiner när det gäller avyttringar och utrangeringar.

Utifrån det begränsade urval av stickprov som granskats är det svårt att med hög säkerhet uttala sig om redovisningen av anläggningstillgångarna är rättvisande. Finns det anläggningar i anläggningsregistret som borde ha utrangerats är sannolikheten dock stor att de är helt avskrivna eller har ett lågt bokfört värde.

Att stickprovet visat att en anläggning skrotats utan att ha utrangerats och avsaknaden av rutiner för inventering, utrangering och kontroller utgör dock en risk för att brister kan finnas.

Den inventering som är på förslag att genomföras under 2018 är en förutsättning för att få ett anläggningsregister som är rätt så att både det bokförda restvärdet och anskaffningsvärdet stämmer.

2 INLEDNING/BAKGRUND

För att säkerställa att räkenskaperna är rättvisande krävs att det finns ändamålsenliga rutiner och en god intern kontroll över tillgångarna. För att skapa överblick över anläggningstillgångarna bör ett anläggningsregister föras. Anläggningsregistret bör vara aktuellt och spegla anläggningstillgångarna vid varje given tidpunkt.

Det har framkommit att det råder en osäkerhet kring om en sammanställd inventering av de fysiska anläggningarna har genomförts. Vid tidigare granskning framkom att det fanns anledning att se över rutinerna i flera avseenden då det visade sig att vissa registrerade anläggningar inte gick att identifiera.

Regionens materiella anläggningstillgångar uppgick per april 2017 till 915 mkr. Tillgångar som inte kan identifieras innebär en bristande intern kontroll och kan innebära risk för att räkenskaperna inte är rättvisande.

Regionens revisorer har mot bakgrund av sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det angeläget att genomföra en granskning av rutinerna för hantering av anläggningsregister. Granskningen är beslutad i revisorernas revisionsplan för 2017.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Revisionsrapportens syfte har varit att svara på om regionstyrelsen säkerställt att regionen har ändamålsenliga rutiner för att anläggningstillgångar avseende materiella anläggningstillgångar hanteras på ett korrekt sätt.

Revisionsfrågor

- Har regionen ett aktuellt anläggningsregister som innehåller den information som krävs för att kunna identifiera de materiella anläggningstillgångarna?
- Sker löpande inventering av att de materiella anläggningstillgångarna existerar?
- Finns rutiner som säkerställer att anläggningsregistret uppdateras löpande med nyanskaffningar, avyttringar, utrangeringar och avskrivningar?
- Finns en kontrollfunktion som säkerställer att rutinerna efterlevs?
- Är redovisningen av de materiella anläggningstillgångarna rättvisande?

Avgränsning

Granskningen är avgränsad till 2017. Hjälpmedel som redovisas som anläggningstillgång omfattas inte av denna granskning.

4 REVISIONSKRITERIER

Följande revisionskriterier har legat till grund för granskningen:

Kommunlag 6 kap. 7§

Kommunal redovisningslag 6 kap.

Rådet för kommunal redovisning rekommendation 11:4.

5 METOD

Granskningen har genomförts genom studier av relevant dokumentation och intervjuer.

Sammantaget har 27 stickprov genomförts fördelat på områdena diagnostik, teknik och service, folktandvården och akutvård. Stickproven avser anläggningar till väsentligt värde och med rimliga möjligheter att verifiera.

Intervjuer har genomförts med områdenas ekonomer samt redovisningsansvarig på ekonomi- och löneservice.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

Med utgångspunkt i granskningens syfte har följande iakttagelser och analyser gjorts:

Har regionen ett aktuellt anläggningsregister som innehåller den information som krävs för att kunna identifiera de materiella anläggningstillgångarna?

Vi har vid vår genomläsning av anläggningsregistret funnit brister i märkning och platsangivelser som krävs för att kunna identifiera de materiella anläggningarna. Märkningen av anläggningar varierar och är ostrukturerad. Samtliga anläggningar är konterade med område, kostnadsställe och ändamål samt i vissa fall objekt och/eller projekt. Anläggningar i stickprovssurvalet har granskats särskilt. Samtliga har benämning och märke och/eller serienummer angivet i anläggningsregistret. Endast två anläggningar hade platsangivelse i registret. Genom konteringen är område och avdelning angivet. Vi har fått uppgift om att all medicinteknisk utrustning är märkt och finns i det sidordnade systemet Medusa. Den märkningen är inte överförd till anläggningsregistret.

Folktandvården har genomfört ett arbete med att inventera och märka samtliga anläggningar i Medusa. En överföring av uppgifterna från Medusa till anläggningsregistret planeras under 2018. Arbetet har genomförts i syfte att dels få en bättre kontroll på att anläggningarna finns samt att vid utrangering eller försäljning säkerställa att rätt anläggning bortförs från anläggningsregistret. Avsikter om att nå bättre kostnadskontroll av anläggningarna har uttryckts.

Vi har granskat de dokument som finns och som avser hanteringen av materiella anläggningstillgångar. Samtliga dokument är registrerade i Centuri.

- Regler för investeringar i Region Jämtland Härjedalen, version 1 beslutad 2015-06-16
- Regler för investeringar i Region Jämtland Härjedalen – Tillämpning, version 1 beslutad 2016-01-04.
- Funktionshandbok Anläggningsredovisning, hösten 2016 Raindance
- Handbok anläggningsregistret, Solbritt Wennerberg, 2013-04-19

Ett förslag till inventeringsrutin har tagits fram men är vid rapportskrivningen inte beslutat.

Stickprov

Stickprov att anläggningstillgångar finns har genomförts. Totalt har tjugosju anläggningar kontrollerats.

För område diagnostik, teknik och service har femton anläggningar kontrollerats. Beträffande sömnapnéutrustning fanns en av fem på plats, övriga var vid tillfället utlämnade till patienter. Övriga anläggningar inom området enligt urval fanns på plats och har identifierats.

Vid stickprov inom område folktandvården kunde inte samtliga anläggningar ses fysiskt då det vid tillfället var upptaget i behandlingsrum. Tre av tandläkarstolarna i urvalet kontrollerades inte fysiskt men intygades av personal på plats, de finns även med i Medusa och är märkta. Den diskutrustning som ingick i urvalet finns enligt uppgift i ett förråd i Svenstavik och har inte kontrollerats på plats. Den används inte utan finns som reserv. Övriga anläggningar i urvalet har identifierats.

För området akuten genomfördes stickprovskontrollen vid olika tillfällen. En ultraljudsmätare som var med i urvalet vid centraloperation hade skrotats och skulle ha utrangerats. Övrig utrustning fanns på plats och kunde kontrolleras.

Bedömning

Anläggningsregistret är uppdaterat med nya anläggningar däremot är det tveksamt om utrangering sker löpande. Vid stickprovskontrollen var en av tjugosju anläggningar skrotad men inte utrangerad i registret. Omfattningen av vilka anläggningar som inte längre existerar och därmed borde utrangeras i det ekonomiska anläggningsregistret är svår att bedöma eller uttala sig om. Det är en brist att platsangivelser i hög grad saknas i anläggningsregistret.

Sker löpande inventering av att de materiella anläggningstillgångarna existerar?

Någon strukturerad inventering sker inte av att materiella anläggningstillgångar existerar. Däremot framkom det vid intervjuer att ekonomerna vid olika tillfällen, tillsammans med verksamhetsföreträdarna, har gått igenom anläggningsregistret för vissa områden eller avdelningar för att säkerställa att det är rätt. Som nämnts ovan har även folktandvården genomfört en inventering av alla materiella anläggningstillgångar.

Vid intervjuerna framkom även att ett utkast till förslag på rutin för inventering av anläggningstillgångar är framtagen. Förslaget omfattar anvisningar för löpande inventering av existens. Förslaget till inventeringsrutin är bra och nödvändig för att ha ett aktuellt anläggningsregister.

Bedömning

Löpande inventering av att de materiella anläggningstillgångarna existerar sker inte i dagsläget vilket medför en viss osäkerhet om anläggningsredovisningen är helt rättvisande.

Finns rutiner som säkerställer att anläggningsregistret uppdateras löpande med nyanskaffningar, avyttringar, utrangeringar och avskrivningar?

Vi har granskat ovan nämnda dokument som omfattar rutiner som avser hanteringen av materiella anläggningstillgångar. Förutom förslaget om inventering är samtliga registrerade i Centuri. Avskrivningarna hanteras automatiskt i ekonomisystemet Raindance.

Bedömning

Vid de intervjuer som är gjorda har vi konstaterat att dokumentationen är väl känd av de ekonomer vi har intervjuat och att de rutiner som gäller vid nyanskaffning och avskrivningar efterlevs. I de aktuella dokumenten finns dock ingen rutin för när och vem som ansvarar för att uppdatera anläggningsregistret vid utrangering och avyttringar av anläggningstillgångar vilket är en brist. I det nya förslaget om rutiner för inventering åtgärdas den bristen.

Finns en kontrollfunktion som säkerställer att rutinerna efterlevs?

Någon skriftlig instruktion om kontroller som säkerställer att rutinerna efterlevs finns inte. Kontrollfunktioner finns dock i vissa fall. Normalt köps anläggningstillgångar in av verksamheten. Leverantörsfakturan kontrolleras och konteras vanligtvis av den som har beställt anläggningstillgången. Fakturan attesteras sedan av områdeschefen. Hos folktandvården går fakturor alltid via ekonomen. En viss kontroll sker även vid utbetalningen där den grupp som hanterar utbetalningar kontrollerar att större fakturor är rätt och om investeringen bokförts på rätt konto. En lista på vilken avskrivningstid som ska gälla för olika typer av anläggningstillgångar finns i dokumentet "Handbok anläggningsregister". Vid varje delårsrapport och vid årsbokslut görs en avstämning mellan anläggningsregistret och bokföring för att säkerställa att det inte föreligger någon differens mellan anläggningsregistret och bokföringen. Denna rutin finns skriftligt i förslaget om inventering.

Bedömning

Vi har inte kunnat se att kontroller sker på ett systematiskt sätt och inte heller att de kontroller som genomförs dokumenteras. Genom de kontroller som beskrivits är bedömningen att nyanskaffningar och avskrivningar kontrolleras tillfredsställande men bör dokumenteras. Anläggningstillgångarna som är med i stickprovsurvalet hade såvitt vi kan bedöma rätt avskrivningstid och restvärdet.

Är redovisningen av de materiella anläggningstillgångarna rättvisande?

Vid kontroll saknades en av de tjugosju anläggningarna som valts ut för stickprov då den skrotats utan att utrangeras. Det bokförda värdet för anläggningen uppgick till ca 28 tkr. Utrangering har gjorts i samband med granskningen.

Rutinerna för hantering av de materiella anläggningstillgångarna är inte kompletta och någon systematisk inventering av att materiella anläggningar existerar har inte förekommit.

Bedömning

Utifrån det begränsade urval av stickprov som granskats är det svårt att med hög säkerhet uttala sig om redovisningen av anläggningstillgångarna är rättvisande. Finns det anläggningar i anläggningsregistret som borde ha utrangerats är sannolikheten dock stor att de är helt avskrivna eller har ett lågt bokfört värde.

Att stickprovet visat att en anläggning skrotats utan att ha utrangerats och avsaknaden av rutiner för inventering, utrangering och kontroller utgör dock en risk för att brister kan finnas.

Den inventering som är på förslag att genomföras under 2018 är en förutsättning för att få ett anläggningsregister som är rätt så att både det bokförda restvärdet och anskaffningsvärdet stämmer.

7 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

8 GRANSKNINGENS HAR GENOMFÖRTS AV:

Lasse Magnusson
Redovisningskonsult
Deloitte

Ekonomi- och personalavdelningen
Solbritt Wennerberg
Tfn: 063-147835
E-post: solbritt.wennerberg@regionjh.se

2018-08-28

RS/757/2018

Regionens revisorer

Svar till Region Jämtland Härjedalens revisorer angående anläggningsregistret

Deloitte AB har under ledning av revisionskontoret, på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer, genomfört en granskning av regionens rutiner för hantering av anläggningsregistret. Granskningen har velat ta reda på om regionen har ändamålsenliga rutiner för att anläggningsregistret avseende att materiella anläggningstillgångar hanteras på ett korrekt sätt.

Granskningen har visat att löpande inventering inte skett och att information saknas för att på ett tillfredsställande sätt kunna identifiera de materiella tillgångarna.

Regionstyrelsen instämmer i stort sätt med de punkter som granskningen uppmärksammat. Med anledning av detta har regionstyrelsen ytterligare förstärkt sitt arbete med den interna kontrollen genom att upprätta en inventerings- och avstämningsrutin för anläggningsregistret.

Nedan följer regionstyrelsens svar på de punkter som revisorerna pekar ut.

Löpande inventering har inte skett

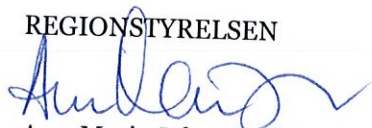
Rutin för att löpande inventera befintliga anläggningar har tagits fram, godkänts och publicerats i Centuri. "Anläggningstillgångar – inventering".

Information saknas för att på ett tillfredsställande sätt kunna identifiera de materiella tillgångarna. Revisionen rekommenderar styrelsen att förbättra spårbarheten av anläggningar, till exempel genom att uppdatera anläggningsregistret med märkning och platsangivelser.

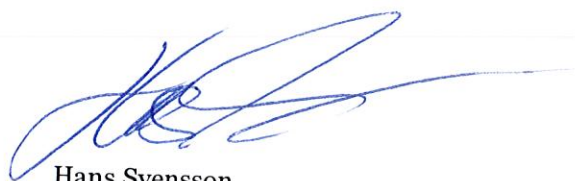
Till viss del finns detta med i inventeringsdokumentet men det behöver och kommer ytterligare förtydligas.

Den interna kontrollen bör stärkas. Revisionen rekommenderar regionstyrelsen att ta fram rutiner för att säkerställa att inköp, inventering, utrangering och avyttring av anläggningar fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen kommer stärkas om rutinen "Anläggningstillgångar - inventering" följs där ovanstående punkter beskrivs. Detta kommer följas upp vid ett eller ett par tillfällen per år.

REGIONSTYRELSEN

Ann-Marie Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Hans Svensson
Regiondirektör

Regionstyrelsen

Granskning av folkhälsoarbetet

På vårt uppdrag har KPMG under ledning av revisionskontoret genomfört en granskning av folkhälsoarbetet.

Syftet med granskningen är att följa upp om Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder efter vår tidigare granskning av folkhälsoarbetet från 2015.

Inledningsvis konstaterar vi att en ny folkhälsopolicy har tagits fram. Regionstyrelsen har nyligen fattat ett flertal beslut med koppling till folkhälsoområdet, bl.a. har Regionstyrelsen beslutat om att ett folkhälsobokslut ska tas fram. Alla verksamheter har mål/framgångsfaktorer och aktiviteter med koppling till folkhälsa.

Resultatet av granskningen redovisas i bifogad revisionsrapport.

Nedan följer några av de bedömningar och rekommendationer som beskrivs i rapporten:

- När det gäller styrningen av folkhälsoarbetet saknas det en tydlig röd tråd för hur styrningen av folkhälsoarbetet hänger samman på olika nivåer. Varje nivå formar sina egna mål med, i vissa fall, en oklar koppling till överliggande nivå.
- Inom länet har ett flertal undersökningar avseende folkhälsa genomförts och regionen är därmed välförsörjd på sådan information. Det saknas dock en konkret strategi eller handlingsplan för regionens folkhälsoarbete med koppling till folkhälsoundersökningar och folkhälsopolicyn. Därmed saknas en tydlig prioritering om vilka insatser som ska ske.
- Ansvarsfördelningen kring folkhälsoarbetet är tydlig mellan Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden. Under Regionstyrelsen finns tre olika enheter där ansvarsområden för folkhälsoarbetet har fördelats. Där kvarstår det att tydliggöra de olika funktionernas/enheternas uppdrag i relation till varandra.
- Förutsättningarna för ett verkningsfullt samverkansarbete har förbättrats sedan föregående granskning, bl.a. har samverkansorganet Folkhälso Z tillkommit. Dock framkommer ett behov om ett mer handfast stöd när det gäller folkhälsofrågor till kommunerna.
- Rent generellt saknas en tillfredsställande uppföljning av de sjukdomsförebyggande insatserna. Det sker med stor sannolikhet en fortsatt underregistrering av sådana insatser. Regionens årsredovisning ger en ganska vag bild av vilka folkhälsoinsatser som vidtagits och hur dessa åtgärder påverkat folkhälsan.

Vi emotser **senast den 1 juni 2018** redovisning av vilka åtgärder som regionstyrelsen vidtar eller avser vidta med anledning av granskningsresultatet.

För Region Jämtland-Härjedalens revisorer

Bernt Söderman
Vice Ordförande

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Bilaga

Revisionsrapport "Granskning av folkhälsoarbetet" Rev/32/2017.

Kopia till

Regiondirektören

Biträdande regiondirektör

Förvaltningschef för hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Områdeschef för regiondriven primärvård

Områdeschef för Psykiatri

Regionöverläkare

Chef för folkhälsoenheten

Uppföljande granskning av folkhälsöarbetet

Revisionsrapport

Region Jämtland Härjedalen

KPMG AB

2018-03-19

Antal sidor 16

Antal bilagor 1

Region Jämtland Härjedalen

Uppföljande granskning av folkhälsoarbetet

KPMG AB

2018-03-19

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och rekommendationer	1
1.1	Rekommendationer	1
2	Inledning/bakgrund	2
2.1	Revisionsfrågor	2
2.2	Avgränsning	3
2.3	Projektorganisation/granskningsansvariga	3
2.4	Metod och utgångspunkter	3
3	Resultat av granskningen	3
3.1	Organisering och ansvarsfördelning av folkhälsoarbetet	3
3.2	Struktur, strategi, mål och framgångsfaktorer för folkhälsoarbetet	6
3.3	Hur resultatet av folkhälsoundersökningar tillvaratas	11
3.4	Vidtagna åtgärder för att förbättra samverkan med kommunerna kring folkhälsoarbetet	12
3.5	Uppföljning av folkhälsoarbetet	13
4	Svar på revisionsfrågor	16
Bilaga 1 Metod och utgångspunkter		

1 Sammanfattning och rekommendationer

KPMG har på uppdrag av revisorerna i Region Jämtland Härjedalen genomfört denna uppföljande granskning av folkhälsoarbetet. Syftet har varit att granska om Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av det som framkom i granskningen 2015.

Sammanfattningsvis är vår uppfattning att det sedan lång tid bedrivs ett engagerat och viktigt arbete i Regionen kring folkhälsa. Ett hälsofrämjande synsätt har funnits länge.

Vår tolkning är att förutsättningarna för samverkan har förbättrats i Folkhälso Z och att det finns en god uppslutning bland huvudmännen kring inriktningen i den nya Folkhälsostrategin. Trots detta tycks ändå delar av kritiken från föregående granskning kvarstå. Den handlar om att kommunerna önskar mer handfast stöd kring i folkhälsoarbetet.

Det finns dock anledning att bättre samordna de funktioner/verksamheter som verkar på regionkansliet liksom att ha en tydligare process för hur folkhälsoinsatser prioriteras.

Rutiner för rationell registrering och uppföljning finns i vissa fall men behöver generellt sett utvecklas. Den samlade uppföljningen ger inte en tydlig och sammanfattande bild av vilka insatser som genomförs och den innehåller inga bedömningar om hur insatserna påverkar folkhälsan.

1.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- ✓ Ta fram en handlingsplan för Regionens arbete utifrån den regionala Folkhälsopolicyn
- ✓ Tydliggöra processen för hur folkhälsoinsatser prioriteras
- ✓ Samordna berörda funktioners / enheters arbete i syfte att säkerställa att uppdrag och resurser fördelas på bästa sätt för nå önskade förbättringar i folkhälsa
- ✓ Säkerställa rutiner för rationell registrering och uppföljning av folkhälsoinsatser
- ✓ Utveckla en mer sammanhållen uppföljning av folkhälsoinsatser och folkhälsan

2 Inledning/bakgrund

Region Jämtland Härjedalens revisorer har uppdragit till regionens revisionskontor att genomföra en uppföljande granskning av regionens folkhälsoarbete. I Region Jämtland Härjedalens årsredovisning för 2016 framkommer att det finns en förhöjd risk för ohälsa för personer med sämre ekonomiska förutsättningar och lägre utbildningsnivå. Det framhålls vidare att det fortsatt finns skillnader i folkhälsa mellan länsdelarna.

Ett strategiskt mål i regionplanen för 2017 är att förbättra folkhälsan. Arbetet ska bedrivas tillsammans med kommunerna och andra aktörer och ett särskilt fokus är barn, ungdomar och äldre.

Region Jämtland Härjedalens revisorer har därför uppdragit till revisionskontoret att genomföra en uppföljande granskning av folkhälsoarbetet utifrån den granskning som gjordes 2015 (Rev/15/2015).

I den tidigare granskningen från 2015 gjordes bl.a. följande iakttagelser och bedömningar:

- Styrningen av folkhälsoarbetet behövde utvecklas. Verksamhetsplanerna behövde utvecklas för att ge en tydligare styrning, t.ex. saknades det en tydlig koppling mellan Vårdvalsnämndens verksamhetsplan och de strategiska målen för folkhälsa.
- Resultatet från olika folkhälsoundersökningar återspeglades inte i tillräckligt stor utsträckning i de övergripande uppdragen avseende folkhälsa.
- Det framkom brister avseende organiseringen av folkhälsoarbetet. Fördelningen av ansvarsfrågorna mellan dåvarande Regionförbund J/H och dåvarande Jämtlands läns landsting var inte klargjorda. Regionstyrelsen svarade att detta skulle beaktas i den organisationsförändring som var förestående.
- Formerna för samverkan med kommunerna behövde ses över. I en enkätundersökning framkom synpunkter om briser i samverkan. Regionstyrelsen svarade att dessa brister också skulle beaktas i den kommande organisationsförändringen.
- I granskningen framkom brister i uppföljningen av de sjukdomsförebyggande insatserna. Orsaken till dessa brister berodde framförallt på att registrering av sjukdomsförebyggande insatser var krångligt att genomföra och därför uteblev. Detta fick till följd att statistiken avseende sjukdomsförebyggande åtgärder inte var tillförlitlig.

2.1 Revisionsfrågor

Revisionsfrågorna återges och besvaras i kapitel 4.

2.2 Avgränsning

Granskningen är avgränsad till den del av folkhälsoarbetet som bedrivs inom Folkhälsocentrum, Primärvården och område Psykiatri.

Ansvariga nämnder är styrelsen för Region Jämtland Härjedalen och Regionala utvecklingsnämnden.

2.3 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har utförts av Andreas Endrédi - projektledare och certifierad kommunal revisor tillsammans med Örjan Garpenholt - granskare, Jenny Malmsjö - granskare och Ewa Axelsson - praktikant.

Samtliga intervjuade har erbjudits möjlighet att sakgranska rapporten.

2.4 Metod och utgångspunkter

En beskrivning över använd metod och utgångspunkter återges i bilaga 1.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisering och ansvarsfördelning av folkhälsoarbetet

Folkhälsoarbetet i Region Jämtland Härjedalen är på ett övergripande plan uppdelat mellan Regionstyrelsen, som även fungerar som hälso- och sjukvårdsnämnd, och Regionala utvecklingsnämnden (RUN). I 2018-års verksamhetsplan för regionstyrelsen framgår det att den har till uppgift att arbeta med frågor gällande folkhälsa som relaterar till hälso- och sjukvården. RUN ansvarar för frågor om folkhälsa som faller utanför hälso- och sjukvården. Detta innebär i praktiken att RUN har en viktig roll i att stödja kommunernas arbete med folkhälsa.

Under regionstyrelsen finns Folkhälsoenheten, Utvecklingsavdelningen och den Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen och under RUN finns Regionala utvecklingsförvaltningen (RUF). Enheterna har olika roller i folkhälsoarbetet vilka beskrivs nedan.

Folkhälsoenheten är resultatet av en organisationsförändring där det tidigare s.k. Folkhälsocentrum lades ned och samtliga medarbetare fördes över till den nya Folkhälsoenheten under primärvården. Folkhälsoenheten startade sitt arbete i mars 2017 och innan det tillhörde personalen utvecklingsenheten. Även personer från regional utveckling fördes över till Folkhälsoenheten. Syftet med förändringen var att ge verksamheterna ett mer operativt stöd i deras arbete med folkhälsoinsatser. På Folkhälsoenheten finns specialistkompetens inom områden som bl.a. tobak, alkohol, goda matvanor, sexuell hälsa och fysisk aktivitet. Det operativa arbetet kan innefatta utbildning och kompetensuppdatering för de som arbetar med tobaksavvänjning, utbildning kring kost på hälsocentraler samt att kommunicera och samordna centralt

stöd avseende folkhälsopolicyn. Utöver detta ansvarar Folkhälsoenheten även för rapportering avseende folkhälsa. Vid enheten finns även folkhälsostrateger som rapporterar sammanställer och rapporterar större folkhälsoundersökningar till kommuner och Regionen m.fl. Enheten samordnar även föräldrastöd inom kommuner och Regionen och är behjälplig till kommunerna med att skriva lokala policys och handlingsplaner för folkhälsoarbete m.m.

I intervjuerna framkom att enheten inte har någon tydlig uppdragsbeskrivning utan använder den som gällde för Folkhälsocentrum. Den nya enhetschefen planerar att tillsammans med primärvårdens chefer se över uppdraget i syfte att tydliggöra detsamma för medarbetarna. Folkhälsoenhetens arbete har i hög grad styrts av vad olika verksamheter ha bett om hjälp med. I intervjun med chefen för hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen framkom att det finns en förbättringsmöjlighet kring samarbetet mellan Folkhälsoenheten och specialistsjukvården. Folkhälsoenheten saknar specialistkompetens inom områden som psykisk hälsa, framförallt barn/ungdomars hälsa. När det gäller suicidprevention har Folkhälsoenheten tidigare haft en deltagare i arbetsgruppen som utarbetar ny övergripande handlingsplan. Denna kompetens finns istället inom specialistvården. Metodstöd från Folkhälsoenheten kan behövas även inom specialistvårdens arbete med folkhälsoinsatser.

Utvecklingsavdelningens folkhälsoarbete är relaterat till områden som gäller jämställd och jämlik vård, minoriteter, våld i nära relationer och barnkonventionen. De ger bl.a. stöd, ökar samverkan och utvecklar insatser som rör ovanstående fyra områden hos olika aktörer.

Vid den *Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen* finns, sedan organisationsförändringen, en folkhälsopolitisk strateg som arbetar gentemot politikerna och högsta ledningen. Uppdraget består i att informera och presentera faktaunderlag kring folkhälsa samt arbeta för att nå konsensus kring de politiska besluten.

Den *Regionala utvecklingsförvaltningen* arbetar åt flera olika uppdragsgivare och samverkar på flera plan med bl.a. kommuner och andra län. De har en nära samverkan med kommunerna och stöttar dem i deras uppdrag avseende folkhälsa. Utifrån regionplanen och RUNs mål arbetar RUF med åtta insatsområden. Att få en bättre folkhälsa faller in under insatsområdet *välfärd*. RUFs uppgifter består i dagsläget bl.a. i att stötta kommuner och Regionen i processarbetet gällande den länsövergripande handlingsplanen för psykisk hälsa¹ samt att ta fram en länsövergripande handlingsplan för suicidprevention. Vidare ordnar de även arenor för samverkan mellan olika aktörer.

I december 2017 redovisades en rapport framtagen av hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen för styrelsen i Region Jämtland Härjedalen. Rapporten är förvaltningens svar på ett mål i regionplanen för 2017, där hälso- och sjukvårdsorganisationen ska redovisa vilka insatser som skett/sker i arbetet mot folkhälsopolicyn. I rapporten

¹ "Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen – Område psykisk hälsa 2016 – 2020"

beskrivs olika folkhälsoinsatser som genomförts i hälso- och sjukvårdsorganisationen men beskrivningen är enligt rapporten inte komplett.

Det framgår i rapporten att hela Regionen förväntas bidra i arbetet för en bättre folkhälsa. Då de olika verksamheterna och förvaltningarna utgår från olika uppdrag resulterar detta i en fragmentiserad process enligt rapporten som även försvårar bedömningen av genomförda insatser. I rapporten ges förslag på åtgärder för regiondirektören att genomföra. Regionstyrelsen beslutade enligt förslaget att regiondirektören ska:

- ✓ Beskriva huvudprocessen för hälsa – politisk inriktning HiaP, Hälsa i alla politikområden
- ✓ Identifiera och ta fram en processbeskrivning över de ansvariga leverantörerna till processen där Samordna, Mäta, Styra och Följa upp folkhälsoprocessen måste vara tydliga ledord
- ✓ Göra en översyn av primärvårdens folkhälsoorganisation och ge förslag på åtgärder som motsvarar behoven för en samordnad process i folkhälsoarbetet
- ✓ Identifiera politisk "mottagare" i form av politiker som beställer uppdraget – Samordna genom att återinföra ett Folkhälsoråd bestående av beslutsfattare från de olika leverantörerna under ledning av en högsta ansvarig tjänsteman för att medge tydlig styrning mot gemensamma uppdraget
- ✓ Beräkna de olika insatserna (investeringsvolymen i hälsa men inte mätt i vårdproduktion) d.v.s. hur mycket investerar vi i hälsoutveckling?
- ✓ Införa ett Hälsoprocessbokslut – årlig redovisning som inte är fragmentiserad på förvaltnings-/verksamhetsnivå utan en sammanställd totalredovisning på koncernnivå av hur mycket som investeras i hälsoutvecklingen – inte vårdproduktion.

I intervjuerna framkommer att stora förhoppningar knyts till att besluten (uppdragen) ska leda till en bättre samverkan och ökad tydlighet i folkhälsoarbetet. Vidare framkommer det att ovanstående uppdrag vid tidpunkten för intervjuerna (slutet februari) inte har delegerats vidare från regiondirektören.

Kommentarer

Ansvarsfördelningen kring folkhälsoarbetet är på en övergripande nivå tydlig mellan regionstyrelsen och RUN där RUN ansvarar för folkhälsofrågor som faller utanför hälso- och sjukvården. Under regionstyrelsen finns tre olika enheter där ansvarsområdena för folkhälsoarbetet inom hälso- och sjukvården har fördelats. Det kvarstår dock att tydliggöra de olika funktionernas / enheternas uppdrag i relation till varandra. Även om viss uppdelning finns så bygger denna inte på en uttalad plan för att optimera gynnsamma effekter på folkhälsan. Denna uppfattning och slutsats delas enligt våra intervjuer av berörda inom regionledningen och finns även upptagen i den rapport som på decembermötet lämnades till Regionstyrelsen. Vi ser positivt på att Regionen har fattat flera beslut för att tydliggöra och bättre samordna folkhälsoarbetet. Det är angeläget att det som besluten syftar till, också realiserar. En förutsättning för detta är att tydliga uppdrag formuleras och fördelas till de som förväntas förverkliga de olika besluten/uppdragen.

3.2 Struktur, strategi, mål och framgångsfaktorer för folkhälsoarbetet

3.2.1 Folkhälsopolicy 2016 – 2019

Regionfullmäktige liksom samtliga kommunfullmäktige i Jämtland och Härjedalen har fastställt en Folkhälsopolicy för 2016-2019 med gemensamma insatsområden. Policyn relaterar till ett antal andra beslutade länsövergripande styrdokument, bl.a. den Regionala utvecklingsstrategin (RUS) och Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik i Jämtlands län 2014 – 2025. RUS är basen för arbetet med konkreta mål och aktiviteter inom prioriterade områden för utveckling och hållbar tillväxt i hela Jämtland Härjedalen. Dokumentet länkar samman de myndigheter, organisationer och andra aktörer som driver och verkar för utveckling. Dokumenten *Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik* och *folkhälsopolicyn* är två parallella dokument som syftar till att komplettera varandra i styrningen av länets gemensamma arbete.

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ingår i folkhälsopolicyn men för att nå målen för framtidens hälso- och sjukvårdspolitik, behövs en gemensam handlingsplan. Dokumentet *Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik* fokuserar på tre övergripande mål:

- förbättrad psykisk hälsa
- hälsofrämjande och trygghetsskapande levnadsvillkor samt
- tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård.

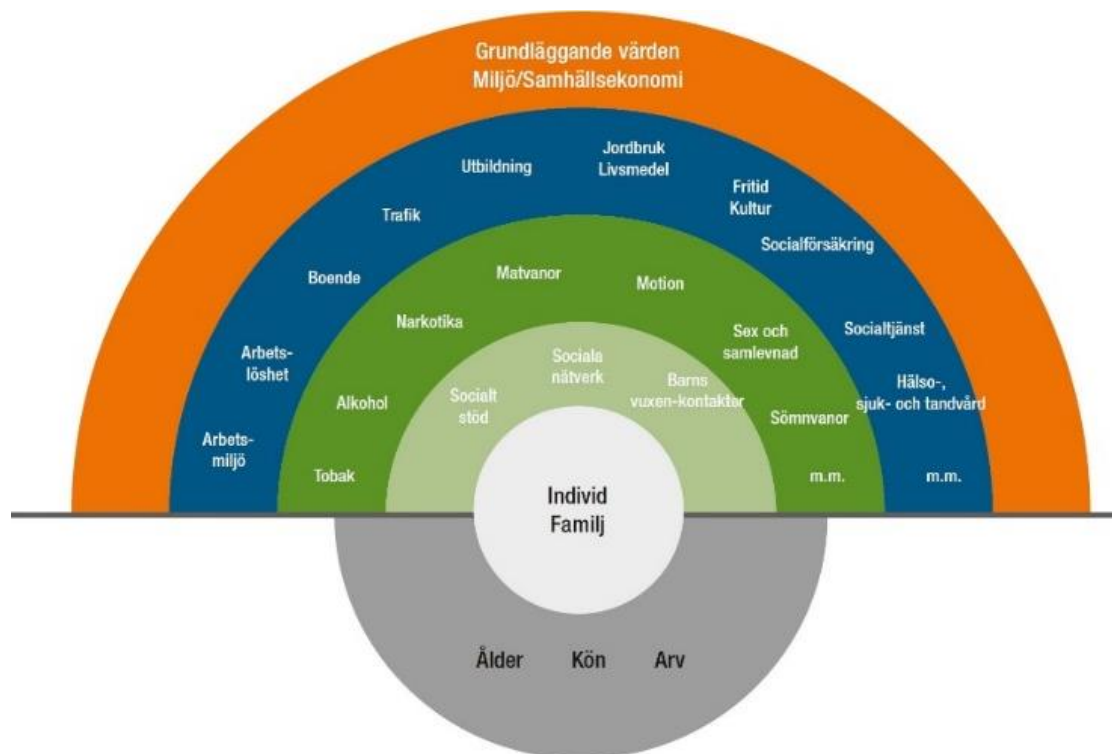
Fokus ligger dels på barn, unga och äldre, dels oberoende av ålder på personer med funktionsnedsättning, anhöriga, flyktingar, samer, homo- och bisexuella samt trans- och queer-personer.

Den nuvarande folkhälsopolicyn är en reviderad version av den som gällde för 2011 – 2015. I intervjuerna framkommer att den tidigare policyn hade svårt att få genomslag hos alla parter då den var för konkret vilket har gjort att utformningen av den nuvarande policyn istället har en mer övergripande karaktär. Den gemensamma visionen är "*Hälsa på lika villkor för hela befolkningen för en hållbar utveckling i Jämtlands län*". Ett särskilt fokus finns även här på barn, ungdomar och äldre. Det gemensamma folkhälsoarbetet i länet ska främja social, psykisk och fysisk hälsa och öka människors välbefinnande. Vidare ska det även bidra till en mer jämställd och jämlikt fördelad hälsa i länet och skapa en framtidstro.

Folkhälsopolicyn utgår från de faktorer som påverkar hälsan, *hälsans bestämningsfaktorer*, och inte från sjukdom eller hälsoproblem. Se figur 1 nedan.

Ytterst återfinns de faktorer som styrs av omgivningen, sedan följer livsvillkor, levnadsvanor/livsstil, sociala nätverk, individen samt de opåverkbara individuella faktorerna. Folkhälsoenheten arbetar med de faktorer som ligger i halvcirkelns mitt, medan RUF arbetar med de yttre faktorerna.

Figur 1 Hälsans bestämningfaktorer

Fokus i folkhälsopolicyn ligger på den goda positiva hälsan, synsättet kallas salutogent perspektiv. Tillsammans i länet har politikerna kommit fram till fyra viktiga insatsområden där utvecklingsinsatserna kan tänkas ge bäst effekt. Dessa är följande:

1. Trygga uppväxtvillkor
2. Utbildning och arbete
3. Hälsofrämjande miljö
4. Delaktighet och inflytande

De fyra insatsområdena är desamma som i den tidigare folkhälsopolicyn men har utvidgats med perspektiv på nya utmaningar som finns för folkhälsan så som globala befolkningsomflyttningar, samhällets utveckling mot ökad urbanisering och centralisering, klimatförändringar m.m. De fyra insatsområdena ger kommunerna och Regionen en övergripande inriktning för att sedan anpassa arbetet efter lokala förutsättningar i sina handlingsplaner. Region Jämtland Härjedalen fungerar som ett centralt kompetenscentrum för att stödja kommunerna i deras folkhälsoarbete. Region Jämtland Härjedalen har inte tagit fram en handlingsplan för Regionens arbete utifrån policyn.

För att nå den positiva utveckling som är målet med folkhälsoarbetet krävs det enligt Folkhälsopolicyn att folkhälsoaspekterna finns med i styrande dokument och nedåt i verksamheten. Vidare bör folkhälsoarbetet delas in i fyra olika angreppssätt för att fortsätta och löpande nå framgång. I folkhälsopolicyn redovisas dessa fyra angreppssätt enligt figur 2 nedan (kallas även kvalitetscirkel i policyn).

Figur 2 Fyra angreppssätt för folkhälsoarbetet (källa: Folkhälsopolicy 2016 - 2019)

I intervju med Regionens folkhälsopolitiska strateg framkommer att det i nuläget inte finns några områden inom vilka kvalitetscirklar har slutits än. Det har gått för kort tid sedan denna modell introducerades.

3.2.2 Regionplan 2018 – 2020

I Region Jämtland Härjedalens Regionplan för 2018 – 2020 redovisas vision, övergripande mål och inriktningar. Regionplanen utgår från ett flertal länsövergripande styrdokument. Av planen framgår att RUS är det viktigaste av dem. För folkhälsoarbetet i Regionen utgör den länsövergripande Folkhälsopolicyn ett viktigt styrdokument tillsammans med Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik 2014 – 2025.

I Regionplanen finns strategiska mål och inriktningar inom fyra områden som visar på vilka prioriteringar som ska göras mellan 2018-2020. De fyra områdena är *samhälle*, *patient*, *medarbetare* och *verksamhetsresultat*. Det strategiska målet om bättre folkhälsa faller under området "samhälle".

Regionplanen har ett fokus på att:

- arbeta med ungas hälsa där samverkan med andra aktörer anses högst betydelsefull, framförallt samverkan med skolan.
- prioritera arbetet med att utveckla hälsosamtalet i skolan
- Folkhälsorapporten "Hälsa på lika villkor" ska tillsammans med hälsosamtalet användas som underlag för att följa hälsoutvecklingen hos unga samt för att planera hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.
- Hos ungdomsmottagningarna ska en fortsatt utveckling av arbetet ske för att främja psykisk och fysisk hälsa.
- Inom området psykisk ohälsa ska samer, HBTQ- och transgenderpersoner samt nyanlända uppmärksammas.

För att kunna uppnå de strategiska målen beslutar regionstyrelsen och nämnderna om framgångsfaktorer för det kommande året. Framgångsfaktorerna fungerar i sin tur som stöd i regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner och i förvaltningschefernas / regionstabens verksamhetsplaner.

Sammanställning av mål från Regionplan 2018 - 2020

I tabellen nedan har vi gjort en sammanställning för att se vilket genomslag fullmäktiges mål har på olika nivåer i regionens organisation. Vi har stannat på områdesnivå med ett undantag, inom primärvården har vi även återgivit ett exempel från ett närvårdsområde. Det bör observeras att listan inte är komplett gällande mål och aktiviteter utan återger i flera fall endast något eller några exempel.

Tabell 1 Framgångsfaktorer / mål och aktiviteter / mätvärde kopplade till regionplanens strategiska mål "bättre folkhälsa".

Politiskt organ/Verksamhet	Exempel på framgångsfaktorer/mål	Exempel på aktiviteter / (mätvärde)
Regionstyrelsen	Fler förslag på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder för regionen utifrån undersökningarna/enkäterna CAN ² , hälsa på lika villkor och hälsosamtal i skolan.	Antal åtgärder som tagits fram under 2018.
Hälso-och sjukvårdsförvaltningen	Minskning av sjukpenningtal hos länets invånare.	Följa handlingsplan för psykisk hälsa. Använda sig av och följa upp rutin om våld i nära relation.
Område Psykiatri	Öka kunskapen hos samtliga medarbetare inom psykiatri om samers psykiska hälsa.	Anordna en workshop i syfte att öka kunskapen om samernas hälsa och kultur. Diskussion på APT under punkten "jämsliddhet och jämlikhet".
	Minskning av sjukpenningtal hos länets invånare.	Utse en processledare för införandet av distansoberoende vård.
Område Primärvård	Minska antal heltidssjukskrivna personer och deras sjukskrivnings-dagar för gruppen F30 – 39 (förstämningssyndrom) och M50 – 54 (ryggsjukdomar).	Fortsätta utveckla PSE ³ enligt plan. Fortsätta kompetensstärkande insatser.
	HBTQ-certifiera ungdomsmottagningar.	

² Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

³ Psykosociala enheten

	Fråga om våld i nära relation skall ställas till fler patienter inom mödrahälsovård och inom resterande verksamhet.	Info till chefer.
Närvårdsområde Strömsund	Fortsatt arbete med att minska antalet heltidssjukskrivna personer och dess sjukskrivningsdagar för gruppen F30 – 39 och M50 – 54.	Hälsoskola tillsammans med kommunen. Utbildning och samverkan med andra vårdgivare.
Folkhälsoenheten	Tydligare beskrivning av enhetens roll/funktion/uppdrag/resurs i regionen.	Ta fram befattningsbeskrivningar. Göra översyn av titulatur för personal på Folkhälsoenheten.
	Mål 4 Satsningar på förebyggande hälso- och sjukvård	
	I högre grad engagera fler samhällsaktörer, ex. näringslivet, i våra aktiviteter.	Vid planering av aktiviteter ska ett helikopterperspektiv finnas med.
Regionala utvecklingsnämnden	Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos unga.	Andelen suicid per 100 000 invånare (15-24 år) i länet. Mål satt till 50 % av 2016 års andel.
Regionala utvecklingsförvaltningen⁴	Bättre folkhälsa.	Strukturerar regionala och lokala träffar för Vård- och omsorgscollege (VoC), jobba med viktiga strategiska frågor för att kvalitetssäkra utbildningen samt under 2018 driva omcertifiering av VoC.
	Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos unga.	Genom strukturerad och regional samordning samt gemensamma aktiviteter verka för en förbättrad psykisk hälsa i länet.
Vårdvalsnämnden	Följa upp folkhälsoarbetet med särskilt fokus på barn, ungdomar och äldre.	
	Öka kunskapen kring det reformerade tandvårdsstödet både hos invånare och tjänstemän.	

⁴ Regionala utvecklingsförvaltningen har dels en generell aktivitet kopplad till regionplanens strategiska mål "bättre folkhälsa" dels en aktivitet kopplad till RUNs mål.

Mål i hälsovalet med koppling till folkhälsoinsatser

I kontakt med ansvarig för hälsoval i Region Jämtland Härjedalen har framkommit att Vårdvalsnämnden tagit bort fyra mål i hälsovalet till hälsocentraler för 2017 som relaterar till folkhälsoinsatser. Dessa handlar om rådgivande samtal om tobak och alkohol, patienter som fått fysisk aktivitet på recept samt patienter som fått kostråd. Skälet uppges vara svårigheter att få ut data kring dessa delar.

Kommentarer

En ny folkhälsopolicy har tagits fram för länet. Denna har en övergripande karaktär med fokus på barn, unga samt äldre inom fyra insatsområden. Konkreta strategier/handlingsplaner och mål ansvarar respektive huvudman för att utarbeta. I folkhälsopolicyn finns även en modell för att systematisera folkhälsoarbetet (figur 2) men den har inte implementerats i full utsträckning ännu. Utifrån intervjuerna har vi fått en samstämmig bild att det finns en stor uppslutning bland huvudmännen kring nuvarande policy. Vi ställer oss dock frågande till varför Region Jämtland Härjedalen inte utarbetat en handlingsplan med utgångspunkt i policyn.

I regionplanen för Jämtland Härjedalen finns kopplat till folkhälsa några övergripande mål som fokuserar på främst barn och ungas hälsa samt hälsa hos vissa specifika grupper. Dessa delar ligger i linje med folkhälsopolicyn. I policyn är även gruppen "äldre" ett fokusområde för folkhälsoinsatser men denna grupp ingår inte uttalat som mål för folkhälsoinsatser i regionplanen.

Utifrån redovisad tabell är det inte enkelt att se hur styrningen av folkhälsa hänger samman mellan olika nivåer. Det saknas en tydlig röd tråd och framstår som att varje nivå formar sina egna mål med i vissa fall en oklar koppling till överliggande nivå. En positiv tolkning av målanalysen är att alla verksamheter har mål/framgångsfaktorer och aktiviteter med koppling till folkhälsa. Detta ligger i linje med det övergripande budskapet att alla verksamheter bidrar till folkhälsa.

Folkhälsoenhetens verksamhetsplan utgår ifrån ett mål om satsningar på förebyggande hälso- och sjukvård. Målet är hämtat från ett dokument om God ekonomisk hushållning. Även om detta inte står i strid med regionplanens inriktning så finns heller inte en tydlig koppling till planens mål. Sammantaget anser vi att Regionens styrning inom området folkhälsa behöver samordnas. Ett led i detta bör vara att utarbeta regionens handlingsplan med koppling till folkhälsopolicyn.

Det är anmärkningsvärt att fyra mål / uppföljning av folkhälsoaktiviteter har tagits bort i hälsovalet. Vår bedömning är att incitamenten för folkhälsoinsatser inom dessa områden minskar till följd av detta.

3.3 Hur resultatet av folkhälsoundersökningar tillvaratas

Regionen deltar i och genomför olika folkhälsoundersökningar och enkäter. I den nationella folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor" görs ett stort slumpmässigt urval av personer i åldrarna 16 – 84 år. Dessa ombeds besvara en enkät. Inför varje undersökningstillfälle erbjuds kommunerna att delta med ett tilläggsurval. Kommunerna har både tidigare och i år deltagit med ett extra urval av personer. Regionen ansvarar

för analyser av materialet såväl samlat som för varje kommun. Fördelen med att göra ett extra stort urval av respondenter är att resultatet kan bli mer finfördelat utan att man tappar för mycket i statistisk säkerhet.

Enkätresultatet sammanställs i en rapport där det är möjligt att jämföra hur Jämtland Härjedalen förhåller sig till andra län och landet som helhet. Vidare använder sig Regionen även av den rikstäckande och årliga CAN-enkäten "skolelevers drogvanor" som genomförs i åk 9 och gymnasiet i åk 2. Hälsosamtalen i skolan (HiS) bygger på ett strukturerat och systematiskt frågeupplägg för att få så hög kvalitet som möjligt och för att förenkla uppföljningar.

Ansvar för att samla in och analysera resultatet från folkhälsoundersökningar ligger på Folkhälsoenheten. I intervjuerna framkommer att analysen används för diskussion kring folkhälsoinsatser och som underlag till olika styrdokument. Statistik från undersökningarna finns även med i verksamheternas planeringsföresattningsplaner. Utifrån gällande resurser görs sedan prioriteringar. Trots det uttrycker flera i våra intervjuer att det saknas konkreta lösningar på regionens folkhälsoutmaningar.

Kommentarer

Inom länet finns ett flertal undersökningar och enkäter och Regionen har valt att delta i och göra ett extra stort urval i folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor". Vår bedömning är därmed att Regionen är välförsörjda med data om hur folkhälsan utvecklas.

Folkhälsoenheten är den verksamhet som i praktiken står för sammanställning och analys av materialet på regionnivå. Deras arbete återfinns bl.a. som en del i planeringsunderlaget för nästa regionplan. Det är dock mer oklart om och hur en prioritering av insatser sker med utgångspunkt i senaste fakta om folkhälsan.

3.4 Vidtagna åtgärder för att förbättra samverkan med kommunerna kring folkhälsoarbetet

För att förverkliga syftet med den reviderade Folkhälsopolicyn etablerades ett rådgivande folkhälsonätverk, Folkhälso Z (även benämnt "folkhälsonätverket"). Folkhälso Z fungerar som Jämtland Härjedalens folkhälsopolitiska samrådsorgan för samtliga av länets kommuner och Regionen samt privata aktörer. Förutom 20 politiker (varav 10 ersättare) finns även 25 tjänstemän representerade (varav 2 adjungerade).

Syftet är att i samverkan löpande följa och aktivt driva folkhälsoutvecklingen inom ramen för den gemensamma folkhälsopolicyn. Genom Folkhälso Z kan de olika aktörerna få stöd samt utbyta kunskap och erfarenheter. Nätverket sammanträder fyra gånger per år. Nedan återges några exempel från dagordningar:

- Barnrättighetsfrågor/samers hälsa
- Hur folkhälsodata på länsnivå bättre kan förstås och användas
- Länsstyrelsens roll i folkhälsoarbetet
- Separat politikermöte

I några av intervjuerna framkommer kritik kring att nätverket består av för mycket diskussion istället för handlande. Vidare är deltagarantalet emellanåt lågt.

Det finns ett flertal andra samverkansfora där specifika områden diskuteras och där folkhälsofrågor inom det specifika området kan bli föremål för diskussion. Några exempel på fora är *BUZ* som rör frågor gällande barn och utbildning, *SVOM* som är den sociala vård- och omsorgsgruppen och *SocSam* som är den sociala samrådsgruppen. I samband med att regionen bildades infördes även *Regionens samverkansråd*. Det är ett övergripande organ för information, samråd och samverkan mellan regionen och länets åtta kommuner. Här behandlas frågor som förutom folkhälsa även rör regionalt utvecklingsprogram, länstransportplan, regionalt tillväxtprogram, kollektivtrafik, regional kulturpolitik och gemensamma EU-frågor. I Regionens samverksamråd ingår åtta kommunalråd, en representant från regionstyrelsen samt två representanter från RUN.

Kommentarer

Idag liksom tidigare finns flera olika arenor för Regionen och kommunerna att mötas på. Folkhälso Z är det enda av dessa som enbart diskuterar folkhälsofrågor. Med ett renodlat nätverk för folkhälsofrågor finns möjligheter för bättre samverkan inom länet avseende just folkhälsoarbetet. Vår bedömning är att förutsättningarna för ett verkningsfullt samverkansarbete har förbättrats. Skälet är främst att det nu finns en stor uppslutning kring folkhälsopolicyn.

Det har inte ingått i detta uppdrag att närmare undersöka hur samarbetet i Folkhälso Z i praktiken sker och fungerar. Av intervjuerna inom Regionen uttrycker dock flera att det fortsatt finns ett stort behov av att åstadkomma mer i detta forum. En väg framåt kan eventuellt vara att införa redovisningar som en stående punkt på dagordningen, där varje huvudman regelbundet redovisar genomförda insatser och deras effekt. Insatserna bör ha en tydlig koppling till den handlingsplan som varje huvudman förväntas utarbeta.

3.5 Uppföljning av folkhälsoarbetet

I avsnittet 3.3. har vi beskrivit att uppföljning av hur folkhälsan utvecklas i första hand sker via Folkhälsoenheten. I detta avsnitt beskriver vi i första hand hur folkhälsoarbetet följs upp.

Folkhälsoarbetet som relaterar till folkhälsopolicyn ska följas upp och utvärderas minst en gång under varje mandatperiod av Folkhälso Z. Utifrån detta ska eventuella revideringar därefter genomföras. Om utvärderingsambitionen ska infrias måste en utvärdering vara klar före september 2018. Av Regionens årsredovisning 2017 framgår att ett kompletterande dokument med uppföljande indikatorer ska utvecklas för att kunna avgöra om folkhälsopolicyns fyra insatsområdena utvecklas i enlighet med intentionerna. Detta sker enligt årsredovisningen i nära samverkan med länets kommuner inom ramen för Folkhälso Z.

I Region Jämtland Härjedalens styrmodell ingår en tydlig uppföljningsprocess. Ambitionen är att följa upp olika styrsignaler på samtliga nivåer för att sedan föra

tillbaka resultatet av uppföljningarna till verksamheterna. Om behov av åtgärder finns ska beslut om sådana tas. Genom denna modell ska en röd tråd skapas i uppföljningen.

I vissa av våra intervjuer framförs att det finns motstånd i verksamheterna som bl.a. handlar om att det anses omständigt ("många klick") att registrera. Flera menar att det finns en skillnad mellan vad som faktiskt görs avseende folkhälsoinsatser och vad som fångas i systemen.

När det gäller HiS och enkäter i skolan anser de vi träffat att detta är områden där det finns säkra data vilka sammanställs av Folkhälsoenheten.

Sedan 2017 har det webbaserade utbildningsverktyget *Saba Cloud* börjat användas. Här registreras genomförda utbildningar samt vem som deltagit. På så sätt möjliggörs uppföljning av utbildningsinsatser.

Vidare framkommer det i vissa intervjuer att Regionen saknar ett fungerande verktyg för att kunna ta ut statistik (rapportverktyg) ur det patientadministrativa systemet Cosmic. Data måste istället sammanställas från olika datakällor.

Regionens årsredovisning 2017 (utkast)

Vi har tagit del av ett utkast till regionens årsredovisning för 2017. I det följande ges en sammanfattning av vad som framkommer beträffande folkhälsa.

Inom området Samhälle redovisas följande uppfyllelse av framgångsfaktorer för strategiska mål där mål 6 & 7 är mest relevanta i denna granskning:

Strategiska mål samhälle	Framgångsfaktorer		
1. Stimulera så att innovativa och framtidsinriktade idéer blir färdiga produkter och tjänster genom bra stöd, god beredskap och snabb hantering.	8	3	0
2. Effektiv infrastruktur kring vägar, järnvägar, flyg, bredband och digital teknik.	5	2	0
3. Kulturen har en viktig roll för regional utveckling, hälsa, delaktighet, inflytande och personlig utveckling.	6	1	0
4. Integration genomsyrar hela det regionala utvecklingsarbetet.	8	0	0
5. Jämtland Härjedalen har en ökad inflyttning med fler i arbete och ökat företagande.	3	1	0
6. Förbättrad psykisk hälsa.	6	1	0
7. Hälsofrämjande och trygga levnadsvillkor och samordnad hälso- och sjukvård för minskade sjukskrivningstal.	12	4	0
Totalt antal framgångsfaktorer	48	12	0

Inom området Patientperspektiv redovisas även utfall avseende framgångsfaktorer avseende följande strategiska mål:

3. Fördjupat samarbete med kommunerna avseende barn, unga, äldre och utsatta grupper.	4	1	0
---	---	---	---

I ett särskilt avsnitt i årsredovisningen finns rubriken: "Folkhälsa och hälsofrämjande arbete". Här sker en redovisning av bl.a. följande:

- ✓ En vidareutveckling har skett av hälsosamtalet (hälsoformuläret) i skolan
- ✓ En samlad rapport utifrån hälsosamtalen har presenterats under året. Rapporten föreslår vissa prioriteringar i det fortsatta arbetet med anledning av resultatet
- ✓ Insatser kring föräldraskapsstöd har genomförts och fortsätter. Ambitionen är att nätverket ska vara åtkomligt via 1177.se.
- ✓ Under rubriken "Stöd till strategiskt folkhälsoarbete framgår bl.a. att insatser skett för att förebygga rökning och droganvändning.
- ✓ Under rubriken Sexuell och Reproductiv Hälsa och Rättigheter återges ambitioner om att genom klamydiatest på nätet öka tillgängligheten till tester och utjämna skillnader i användningen. Det framgår också att insatser genomförts för att öka kunskaperna inom detta område.
- ✓ Att insatser skett kopplat till matvanor och rörelsens betydelse för hälsa och lärande beskrivs under rubriken Lärande.
- ✓ Mer konkret omfattning på genomförda insatser framgår slutligen under följande rubriker: Våld i nära relationer, Nationella minoriteter och Barnkonventionen.

Som beskrivits tidigare i denna rapport fattade Regionstyrelsen i december 2017 flera beslut kring folkhälsoarbetet. Ett av dessa är att det från och med 2018 ska upprättas ett Hälsoprocessbokslut för hela koncernen, en redovisning av hur mycket som totalt sett investerats i hälsoutvecklingen.

Kommentarer

Sannolikt sker en underregistrering av folkhälsoinsatser. Registreringar behöver underlättas liksom möjligheter att få utdata.

Regionens årsredovisning innehåller en mängd uppgifter med koppling till folkhälsa. Det gäller regionens bedömning av i vilken grad s.k. framgångsfaktorer kopplade till strategiska mål har uppnåtts och det avser också att en redovisning lämnas under rubriken "Folkhälsa och hälsofrämjande arbete".

Vår bedömning är att den som tar del av Regionens årsredovisning trots den tämligen omfattande redovisningen, inte presenteras en samlad bild av vad som hänt med folkhälsan. Har den förbättrats eller försämrats och i vilka avseenden?

Ett bekymmer med nuvarande uppföljningsmodell är att uppföljningen stannar vid att summera hur många framgångsfaktorer som uppnåtts för respektive mål. Ett strategiskt mål som är relevant för folkhälsa är "Förbättrad psykisk hälsa". I årsredovisningen konstateras att 6 av 7 framgångsfaktorer uppfyller kriteriet för att få "grönt ljus". Men ingen analys eller uttalande sker av om den psykiska hälsan (d.v.s. själva målet) har förbättrats. Eftersom framgångsfaktorerna genomgående handlar om att utveckla eller införa nya metoder samt om att samverka, så innebär "grönt" att denna slags insatser har genomförts. Men det är oklart hur detta har påverkat den psykiska hälsan. I detta avseende bör regionens uppföljning utvecklas.

4 Svar på revisionsfrågor

Har regionfullmäktiges mål avseende folkhälsa konkretiserats i mål och framgångsfaktorer på ett tillfredsställande sätt?

Delvis. Det är inte enkelt att se hur styrningen av folkhälsa hänger samman mellan olika nivåer (se målanalys i tabell 1). Det saknas en tydlig röd tråd och framstår som att varje nivå formar sina egna mål med i vissa fall en oklar koppling till överliggande nivå. En positiv tolkning av målanalysen är att alla verksamheter har mål/framgångsfaktorer och aktiviteter med koppling till folkhälsa. Detta ligger i linje med det övergripande budskapet att alla verksamheter bidrar till folkhälsa.

Tillvaratas resultatet från olika folkhälsoundersökningar så att de återspeglas i de övergripande uppdragen avseende folkhälsa?

Denna koppling bör förtydligas ytterligare. Generellt sätt bygger Folkhälsopolicyn på den kunskap som finns utifrån olika folkhälsoundersökningar. Det saknas dock en konkret strategi eller handlingsplan för regionens arbete som utgår ifrån Folkhälsopolicyn och senaste folkhälsoundersökningar och utifrån detta tydligt prioriterar vilka insatser som ska ske.

Finns en tydlig organisering och ansvarsfördelning av folkhälsoarbetet mellan den Regionala utvecklingsförvaltningen och Folkhälsoenheten?

På regionnivå finns, förutom Regionala utvecklingsförvaltningen och Folkhälsoenheten, även den Hälsopolitiska avdelningen och Utvecklingsavdelningen som är berörda av folkhälsoarbetet. För Regionala utvecklingsnämnden framgår tydligt i reglementet att de ska stödja kommunerna i folkhälsofrågor som inte är kopplade till hälso- och sjukvård.

De tre övriga funktionerna / enheterna vid regionkansliet arbetar företrädesvis med sjukdomsförebyggande insatser. Det är oklart hur alla aktörers insatser samordnas för att få största möjliga effekt på folkhälsan. Beslut är nyligen fattade i Regionstyrelsen som har ambitionen att åtgärda detta.

Har åtgärder vidtagits för att förbättra formerna för samverkan med kommunerna avseende folkhälsoarbetet?

Ja! Samverkansorganet Folkhälso Z har tillkommit. Ett av resultaten är en ny gemensam Folkhälsopolicy. Tidigare version av policyn har upplevts som detaljstyrande vilket inneburit att den inte följts. Nuvarande version fokuserar på fyra insatsområden utan detaljkrav och har därmed vunnit i uppslutning hos berörda huvudmän. Eventuellt samordnas kommunernas arbete bättre sedan Regionala utvecklingsnämnden tillkommit. Fortsatt menar dock flera av de vi intervjuat att det finns behov att ge ett mer handfast stöd till kommunernas folkhälsoarbete.

Finns det en tillfredsställande uppföljning av de sjukdomsförebyggande insatserna?

Generellt sätt saknas det en tillfredsställande uppföljning och Regionstyrelsen har bl.a. av detta skäl fattat beslut om att ett hälsoprocessboksut ska införas. Regionens årsredovisning innehåller sammantaget tämligen omfattande redovisningar av folkhälsoinsatser. Flera av redovisningarna ger dock ingen eller vag information om i

vilken omfattning insatser genomförts eller vilken täckningsgrad som uppnåtts. Sammantaget skapas ingen klarhet om varken den totala mängden insatser eller (och främst) hur dessa har påverkat folkhälsan.

Inom vissa områden finns dock välfungerande rutiner, systemstöd och goda möjligheter till uppföljning.

Svar på övergripande revisionsfråga

Har Regionstyrelsen och Regional utvecklingsnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av det som framkom i granskningen 2015?

Vår bedömning är att tidigare oklarheter i ansvarsfördelning mellan dåvarande regionförbund och Landstinget Jämtland inte längre existerar mellan nuvarande Regionstyrelsen och Regional utvecklingsnämnden.

I övrigt har åtgärder vidtagits för att förbättra samverkansformerna med kommunerna och sannolikt har uppföljningsmöjligheterna förbättrats för vissa typer av folkhälsoinsatser. Uppföljning kvarstår dock generellt som ett förbättringsområde liksom övriga delar från granskning 2015.

Det är positivt att Regionstyrelsen i december 2017 fattat flera beslut med koppling till folkhälsoområdet. Om och när dessa genomförs finns goda möjligheter att förbättra kvarstående delar.

Andreas Endrédi
Certifierad kommunal revisor
Uppdragsansvarig

Örjan Garpenholt
Specialist

Jenny Malmsjö
Granskare

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.

Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Bilaga 1 Metod och utgångspunkter

Metod

Vår metod består av följande delar

- Intervjuer
- Dokumentgranskning
- Substansgranskning IT-stöd

Följande dokument har granskats:

- Länets folkhälsopolicy och aktuella rapporter avseende folkhälsan/hälsoläget.
- Regionplan
- Regionens årsredovisning för år 2017 (utkast)
- Hälso- och sjukvårdens, Regionala utvecklingsnämndens och Folkhälsoenhetens verksamhetsplaner och deras senaste verksamhetsuppföljningar.
- Reglementet för Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott och för Regionala utvecklingsnämnden
- Ev dokumentation som beskriver vilka formella (och informella) samverkansorgan som finns mellan regionen och kommuner i länet (relevanta för folkhälsofrågor) och syftet med respektive forum
- Uppföljningar / rapporter avseende sjukdomsförebyggande insatser till politiska organ
- Regionens hemsida – bl.a. för att få underlag kring vilka samverkansfora som finns mellan Regionen och kommunerna

Intervjuer har skett med:

- Ordf och v ordf regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott
- 1:a v ordf Regionala utvecklingsnämnden
- Vice ordf. Vårdvalsnämnden
- Hälso- och sjukvårdsdirektör
- Chef hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
- Regionöverläkare
- Bitr. primärvårdschef
- Chef Folkhälsoenheten
- Verksamhetsutvecklare område psykiatri och FOUU
- Regional samordnare psykisk hälsa

- Regional samordnare suicidprevention
- Systemförvaltare för beslutsstödsystem
- Folkhälsopolitisk strateg
- Förvaltningschef Regionala utvecklingsförvaltningen (RUF)
- Enhetschef område välfärd, klimat och kompetens inom RUF

Utgångspunkter

Folkhälsa är ett begrepp som har använts i över hundra år och vars betydelse skiftat över tid. Idag är synen på folkhälsa att det berör allt från individens val av levnadsvanor till samhälleliga faktorer såsom t.ex. miljö och demokrati. Folkhälsoarbetet omfattar alla politikområden och går inte att hänföra endast till något enskilt område.

Folkhälsoarbete sammanfaller i hög grad med respektive verksamhets kärnuppgifter inom hälso- och sjukvård, skola, socialtjänst, barnhälsovård, mödrahälsovård etc.

Den rådande synen på folkhälsa utgår från ett perspektiv som beskriver insatser och förutsättningar som leder till hälsa, ibland benämnt salutogenes. Tidigare har framförallt orsaker till uppkomst av sjukdom varit i fokus (patogenes).

Folkhälsoarbete kan utifrån dessa begrepp delas in i två inriktningar, hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande. I folkhälsoarbetet behövs kunskaper från såväl det patogena som det salutogena perspektivet. Man talar om hälsans bestämningsfaktorer d.v.s. de olika faktorer som påverkar risken att drabbas av ohälsa eller sjukdom.

För att utveckla ett hållbart och ändamålsenligt lokalt folkhälsoarbete behövs både ett individinriktat, sjukdomsförebyggande arbete och ett övergripande samhälleligt, hälsofrämjande arbete. Det krävs också en förståelse för de olika begreppen, dess innebörd samt förståelse för olika aktörers olika perspektiv.

Vår utgångspunkt är att båda dessa perspektiv måste belysas när folkhälsofrågor skall granskas. Vi kommer därför att utgå från ett sådant synsätt i vår granskning.

Viktiga delar i folkhälsoarbete handlar om barn- och ungdomars hälsa och psykisk hälsa(ohälsa). I det följande återger vi några av våra utgångspunkter kring folkhälsoarbete för dessa grupper.

Barn- och ungdom

Flera undersökningar under de senaste decennierna från bl.a. Sveriges folkhälsoinstitut och Socialstyrelsen pekar på att den psykiska ohälsan har ökat bland barn och ungdomar även om flertalet barn och unga i Sverige mår bra.

Det är framför allt depressioner, ångestsjukdomar och missbruk som ökar inom ungdomsgruppen. Allt fler ungdomar rapporterar även psykiska besvär som oro eller ångslan. Den ökning i psykisk ohälsa som skett bland ungdomar har fört med sig att fler ungdomar behöver psykiatrisk vård och har försämrade möjligheter att etablera sig i samhället. På sikt kan en ökande grupp av psykiskt sjuka barn och ungdomar utgöra ett växande folkhälsoproblem.

Behovet och efterfrågan av insatser från samhället har ökat. De verksamheter som ofta nämns som viktiga i detta sammanhang är kommuners socialtjänst, skola, primärvård, ungdomsmottagningar, barn- och ungdomsmedicin samt barn- och ungdomspsykiatri m.fl. Behovet och den stora efterfrågan har inneburit långa väntetider för specialistbedömningar och insatser inom t.ex. barn och ungdomspsykiatri.

För att möta den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga behövs en välfungerande och ändamålsenlig samverkan mellan de samhällsaktörer som möter barn och unga.

KPMG har under de senaste åren utvecklat en modell för att granska denna samverkan. Vår erfarenhet är att en stabil och välfungerande samverkan kräver prioritering, kunskap, planering och inte minst ett aktivt ställningstagande för samverkan hos ledningarna i berörda verksamheter. För att uppnå en fungerande och ändamålsenlig samverkan är vår erfarenhet att det måste finnas grundläggande förutsättningar för samverkan. De grundläggande förutsättningar som vi anser vara nödvändiga för en ändamålsenlig samverkan är:

Styrning - det skall finnas ett samlat grepp över samverkansfrågor. Detta kräver engagemang och ställningstagande från den politiska och administrativa ledningen. Det uppfylls genom att legitimera, ge mandat och resurser samt efterfråga uppföljning och utvärdering.

Struktur - handlar om att skapa tydlighet. I struktur ingår att veta vad man talar om och att begrepp är tydligt definierade. Det skall finnas ett tydligt syfte och en ansvarsfördelning. Avtal, riktlinjer och handlingsplaner är exempel på verktyg för att utforma strukturer för samverkan.

Samsyn – innebär att det finns en gemensam problemförståelse och en gemensam och accepterad ansvarsfördelning mellan olika yrkesroller. Det krävs tillit till varandras kompetens och förståelse för varandras uppdrag, resurser och begränsningar. Olikheter är styrkan i en välfungerande samverkan. Samsyn kräver kontaktytor och kommunikation.

Nya utmaningar inom området

Ytterligare utmaningar har tillkommit avseende insatser inom området psykisk ohälsa inom både kommuner och landstingen. Under 2015 har antalet ensamkommande flyktingbarn ökat dramatiskt i Sverige.

Hälsofrämjande faktorer för att främja psykisk hälsa

Människor har olika grad av sårbarhet. En del är mer robusta och andra mer sköra. Erfarenhet från forskning visar att bl.a. nedanstående faktorer generellt sett är viktiga för en gynnsam utveckling för barn och unga.

Dessa faktorer är viktiga att uppmärksamma och förstärka i arbetet med att förebygga psykisk ohälsa. Att ta vara på gynnsamma förutsättningar är viktigt för en positiv och god hälsoutveckling.

I granskningen kommer ovan beskrivna utgångspunkter bilda en allmän grund för våra bedömningar av folkhälsoarbetet i Region Jämtland Härjedalen.

2018-08-28

RS/758/2018

Göran Hallman
Hälsö- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Tfn: 063-14 65 24
E-post: goran.hallman@regionjh.se

Regionens revisorer

Svar på granskning av folkhälsoarbetet, REV/32/2017

Regionens revisorer har med stöd av konsultresurser från KPMG granskat Region Jämtland Härjedalens folkhälsoarbete. Syftet har varit att svara på om Regionstyrelsen har en god överblick och styrning av folkhälsoarbetet i relation till fattade beslut samt tidigare rekommendationer efter genomförd granskning 2015. Region Jämtland Härjedalens revisorer har därför uppdragit till revisionskontoret att genomföra en uppföljande granskning av folkhälsoarbetet utifrån den granskning som gjordes 2015 (Rev/15/2015).

Rapporten pekar ut ett antal förbättringsområden där fortsatt fokus på insatser för att stödja kommunerna med centrala resurser från regionens folkhälsoenhet behövs men även att genomföra ett antal insatser inom egen verksamhet för att förtydliga det gemensamma uppdraget. Uppdraget är att utveckla goda levnadsvanor samt i ett samhällsperspektiv skapa en jämnare fördelning av resurserna för att garantera goda levnadsförhållanden.

Regionstyrelsen välkomnar rapporten som visar på att det arbete som bedrivits sedan förra granskningen har skett på ett ändamålsenligt sätt och att det har skett en positiv utveckling. Rapporten lämnar synpunkter och förbättringsförslag som är relevanta och som bör åtgärdas.

Regionstyrelsen uppfattar därför rapporten som ett stöd för redan beslutade och genomförda förändringar av organiseringen av folkhälsoverksamheten.

Revisionsrapporten konstaterar att det finns en koppling mellan övergripande mål i Regionplan och verksamhetsplaner men saknar konkretiseringar. Vidare framförs att det saknas koppling mellan mål för folkhälsan och medel i regionplanen. Rapporten lämnar också synpunkter på den fortsatta organiseringen av folkhälsoarbetet i regionen, bland annat behov av förtydligande och enhetlighet, att utveckla samverkan med kommunerna samt att fortsatt se folkhälsokompetensen som en samlad och strategisk resurs. Dessa synpunkter är viktiga och kommer att kunna användas i det kommande arbetet med att utveckla organisationen såväl som den politiska styrningen av folkhälsofrågor. Folkhälsoarbetet i Region Jämtland Härjedalen är på ett övergripande plan uppdelat mellan Regionstyrelsen, som även fungerar som hälso- och sjukvårdsnämnd, och Regionala utvecklingsnämnden (RUN). I 2018-års verksamhetsplan för regionstyrelsen framgår det att den har till uppgift att arbeta med frågor gällande folkhälsa som relaterar till hälso- och sjukvården. RUN ansvarar för frågor om folkhälsa som faller utanför hälso- och sjukvården. Detta innebär i praktiken att RUN har en viktig roll i att stödja kommunernas arbete med

folkhälsa. Den nya politiska organisationen som träder i kraft 2019 behöver förtydligas i var ansvaret kommer finnas för folkhälsofrågor.

Under regionstyrelsen finns inom Regionstaben Utvecklingsavdelningen och den Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen och under RUN finns Regionala utvecklingsförvaltningen (RUF) samt under Hälso- och sjukvårdsverksamheten Folkhälsoenheten förlagd till primärvården.

Kommunerna är folkhälsoarbetets nyckelaktörer på länsnivå då de ansvarar för flera verksamheter som är viktiga ur folkhälsosynpunkt. Kommunerna ansvarar för verksamheter som påverkar viktiga bestämningsfaktorer för hälsa t.ex. skola och barnomsorg, fysisk planering och bostadsförsörjning, vatten och avlopp, hälso- och miljöskydd, vård- och omsorgsverksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning samt räddningstjänst. Därutöver är fritid och kultur, energi, sysselsättning och näringslivsutveckling viktiga komponenter där Region Jämtland Härjedalen redan har etablerade samverkansformer med kommunerna. Kommunernas befogenheter, organisation och verksamhetsformer regleras i kommunallagen (2017:725) samt i särskilda föreskrifter om deras befogenheter och skyldigheter på vissa områden. Det gemensamma organet Folkhälso Z är därför det forum där överenskommelser om gemensamma folkhälsoinsatser kan förhandlas fram i dialog.

Revisionens synpunkter och regionstyrelsens svar

Har regionfullmäktiges mål avseende folkhälsa konkretiserats i mål och framgångsfaktorer på ett tillfredsställande sätt?

Delvis. Det är inte enkelt att se hur styrningen av folkhälsa hänger samman mellan olika nivåer (se målanalys i tabell 1). Det saknas en tydlig röd tråd och framstår som att varje nivå formar sina egna mål med i vissa fall en oklar koppling till överliggande nivå. En positiv tolkning av målanalysen är att alla verksamheter har mål/framgångsfaktorer och aktiviteter med koppling till folkhälsa. Detta ligger i linje med det övergripande budskapet att alla verksamheter bidrar till folkhälsa.

I tidigare fattade beslut har regionstyrelsen efterfrågat en beskrivning av huvudprocessen för hälsa – dvs politisk inriktning HiaP, Hälsa i alla politikområden.

Då ansvaret för befolkningens hälsa är fördelad mellan olika organisationer och aktörer är det viktigt att identifiera och ta fram en processbeskrivning över de ansvariga leverantörerna till folkhälsoprocessen där Samordna, Mäta, Styra och Följa upp måste vara tydliga ledord. I regionstyrelsens verksamhetsplan finns numer följande infört med syfte till en förbättrad folkhälsa - Genomföra en temadag för chefer i båda förvaltningarna om regionens operativa ansvar för att arbeta med hälsans fördelning utgående från de länsgemensamma utvecklingsområdena i länets Folkhälsopolicy. Genom att skapa en samsyn inom

organisationen om folkhälsa hos organisationens chefer bör ett bättre fungerande samarbete kunna förväntas.

Tillvaratas resultatet från olika folkhälsoundersökningar så att de återspeglas i de övergripande uppdragen avseende folkhälsa?

Denna koppling bör förtydligas ytterligare. Generellt sätt bygger Folkhälsopolicyn på den kunskap som finns utifrån olika folkhälsoundersökningar. Det saknas dock en konkret strategi eller handlingsplan för regionens arbete som utgår ifrån Folkhälsopolicyn och senaste folkhälsoundersökningar och utifrån detta tydligt prioriterar vilka insatser som ska ske.

Hälsosamtalet i skolan, Hälsa på lika villkor och CAN-rapporterna är viktiga planeringsunderlag i folkhälsoarbetet. Dessa delas med kommunerna vilket gör dem lämpliga att fatta beslut om i dialog inom Folkhälso Z.

Regionens folkhälsoansvariga resurser arbetar med att ta fram fler förslag på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder som regionen ska vidta utifrån resultat från undersökningarna CAN, Hälsa på lika villkor och Hälsosamtal i skolan. Men även här bör en dialog ske mellan de olika huvudmännen.

Finns en tydlig organisering och ansvarsfördelning av folkhälsoarbetet mellan den Regionala utvecklingsförvaltningen och Folkhälsoenheten?

På regionnivå finns, förutom Regionala utvecklingsförvaltningen och Folkhälsoenheten, även den Hälsopolitiska avdelningen och Utvecklingsavdelningen som är berörda av folkhälsoarbetet. För Regionala utvecklingsnämnden framgår tydligt i reglementet att de ska stödja kommunerna i folkhälsofrågor som inte är kopplade till hälso- och sjukvård.

De tre övriga funktionerna / enheterna vid regionkansliet arbetar företrädesvis med sjukdomsförebyggande insatser. Det är oklart hur alla aktörers insatser samordnas för att få största möjliga effekt på folkhälsan. Beslut är nyligen fattade i Regionstyrelsen som har ambitionen att åtgärda detta.

Revisorerna pekar i sitt svar på det beslut som Regionstyrelsen fattat, dvs göra en fortsatt översyn av primärvårdens folkhälsoorganisation och ge förslag på åtgärder som motsvarar behoven för en samordnad process i folkhälsoarbetet. Men även då det gäller den politiska styrningen bör den nya politiska organisationen samordnas och få förtydligande uppdrag lagda på Regionstyrelsen för en bättre samordning av folkhälsofrågorna.

När det gäller folkhälsoenheten har den både omorganiserats och fått minskade ekonomiska resurser som kan vara en förklaring till att den ännu inte hittat tydliga former kring hur uppdraget ska prioriteras och genomföras. En separat beskrivning ges därför av

Folkhälsoenhetens ekonomiska bakgrund och budgetarbete:

När enheten 2016 flyttades till Utvecklingsenheten hade den en budget på ca 11,5 miljoner. Vid flytt av tillhörighet till primärvården mars 2017 lades budgeten på 6,9 miljoner. (med samma antal anställda). Under hösten 2017 genomfördes ett hårt, strategiskt inriktat arbete för att få en budget i balans genom att dels minska personalstyrkan och att dels anpassa verksamheten till denna nya nivå. Folkhälsoenheten har sedan årsskiftet 2017/2018 fortsatt minskat sin personal med 115 % genom att inte tillsätta vikariat för tjänstledig läkare 50 % (vikarie 2017 arbetade 75 %), samt två personer som vardera gått ned 20 %.

I juni 2018 gick en medarbetare i pension, arbetar nu 50 %. Arbetsuppgifter, sexuell, reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR, har omfördelats till annan medarbetare och tjänsten kommer inte att tillsättas.

Totalt i år spar Folkhälsoenheten ner 165 % i personal. Det påverkar hur enhetens uppdrag kan utföras. Exempelvis område "Tobak" hade under 2017 personal på 150 % men har idag 75 %. Samordnare för SRHR-frågorna har exempelvis även tobak på 25 %, tjänstledig på 20 % och återstår till SRHR endast 55 %. (bör vara 100 % SRHR)

Region Jämtland Härjedalen är inte längre med och subventioner gratis kondomer.

HIV/STIs statliga medel har upphört så enheten har valt att inte tillskjuta egna medel för 2018.

Samverkansträffar med de övriga norrlandstingen och nationellt har minimerats.

Ur Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor framgår att "Hälften av alla kvinnor och två tredjedelar av alla män har minst en ohälsosam levnadsvana. Tobaksbruk, riskbruk av alkohol, ohälsosamma matvanor eller otillräcklig fysisk aktivitet utgör viktiga riskfaktorer för många av vår tids stora folksjukdomar som till exempel hjärt-kärlsjukdom, cancer eller typ 2-diabetes. Tillsammans bidrar dessa levnadsvanor till cirka en femtedel av den samlade sjukdomsburden i Sverige." Folkhälsoenheten fokuserar därför på att utveckla metoder och kunskaper om länets levnadsvanor samt hur dessa skall hanteras med befintliga resurser.

En av Folkhälsoenhetens uppdrag är att utgöra spjutspets för personalen inom genren. För att på så vis kunna utbilda och stödja i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet som klinisk personal inte själva hinner att uppdatera sig i. Men även att kunna leverera information till politiker och beslutsfattare inför kommande handlingskraftiga beslut.

Har åtgärder vidtagits för att förbättra formerna för samverkan med kommunerna avseende folkhälsoarbetet?

Ja! Samverkansorganet Folkhälso Z har tillkommit. Ett av resultaten är en ny gemensam Folkhälsopolicy. Tidigare version av policyn har upplevts som detaljstyrande vilket inneburit att den inte följts. Nuvarande version fokuserar på fyra insatsområden utan detaljkrav och har därmed vunnit i uppslutning hos berörda huvudmän. Eventuellt samordnas kommunernas arbete bättre sedan Regionala utvecklingsnämnden tillkommit. Fortsatt menar dock flera av de vi intervjuat att det finns behov att ge ett mer handfast stöd till kommunernas folkhälsoarbete.

Detta är ett pågående kontinuerligt arbete. Efter det val som nu kommer under hösten 2018 kommer en ny konstellation av politiker och administrativ personal behöva skolas in samt delges det uppdrag som medföljer – att påbörja översynen av nuvarande Folkhälsopolicy.

Finns det en tillfredsställande uppföljning av de sjukdomsförebyggande insatserna?

Generellt sätt saknas det en tillfredsställande uppföljning och Regionstyrelsen har bl.a. av detta skäl fattat beslut om att ett hälsoprocessboksut ska införas. Regionens årsredovisning innehåller sammantaget tämligen omfattande redovisningar av folkhälsoinsatser. Flera av redovisningarna ger dock ingen eller vag information om i vilken omfattning insatser genomförts eller vilken täckningsgrad som uppnåtts. Sammantaget skapas ingen klarhet om varken den totala mängden insatser eller (och främst) hur dessa har påverkat folkhälsan.

Inom vissa områden finns dock välfungerande rutiner, systemstöd och goda möjligheter till uppföljning.

Revisorerna hänvisar här till ett redan inlett arbete med att införa ett Hälsoprocessboksut – en årlig redovisning som inte är fragmentiserad på förvaltnings-/verksamhetsnivå utan en sammanställd totalredovisning på koncernnivå av hur mycket som investeras i hälsoutvecklingen – inte vårdproduktion. Därmed inte sagt att detta är en enkel väg att vandra utan kommer kräva ett långsiktigt arbete.

Svar på övergripande revisionsfråga

Har Regionstyrelsen och Regional utvecklingsnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av det som framkom i granskningen 2015?

Vår bedömning är att tidigare oklarheter i ansvarsfördelning mellan dåvarande regionförbund och Landstinget Jämtland inte längre existerar mellan nuvarande Regionstyrelsen och Regional utvecklingsnämnden.

I övrigt har åtgärder vidtagits för att förbättra samverkansformerna med kommunerna och sannolikt har uppföljningsmöjligheterna förbättrats för vissa typer av folkhälsoinsatser. Uppföljning kvarstår dock generellt som ett förbättringsområde liksom övriga delar från granskning 2015.

Det är positivt att Regionstyrelsen i december 2017 fattat flera beslut med koppling till folkhälsoområdet. Om och när dessa genomförs finns goda möjligheter att förbättra kvarstående delar.

Region Jämtland Härjedalen ska tillsammans med kommunerna i länet och andra aktörer skapa förutsättningar i samhället för att nå visionen om en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Det gemensamma folkhälsoarbetet ska främja social, psykisk och fysisk hälsa, öka människors välbefinnande och stödja förändring av ohälsosamma levnadsvanor. Ett särskilt fokus ska vara på barn, ungdomar och äldre.

I arbetet med ungas hälsa behövs en högre grad av samarbete och samverkan med andra aktörer, och då särskilt med skolan. Arbetet med att utveckla Hälsosamtalen i skolan, som sker tillsammans med skolhuvudmän i Jämtland Härjedalen ska fortsätta vara ett prioriterat arbete. Tillsammans med folkhälsoberättningen Hälsa på lika villkor ska Hälsosamtal i skolan vara ett viktigt underlag för att följa ungas hälsoutveckling och planera hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.

Ungdomsmottagningarna ska fortsätta utveckla sitt arbete med att främja fysisk och psykisk hälsa. Fokus i det ska ligga på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter hos unga.

När det gäller psykisk ohälsa ska särskilt samer, HBTQ- och transgenderpersoner och nyanlända uppmärksammas.

Jämtland Härjedalens övergripande folkhälsopolicy samt Gemensam hälso- och sjukvårdspolitik 2015–2025 för Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtland Härjedalen utgör viktiga utgångspunkter i folkhälsoarbetet.

Förslag till svar har utarbetats inom hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen tillsammans med chef för folkhälsoenheten.

REGIONSTYRELSEN

Ann-Marie Johansson (S)

Regionstyrelsens ordförande

Hans Svensson

Regiondirektör

Regionstyrelsen

Begäran om förtydligande av svaret på granskning av det suicidpreventiva arbetet 2017

Utifrån det svar Regionstyrelsen lämnade på vår granskning av det suicidpreventiva arbetet vill vi få förtydliganden avseende nedanstående delar av svaret:

- Av styrelsens svar framgår att hälso- och sjukvårdsförvaltningen har konkretiserat det suicidpreventiva arbetet genom att i verksamhetsplanen hänvisa till handlingsplanen för psykisk hälsa. Ärendet om att ta fram en handlingsplan för psykisk hälsa ligger emellertid hos den regionala utvecklingsnämnden. Vad vi kan se är den reviderade versionen från 2017 ännu inte fastställd av nämnden, vilket innebär att det för närvarande saknas en aktuell handlingsplan för psykisk hälsa. Vi vill få ett förtydligande om hur handlingsplanen för psykisk hälsa blir formellt styrande för regionstyrelsen som hälso- och sjukvårdsnämnd då ärendet tillhör en annan nämnd.
- De länsövergripande handlingsplanerna innebär att överenskommelser görs med kommunerna. Framtagandet av den länsövergripande handlingsplanen för psykisk hälsa har finansierats med riktade statsbidrag och är en del av den nationella satsningen för psykisk hälsa. Av regionstyrelsens svar framgår att regiondirektörens direktiv för förvaltningarnas verksamhetsplaner ska kompletteras med relevanta länsövergripande handlingsplaner. Vi vill få ett förtydligande om detta också innebär att länsövergripande handlingsplaner ska beslutas av regiondirektören. Om så är fallet, hur har detta reglerats i delegationsbestämmelserna avseende de förpliktelser övergripande handlingsplaner innebär mot tredje part. Hur har styrelsen säkerställt att detta inte bryter mot kommunallagens delegeringsförbud, dvs. förbud mot att delegera ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.
- Av granskningen framkommer att samma typer av brister återkommer i lex Maria utredningarna kopplat till suicid. Av regionstyrelsens svar framkommer att detta delvis kan bero på att en förankring av Lex Maria teamet i ledningsgruppen hittills saknats. Detta bristande förfarande planeras att åtgärdas med start i september 2018. Styrelsens internkontrollplan kommer att kompletteras med en aktivitet som åtgärdar detta under 2018. Vi vill få ett förtydligande om vilka kontrollåtgärder som ska vidtas och hur man kan säkerställa en bestående effekt av dessa.

- Av den uppföljning som gjorts i form av delårsrapporter och uppföljning av den övergripande handlingsplanen mot suicid framgår väldigt lite om hur de regioninterna processerna fungerar. Regioninterna processer som vårdövergångar och utskrivningar från psykiatri har identifierats som riskområden. Fokus för uppföljningen har i stället varit vad arbetet på länsnivå medfört. I regionstyrelsens svar framgår att uppföljningen bör ha fokus på både det regioninterna arbetet och det länsövergripande. Vi vill dock ha ett förtydligande om hur regionstyrelsens uppföljning av regioninterna processer kommer att förbättras.

Vi emotser senast den 31 augusti 2018 på denna begäran.

För Region Jämtland-Härjedalens revisorer

Bernt Söderman
Vice Ordförande

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Bilaga

Revisionsrapport "Granskning av det suicidpreventiva arbetet 2017" Rev/21/2017 och Regionstyrelsens svar RS/207/2018.

Kopia till

Regiondirektören

Förvaltningschef för hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Områdeschef för psykiatri

Områdeschef för regiondriven primärvård

Områdeschef för patientsäkerhet

Chefsläkare

Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Ingela Jönsson
Tfn: 063-14 77 62
E-post:

2018-08-28

RS/207/2018

Svar på förtydligande av svaret på granskning av det suicidpreventiva arbetet 2017

Revisorernas fråga 1

- Av styrelsens svar framgår att hälso- och sjukvårdsförvaltningen har konkretiserat det suicidpreventiva arbetet genom att i verksamhetsplanen hänvisa till handlingsplanen för psykisk hälsa. Ärendet om att ta fram en handlingsplan för psykisk hälsa ligger emellertid hos den regionala utvecklingsnämnden. Vad vi kan se är den reviderade versionen från 2017 ännu inte fastställd av nämnden, vilket innebär att det för närvarande saknas en aktuell handlingsplan för psykisk hälsa. Vi vill få ett förtydligande om hur handlingsplanen för psykisk hälsa blir formellt styrande för regionstyrelsen som hälso- och sjukvårdsnämnd då ärendet tillhör en annan nämnd.

Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen område psykisk hälsa 2016-2020 är inte upprättad på uppdrag av Regionala utvecklingsnämnden. Det är istället en länsövergripande handlingsplan som fastställs av SVOM (Sociala vård och omsorgsgruppen). SVOM är en politisk samverkansgrupp med representanter från samtliga kommuner och regionen. SVOM ligger organisatoriskt under regionstyrelsen och Regionstyrelsens ordförande är också ordförande i SVOM. Den senaste versionen av handlingsplanen fastställdes av SVOM den 20 oktober 2017. Respektive huvudman ansvarar för att genomföra aktiviteter för att nå de mål som inryms i handlingsplanen.

Bakgrunden till handlingsplanen är den överenskommelse om samarbete mellan kommunerna i Jämtlands län och Jämtlands läns landsting gällande personer med psykiska funktionsnedsättningar som upprättades första gången 2011. Det mot bakgrund av en långsiktig handlingsplan för psykiatri som togs fram av SKL, och där samverkan mellan huvudmän var en viktig beståndsdel, samt årliga överenskommelser mellan staten och SKL om insatser inom psykisk hälsa. I de årliga överenskommelserna ingår ekonomiska medel för analysarbete och lokala och regionala handlingsplaner. Den länsövergripande handlingsplanen är ett underlag för mål och aktiviteter utifrån överenskommelsen. En utgångspunkt för handlingsplanen är också det länsgemensamma måldokumentet "Mål för gemensam hälso- och sjukvårdspolitik i Jämtlands län 2014-2025".

Som beredande tjänstemannaorgan till SVOM finns de gemensamma kunskaps- och samverkansarenorna Fredagsgruppen och L-IFO. Fredagsgruppen bereder i första hand frågor inom vård- och omsorgsfrågor och L-IFO med frågor tillhörande individ- och familjeomsorg samt skola. De två organen ansvarar tillsammans med Barnarenan, samverkansorgan med fokus på barn och unga, för handlingsplanens intentioner och det fortsatta arbetet. Region Jämtland Härjedalen har i dessa organ representanter från både regionala utvecklingsförvaltningen, hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionstaben.

Arbetet med handlingsplanen samordnas av tjänstemän inom område Velfärd, Klimat och kompetens eftersom det området har ett specifikt uppdrag att genom regional samordning samt gemensamma aktiviteter verka för en förbättrad psykisk hälsa. Samtliga samverkansarenor som nämnts ovan har också utbyte i olika frågor med Regionens samverkansråd vars uppgift är att samordna de regionala utvecklingsfrågorna med de kommunala frågor som har ett regionalt intresse.

För närvarande pågår en uppföljning samt ett revideringsarbete av planens mål i enlighet med de krav som ställs i 2018 års överenskommelse mellan regeringen och SKL. Reviderad upplaga av handlingsplanen går upp till beslut i SVOM den 19 oktober 2018. Det pågår också ett arbete med en ny övergripande handlingsplan för suicidpreventivt arbete. Framtagen handlingsplan beräknas även den tas upp för beslut i SVOM i oktober.

Revisorernas fråga 2

- De länsövergripande handlingsplanerna innebär att överenskommelser görs med kommunerna. Framtagandet av den länsövergripande handlingsplanen för psykisk hälsa har finansierats med riktade statsbidrag och är en del av den nationella satsningen för psykisk hälsa. Av regionstyrelsens svar framgår att regiondirektörens direktiv för förvaltningarnas verksamhetsplaner ska kompletteras med relevanta länsövergripande handlingsplaner. Vi vill få ett förtydligande om detta också innebär att länsövergripande handlingsplaner ska beslutas av regiondirektören. Om så är fallet, hur har detta reglerats i delegationsbestämmelserna avseende de förpliktelser övergripande handlingsplaner innebär mot tredje part. Hur har styrelsen säkerställt att detta inte bryter mot kommunallagens delegeringsförbud, dvs. förbud mot att delegera ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

I Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2019 som fastställs av regiondirektör under augusti har listan med övergripande handlingsplaner kompletterats med en komplett lista över samtliga länsövergripande styrdokument, där ingår också de länsövergripande handlingsplanerna. Regiondirektörens direktiv syftar till att ge ledning och styrning, samt medskick, i verksamheternas arbete med verksamhetsplaner kommande år. I tidigare års direktiv har inte samtliga länsövergripande styrdokument funnits med, utan enbart förtecknats i regionplan, men för att tydliggöra att även dom utgör ett viktigt underlag i verksamhetsplaneringen har nu listan kompletterats. Regiondirektören beslutar inte om länsövergripande handlingsplaner och har ingen delegation på att fastställa länsövergripande styrdokument. De flesta fastställs av regionfullmäktige eller som beskrivits ovan av ett specifikt utpekat organ. Region Jämtland Härjedalen har för denna typ av dokument ofta två roller, dels att vara ansvarig och samordnande för framtagandet av dem tillsammans med andra aktörer i länet, dels att vara mottagare och en av länets aktörer i genomförande av styrdokumentens verkställande.

Revisorernas fråga 3

- Av granskningen framkommer att samma typer av brister återkommer i Lex Maria utredningarna kopplat till suicid. Av regionstyrelsens svar framkommer att detta delvis kan bero på att en förankring av Lex Maria teamet i ledningsgruppen hittills saknats. Detta bristande förfarande planeras att åtgärdas med start i september 2018. Styrelsens internkontrollplan kommer att kompletteras med en aktivitet som åtgärdar detta under 2018. Vi vill få ett förtydligande om vilka kontrollåtgärder som ska vidtas och hur man kan säkerställa en bestående effekt av dessa.

I det svar som Regionstyrelsen gav i maj står det ”Lex Maria teamet inom område Psykiatri är väl fungerande. En förankring i ledningsgruppen har dock hittills saknats, vilket planeras att åtgärdas med start i september 2018. Resultat från analyser som Lex Maria teamet gjort kommer att kommuniceras med enhetschefer och verksamhetschef. Syftet är att resultat av analyser ska ligga till grund för beslut om bättre patientsäkerhet”, ”Aktivitet tillvara resultat från händelseanalyser. Markörbaserad journalgranskning inom psykiatri är beslutat samt rutin framtagen. Regionstyrelsens verktyg för att utöva sitt övergripande ansvar finns bland annat i den internkontrollplan som regionstyrelsen beslutar om. Regionstyrelsen kommer uppdatera 2018 års internkontroll med en aktivitet som fördjupar detta under hösten 2018.”

Det finns just nu ingen aktivitet kopplat till Lex Maria ärenden i styrelsens internkontrollplan för 2018. Arbete har nu påbörjats med internkontrollplanen för 2019. Det är därför för tidigt att beskriva vilka kontrollåtgärder som kommer att vidtas, men det är rimligt att anta att de bl a kommer att om psykiatriens arbete med att tillvara ta resultat från händelseanalyser, markörbaserad journalgranskning och Lex Maria ärenden.

Revisorernas fråga 4

- Av den uppföljning som gjorts i form av delårsrapporter och uppföljning av den övergripande handlingsplanen mot suicid framgår väldigt lite om hur de regioninterna processerna fungerar. Regioninterna processer som vårdövergångar och utskrivningar från psykiatri har identifierats som riskområden. Fokus för uppföljningen har i stället varit vad arbetet på länsnivå medfört. I regionstyrelsens svar framgår att uppföljningen bör ha fokus på både det regioninterna arbetet och det länsövergripande. Vi vill dock ha ett förtydligande om hur regionstyrelsens uppföljning av regioninterna processer kommer att förbättras.

Processen för hur de länsövergripande styrdokumenterna följs upp ser olika ut beroende på vilket dokument det handlar om och vilken varaktighet dokumentet har. De flesta dokument revideras också löpande. Från 2019 kommer en särskild uppföljningspunkt att läggas in i regionala utvecklingsnämndens uppföljningsplan som kommer att omfatta en övergripande statusrapportering om de länsövergripande styrdokumenterna.

Inom Region Jämtland Härjedalen pågår ständiga förbättringar med att utveckla regionens arbete med uppföljning. Under 2017 initierades ett projekt i syfte att tydliggöra Region Jämtland Härjedalens arbete med uppföljning. Det resulterade bland annat i att

uppföljningsprocessen tydliggjordes. Det utarbetades också tydligare och bättre mallar. Arbetet med att förbättra uppföljningen har fortsatt även under 2018.

Nästa uppföljning av politiska mål och övergripande handlingsplaner, även de länsövergripande, kommer att göras i samband med delårsbokslutet per augusti. Det finns ett behov av att tydligare redovisa regioninterna processer i uppföljningen. Inför arbetet med delårsbokslutet har det därför i instruktioner till sakkunniga medarbetare tydliggjorts att det är viktigt att i rapporteringen ge exempel på vad som pågår i verksamheten utifrån uppsatta mål och vad det bidrar till.

I överenskommelserna mellan regeringen och SKL om psykisk hälsa ställs också särskilda krav på analys. I enlighet med årets överenskommelse genomför Region Jämtland Härjedalen och Jämtlands läns kommuner under 2018 en gemensam analys av länets insatser för att förebygga ohälsa, förbättra skolresultat, ta hand om barn med behov av sammansatt stöd och resultat av specialistinsatser. Analysen kommer att finnas med i den övergripande handlingsplanen för psykisk hälsa.

REGIONSTYRELSEN

Ann-Marie Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Hans Svensson
Regiondirektör

13

Delårsrapport augusti 2018 Regionens
revisor

RS/1621/2018

§55

Delårsrapport augusti 2018 Regionens revisorer (RS/1621/2018)

Sammanfattning

Revisorerna för Region Jämtland Härjedalen har lämnat in ett delårsbokslut per augusti 2018. Delårsbokslutet beskriver revisorerna verksamhet under perioden januari – augusti 2018. Granskningar pågår enligt beslutad revisionsplan för 2018 inom följande områden; ekonomistyrning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, produktions- och kapacitetsplanering, resultatförbättrande åtgärder samt chefsrollen. Flera hearingar har genomförts då verksamhetsföreträdare besöker revisorerna och svarar på frågor.

Delar av revisionskontoret medverkade i maj på Norrlandstingens revisionskonferens i Örnsköldsvik, samt vid Föreningen Förtroendevalda Revisorer i mellannorrlands (FFR) konferens i på samma ort.

Under året har ett samarbete etablerats med revisionen hos Östersunds kommun. Regionens revisionskontor utför t.ex. del av administrationen och har hittills utfört två fördjupade granskningar för kommunrevisorerna. Samarbete med andra kommuner har också initierats.

Det ekonomiska utfallet visar ett överskott på knappt 400 tkr under perioden. Intäkter kommer från utfört granskningsarbete hos regionens bolag samt utfört arbete hos revisionen hos Östersunds kommun. För helåret beräknas ett nollresultat.

Förslag till beslut

1. Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018 för revisorerna i Region Jämtland Härjedalen godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Beslut

1. Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018 för revisorerna i Region Jämtland Härjedalen godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras till

Revisorerna i Region Jämtland Härjedalen

Beslutsunderlag

Fullmäktiges presidium

2018-09-28

- Tjänsteskrivelse Delårsbokslut augusti 2018 Regionens revisorer
- Delårsrapport per augusti 2018 för Regionrevisorerna
- Bifogad fil: Delårsrapport per augusti 2018 för Regionrevisorerna

Regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018

Vi överlämnar härmed bifogad delårsrapport per augusti år 2018 för revisionsverksamheten.

För Region Jämtlands Härjedalens revisorer

Göran Fürstenberg
Ordförande

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Bilaga

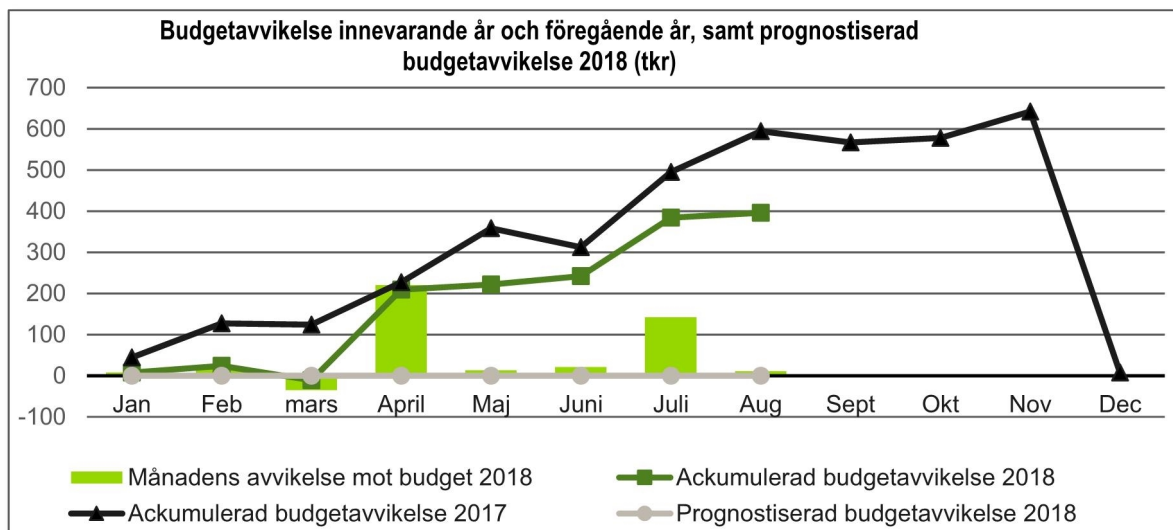
Delårsrapport per augusti 2018 för Region Jämtland Härjedalens revisorer.

Kopia till

Särskilda Beredningen för revisorernas budget/fullmäktiges presidium
Regiondirektörens stab, ekonomienheten.

Delårsrapport augusti 2018

Regionrevisorerna

Viktiga händelser januari – augusti 2018

Revisionsplan 2018

Regionens revisorer har under året löpande granskat Regionens verksamheter i styrelsens och nämndernas sammanträdesprotokoll. Granskningar som påbörjades i slutet av 2017 har slutförts och rapporterats till regionstyrelsen och regionfullmäktige. Granskningar pågår enligt beslutad revisionsplan för 2018 inom följande områden; ekonomistyrning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, produktions- och kapacitetsplanering, resultatförbättrande åtgärder samt chefsrollen. Utförda granskningar har kommunicerats och diarieförts i revisorernas diarium.

Utöver granskningar har flera hearingar genomförts då verksamhetsföreträdare besöker revisorerna och svarar på frågor. Ett exempel på detta är att revisorerna under våren gjorde ett verksamhetsbesök på ögon/öron samt plan 8 vid sjukhuset i Östersund. Revisorerna träffade verksamhetsföreträdare som informerade och svarade på frågor.

Deltagande i konferenser

Representanter från revisionskollegiet och revisionskontoret medverkade i maj på Norrlandstingens revisionskonferens i Örnsköldsvik. På programmet stod klagomålshantering inom hälso- och sjukvården, korruption och mutor samt nivåstrukturer i den högspecialiserade vården. Resultatet från SKLs enkätundersökning för revisionens förtroende och utmaningar presenterades och diskuterades.

Revisorerna deltog under våren vid Föreningen Förtroendevalda Revisorer i mellannorrlands (FFR) konferens i Örnsköldsvik. Under konferensen

diskuterades intressanta och aktuella frågeställningar i kommuner och landsting/regioner.

Kommunsamverkan

Under året har ett samarbete etablerats med revisionen hos Östersunds Kommun. Regionens revisionskontor utför t ex del av administrationen och har hittills utfört två fördjupade granskningar för kommunrevisorerna.

Ett samarbete har även initierats med andra kommuner inom länet för att kunna utveckla den offentliga revisionen. Revisionsdirektören har besökt revisionen hos fyra kommuner och planerar att besöka resterande under året.

Tjänstemännen på Revisionskontoret har förutom ordinarie granskningsarbete av regionens verksamhet också arbetat mycket med att sätta sig in i organisationen och verksamhet/rutiner hos Östersunds kommun.

Revisionskontoret

Revisionskontoret har sedan lång tid tillbaka ett samarbete med revisionskontoren hos de andra Norrlandsting för att utveckla revisionsarbetet. Under hösten kommer en gemensam utbildning att hållas i Sundsvall som en del i utbytet.

Ekonomiskt utfall

De ökade intäkterna kommer från arbete med granskningar av bolag inom regionen samt för administration och granskningsarbete hos Östersunds kommuns revision. Minskade kostnader beror på en allmän kostnadsrestriktivitet inom revisionen. För helåret beräknas ett nollresultat.

Ekonomi

Ekonomiskt utfall jämfört med budget och föregående år.

200 Region Jämtland Härjedalen

Månadsrapport 2018
Res.räkn i månadsrapport och delårsbokslut

Period 2018-08

Område 451

RR-kod 11-80

RR	Ack utfall	Ack budget	Bud-Utf Diff	Ack utfall fg år	Ack utf-Ack fg år Diff	Utf ack - Ack fg år%	Årsprognos	Årsbudget	Årsbudg-Årsprogn Diff
Tjänster,material,varor	235	0	235	129	106	82	0	0	0
Summa Intäkter	235	0	235	129	106	82	0	0	0
Lönekostnader	-2 820	-2 831	11	-2 709	-111	4	-4 367	-4 367	0
Övr personalkostnader	-19	-70	51	-31	12	-37	-105	-105	0
Summa Personalkostnader	-2 840	-2 901	61	-2 740	-99	4	-4 472	-4 472	0
Med diagnostik samt övr tjänst	-1	0	-1	0	-1	4 690	0	0	0
Övr verksamhetsnära kostn	-1	0	-1	-1	0	13	0	0	0
Summa Verksamhetsnära kostnader	-2	0	-2	-1	-1	181	0	0	0
Lokaler,el,utrustning,rep	-109	-91	-18	-174	65	-37	-137	-137	0
Transporter,resor	-20	-18	-2	-18	-1	7	-27	-27	0
Tjänsteresor, logi	-23	-80	57	-76	53	-69	-120	-120	0
Övrigt	-32	-96	64	-30	-2	6	-144	-144	0
Summa Övriga kostnader	-184	-285	101	-298	114	-38	-428	-428	0
Summa Kostnader	-3 026	-3 187	161	-3 039	13	0	-4 900	-4 900	0
Summa Verksamhetens nettokostnad	-2 791	-3 187	396	-2 910	119	-4	-4 900	-4 900	0
RESULTAT	-2 791	-3 187	396	-2 910	119	-4	-4 900	-4 900	0

Kommentar och analys av ekonomiskt resultat

- Intäkter kommer från utfört granskningsarbete hos regionens bolag samt utfört arbete hos revisionen hos Östersunds kommun.
- Minskade kostnader beror på en allmän kostnadsrestriktivitet under året.

14

Delårsrapport augusti 2018

Patientnämnden

RS/1694/2018

§56

Delårsrapport augusti 2018 Patientnämnden (RS/1694/2018)

Sammanfattning

Patientnämnden har inkommit med en delårsrapport per augusti 2018. Under våren anordnades bl.a. en regionkonferens i Luleå, samt att nämnden genomfört kommunbesök i Härjedalen, med besök vid hälsocentralerna i området.

Under året har 320 inkomna ärenden registrerats. Det noteras en minskning av antalet ärenden jämfört med motsvarande period föregående år. Minskningen ses tydligast inom primärvården. Andelen ärenden som berör vård och behandling samt kommunikation och bemötande är högre jämfört med förra året, medan antalet ärenden som behandlar ärenden som handlar om ekonomi samt organisation och tillgänglighet är lägre.

Under perioden har arbetet med att återkoppla ärenden från 2017 till verksamhetschefer och ledningsgrupper fortsatt.

Vid årsskiftet trädde det nya klagomålssystemet och Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården i kraft. Lagen reglerar patientnämndernas verksamhet och ersätter den tidigare lagen om patientnämndsverksamhet. Arbetet med införandet har varit intensivt.

Patientnämnden ansvarar för att rekrytera, utbilda och tillsätta stödpersoner inom psykiatrisk tvångsvård. Under året har sex nya stödpersoner rekryterats. Flera av de rekryterade har språkkunskaper utöver svenska, men behovet av att göra riktade rekryteringsinsatser finns kvar. En intern utbildningsdag för stödpersoner kommer att genomföras i oktober.

Mål och aktiviteter är helt eller delvis uppfyllda enligt verksamhetsplan. Samtliga mål och aktiviteter beräknas vara uppfyllda vid årets slut.

Totalt ses ett överskott med 359 tkr. Överskottet beror till stor del på partiella tjänstledigheter av personal. Patientnämnden prognostiserar ett nollresultat för 2018.

Förslag till beslut

1. Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018 för patientnämnden godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Fullmäktiges presidium

2018-09-28

Beslut

1. Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport per augusti 2018 för patientnämnden godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras till

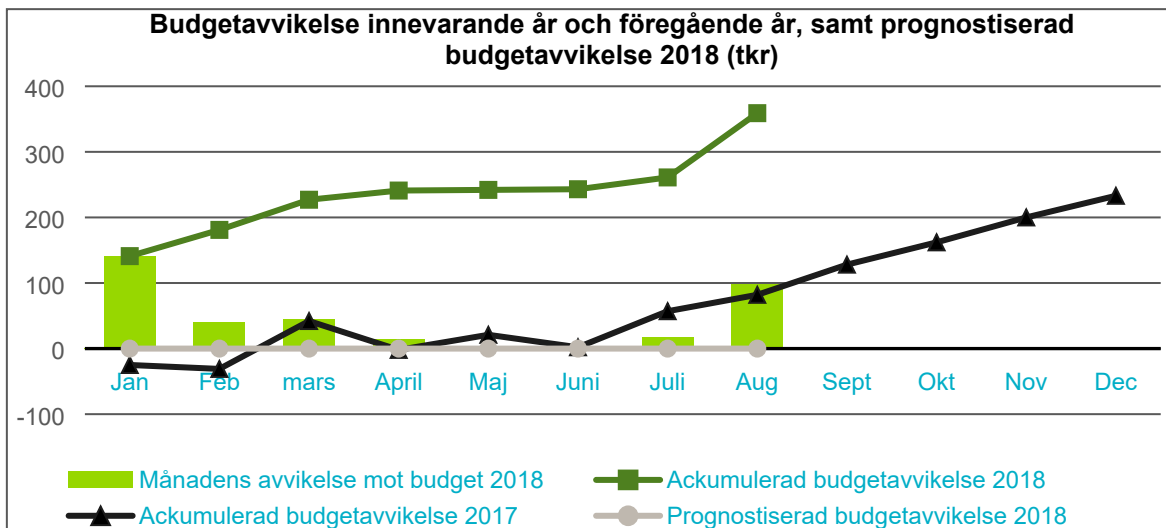
Patientnämnden i Region Jämtland Härjedalen

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Delårsrapport augusti 2018 Patientnämnden
- Delårsrapport patientnämnden Aug 2018

Tertialrapport augusti 2018

Patientnämnden

Sammanfattning

Verksamhet

Patientnämnden har under perioden maj-augusti haft ett sammanträde. Patientnämndens ordförande har informerat regionfullmäktige om patientnämndens verksamhet vid det fullmäktige som varit under perioden. I maj anordnades en regionkonferens i Luleå med politiker och tjänstemän från patientnämnderna i norrlandstingen. I augusti genomfördes kommunbesök i Härjedalen, med besök vid hälsocentralerna i Sveg, Hede och Funäsdalen. Under besöket anordnades även ett möte med socialnämnden. Uppföljning av patientnämndens internkontrollplan 2018 kommer att genomföras vid nämndsammanträde 13 september 2018.

Under året har 320 inkomna ärenden registrerats. Under samma period har 307 ärenden avslutats. För motsvarande period 2017 var antalet registrerade ärenden 383 varav 354 var avslutade. Det noteras en minskning av antalet ärenden jämfört med motsvarande period föregående år. Minskningen ses tydligast inom primärvården, medan den somatiska specialistvården procentuellt sett har fler ärenden jämfört med motsvarande period föregående år. Liksom tidigare är synpunkter och klagomål avseende vård och behandling, kommunikation och organisation och tillgänglighet de vanligast förekommande kontaktorsakerna. Andelen ärenden som berör vård och behandling samt kommunikation och bemötande är högre jämfört med förra året, medan andelen ärenden som handlar om ekonomi samt organisation och tillgänglighet är lägre.

Under perioden har arbetet fortsatt med att återkoppla ärenden från 2017 till verksamhetschefer och ledningsgrupper. Mellan maj-augusti har återkoppling skett med område kvinna samt diagnostik, teknik och service (DTS). I samband med återkopplingen genomförs en kartläggning kring verksamheternas önskemål av information om patientnämndens iakttagelser samt en dialog kring tänkbara samarbetsformer mellan verksamhet och patientnämnden för att på bästa sätt tillvarata patienters erfarenheter och synpunkter i vårdens kvalitetsutvecklingsarbete. Informationen har även berört den nya lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården som trädde i kraft vid årsskiftet. Under året har förvaltningens tjänstemän träffat flera områdens ledningsgrupper som inte besökts på länge, vilket ses som en positiv utveckling av patientnämndens uppdrag och mål. I augusti genomfördes planeringsdagar med nämndens förvaltning. Dagarna fokuserade på ärendehantering, med syfte att utveckla och kvalitetssäkra arbetssätten kring hantering och handläggning av inkomna ärenden. I maj anordnades ett telefonmöte med IVO och tjänstemän för patientnämnderna i norrlandstingen för att diskutera samverkansformer. Patientnämndens förvaltning har utfört informationsinsatser för sjuksköterskestudenter vid Mittuniversitetet, AT-läkare vid regionen samt vid en planeringsdag för två hälsocentraler.

Patientnämnden ansvarar för att rekrytera, utbilda och tillsätta stödpersoner inom psykiatrisk tvångsvård. Under året har sex nya stödpersoner rekryterats. Flera av de rekryterade stödpersonerna har språkkunskaper utöver svenska, men det finns fortfarande ett behov av att göra riktade rekryteringsinsatser för att tillgodose de önskemål som finns. Under året har två nya stödpersonuppdrag tillsatts, vilket är betydligt färre jämfört med motsvarande period föregående år (=14st). Den sista augusti pågick totalt sju stödpersonsärenden, där samtliga har pågått närmare ett år eller längre.

Förvaltningen avser att undersöka närmare kring orsakerna till minskningen av inkomna önskemål om stödperson. En intern utbildningsdag för stödpersoner kommer genomföras i oktober.

Måluppfyllelse

Mål och aktiviteter är helt eller delvis uppfyllda enligt verksamhetsplan. Samtliga mål och aktiviteter beräknas vara uppfyllda vid årets slut.

Ekonomiskt utfall

Totalt ses ett överskott med 359 tKr. Patientnämnden prognostiserar ett nollresultat för 2018. Se analys nedan.

Anette Rydström
Förvaltningschef

Viktiga händelser under året

Nytt klagomålssystem från 1 januari 2018

Vid årsskiftet trädde det nya klagomålssystemet och Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården i kraft. Lagen reglerar patientnämndernas verksamhet och ersätter den tidigare lagen om patientnämndsverksamhet. Arbetet med implementering av lagen och utveckling av de nya arbetssätt som lagen kräver har varit intensivt. Arbetet varit inriktat mot att:

- Utveckla arbetsmodell för analysrapporter
- Utarbeta informationsmaterial till vårdverksamheter
- Utarbeta och genomföra utbildnings-/informationsinsatser till vårdverksamheterna
- Utveckla samarbetsformer med vårdverksamheter och IVO

Nya medarbetare

Efter en längre period med vakanser i personalgruppen så är förvaltningen nu fulltalig.

Ekonomi

Ekonomiskt utfall jämfört med budget och föregående år.

200 Region Jämtland Härjedalen

Månadsrapport 2018
Res.räkn i månadsrapport och delårsbokslut

Period 2018-08

Område 401

RR-kod 11-80

RR	Ack utfall	Ack budget	Bud-Utf Diff	Ack utfall fg år	Ack utf-Ack fg år Diff	Utf ack - Ack fg år%	Årsprognos	Årsbudget	Årsbudget-Årsprogn Diff
Tjänster,material,varor	185	207	-22	207	-23	-11	310	310	0
Bidrag	67	0	67	0	67	0	100	0	100
Summa Intäkter	251	207	45	207	44	21	410	310	100
Lönekostnader	-1 739	-1 958	219	-1 700	-39	2	-3 005	-3 005	0
Övr personalkostnader	-18	-27	9	-9	-9	104	-40	-40	0
Summa Personalkostnader	-1 757	-1 985	228	-1 709	-48	3	-3 045	-3 045	0
Med diagnostik samt övr tjänst	0	0	0	0	0	0	-100	0	-100
Övr verksamhetsnära kostn	0	0	0	0	0	-35	0	0	0
Summa Verksamhetsnära kostnader	0	0	0	0	0	6	-100	0	-100
Lokaler,el,utrustning,rep	-139	-129	-10	-100	-39	39	-194	-194	0
Transporter,resor	0	0	0	0	0	-100	0	0	0
Tjänsteresor,logi	-49	-67	19	-55	6	-11	-101	-101	0
Övrigt	-16	-93	78	-101	86	-85	-140	-140	0
Summa Övriga kostnader	-203	-290	87	-256	53	-21	-435	-435	0
Avskrivningar	0	0	0	-6	6	-100	0	0	0
Finansnetto	0	0	0	0	0	-100	0	0	0
Summa Kostnader	-1 960	-2 275	314	-1 971	11	-1	-3 580	-3 480	-100
Summa Verksamhetens nettokostnad	-1 709	-2 068	359	-1 764	55	-3	-3 170	-3 170	0
RESULTAT	-1 709	-2 068	359	-1 764	55	-3	-3 170	-3 170	0

Patientnämnden har ett överskott på 359 tKkr varav 228 tKkr är på personalkostnader och 87 tKkr övriga kostnader.

Förvaltningens överskott på personal beror på partiella tjänstledigheter samt lägre kostnader för sociala avgifter.

Kostnaderna för stödpersoner har ett överskott. Patientnämnden har fått ett tillägg från nationella psykiatrisatsningen för utveckling av stödpersonsverksamheten. Andelen stödpersonsuppdrag har hitintill varit lägre jämfört med 2017.

Övriga kostnader har ett överskott. Förvaltningen och nämnden har varit återhållsamma avseende konferens/utbildning, resor och inköp. Ett nämndsammanträde förlades i samband med en regional politikerkonferens vilket medförde lägre arvodeskostnader. Inga kostnader för utveckling av VSP har hittills inkommit i år.

Patientnämnden prognostiserar ett nollresultat på helår. Tjänstledigheterna kommer att minska procentuellt under hösten. Utifrån nya klagomålslagen har nämnden anställt ytterligare en medarbetare som delvis täcks av statliga medel.

- = mållavvikelse med mer än 10 procent
 = mållavvikelse med mindre än 10 procent
 = målet är uppnått

Uppföljning av mål och aktiviteter

Områdets mål 2018 och utgångsvärden	Målvärde 2018	Utfall 2018-08-31		Kommentarer till utfallet
Påbörjad handläggning av inkomna stödpersonsuppdrag inom 2 arbetsdagar. Antal dagar från ansökan till att handläggning påbörjats.	100 %	100 %		Under året har två stödpersonsuppdrag inkommit, handläggning påbörjades samma dag som de inkom.
Stödpersonerna ska vara trygga i sin roll och känna stöd från patientnämnden. Antal erbjudna utbildningstillfällen	4 utbildningstillfällen/år	100 %		Under året har stödpersonerna erbjudits ett internt utbildningstillfälle samt tre externa utbildningar. Ett internt utbildningstillfälle är inplanerat till oktober.
Länets medborgare ska känna till patientnämndens verksamhet Antal informationstillfällen till patientföreningar, organisationer och allmänhet	Minst 10 tillfällen	4 st		Kommer att uppnås under året.
Verksamheternas medarbetare ska känna till patientnämndens verksamhet Antal informationstillfällen vid t.ex. ledningsgrupper, APT, nyanställda	Minst 10 tillfällen	15 tillfällen		Under året har patientnämndens utredare genomfört 15 informationstillfällen för verksamheternas medarbetare.
Skapa ett ökat intresse och efterfrågan av inkomna synpunkter och patientberättelser i verksamheterna. Andel områden som fått rapporter av ärenden minst tre gånger per år.	100%	Följs upp vid årsbokslut		Under året har två områden fått ärenderapporter en gång per månad. Utskick av ärendelistor till samtliga verksamheter har skett inför delårsbokslut för april och augusti.
Patientberättelser ska tillsammans med andra iakttagelser bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet. Sprida analysrapporter till politik och verksamheter	5/år	3 st		Under året har tre rapporter godkänts av patientnämnden. Rapporterna har spridits till politiska organ samt till vårdverksamheter.

Attraktiv arbetsgivare Samtliga medarbetare har en individuell kompetensutvecklingsplan	100%	100 %	▲	Mål uppnått
God ekonomisk hushållning Budgetuppföljning	Budget i balans		▲	Mål uppnått
Nämndens ledamöter ska framföra nämndens iakttagelser till beslutsfattande organ i regionen Antal fullmäktigesammanträden och styrelsesammanträden där patientnämnden har haft en informationspunkt på dagordningen	Samtliga fullmäktigesammanträden och ett styrelsesammanträde		▲	Patientnämnden har haft en informationspunkt på dagordningen vid samtliga fullmäktigesammanträden.

Verksamhetens Aktiviteter

Uppföljning av aktiviteter	Utfall 2018-08-31	Beskrivning av vad som görs 2018
Aktiv rekryteringsinsats av stödpersoner	↑	Under året har sex nya stödpersoner rekryterats. Det finns fortfarande ett behov av att rekrytera stödpersoner med andra språkkunskaper än svenska, och en riktad, behovsanpassad rekryteringsinsats behöver göras under hösten.
Utbildningsinsatser för stödpersoner	↑	Stödpersonerna har under året erbjudits en intern utbildningskväll, samt tre externt arrangerade föreläsningar. En intern utbildningsdag är inplanerad till oktober.
Genomföra två kommunbesök/år	→	Kommunbesök Härjedalen är genomfört och planering inför kommunbesök Östersund är påbörjad (sker i september 2018).
Inom ramen för registrering av ärenden, följa fokusområdena gällande jämlik och jämställd vård samt cancervård.	↑	Pågår
Marknadsföra Patientnämnden bland medborgare bland annat via sociala medier, 1177.se	→	En kommunikationsplan med aktiviteter som planeras för året har utarbetats tillsammans med representant från kommunikationsavdelningen.
Utveckla information till vårdverksamheter om patientnämndens verksamhet	↑	Ett informationsblad om patientnämndens verksamhet har utarbetats. Spridning pågår. Presentations- och informationsmaterial har utvecklats och reviderats utifrån gällande lagstiftning.

Kartlägga verksamheters önskemål om information om patientnämndens iakttagelser	↑	Kartläggning av verksamheternas önskemål sker i olika forum, exempelvis i samband med återföring vid ledningsgrupper samt vid patientsäkerhetsforum.
Fortsätta utveckla metoder för analysrapporter av ärenden	↑	Arbetet har kommit en bra bit på väg och det finns en utvecklad arbetsmodell. Det finns ett behov av att ständigt utvärdera och utveckla arbetssätten.

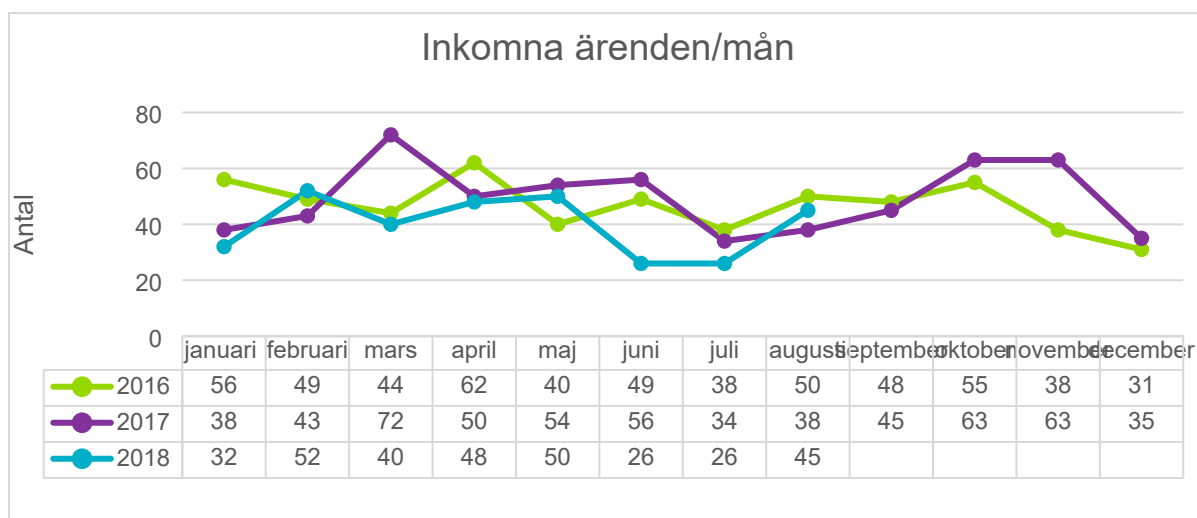
Produktion

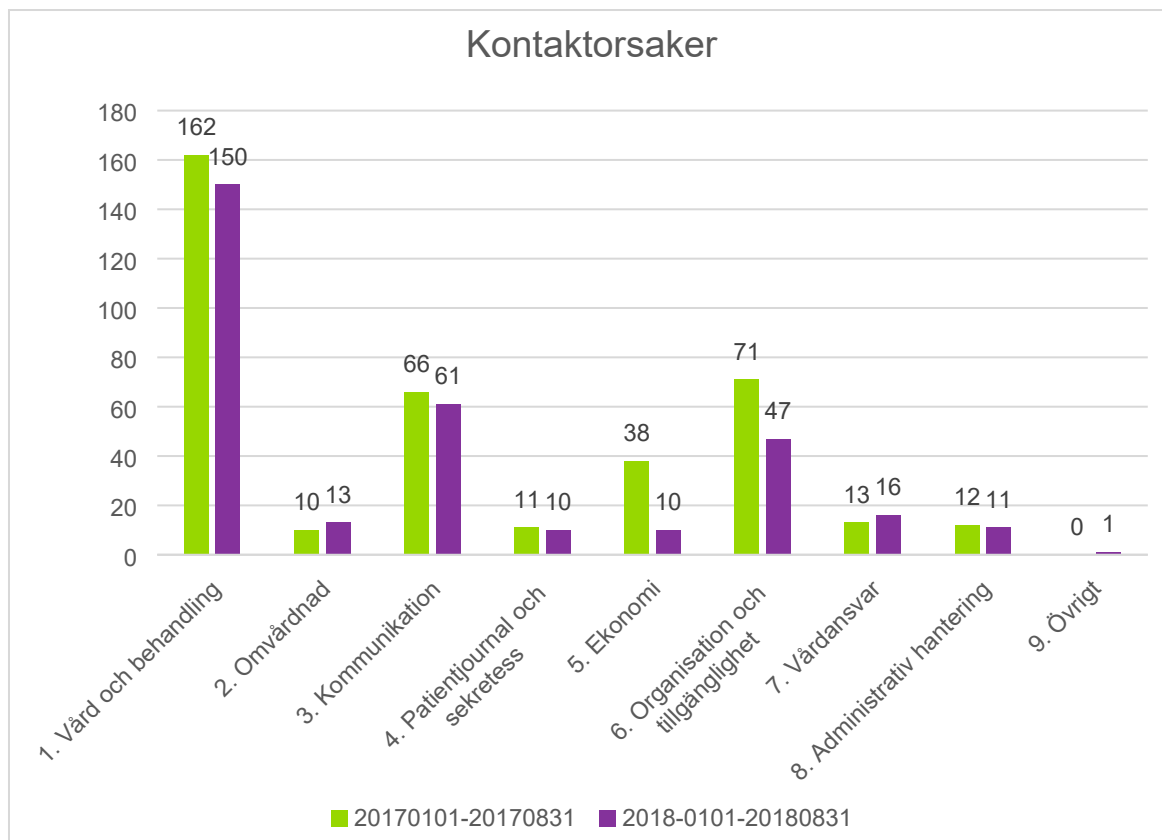
Verksamhetsspecifika mått

Patientnämnden	2016-08-31	2017-08-31	2018-08-31
Antal registrerade ärenden	409	383	319
Varav avslutade/Antal avslutade	366	354	307*
Antal stödpersonsuppdrag			
Antal påbörjade	12	14	2
Antal pågående	**	12	7
Antal arvoderade dagar	**	3138	2052

* From 2018 presenteras "Antal avslutade ärenden", som avser den aktuella perioden. Detta pga. uppdateringar i ärendehanteringssystemet.

** uppgifter inte tillgängliga

15

Delårsrapport augusti 2018

RS/780/2018

§226

Delårsrapport augusti 2018 (RS/780/2018)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalens ackumulerade resultat efter augusti 2018 var – 71,3 miljoner kronor, vilket var 34,8 miljoner kronor sämre än föregående år. Kraftigt ökade personalkostnader, fortsatt ökade kostnader avseende riks- och regionvård samt ökade läkemedelskostnader är de huvudsakliga orsakerna till underskottet. Kostnader för bemanningsföretag har minskat jämfört med föregående år, både för läkare och sjuksköterskor.

Nettokostnadsutvecklingen har under första halvåret visat på en betydligt högre ökningstakt 2018 jämfört med 2017, men har bromsats något under de sista månaderna och var efter augusti 4,6 procent jämfört med 5,0 procent föregående år. Dock är det långt kvar till målet på -2,5 procent.

Bruttokostnaderna fortsätter att öka och har efter augusti ökat med 5,6 procent, motsvarande 176,3 miljoner kronor jämfört med samma period 2017. Ökningstakten har dock avtagit något sedan juni månad då ökningen var 6,1 procent. Personalkostnaderna inklusive pensionskostnader är betydligt högre jämfört med föregående år och har ökat med 123,1 miljoner kronor. Kostnader för läkemedel har ökat med 23,4 miljoner kronor jämfört med föregående år, motsvarande 8,5 procent. Även kostnader för riks- och regionvård har ökat med 21,4 miljoner kronor. Kostnaden för bemanningsföretag minskar och efter augusti var minskningen 29,8 miljoner kronor.

Intäkterna har under perioden ökat med 53,7 miljoner kronor, det är främst statsbidrag och övriga bidrag som ökat jämfört med föregående år.

Likviditeten har under 2018 försämrats med 31,5 miljoner kronor till 164 miljoner kronor. Under 2018 har regionen tagit upp lån från Kommuninvest på 100 miljoner kronor. Ytterligare upplåning kommer att ske både under 2018 och de efterföljande åren enligt beslutad finansplan.

Fortsatt ökade bruttokostnader och en hög nettokostnad indikerar att de resultatförbättrande åtgärderna inte hinner få önskad effekt under 2018. Intäkterna har hittills ökat jämfört med föregående år, men detta har samtidigt genererat ökade kostnader. Prognosen försämrats därför till -250 miljoner kronor.

För regionfullmäktiges strategiska mål finns totalt 106 framgångsfaktorer som ska bidra till att målen ska uppnås. Av dessa är 32 procent uppnådda, 58 procent är pågående 6 procent beräknas vara svåra att nå innan årets slut. 5 procent kan inte mätas förrän vid årsskiftet.

Andelen barn och unga som får ett första besök inom 30 dagar uppnås inte. Däremot uppnås

Regionstyrelsen

2018-09-25

målet för minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare.

Andelen vårdskador har minskat något men når inte målet och återinskrivningar har inte heller uppnåtts till fullo men närmar sig målvärdet.

Den totala sjukfrånvaron har sjunkit till 5,2 procent och når målet. Beroendet av bemanningsföretag ska minska, och en minskning har skett med 29,8 miljoner kronor jämfört med föregående år men når ännu inte samma nivå som 2015.

Nettokostnadsförändringen ska minska, men ökar jämfört med föregående år.
Tillgängligheten ligger fortsatt under målnivån men primärvården närmar sig målen.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport augusti 2018 godkänns.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Delårsrapport augusti 2018 godkänns.

Expedieras till

Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Delårsrapport augusti 2018
- Delårsrapport 20180831_inkl bilagor

Delårsrapport

Augusti 2018

Innehåll

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

.....	1
Sammanfattning	3
MÅL	4
Samhällsperspektivet	6
Patientperspektivet	7
Medarbetarperspektivet	8
Perspektivet för verksamhetsresultat.....	9
Regionstyrelsens aktiva mål	10
De finansiella målen i Finansplan 2018-2020	11
.....	12
VERKSAMHET	12
Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen	13
Regionala utvecklingsförvaltningen	19
Regionstaben	20
.....	21
MEDARBETARE	21
Utförd tid	22
Bemanningsföretag	23
Sjukfrånvaro - Hälsofrämjande arbete	24
.....	26
EKONOMI	26
Ekonomiskt resultat	27
Förändring av intäkter och kostnader	28
Investeringar	37
Engagemang i bolag och stiftelser	39
Resultaträkning	42
Balansräkning	43
Kassaflödesanalys	44
Allmänna redovisningsprinciper	44
Begreppsförklaringar och ordlista	45

Bilaga 1

Bilaga 2

Sammanfattning

Verksamhet

Den ökning av antalet besök i öppenvården, som pågått under en längre tid, har även fortsatt under 2018. Antalet läkarbesök har ökat med 0,4 procent jämfört med augusti 2017. Sjukvårdande behandling har ökat med 1,9 procent.

Antalet vårdtillfällen och vårddagar har under en längre tid trendmässigt sjunkit. Men fram till augusti 2018 ses nu istället en ökning av antalet vårdtillfällen med 1,8 procent medan vårddagar minskar med 3,9 procent.

Tillgängligheten har förbättrats inom primärvården men inom slutenvården är de fortfarande långt ifrån att uppnå målen.

Måluppfyllelse

För regionfullmäktiges strategiska mål finns totalt 106 framgångsfaktorer som ska bidra till att målen ska uppnås. Av dessa är 32 procent uppnådda, 58 procent är pågående 6 procent beräknas vara svåra att nå innan årets slut. 5 procent kan inte mätas förrän vid årsskiftet.

Samhällsperspektivet: Andelen barn och unga som får ett första besök inom 30 dagar uppnås inte. Målet för minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare uppnås.

Patientperspektivet: Andelen vårdskador har minskat men målet har inte uppnåtts. Minskade återinskrivningar har inte uppnåtts till fullo men närmar sig målvärdet.

Medarbetarperspektivet: Den totala sjukfrånvaron har sjunkit till 5,2 procent, målet är uppnått.

Bemanningskostnaderna har minskat men når inte målet.

Verksamhetsresultat: Nettokostnaden ska minska jämfört med föregående år men fortsätter att öka. Tillgängligheten ligger fortsatt under målnivån.

Ekonomiskt utfall

Region Jämtland Härjedalens ackumulerade resultat efter augusti 2018 var – 71,3 miljoner kronor, vilket var 34,8 miljoner kronor sämre än föregående år.

Kraftigt ökade personalkostnader, fortsatt ökade kostnader avseende riks- och regionvård samt ökade läkemedelskostnader är de huvudsakliga orsakerna till underskottet. Kostnader för bemanningsföretag har minskat jämfört med föregående år men ligger fortfarande kvar på en för hög nivå.

Nettokostnadsutvecklingen har under första halvåret visat på en betydligt högre ökningstakt 2018 jämfört med 2017, men har bromsats något under de sista månaderna och var efter augusti 4,6 procent jämfört med 5,0 procent föregående år. Dock är det en långt kvar till målet på -2,5 procent.

Fortsatt ökade bruttokostnader och en hög nettokostnad indikerar att de resultatförbättrande åtgärderna inte hinner få önskad effekt under 2018. Intäkterna har hittills ökat jämfört med föregående år, men detta har samtidigt genererat ökade kostnader. Prognosen försämras därför med 50 miljoner kronor till -250 miljoner kronor.

MÅL

Regionfullmäktige har i regionplanen för 2018-2020 beslutat om 21 strategiska mål inom perspektiven Samhälle, Patient, Medarbetare och Verksamhetsresultat. De visar viljeinriktningen och vad som ska genomföras de kommande tre åren. I följande sammanställningar har måluppfyllelsen värderats med hjälp av de framgångsfaktorer som är kopplade till respektive mål, kombinerat med en kvalitativ bedömning. Regionfullmäktige har även beslutat om fem finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Måluppfyllelse av strategiska och finansiella mål

De strategiska målen i regionplan 2018-2020

I regionstyrelsens, vårdvalsnämndens och regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplaner finns ett antal framgångsfaktorer (utvecklingsområden). De anger respektive nämnds eller styrelses prioritering för 2018 utifrån de strategiska mål som regionfullmäktige fastställt i regionplanen. Framgångsfaktorerna följs upp genom beskrivningar och där det är möjligt, i form av indikatorer. Uppföljningen ligger sedan till grund för den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för de fyra perspektiven som redovisas i tertialrapporten, delårsrapporten och årsredovisningen genom en sammanfattande beskrivning och ett cirkeldiagram. Se bilaga 1 för uppföljning av framgångsfaktorer.

För regionfullmäktiges strategiska mål finns totalt 106 framgångsfaktorer som ska bidra till att målen ska uppnås. Av dessa är 32 procent uppnådda, 58 procent är pågående 6 procent beräknas vara svåra att nå innan årets slut. 5 procent kan inte mätas förrän vid årsskiftet.

När det gäller de strategiska målen för samhällsperspektivet så har 27 procent av framgångsfaktorerna uppnåtts, 50 procent är aktiviteter som pågår. 11 procent kanske inte kommer att uppfyllas innan årets slut och resterande kan inte bedömas förrän vid årets slut. Bra resultat visas framför allt inom strategiska målen ökat digitalt användande, en jämställd och jämlik region och många aktiviteter är på gång för en

bättre folkhälsa. Aktiviteter där det blir svårt att uppnå målen är inom fler arbetstillfällen och tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård.

För patientperspektivet är 75 procent av framgångsfaktorerna påbörjade. Resterande 25 procent har redan uppnåtts, då främst inom de strategiska målen för vård efter behov och vård så nära hemmet som möjligt.

Medarbetarperspektivet har flest andel uppnådda framgångsfaktorer, 44 procent. Resterande är aktiviteter som pågår i rätt riktning. De strategiska mål som visat bäst resultat är minskade sjuktal och tydligt ledarskap.

Även inom perspektivet verksamhetsresultat har stor andel av framgångsfaktorerna uppnåtts, 41 procent. Utöver det är 41 procent aktiviteter som är påbörjade i rätt riktning. Dock är det 5 procent som inte beräknas kunna nås innan årets slut och 13 procent går endast att bedöma efter årets slut och det ger därför en viss osäkerhet om måluppfyllelsen. Högre produktionskapacitet och minskad miljö- och klimatpåverkan är strategiska mål som gått bra. Målet om lägre kostnadsutveckling är positiv inom regional utveckling men inte för regionen som helhet.

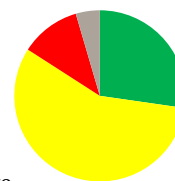
	Rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018. Framgångsfaktorn är uppfylld.
	Rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.
	Fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 2 finns uppföljning av de övergripande handlingsplaner som ingår i regiondirektörens direktiv för 2018. Uppföljningen visar att arbeten med aktiviteter för att nå målen i planerna pågår. Men det är mycket arbete som återstår och för flera mål är det fortfarande osäkert om de kommer att kunna vara uppfyllda till årets slut. Det gäller exempelvis ett antal miljömål där statistik inte tas fram förrän efter årets slut. För flera av de handlingsplaner som är

länsövergripande pågår bland annat arbete med att hitta regiongemensamma prioriteringar och utvecklingsområden. De nya handlingsplaner som skulle utarbetas under 2018 kommer att göras klara under hösten; Handlingsplan för jämställd och jämlik verksamhet, Handlingsplan för tillgänglighet, Handlingsplan för Kvalitet och Handlingsplan för suicidpreventivt arbete.

Samhällsperspektivet

Jämtland Härjedalen ska vara en plats där nytänkande, framtidstro, mångfald och hållbar utveckling är högt prioriterat. De tio strategiska målen under området samhälle är tillsammans viktiga delar i det regionala utvecklingsarbetet. Inom de tio strategiska målen för samhällsperspektivet finns totalt 44 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 12 är uppfyllda, 25 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 5 har inte uppnåtts. 2 kan inte svaras på förrän vid årets slut. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål samhälle	Framgångsfaktorer			Ej svar
	Grön	Gul	Röd	
Fler arbetstillfällen för män och kvinnor i privat och offentlig sektor	1	3	2	
Fler invånare i Regionen		3		1
Bättre infrastruktur	1	1	1	1
Fossilbränslefri region år 2030		4		
Ökat digitalt användande	4	1		
Kultur i hela regionen	1	1		
Jämlik och jämställd region	2	2		
Bättre folkhälsa		5		
Minskade sjukskrivningstal	1	1		
Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård	2	4	2	
Totalt antal framgångsfaktorer	12	25	5	2

Grön kolumn innebär att rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

Regional utveckling arbetar med flera projekt som pågår för att skapa fler arbeten i privat och offentlig sektor. Ett nära samarbete med kommuner och andra aktörer samt olika aktiviteter riktade mot nyanlända och ungdomar ska leda till fler invånare i Regionen.

Bättre infrastruktur ska uppnås genom bland annat ökat kollektivt resande och ny länstransportplan. Flera projekt pågår för fossilbränslefri region år 2030, bland annat genom fossilbränslefria transporter, ökad produktion av förnybar energi såsom solen samt att verka för energieffektivitet inom byggande och boende.

Kultur i hela regionen har skett genom spridning av kulturaktiviteter i hela regionen genom bland annat scenkonstföreläsningar till barn och unga, högre andel kvinnliga musiker på skolscen.

Jämlik och jämställd region har uppnåtts genom att ungdomsmottagningar HBTQ-certifieras. I samtliga förfrågningsunderlag tas hänsyn till jämlik- och

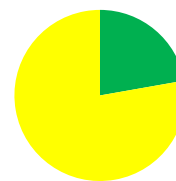
jämställdhetsperspektivet. Ytterligare aktiviteter som pågår är bland annat att skapa fler policyer som ska vara jämställdhets- jämlikhets- och barnrättsintegrerade.

Bättre folkhälsa och minskade sjukskrivningstal genom fler hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder, även hos unga. Bland annat ska en suicidpreventiv konferens hållas 12 november 2018. En viktig del är även att fortsätta öka kunskapen hos länets medborgare om det reformerade tandvårdsstödet.

Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård ska ske via e-besök och tidsbokning via webb, detta arbete har dock inte hunnit påbörjats ännu. Däremot har fler patienter fått en samordnad individuell plan i år jämfört med 2017. Projekt psykisk hälsa involverar brukarorganisationer i alla pågående processer.

Patientperspektivet

Patientperspektivet handlar om att erbjuda länets invånare en god vård efter behov och på patientens villkor. Inom de fyra strategiska målen för patientperspektivet finns totalt 24 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 6 är uppfyllda och resterande 18 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål patient	Framgångsfaktorer		
	Grön	Gul	Röd
Vård efter behov - jämlik och jämställd.	2	5	
Bättre tillgänglighet.	1	3	
God vård på patientens villkor.	1	8	
Mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt.	2	2	
Totalt antal framgångsfaktorer	6	18	

Grön kolumn innebär rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

Jämlik och jämställd vård efter behov uppnås bland annat genom att identifiera ohälsoområden som konstaterats förekomma i högre grad hos asylsökande och nyanlända flyktingar. För ohälsoområdena har därefter flera utvecklingsområden tagits fram för att förbättra psykisk hälsa, ge bättre föräldrastöd samt hälsoinformation på egna språket. Två ytterligare aktiviteter som kan bidra är samverkansavtal mellan Region Jämtland Härjedalen och samtliga länets kommuner angående familjecentraler och att det från och med oktober finns slutenvårdsplatser för barn och unga avskilda från vuxenpsykiatriska patienter. För att i högre grad praktiskt tillämpa Barnkonventionen, ska varje område inom hälso- och sjukvården utse två barnombud, vilket pågår. Ett nätverk har bildats för barnombuden och regiongemensamt uppdrag är framtaget.

Andra aktiviteter som pågår är att utveckla vårdvalen så att de motsvarar befolkningens behov, arbete för en jämlik tandhälsa och översyn av uppdraget för familjecentraler inom hälsovalet.

Bättre tillgänglighet är viktigt ur flera perspektiv. I detta sammanhang är implementering av rutiner gällande fråga om vårdsökande utsatts för våld i nära relation en del, så att individen kan få den hjälp som behövs. Personalens kompetens är viktig, varför utbildningsinsatser genomförts under 2018. Det är en del i regeringens satsning att minska mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Personalens kulturkompetens är väsentlig för att kunna möta vårdsökandes behov av hälso- och sjukvård då denne har annan kulturell bakgrund.

Primärvården arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten. De flesta hälsocentraler har numera lättakut eller öppen mottagning och telefontillgängligheten har ökat.

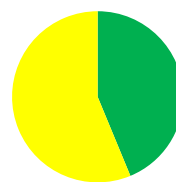
God vård på patientens villkor sker bland annat genom implementering av standardiserade vårdförlopp för olika cancerformer, som är ett viktigt utvecklingsarbete för att minska ledtider och förbättra flöden för dessa patientgrupper. Projektet för implementering av standardiserade vårdförlopp avslutas vid årsskiftet varför en förvaltningsplan för in- och utdata är under framtagande. För patienter med långvariga vårdbehov ska en fast vårdkontakt utses. Uppföljning visar att fler patienter nu får en fast vårdkontakt utsedd jämfört med tidigare år. Utbildning inom mental health first aid (MHFA) har genomförts, vilket ökar kunskap om att kunna identifiera personer med risk att begå självmord.

För att patienter ska kunna få professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt är utveckling av vårdmöten med hjälp av teknik en av förutsättningarna. Tre olika former av kontakter används: videomöten, KBT-behandlingar via webb och hemmonitorering. Planering för utveckling av god och nära vård pågår.

För att följa utvecklingen ska antal hembesök som genomförs i primärvård följas upp. Den uppsökande tandvården har ökat något.

Medarbetarperspektivet

Region Jämtland Härjedalen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare för både kvinnor och män. De mål som sätts upp ska uppnås genom ett aktivt medarbetarskap, närvarande och tydligt ledarskap, jämställdhet och mångfald, rätt kompetens och en god lönebildning. Tillsammans speglar det hur individen och verksamheten når sina mål. Inom de fem strategiska målen för medarbetarperspektivet finns totalt 16 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 7 är uppfyllda och 9 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål medarbetare	Framgångsfaktorer		
	Grön	Gul	Röd
1. Tydligt och lyhört ledarskap	2	1	
2. Ökad delaktighet.	1	4	
3. Kompetensutveckling och karriärvägar för alla yrkesgrupper	1	2	
4. Sänkta sjuktal.	2	1	
5. Kompetensförsörjning utifrån behov.	1	1	
Totalt antal framgångsfaktorer	7	9	0

Grön kolumn innebär rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

Etablering av chefsnätverk och implementering av det nya ledarutvecklingsprogrammet har införts och ska leda till tydligt och lyhört ledarskap. En handlingsplan är upprättad för att utveckla chefsrollen för ett effektivare och tydligare ledarskap. Hittills har 22 personer anställts i extratjänster och arbetet fortsätter.

Ökad delaktighet genom medarbetarutbildning och bättre intern kommunikation. Det arbetas med förbättringar av informationskanaler bland annat genom att publicera löpande beslut i ledningsmail samt via Insidan. För att öka förståelsen för vikten av ett bra bemötande har alla enheter arbetat med värdegrund på arbetsplatsträffar.

Kompetensutveckling har skett genom att kompetenskartläggning har genomförts. Även om viss

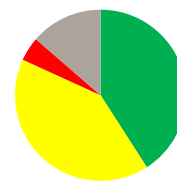
del av arbetet kvarstår. Även genom ökat deltagande i forskning som möjliggjorts genom att interna FoU-medel för klinisk forskning gjort sökbara för samtliga yrkeskategorier.

Aktivt mål för att sänka sjuktagen är uppnått. I höst ska en enkät genomföras där frågor om sexuella trakasserier, trakasserier och kränkande särbehandling ska finnas med.

Kompetensförsörjning utifrån behov ska ske genom oberoende av hyrpersonal. En nationell indikator för oberoende är framtagen. En kompetenskartläggning är genomförd och en handlingsplan är upprättad.

Perspektivet för verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat ska visa strategiska områden för organisationens arbete och innefatta såväl finansiella som icke finansiella resultat. Inom de sex strategiska målen för perspektivet för verksamhetsresultat finns totalt 22 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 9 är uppfyllda, 9 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning och 1 har inga planerade åtgärder 3 har ingen uppgift. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål verksamhetsresultat	Framgångsfaktorer			Ej svar
	Grön	Gul	Röd	
1. Högre medvetenhet och ökad samverkan i hela koncernen.	1	1		
2. Lägre kostnadsutveckling än 2017	2	1	1	
3. Ökade intäkter	1	1		1
4. Ökad produktionskapacitet	2	3		
5. Minskad miljö- och klimatpåverkan	2	2		2
6. Fler arbetstillfällen utanför Östersund	1	1		
Totalt antal framgångsfaktorer	9	9	1	3

Grön kolumn innebär rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

Ökad samverkan i hela koncernen ska ske genom översyn av helägda bolag och bolag med minst 30 procent ägarandel. En översyn av ägardirektiv för helägda bolag med en ägandeandel på mer än 30 procent sker kontinuerligt inför ägarsamråd och årsmöte.

Lägre kostnadsutveckling än 2017 ska uppnås genom ett antal resultatförbättrande åtgärder. Tyvärr har inte åtgärderna gett önskad effekt hittills.

Samtidigt ska intäkterna öka genom samarbetsavtal med andra som vill köpa hälso- och sjukvård. Från 1 juli 2018 ingår samtliga 8 kommuner och regionen i Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner. IT-samverkan och upphandlingssamverkan är de två områden som kommit längst men ännu inga avtal.

Ökad produktionskapacitet genom finansiering av utvecklingsprojekt och handlingsplan för tillgänglig

hälso- och sjukvård för medborgarna är under framtagande. Ett förslag på fastighetsplan har upprättats.

Minskad miljö- och klimatpåverkan har hittills gjorts genom att möjliggöra resfria möten och miljökrav har ställts i alla annonserade varuupphandlingar under 2018.

Fler arbetstillfällen utanför Östersund ska möjliggöras via distansarbete där regler för distansarbete har utarbetats. Omlokalisering av arbetstillfällen till länets övriga delar ska ske där det är kostnadseffektivt.

Schema för förläggning av medarbetares arbetstid i regionens kommuner har upprättats och följs. Där ges kommunens politiker och tjänstemän möjlighet till frågor och erfarenhetsutbyte

Regionstyrelsens aktiva mål

Till de strategiska målen finns även åtta mätbara mål, regionstyrelsens aktiva mål.

Aktiva mål samhälle	Målvärde	Utfall 2018-08-31		Kommentar
Andel barn och unga som får ett första besök inom område barn, unga vuxna, inom 30 dagar	90% inom 30 dagar	60,2 %		BUP:s mottagning för första linjen klarar i stort hålla besök inom 30 dagar. Dock har många med utredningsfrågeställning väntat längre än 30 dagar vilket påverkar tillgänglighetssiffrorna negativt.
Minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare	Minska differensen till riket med 1 dag jmf med 2014= 12,4 dagar.	0,6 dagar		Mål uppnått. Länet: 9,2 sjukpenningdagar (kvinnor 11,7 och män 6,8). Riket: 9,8 sjukpenningdagar (kvinnor: 12,9 och män 6,7) Utfall juli 2018: Måluppfyllelse. Länet ligger under genomsnittet för riket. Endast 6 län har färre sjukpenningdagar per invånare än Jämtlands län.

Aktiva mål patient	Målvärde	Utfall 2018-08-31		Kommentar
Andel vårdskador ska minska.	7%	8 %		7 % av kvinnorna och 9 % av männen drabbades av vårdskada.. Aktiviteter pågår ex kompetenskort, funktionskort, KTC, nutritionsprocess, uppdrag vårdprevention osv
Minska återinskrivningar.	Lägre andel än 2014 <15 %	18 %		Vården försämrats något. Sannolikt beroende på en kraftfull influensaepidemi med vårdplatsbrist som följt i början av året. Även att allt sjukare patienter ligger på sjukhus och har stora och frekventa vårdbehov. Införande av SIP, fast vårdkontakt samt arbetet med Nära vård bör förbättra värdet över tid

Aktiva mål medarbetare	Målvärde	Utfall 2018-08-31		Kommentar
Sjukfrånvaron för medarbetare inom Region Jämtland Härjedalen ska minska.	5,5 % helår	5,2% jan-aug 2018		Målet är uppnått. Sjuktalet bland Regionens anställda sjunker och då främst bland kvinnorna. Under årets första 4 månader uppgår sjuktalet för kvinnor till 5,8% och för män till 3,3 %. Arbetet med att bibehålla nivån blir nu viktigt och att de områden som fortsatt har högre sjukfrånvaro än 5,2 procent ska prioriteras i arbetet med att sänka även där.
Beroendet av bemanningsföretag ska minska. Utfall 2015 t o m augusti 77,2 mkr	2015 års nivå = 125,6 mkr helår	Utfall jan-aug; 87,5 mkr		Det har varit en ökning jämfört med 2015 års nivå, även om det minskat jämfört med 2017 (120,5 mkr)

Aktiva mål verksamhetsresultat	Målvärde	Utfall 2018-08-31		Kommentar
Nettokostnadsförändringen ska minska.	Minus 2,5%	4,6 % per augusti		Nettokostnadsökningen uppgick till 4,6% vilket är en minskning sedan april, då den var 5,6 %, men är fortsatt långt ifrån målet.
Vårdgarantin ska vara uppfylld	100% 0:an och 7:an 90% 90-90 1:a besök 1:a behandling	0:an 93 % 7:an 85 % 60 %, K 62%, M 57% 51 % K 52%, M 50%	 	Förbättrade resultat i PV, lättakut införd på flera HC Fortsatt låga siffror i specialiserade vården. Genomlysning på mottagningar pågår. Ombyggnad på Campus. Förbättrad planering på operation. Ny modell för produktions- och kapacitetsplanering testas

De finansiella målen i Finansplan 2018-2020

I fullmäktiges uppgifter ingår enligt kommunallagen, 8 kap 5§, att för ekonomin ange de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Under planperioden är målet en ekonomi i balans. För att uppnå det övergripande målet om en

långsiktig hållbar ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden. Se vidare under avsnittet ekonomi.

Mål Finansplan 2018-2020 och eventuellt utgångsvärde	Målvärde 2018	Utfall 2018-08-31		Kommentarer till utfallet
Långsiktig hållbar ekonomi. Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader. Mål på längre sikt 2 %	0 %	-2%		Enligt prognos.
Kostnadskontroll. Nettokostnadsutveckling jämfört med föregående år.	-2,5 %	4,6%		En förbättring jämfört med april (5,6%) men lång ifrån målet.
Avtalstrohet	92 %	90 %		Förbättringsåtgärder bör ses över inom kategorierna: Övergripande material och tjänster 77 % , Fastighet och anläggningsförvaltning 84 %, Vårdrelaterade förbrukningsvaror 84 % och Vårdrelaterad utrustning och hjälpmedel 87 %.
Investeringsstak per år i mkr Utökat 2018 med 77 mkr pga Cook chill	173 mkr	74,8 mkr (Utfall mot beslutad investeringsplan 2018 inkl Cook chill)		Fram till och med augusti håller sig investeringarna inom investeringsstaket.
Självfinansieringsgrad	På längre sikt bör de årliga investeringarna helt finansieras av skattemedel.			Går ej att mäta förrän årets slut.

⁶ Definition *självfinansieringsgrad*: Årets resultat + årets avskrivningar dividerat med årets investeringar minus försäljning av anläggningstillgångar.

VERKSAMHET

Region Jämtland Härjedalen bedriver verksamhet inom två huvudsakliga områden – hälso- och sjukvård och regional utveckling. För att dessa verksamheter ska fungera så bra och effektivt som möjligt bidrar flera regiongemensamma stödfunktioner inom regionstaben.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska arbeta förebyggande och tillgodose en bra hälso- och sjukvård samt tandvård för Region Jämtland Härjedalens medborgare. Några av de viktigaste händelserna fram till augusti inom hälso- och sjukvården sammanfattas nedan.

Genomlysning Psykiatri "Fenix"

Utifrån den genomlysning som gjordes på Område Psykiatri av externt företag har nu arbetet satt igång. Förslag på ny organisation har presenterats för regiondirektören samt på det egna området. Arbetet fortsätter under hösten enligt plan.

Vård nära hemmet

Primärvården fortsätter arbetet med vård nära hemmet med bl a hemmonitorering, mobil verksamhet, distansinskrivning inför specialistvård och utökade hembesök. Nästan samtliga hälsocentraler har numera lättakuter/öppen mottagning och tillgängligheten är bättre än tidigare år.

Rätt använd kompetens (RAK)

Samtliga avdelningar har genomfört RAK-kartläggning och testperioder har pågått under våren. Utvärderingarna visar att arbetsmiljön har förbättrats men att fortsatt arbete med förbättringar kvarstår. En klar förbättring har varit införandet av ledningssjuksköterska. Under våren har mottagningar påbörjat RAK-kartläggningar genom att gå igenom mottagningarnas arbetsuppgifter samt utföra tidsstudier under en arbetsvecka. Analyser och fortsatt arbete kommer att ske i början av hösten.

Lättvårdsavdelningen (LÄVA)

Nya lättvårdsavdelning öppnade 2 maj med tio vårdplatser och är underordnat område HIM som i

nuläget bär hela det ekonomiska ansvaret. Ett intensivt arbete under vintern/våren med framtagande av rutiner, medicinska kriterier och anställning av ny personal förelåg innan start i maj. Den patientgrupp som i nuläget prioriteras till LÄVA är patienter som är utskrivningsklara. Under sommaren har LÄVA haft ett relativt stort flöde och har avlastat berörda områden betydande. Utvärderingar pågår nu och de resultat som finns pekar på positivt utfall. Det visar även att samtliga områden nyttjat LÄVA, några i större omfattning än beräknat. Under hösten fortgår utvecklingen av att utöka såväl vårdplatser som kriterier. EC för enheten börjar i september. Gemensamt ansvar för att minska motsvarande vårdplatser delas med HNR samt kirurgen och ortopederna.

Tandakut

Folktandvården tar emot väldigt många patienter med akuta besvär och tanken är att med en tandakut sortera ut den akuta verksamheten, särskilt i Östersundsområdet, för att få lättare att planera den "vanliga" verksamheten. Lokalisering är i anslutning till folktandvården Campus. Kliniken har smugit igång verksamheten.

Campus

Beslut har fattats att Specialistvården Campus ska utökas med ytterligare en operationssal. Kompletterande rekryteringar och ombyggnation har påbörjats

Vård i rimlig tid

Vårdgarantin

Målen uttrycks med sifferserien 0-7-90-90, vilket anger vårdgarantins krav på maximal väntetid för de olika stegen i vårdprocessen:

- Få kontakt med primärvården inom 0 dagar
- Efter bedömning få tid till en allmänläkare inom 7 dagar
- Få ett förstabesök i den specialiserade vården inom 90 dagar
- Efter beslut få en operation/åtgärd inom den specialiserade vården inom 90 dagar

Primärvård

Tillgänglighet till primärvård är en viktig parameter för hela hälso- och sjukvården. På nationell nivå sker förändring i riktning mot en professionsneutral utökad tillgänglighet. I region Jämtland Härjedalen är ambitionen att erbjuda en medicinsk bedömning samma dag med sjuksköterska som första vårdnivå. Införande av lättakutverksamhet på flertalet hälsocentraler är ett arbete i den riktningen.

Tillgänglighetsgarantin, 0:an

0:an innebär att den som söker primärvård ska få kontakt samma dag med en hälsocentral. Resultatet fram till augusti 2018 har förbättrats till totalt 93 procent för primärvården.

Besöksgarantin 7:an

7:an innebär att om primärvården bedömer att hen behöver besöka en läkare ska detta ske inom sju dagar. Resultatet fram till augusti 2018 är totalt 85 procent för primärvården.

Specialiserad vård – Sjukhuset i Östersund

Första besök inom 90 dagar

Om patienten får en remiss till den specialiserade vården, ska hen få en tid för besök inom 90 dagar. Det gäller även om vård som söks utan remiss.

Väntande till första besök var totalt 60 procent varav kvinnor 62 procent och män 57 procent. Genomförda första besök var totalt 79 procent varav kvinnor 81 procent och män 77 procent.

Behandling inom 90 dagar

Efter beslut om behandling, exempelvis operation, ska patienten få en tid inom 90 dagar.

Väntande till behandling var totalt 51 procent varav kvinnor 52 procent och män 50 procent. Genomförd behandling var totalt 58 procent varav kvinnor 60 procent och män 56 procent.

0:an ack t.o.m.aug		7:an ack t.o.m. aug	
Backe	96	Backe	95
Bräcke	88	Bräcke	79
Brunflo	92	Brunflo	76
Frösön	85	Frösön	72
Funäsdalen	97	Funäsdalen	97
Föllinge	99	Föllinge	98
Hallen	94	Hallen	93
Hammarstrand	93	Hammarstrand	85
Järpen	96	Järpen	97
Krokom	94	Krokom	79
Kälame	95		
Lit	94	Lit	76
Lugnvik	85	Lugnvik	93
Myrviken	98	Myrviken	95
Odensala	73	Odensala	97
Sveg	99	Sveg	97
Svenstavik	91	Svenstavik	93
Strömsund	85	Strömsund	84
Zätagränd	84	Zätagränd	93
Äre	97	Äre	99

Sammanfattningsvis får medborgarna delvis inte sin vård inom vårdgarantins lagkrav i Region Jämtland Härjedalen.

Väntetider inom specialistsjukvårdens akutmottagning

Målet är att 80 procent av akutmottagningens patienter ska handläggas inom 4 timmar. Denna målsättning har inte uppnåtts då 60 procent av patienterna under jan-augusti handlagts inom denna tid, en diskret ökning från 2017 då motsvarande siffra var 59 procent. Något fler män än kvinnor handlaggs inom fyra timmar, 61 procent jämfört med 60 procent. 85 procent av patienterna med okänt kön har handlagts inom fyra timmar.

Vårdgarantin för barn och unga med psykisk ohälsa

Den förstärkta vårdgarantin för barn och ungdomar med psykisk ohälsa mäts varje månad och innebär att patienterna ska få sitt första besök inom 30 dagar. Målet är att minst 90 procent av patienterna ska få komma inom 30 dagar till en första bedömning. Resultatet är 60,2 procent. Målet att få komma till ett första besök inom 30 dagar har inte uppfyllts.

Patientsäkerhet och vårdkvalitet

Patientsäkerhet

Andel vårdskador ska minska vilket mäts via markörbaserad journalgranskning, tidsperiod 2017–07 – 2018–06. De journaler som granskas tas fram slumpmässigt. Urvalsmetod och granskningsmetoden baseras på att skadan ska ha dokumenterats i journal. Andel vårdtillfällen med skada 12 procent, andel vårdtillfällen med vårdskada 8 procent. Målvärde för 2018 är 7 procent. Antal granskade vårdtillfällen var 420.

Blåsöverfyllnad är fortsatt det största problemområdet. För att minska förekomsten pågår flera aktiviteter. Område Patientsäkerhet har påbörjat en kartläggning av vilka av aktiviteter/åtgärder som görs i verksamheterna för att förhindra blåsöverfyllnad. Ett verksamhetsövergripande vårdpreventivt arbete har påbörjats där blåsöverfyllnad är en del, bland annat tas övergripande dokumentationsrutin där riskområden, orsaker och åtgärder kommer bli tydligare och ett vårdpreventionsråd med representanter från alla verksamheter är under uppstart.

Under andra tertiet 2018 anmäldes från Region Jämtland Härjedalen sammanlagt 4 nya ärenden till IVO. Chefsläkare har under hela 2018 tagit beslut om 10 nya ärenden varav 1 är under pågående utredning. Under motsvarande period 2017 anmäldes 12 ärenden. Under första och andra tertialen har det inkommit 9 resp 5 nya enskilda klagomål från IVO, att jämföra med 14 ärenden 2017.

Influensa

Planeringsarbete inför kommande influensasäsong pågår, vilket bland annat innefattar informationsinsatser och uppdraget att ta fram en Influensaplan för vård av fler influensasjuka än förväntat. Influensasäsongen 2017 - 2018 var ovanligt svår med fler antal insjuknade än de närmast föregående säsongerna. På grund av att platsbrist och många influensadrabbade patienter gick Östersunds sjukhus upp i stabsläge vid två tillfällen.

Influensavaccinationstäckningen 65 år och äldre är fortfarande låg, 37,8 procent.

Mässlingsinventering

Planering för vaccination av mässling dos 2 och för de som missade första vaccineringsstillfället pågår. 3718 anställdas immunitetsläge har gått igenom och 980 av dessa erbjuds vaccination, 26,5 procent under våren.

Säker läkemedelshantering

Antal rapporter om risker och incidenter vid läkemedelshantering har fortsatt att öka. Arbetet med säker läkemedelshantering kopplat till införande av elektronisk läkemedelslista i slutenvård påbörjas i september.

Under sommaren tilldelades en ny leverantör avtalet för distribution av läkemedel från och med 1 april 2020. Det kommer att bli ett leverantörsbyte från Apoteket AB till ApoEx.

Upphandling av rekvisitionsläkemedel är indelat i två stora grupper. Under hösten kommer tilldelning av grupp 2 ske, där bland annat infusionsvätskor och nutritionsprodukter ingår (totalt ca 400 läkemedel). Avtalen kommer att träda i kraft i mars 2019.

Trycksår

Nationell trycksårsmätning 2018 genomfördes i mars. Andel patienter som hade trycksår, kategori 2 till 4 var 7,6 procent jämfört med 7,0 procent 2017, resultatet för Region Jämtland Härjedalen 10,2 procent.

VRE

Norrlands Universitetssjukhus rapporterar fortsatta problem med spridning av Vancomycinresistenta enterokocker, VRE, samt andra drabbade sjukhus i landet. Screening sker sedan årsskiftet 2017/2018 vid överflyttning och inläggning på Östersunds sjukhus. Det finns inga tecken på spridning inom Region Jämtland Härjedalen.

Läkemedel

Kostnaderna för läkemedel i regionen har ökat cirka 8,5 procent ackumulerat i augusti jämfört med samma period föregående år. Den genomsnittliga ökningen i riket samma period är 7,1 procent.

Den genomsnittliga kostnaden för läkemedel per invånare i Jämtlands län är 372 kronor jämfört med 384 kronor i riket.

I regionen finns ett mål att kostnaderna för läkemedel på rekvisition (till mottagningar och avdelningar) respektive förmånsläkemedel (läkemedel på recept) ska ha en lägre procentuell ökning i regionen jämfört med genomsnittet för riket. Kostnadsutvecklingen ackumulerat augusti för läkemedel på rekvisition var 4,0 procent i regionen jämfört med genomsnittet för riket som var 5,3 procent. Kostnadsökningen för förmånsläkemedel samma period var 11,2 procent i regionen medan genomsnittet i riket var 7,7 procent.

Införandet av nya dyra läkemedel fortsätter att vara kostnadsdrivande. De nya läkemedlen berör ofta ett fåtal patienter, men till höga kostnader vilket kan få stor budget- och kostnadspåverkan i mindre landsting/regioner. Behandlingen för en patient kan kosta närmare 2 miljoner kronor per år. Andra kostnadsdrivande faktorer är en åldrande befolkning samt att allt fler människor lever längre med kroniska sjukdomar.

De läkemedelsgrupper som ökat mest i år jämfört med föregående år är nya dyra orala antidiabetika, där regionen har en snabbare introduktionstakt jämfört med rikets genomsnitt, samt läkemedel mot hepatit-C och läkemedel som framför allt används vid reumatiska sjukdomar.

Leveransbrister av läkemedel är ett växande problem både lokalt och nationellt. Det beror bland annat på råvarubrist och att efterfrågan blivit större än utbudet utifrån en förbättrad ekonomi och kunskap i många länder. Leveransbrister medför ökade kostnader och

ett betydande merarbete att söka alternativ och att hantera licenser.

Under senaste året har antalet rapporter om risker och incidenter vid läkemedelshanteringen ökat. Insatser som har vidtagits är bland annat satsning på utbildning för läkemedelsansvariga sjuksköterskor, sjuksköterskor under deras första år och för nyanställda sjuksköterskor. Hälso- och sjukvårdsledningen har under våren dessutom beslutat att vid implementering av elektronisk läkemedelslista i slutenvården samtidigt stärka säker läkemedelshantering.

En ökad användning av läkemedel inom hälso- och sjukvården medför ett större behov av både utökad kompetens och ett ökat närvarande stöd. I de flesta landsting/regioner i landet arbetar apotekare tillsammans med andra professioner i vården för att främja en säker, ändamålsenlig och rationell läkemedelsbehandling. Kliniska apotekare kan ge förslag på dosanpassningar efter patientens förutsättningar, sammanfatta läkemedelshistorik, vara ett stöd vid avancerad polyfarmaci samt bidra till ökad kunskap om läkemedel i verksamheten. I regionen pågår ett projekt sedan cirka 1,5 år med en klinisk apotekare. Projektet kommer att utvärderas under hösten.

Volymerna av läkemedel har ökat kraftigt sedan 2015 både i Region Jämtland Härjedalen och i riket. Det är främst inom receptläkemedel och beror både på en åldrande befolkning men också på införandet av nya dyra och mera effektiva läkemedel som gör att människor får läkemedel under en längre tid. Volymökningen för Region Jämtland Härjedalen ackumulerat till och med augusti 2018 1,6 procent (genomsnittet för riket 2,6 procent.)

Vårdproduktion i egen regi

Öppenvård	2016-08	2017-08	2018-08
Läkarbesök	246 407	250 344	251 355
-män	110 555	112 471	112 833
-kvinnor	135 843	137 867	138 089
-kön okänt	9	6	433
Sjukvårdande behandling	320 527	332 943	339 394
-män	137 308	141 693	143 756
-kvinnor	183 211	191 242	194 537
-kön okänt	8	8	1 101

Öppenvården

Den ökning av antalet besök i öppenvården, som pågått under en lång tid, har även fortsatt under 2018. Antalet läkarbesök har ökat med 0,4 procent jämfört med augusti 2017. Sjukvårdande behandling har ökat med 1,9 procent. En förändring mot tidigare år är att kön okänt nu kraftigt ökat.

Produktionen varierar mellan områdena då några har ökat produktionen och några minskat. Flera faktorer har påverkat. I de fall produktionen ökat har antalet öppna vårdplatser ökat jämfört med föregående år, utökad verksamhet, förbättrade rutiner vid registrering samt effektiviseringar. Där produktionen minskat

nämns bland annat sjukfrånvaro, vakanshållning och neddragna tjänster.

Slutenvården

Antalet vårdtillfällen och vård dagar har under en längre tid trendmässigt sjunkit. Men fram till augusti 2018 ses nu istället en ökning av antalet vårdtillfällen med 1,8 procent medan vård dagar minskar med 3,9 procent.

Slutenvård	2016-08	2017-08	2018-08
Vårdtillfällen	12 889	12 798	13 033
-män	5 704	5 837	6 016
-kvinnor	7 179	6 959	6 995
Vård dagar	78 124	76 807	73 803
-män	35 831	37 276	35 671
-kvinnor	42 263	39 520	37 967
Medelvårdtid	5,2	5,0	5,1
-män	5,4	5,3	5,5
-kvinnor	5,1	4,7	4,8
DRG-vikt	10 510	10 530,8	10 806,5
-män	4 953	5 072	5 260
-kvinnor	5 552	5 456	5 514

Slutenvård NÄVA	2016-08	2017-08	2018-08
Vårdtillfällen	159	135	63
-män	55	63	30
-kvinnor	104	72	33
Vård dagar	1 487	1 364	505
-män	558	595	190
-kvinnor	929	769	315

Vårdval och privata vårdgivare

Under hösten 2017 genomfördes en översyn av hälsovalet inför 2019 med representanter från vårdvalsnämnden och regionstyrelsen (VVN /25/2017). Beslut i ärendet togs av vårdvalsnämnden i januari och av regionfullmäktige i februari 2018. Ärendet innehåller justeringar som ska hanteras i förfrågningsunderlaget för Hälsoval Region Jämtland Härjedalen 2019.

Revidering och justering inför 2019 har genomförts inom samtliga av Region Jämtland Härjedalens vårdval. I juni beslutade regionfullmäktige om förfrågningsunderlagen 2019 för hälsoval, medicinsk fotvård och allmäntandvård för barn och unga vuxna.

En leverantörsträff med vårdgivare från hälsovalet har genomförts under perioden där bl a översynen och uppdraget för 2019 diskuterats.

Beslut kom i april om förändringar i form av nedläggning av verksamheter inom primärvården i egen regi vilket kommer att påverka utbudet för medborgarna i länet. På grund av Region Jämtland Härjedalens ekonomiska läge beslutades om ett antal besparingsåtgärder. För primärvården resulterade det i en uppsägning om stängning av Torvalla hälsocentral från 1 september 2018. Kälarne ansökte om att få bli filial till Bräcke hälsocentral, vilket beviljades från 1 juni 2018.

Flera av de statliga satsningarna på verkar primärvården där beställarenheten involverats exempelvis utveckling av barnhälsovård, psykisk hälsa och nationellt kunskapsstöd. Senare i år kom beslut om den så kallade patientmiljarden som syftar till att öka

tillgänglighet och samverkan i vården. Uppdraget att samordna aktiviteterna inom den satsningen åvilar Beställarenheten.

En ny vårdgivare har anslutit sig till vårdvalet för medicinsk fotvård och en försäljning av fysioterapeutetablering har genomförts under perioden.

I juli kom en promemoria till regionen avseende regelverket för den så kallade "nationella taxan". Remissvar skall lämnas till socialdepartementet av vårdvalsnämnden senast den 14 november.

Inom beställaratandvården fortsätter arbetet med utveckling av IT-stöd, samverkan med kommunerna och att göra tandvårdsstödet mer känt.

Från 1 januari 2018 höjdes åldern för kostnadsfri tandvård för barn och unga vuxna till och med det år man fyller 22 år. Av totala antalet berättigade till kostnadsfri tandvård har cirka 18 procent valt en privat vårdgivare.

Fler statliga utredningar kan komma att påverka uppdraget inom primärvården bland utredningen om "God och nära vård" som kom med ett delbetänkande i juni. En utredning som på grund av tillägg fått förlängd utredningstid till 2020. En annan utredning är "Ordning och reda i vården" som bl a har i uppdrag att utreda vårdvalsreformen. Slutrapport ska lämnas juni 2019.

Köpt verksamhet antal besök Privata vårdgivare	Utfall 2015-08	Utfall 2016-08	Utfall 2017-08	Utfall 2018-08
Läkarbesök	1 882	1 301	309	178
Sjukgymnastbesök	28 550	26 432	24 139	22 658
Patienter som fått nödvändig tandvård	1 461	1 379	1 440	1 534
Pat som fått tandvård som led i sjukdomsbehandling	231	297	295	296
Patienter med funktionsnedsättning (infördes 2013)	101	109	121	112
Antal som fått uppsökande tandvård	1 145	865	744	958
Antal barn som valt privattandläkare	3 287	3 984	4 761	5 008

Regionala utvecklingsförvaltningen

Regionala utvecklingsförvaltningen är den del av Region Jämtland Härjedalen som arbetar med att ta tillvara möjligheter och främja utvecklingen inom områdena; Näringsliv och företagande, Velfärd, klimat och kompetens, Infrastruktur och Kommunikationer och Kultur.

Verksamheten

Förvaltningen har påbörjat arbetet med en handlingsplan gällande Agenda 2030 och en revidering av Klimatstrategin har inlets i samverkan med Länsstyrelsen.

Ansökan inom anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, om medfinansiering till projekt ur programmet Utveckla Mellersta Norrlands konkurrenskraft, stängde i juli. Sju ansökningar inkom med totalt sökt belopp på drygt 30 miljoner kronor.

En gemensam nämnd för regionen och länets kommuner för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner har startat sin verksamhet.

Europeiska sammanhållningspolitiken

EU-kommissionen kom i maj med ett förslag på ny långtidsbudget för åren 2021-2027. Det är viktigt att den framtida sammanhållningspolitiken även i framtiden ska ta hänsyn till regionens unika förutsättningar. Under de senaste månaderna har tjänstemän och politiker i samarbete med vårt representationskontor i Bryssel, Mid Sweden European Office och flera nätverk tittat på förordningstexterna till de olika fonderna. Detta kommer i september att resultera i ett svar på en remiss som Näringsdepartementet skickade ut under sommaren för att få in synpunkter till höstens förhandlingar med övriga länder. En av aktiviteterna var ett forum för nätverket NSPA (Northern Sparsely Populated Areas), som Region Jämtland Härjedalen var värd för i Storhogna.

Kollektivtrafiken

Elbussprojektet i tätortstrafiken i Östersund har invigts och tre elbussar trafikerar linje 6 Torvalla-Brittsbo. Både elbussar och laddstatiner har fungerat bra.

En ny upphandling "Regionbusstrafik 2019, Jämtlands län" har genomförts. Länstrafikens styrelse beslöt tilldela Trönderbilene AS uppdraget. Verksamheten omfattar trafik på 67 busslinjer i kommunerna Krokom, Östersund, Berg, Bräcke, Härjedalen och Strömsund. Avtalstiden sträcker sig från 2019-08-11 och 10 år framåt. Den årliga ersättningen uppgår till cirka 124 miljoner kronor.

Länskulturen

Under 2018 har "Regional kulturplan 2019 -2022" gått på remiss för att antas av regionala utvecklingsnämnden i oktober och regionfullmäktige i november. Planen har tagits fram i bred samverkan med kommunerna, civilsamhället och företrädare för kulturskaparna, där insatser och mål är formulerade utifrån gemensamma behov och utmaningar.

"Staare 2018", uppmärksammade jubileet 100 år sedan första samiska landsmötet på svensk sida. Det har varit en viktig markering för den samiska befolkningen där samtliga verksamheter bidragit till aktiviteter.

Projekt och övriga aktiviteter

Projektet "Etableringsfrämjande samverkan i region Jämtland Härjedalen" har under perioden drivit en rad olika insatser för att få fler företag att välja regionen som plats för sin verksamhet. Alla kommuner arbetar aktivt med etableringsarbetet, där dessa insatser har resulterat i att projektet varit med i 21 företagsetableringar med 115 nya sysselsättningar ackumulerat sedan start.

Det pågår många samarbeten med Trøndelags fylke, bland annat projekten "Pilgrimsleden 4.0" och "SMICE (Samskapande Mittnordisk Innovationsarena för Cirkulär Ekonomi)". Det förstnämnda arbetar med att hitta gränsöverskridande arbetssätt mellan kommuner för att lösa komplexa samhällsutmaningar. Efter ett år med SMICE kan det konstateras att en ny infrastruktur för "felles" samskapande har skapats mellan ett stort antal aktörer i Jämtlands län och Trøndelags fylkeskommune. Prioriterade områden är bygga/bo, mat/odling, cirkulära affärsmodeller/delningsekonomi och företagssymbioser.

Under perioden har projektet "Stärkt samverkan för kommersiell service i Jämtland Härjedalen" gått in på sitt sista år med väldigt goda resultat. Arbetet med service på landsbygden har ett fortsatt starkt fokus på flernivåsamverkan med underifrånperspektiv, som skapar en behovsbaserad målstyrning vilket ger goda förutsättningar för utveckling.

Folkhögskolor

Samarbetet mellan länets tre folkhögskolor fortsätter att utvecklas med syfte att nå ännu bättre resultat för folkbildningen.

Birka folkhögskola har under året startat utbildningen OnlineVideoCreator, vilken fått mycket goda omdömen. Vidare har Birkas allmänlinje kompletterat gymnasiedelen med en grundskoledel. Bäckedals folkhögskola startade under våren två nya uppdragsutbildningar, "Studiemotiverande folkhögskolekurs" samt "Svenska från dag ett".

Regionstaben

Regionstaben ska stödja hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionala utvecklingsförvaltningen, samt chefer, regiondirektören och de politiska organen.

Produktions- och kapacitetsplanering

Det har varit fortsatt fokus på att analysera regionens produktions och kapacitetsplaneringen. Ett nytt koncept för nivå vis produktionsstyrning har tagit fram under sommaren och kommer presenteras för regionledningen i september. I analysen av nuvarande modell för produktions- och kapacitetsplanering har olika problem identifierats. Bland annat bristande tekniska och personella förutsättningar samt bristande koordination och samordning. Den förändrade strategi för produktions- och kapacitetsplanering kommer testas på två områden.

IT-samverkan i länet

Samtliga kommuner och Region Jämtland Härjedalen har undertecknat Avsiktsförklaring om regional samverkan inom IT och e-förvaltning. Parterna har godkänt finansieringen för ett projekt för att forma organisation och målbild.

Kunskapsstyrning

Både vårdstrateg och Regionöverläkare deltar i det nationella och sjukvårdsregionala byggandet av ett system för kunskapsstyrning. Under våren har också informationer gjorts inom regionen för att skapa förståelse för det som pågår. Ett förslag på ett kunskapsstyrningsråd har också godkänts av regionledningen.

Dataskyddsförordningen/Projekt Garbo

Den nya lagstiftningen trädde i kraft 25:e maj och ersatte då den tidigare lagstiftningen (PuL). Det innebär hårdare krav för Regionen när det gäller personuppgiftshantering. Arbetet med att anpassa verksamheten har drivits i projektform med start i september 2017 och avslut i juni 2018. Resterande arbete samt förvaltning övergår nu i ordinarie verksamhet. Regionstyrelsen har beslutat om en organisation för personuppgiftshantering. Det finns nu ett Dataskyddsbud (DSO) samt tre biträdande DSO:n utsedda.

Miljöarbete och miljöbokslut

Miljöbokslutet fastställdes på Regionstyrelsen i maj. Dessvärre uppnås endast två av de åtta övergripande målen helt (mål om energi-användning och andel ekologiska livsmedel). Mål om tjänsteresor och transporter uppnås inte, resandet och koldioxidutsläppen har återigen ökat. Andelen flyg har också ökat. Gällande avfall så har avfallsmängderna har glädjande nog minskat under 2017 och andelen som materialåtervinns ökar men målet att nå referensåret 2015 års nivå har inte uppnåtts.

Ett stort antal riskbedömningar avseende kemikalier genomfördes 2017 av externa konsulter. Verksamheten har sedan stått inför en stor utmaning med att själva fortsätta arbetet. Interna resurser har saknats för att kunna ge det stöd som krävs. Nyligen beslutades att statliga medel omfördelas för att arbetet ska kunna fortsätta under hösten. Detta är mycket positivt då det är en viktig arbetsmiljöfråga. Ett klimatväxlingsråd har införts i Region Jämtland Härjedalen som har påbörjat sitt arbete. Ett webbformulär har lagts upp så att medarbetare kan lämna förslag på vad miljöpengar ska användas till.

Civilt försvar och krisberedskap

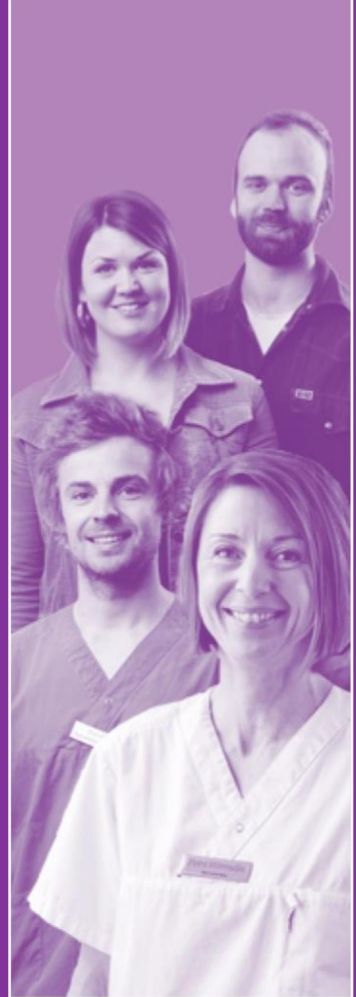
Sjukvård är ett prioriterat område inom civilt försvar och för stöd till försvarsmakten. Statens förväntningar på landsting/ regioner har varit lågt ställda inom civilt försvar under ett flertal år men nu har både uppdrag och riktade statsbidrag tilldelats landstingen. I Region Jämtland Härjedalen kommer arbetet att bedrivas i projektform under åren 2018–2020.

Intern kontroll

Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) kap. 6, 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den interna kontrollen ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamheternas förutsättningar, art och omfattning. Arbetet med den interna kontrollen utgår från reglementet för intern styrning och kontroll för Region Jämtland Härjedalen, reviderat vid regionfullmäktiges sammanträde den 19-20 juni 2018. Nämndernas internkontrollplaner har följts upp under våren och kommer även att följas upp under hösten. Med utgångspunkt från revisorernas granskning och den utvärdering som gjorts av regionens samlade system för intern kontroll har ett utvecklingsarbete pågått under året. Ett nytt arbetssätt för intern styrning och kontroll förväntas startas upp i samband med nämndernas och förvaltningarnas verksamhetsplanering för 2019.

Uppsiktsplikt

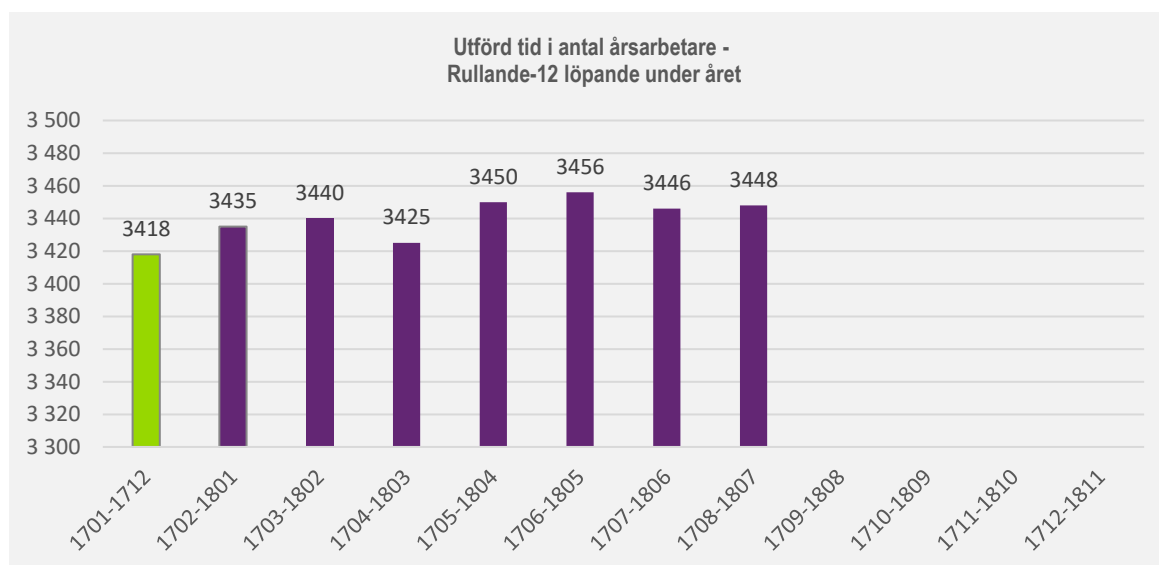
Enligt kommunallagen ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16a – 18b §§ och sådana kommunförbund som kommunen eller regionen är medlem i. Under våren 2018 har regionstyrelsen särskilt granskat Patientnämnden, Gemensamma nämnden avseende upphandling, Almi företagspartner AB, Torsta och Vattenbrukscentrum i Norr AB.

MEDARBETARE

I avsnittet medarbetare redovisas väsentliga personalförhållanden, såsom utförd tid, bemanningsföretag, sjukfrånvaro och hälsofrämjande arbete samt kompetenskartläggning.

Utförd tid

Utförd tid 2017 ökade med motsvarande 118 årsarbetare jämfört med 2016. Vid mätning av rullande 12 månader påverkar ökningen under 2017 utfallet av utförd tid under innevarande år. Ju längre in på året desto mindre påverkan. Många områden rapporterar att merparten av minskning av antal anställda kommer att ske under hösten. Det förklarar delvis att det hittills inte går att se någon utveckling där utförda tiden minskar. Utvecklingen av utförd tid under resten av året 2018 kommer att visa vilka effekter neddragning av 100 anställda får på utförd tid.

En faktor som påverkar utförd tid omvänt, det vill säga att utförda tiden ökar, är att hälso- och sjukvården har ersatt inhyrd personal med egen anställd personal. Under perioden januari till och med augusti motsvarar minskningen av inhyrd personal cirka 29 årsarbetare. Det gör att den utförda tiden i princip ökar i motsvarande omfattning. Det kan också till viss del förklara varför den utförda tiden under perioden januari-juli mellan 2017 och 2018 har ökat.

Timmar fullgjorda genom timanställningar är lägre i år mot ifjol. Timmar med bokade ersättningar såsom övertid är också lägre i år jämfört med ifjol. En slutsats utifrån detta är att fler timmar är fullgjorda av månadsavlönade i år jämfört med ifjol.

Beslut om minskning av 100 anställda

Som en åtgärd för att få en ekonomi i balans beslutade regiondirektören att regionen ska minskas med 100 anställda till 2018-12-31. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, regionstaben samt regional utveckling har redovisat planer på hur det ska gå till. Inom hälso- och sjukvård är planen nedbruten på områdesnivå.

Mätning av antalet anställda är en ögonblicksbild. I antalet anställda ingår både hel- och deltidsanställda samt anställda som är lediga av olika anledningar. Eftersom mätningen avser månadsavlönade förutsätts att variationen är lägre vid jämförelse mellan olika mättidpunkter.

Reducering antal anställda

Yrkesgrupp	Utgångsvärde i antal anställda * 18 03 31	Målvärde** i antal anställda* 18 12 31	Nuvärde i antal anställda * 18 08 31	Differens 180331-180831
Totalt	4207	4107	4153	-54
Varav läkare	530		524	-6
Varav sjuksköterskor	1315		1283	-32
Varav undersköterskor/skötare/	681		683	+2

*Antal anställda = månadsavlönade.

** Antal anställda efter den minskning som området angett för att regionen totalt ska komma ner i 100 färre anställda.

När det gäller minskningen av antalet anställda har primärvården rapporterat en minskning med 39 anställda. Under vintersäsongen i länet det vill säga vid mättidpunkten 2018-03-31 har primärvården ett antal säsonganställda vilket förklarar en del av minskningen 2018-08-31. Övrig minskning är ett resultat av bland annat översyn av listade patienter i förhållande till bemanningsmål.

Område Kirurgi har en minskning på 10 anställda vilket förklaras av pensionsavgångar som inte har ersatts, ökad personalomsättning etc. Utförda tiden har däremot inte minskat vilket kan ha att göra med att antal anställda är en ögonblicksbild vid ett visst datum.

Område Hud Infektion Medicin har ökat antalet anställda med 20. På den nystartade avdelningen LÄVA, lättvårdsavdelningen, anställdes 20 medarbetare under våren. Merparten av dessa är undersköterskor. Inrättandet av LÄVA ska innebära minskning av antal anställda inom de områden som kommer att nyttja vårdplatser på LÄVA. Området har ersatt cirka 10 hysjuksköterskor och en hyrläkare med

egen anställd personal. Utökningen sammantaget så understiger den, den totala ökningen.

Område Ortopedi har minskat antalet anställda med 8. Neddragning av vårdplatser har inneburit färre anställda sjuksköterskor och undersköterskor.

Övriga områden visar mindre svängningar vad gäller antalet anställda. Alla områden inom hälso- och sjukvård, regionstab, regional utveckling sammantaget och säsonganställda borträknat så har antalet anställda inte minskat i någon större omfattning. Utifrån att regionen ska minska antalet anställda med 100 till årets slut, så återstår merparten.

Åtgärder som anges är anställningsstopp, anpassning av bemanning utifrån listade patienter, förändrad avdelningsstruktur, RAK på vårdavdelning, översyn av bemanning och schema.

Bemanningsföretag

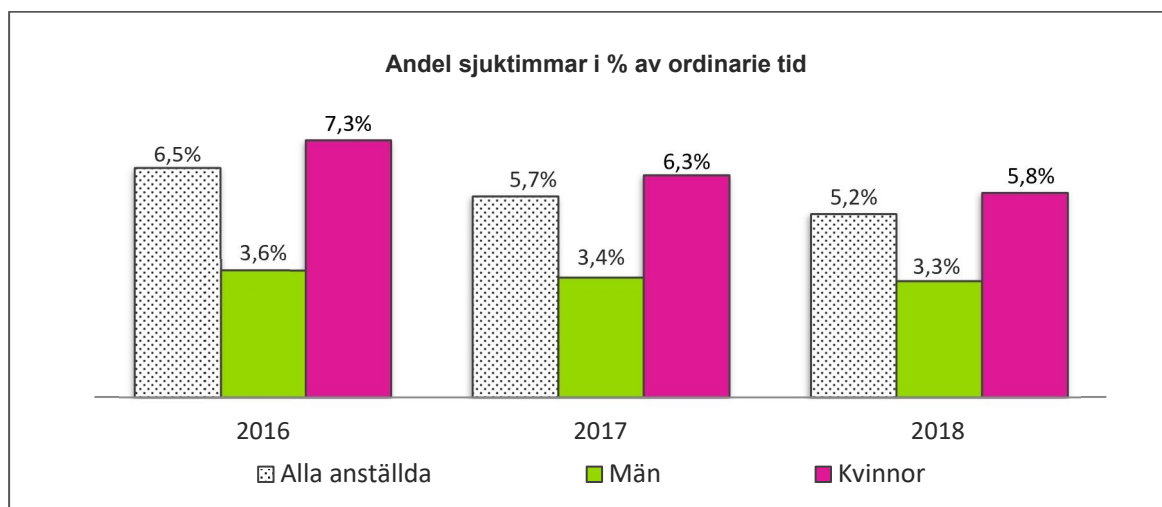
Kostnad bemanningsföretag	Jan-aug 2017 i mkr	Jan-aug 2018 i mkr	Förändring i mkr	Motsvarar antal åa jan- aug 2017	Motsvarar antal åa jan-aug 2018	Differens åa 2017/2018
Övrig personal	4,1	1,2	-2,9	4	1	-3
Läkare	84,9	70,9	-14,0	50	41	-9
Sjuksköterskor	31,5	15,7	-15,8	41	24	-17
Summa bemanningskostnader	120,5	87,8	-32,7	95	66	-29

Primärvården har minskat sina kostnader för inhyrda läkare med 46 procent vid jämförelse mellan åren. Områdena HNR, Psykiatri och Ögon/Öron har ökat sina kostnader i en högre omfattning jämfört med föregående år. Övriga områden visar mindre marginella skillnader.

Åtgärder för att nå målet

- Fortsatt restriktivitet,
- Fortsatt rekrytering av specialistläkare samt sjuksköterskor. Anställa fler ST-läkare för att själv utbilda specialister.
- Översyn av hur egna resurser kan nyttjas mer effektivt för att i nuläget minska stafettbehovet.
- Fortsatt arbete med produktions- och kapacitetsplanering för bättre styrning och fördjupad analys av kapacitetsplaneringen kopplat till produktionsmålen.
- Kompetensförskjutning på slutenvårdsavdelningar, vem gör vad?
- Fortsatt arbete med nya arbetssätt och implementering av dessa på samtliga avdelningar.
- RAK-arbete.
- Deltagande i regionövergripande arbete kring minskat behov av bemanningsföretag.
- Neddragning av vårdplatser.
- Vakanshållning när så är möjligt

Sjukfrånvaro - Hälsofrämjande arbete

Målet för sjukfrånvaron på högst 5,5 procent är uppnått. Sjukfrånvaron minskar både procentuellt till 5,2 och i antal timmar med 16 895 timmar. Arbetet med att bibehålla nivån blir nu viktigt och att de områden som fortsatt har högre sjukfrånvaro än 5,2 procent ska prioriteras i arbetet med att sänka även där.

1 juli i år ändrades lagregleringen på området rehabilitering då ett krav på rehabiliteringsplan infördes. Detta medför att 100 procent av alla sjukskrivna medarbetare sjuk längre än 60 dagar ska ha en planering för återgång i arbete senast dag 30 i sjukskrivningen tillsammans med sin enhetschef. I samband med detta har personalsystemet utvecklats med bevakningar i form av mail till våra chefer då det är dags att upprätta en rehabiliteringsplan om det inte är gjort detta redan. Man ser i forskning att en tydlig planering med plan för återgång och insatser kortar ner sjukfrånvarotiden och gynnar rehabiliteringen vilket innebär att 100 procent rehabiliteringsplaner på de med sjukfrånvaro främjar arbetet inom området.

Båda förvaltningarna sjunker i sjukfrånvaro, likaså regionstaben. Inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens 14 områden minskar sjukfrånvaron inom 8 områden medan resten ökar i jämförelse med året innan.

Det är den långa sjukfrånvaron som minskar genom insatser som förflyttningar det vill säga. en del av interna rörligheten, omplaceringar, omställning eller återgång i ordinarie arbete eller i ett anpassat arbete. Att rehabiliteringen kommer igång tidigt och rätt insatser genomförs kopplat till arbetsplatsen om det går har stor framgång i arbetsåtergången. Försäkringskassan är också noga med bedömningen av rätten till sjukpenning lägre än dag 180 och den gränsen innebär då att arbetsgivaren måste jobba med att pröva arbetsförmåga och möjlighet till arbetsåtergång för att medarbetaren ska få fortsatt sjukpenning till dag 365 (särskilda skäl dvs. plan för

återgång innan dag 365). Detta bidrar till att sänka sjukfrånvaron och kan innebära en ökad kostnad för arbetsgivaren om detta inte är löst innan sjukpenningen blir indragen.

Den korta sjukfrånvaron dag 1-14 som också medför sjuklönekostnad ökar med totalt 6391 timmar på totalen hittills i år i jämförelse med året innan. Här sticker januari, februari, mars och april ut med en ökning på 8492 timmar mellan dag 1-14 dessa månader påverkas av influensan och vinterkräksjuka som kom redan i december året innan (se kommentarer nedan). En rapport i Diveport med statistik för att följa korttidsfrånvaron håller på att skapas och kan bli ett styrverktyg i uppföljningen av korttidsfrånvaron inkl. sjuklönekostnaden.

Sjukfrånvaroandel i relation till utförd arbetstid i %	2016-08	2017-08	2018-08
Kvinnors sjukfrånvaroandel	7,3	6,3	5,8
Mäns sjukfrånvaroandel	3,6	3,4	3,3
Total sjukfrånvaroandel	6,5	5,7	5,2
29 år eller yngre	6,2	5,6	6,2
30-49 år	5,7	5,0	4,7
50-65 år	7,4	6,4	5,6
Andel långtidssjukfrånvaro ≥ 60 dagar	60,0	51,6	46,6
Totala antal sjuktimmar	312 446	279 944	263 049

Orsak till sjukfrånvaron

Återkommande är att man härleder en stor del av sjukfrånvaron första månaderna 2018 till influensaperioden som blev längre och drabbade fler. Detta då både arbetsbelastning ökade med fler insjuknade patienter och personalens insjuknade. Vaccinet tog dåligt och bidrog till detta. Calicivirus i form av vinterkräksjukan med flera utbrott uppges också orsakat en del sjukfrånvaro. I övrig handlar det om graviditeter, svår sjukdom och det som är arbetsrelaterat kopplas till orsaker som pressad arbetssituation, lokaler och hög arbetsbelastning. Nått område lyfter att det är ansträngt där vakanser inte tillsatts.

Vad man uppger sig göra för att minska sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön: daglig styrning, skapa personalinflytande, öka trivsel, se över resursfördelning, RAK för en tydlig fördelning och prioritering av arbetsuppgifter, schemaläggning som ger återhämtning och trygghet exempelvis utifrån kompetens samt ökad bemanning på pass med hög belastning. Att jobba tidigt och fånga upp signaler från

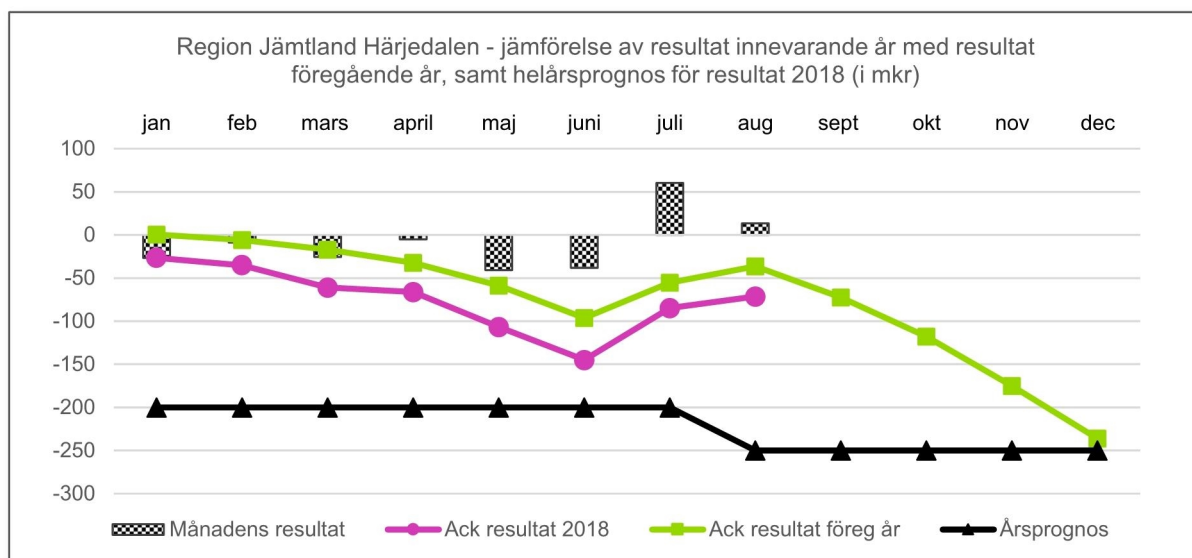
medarbetare tidigt, ha samtal och följa upp de som varit sjuka eller riskerar bli sjuka, nära samarbete med hälsofrämjande teamet på personal och en ökad intern rörlighet. Tydligt och lyhört ledarskap och värdegrundsarbete, insatser via företagshälsovård som hjärnergonomi (upplägg av arbetsuppgifter, förståelse för vad hjärnan behöver), avlastandesamtal i grupp och handledning. Även det goda exemplet att påminna om god hygien och att inte komma med smitta på jobbet.

Hur medlen för företagshälsovård används är en del i arbetet inom Regionen med att flytta fokus från att vara reaktiv till att agera främjande och förebyggande. Ett mer proaktivt arbete syns i uppdelningen av tjänster som köpts för att främja o förbättra arbetsmiljö eller i tidig rehabilitering. Tjänsterna är procentuellt fördelade med övervikt på främjande o förebyggande. Här handlar det bland annat om arbetsmiljöutbildningar, handledning, Workshops i arbetslag, Kognitiv ergonomi, Sömnföreläsningar, Arbetsplatsgenomgång och arbetslagsutveckling.

Insatser via Företagshälsovård	Främjande	Förebyggande	Rehabiliterade	Totalt kostnad i mkr
2018-08-31	35%	49%	16%	3,2
2017-08-31	38%	38%	25%	4,2

169

Ekonomiskt resultat

Region Jämtland Härjedalens ackumulerade resultat efter augusti 2018 var – 71,3 miljoner kronor, vilket var 34,8 miljoner kronor sämre än föregående år.

Kraftigt ökade personalkostnader, fortsatt ökade kostnader avseende riks- och regionvård samt ökade läkemedelskostnader är de huvudsakliga orsakerna till underskottet. Kostnader för bemanningsföretag har minskat jämfört med föregående år men ligger fortfarande kvar på en alldeles för hög nivå.

Omvärldsanalys

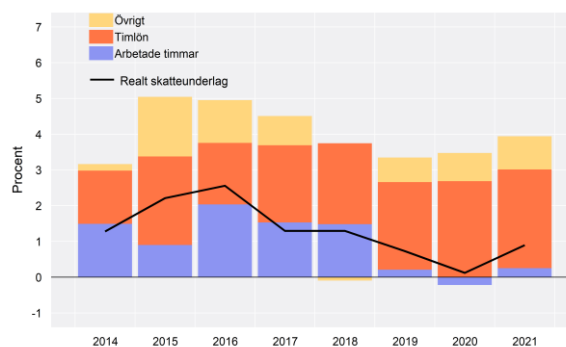
Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden påverkar Region Jämtland Härjedalens finansiering i form av skatteunderlag och statsbidrag och får därmed ett inflytande på hur stor verksamhet som kan bedrivas.

Länets åldersstruktur med fler äldre och färre i arbetsför ålder är en mycket stor utmaning. För att klara kompetensförsörjningen inom både det privata näringslivet och den offentliga sektorn framöver är det av största vikt att så många som möjligt av alla de unga som flyttat till länet under senare år, ofta från länder långt härifrån, kan förmås att stanna kvar och utbilda sig här.

Folkmängden ökar sedan ett antal år i Jämtlands län. Orsaken är just inflyttningen hit från andra länder. Utan den hade befolkningen fortsatt att minska.

Enligt SKL:s ekonomirapport och makronytt från augusti 2018 har Kommuner och landsting under den långa konjunkturuppgången, som nu närmar sig slutet, vant sig vid en stark real skatteunderlagstillväxt.

Sedan 2010 har den i genomsnitt uppgått till närmare 2 procent per år, nästan dubbelt så mycket som genomsnittet för den närmast föregående konjunkturcykeln. Det har varit möjligt tack vare en förvånansvärt lång period av sysselsättningsökning. Skatteunderlaget förväntas ha ökat relativt kraftigt både 2017 och 2018, vilket förklaras av stark sysselsättningsstillväxt i kombination med en relativt gynnsam indexering av inkomstrelaterade pensioner. Åren 2019 och 2020 förutses en betydligt svagare ökning av skatteunderlaget. Det beror på att arbetade timmar utvecklas betydligt mindre gynnsamt när konjunkturen kulminerat och rör sig mot konjunkturrell balans.

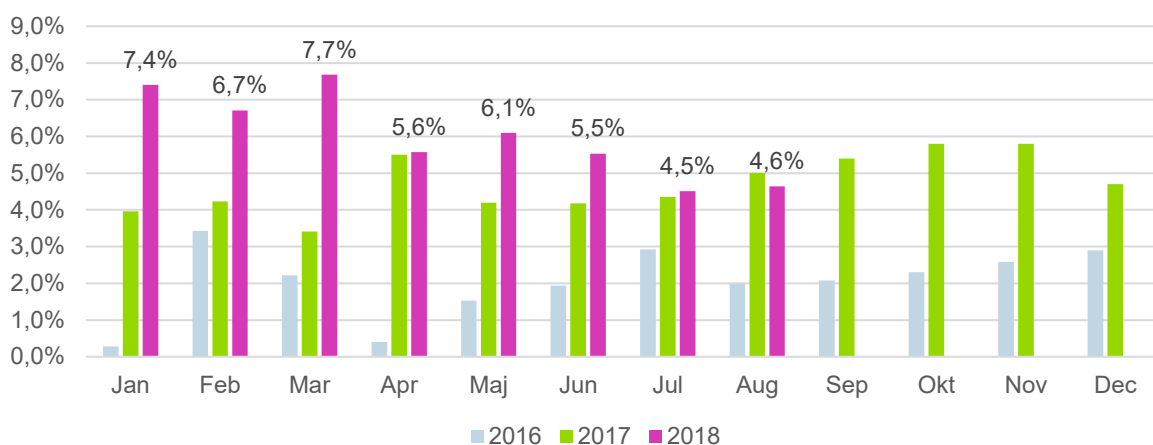

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting

Skatteunderlaget utvecklas betydligt svagare de närmaste åren. Olika komponenters bidrag till den procentuella förändringen

Förändring av intäkter och kostnader

Procentuell nettokostnadsutveckling innevarande år jämfört med samma period föregående år

Förändring av intäkter

Nettokostnadsutvecklingen har under första halvåret visat på en betydligt högre ökningstakt 2018 jämfört med 2017, men har bromsats något under de sista månaderna och var efter augusti 4,6 procent jämfört med 5,0 procent föregående år. Dock är det långt ifrån målet på -2,5 procent.

Verksamhetens intäkter till och med augusti har ökat med 11,1 procent, motsvarande 53,7 miljoner kronor jämfört föregående år, som till största delen består av riktade statsbidrag. Men även viss ökning bland övriga intäkter har skett, då främst övrig försäljning av hjälpmedel och förråd, som ökat med 8,3 procent, motsvarande 8,4 miljoner kronor.

Under 2017 hade istället bidragen minskat jämfört med 2016, då stora bidrag från Migrationsverket kom i samband med ökade antalet flyktingar.

Patientavgifterna exklusive tandvård har ökat med 2 miljoner kronor jämfört med föregående år

Försäljning av hälso- och sjukvård ökade marginellt jämfört med föregående år.

Område Tandvård har fortsatt brist på personalresurser som lett till hårdare prioriteringar. Det innebär att vuxna betalande patienter är den grupp som prioriteras lägst enligt tandvårdslagen. Intäkterna håller sig på samma nivå som föregående år.

Jämförelse perioden januari-augusti	2017	2018	Förändring	i %
Verksamhetens Intäkter totalt i miljoner kronor	484,7	538,5	53,7	11,1%
Varav patientavgifter exkl tandvård	42,2	44,2	2,0	4,8%
Varav statsbidrag och övriga bidrag	171,0	211,1	40,1	23,4%
Varav försäljning hälso- och sjukvård	139,3	142,3	3,0	2,2%
Tandvård	30,7	30,9	0,2	0,7%
Övrig försäljning, hjälpmedel och förråd	101,6	110,0	8,4	8,3%

Förändring av kostnader

Bruttokostnaderna till och med augusti har ökat med 5,6 procent jämfört med föregående år, vilket motsvarar 176,3 miljoner kronor. Detta kan jämföras med ökningen för helår 2017 som var 168,3 miljoner kronor. Kostnadsutvecklingen har ändå minskat något jämfört med början av 2018.

Ökningen beror främst på kraftigt ökade personalkostnader, exklusive pensionskostnader är ökningen 5,1 procent motsvarande 70,6 miljoner kronor av totalt 123,1 miljoner kronor. Pensionskostnaden har därmed också ökat kraftigt jämfört med tidigare år. En stor del av personalkostnadsökningen skedde under hösten i fjol. Beslut kring minskat antal anställda har ännu inte fått ekonomisk effekt.

Ökningen beror delvis på åtgärder för att minska kostnader för bemanningsföretag men även minskade långtidssjukskrivningar och utökad verksamhet.

Kostnaderna för bemanningsföretag visar efter augusti på en minskning med 26,8 procent jämfört med föregående år, motsvarande 32,2 miljoner kronor. Minskningen för läkare var 14,1 miljoner kronor och för sjuksköterskor 15,8 miljoner kronor. Övrigt har minskat med 2,2 miljoner kronor. Även om målet att minska till 2015 års nivå inte är uppnått syns ändå en förändring i rätt riktning.

Kostnader för läkemedel har ökat med 23,4 miljoner kronor. De läkemedelsgrupper som ökat mest hittills i år jämfört med föregående år är nya dyra orala antidiabetika, där regionen har en snabbare introduktionstakt jämfört med rikets genomsnitt, samt läkemedel mot hepatit-C och läkemedel som framför allt används vid reumatiska sjukdomar.

Riks- och regionvårdskostnaderna har hittills ökat med 21,4 miljoner kronor jämfört med samma period 2017. Ett fåtal dyra patienteter ökar snabbt kostnaden.

Lokalkostnader och övriga fastighetskostnader har ökat med 10,9 miljoner kronor. Största delen av ökningen har skett inom Regionala utvecklingsförvaltningen men där kompenseras kostnaderna med ökade bidrag.

Fortsatt ökade bruttokostnader och en hög nettokostnad indikerar att de resultatförbättrande åtgärderna inte hinner få önskad effekt under 2018. Intäkterna har hittills ökat jämfört med föregående år, men detta har samtidigt genererat ökade kostnader. Prognosen försämras därför med 50 miljoner kronor till -250 miljoner kronor.

Jämförelse perioden januari-augusti	2017	2018	Förändring	i %
Bruttokostnader totalt i miljoner kronor	3 125,3	3 301,7	176,3	5,6%
Varav personalkostn inkl pensionskostnad	1 591,6	1 714,7	123,1	7,7%
Varav riks- och regionvård	217,6	238,9	21,4	9,8%
Varav övrig köpt vård	63,2	71,3	8,1	12,8%
Varav läkemedel	276,9	300,3	23,4	8,5%
Varav sjukresor	47,9	48,3	0,4	0,8%
Varav bemanningsföretag	120,0	87,7	-32,2	-26,8%
Varav lokaler och övriga fastighetskostnader	79,0	89,9	10,9	13,8%
Varav reparation och underhåll	27,3	27,9	0,6	2,2%
Varav lämnade bidrag	186,9	195,2	8,3	4,4%
Varav övriga verksamhetsnära kostnader	268,2	274,5	6,3	2,4%
Varav övriga kostnader	164,5	164,3	-0,2	-0,1%
Varav avskrivningar	82,4	88,6	6,2	7,5%

Ekonomiskt resultat från verksamheten 2018

Verksamhet i miljoner kronor, per förvaltning/nämnd	Utfall ack augusti 2018	Budget ack augusti 2018	Avvikelse utfall mot budget ack aug 2018	Årsprognos aug 2018 budget- avvikelse	Utfall 2017
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	-1865,4	-1592,5	-273,0	-365,7	-2777,2
Regionala utvecklingsförvaltningen	-200,1	-214,8	14,7	1,5	-310,4
Regionstaben	-131,9	-195,9	64,0	53,4	-243,8
Patientnämnden	-1,7	-2,1	0,4	0,0	-2,6
Förtroendevalda politiker	-16,3	-16,9	0,6	0,0	-23,9
Landstingsrevision	-2,8	-3,2	0,4	0,0	-5,4
Vårdvalsnämnd	-458,4	-463,6	5,3	0,0	-659,4
Gemensam IT-nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Motsedda utgifter	-78,6	-168,3	89,7	80,8	102,4
SUMMA VERKSAMHET	-2755,2	-2657,3	-97,9	-229,9	-3920,4
Finansförvaltningen	2683,9	2701,2	-17,2	-20,1	3684,3
TOTAL AVVIKELSE MOT BUDGET REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	-71,2	43,9	-115,1	-250,0	-236,1

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens områden har ett utfall efter augusti som avviker negativt mot budget med -273,0 miljoner kronor och har försämrat årsprognosen som nu uppgår till -365,7 miljoner kronor. En försämring mot april då prognosen var 325,9 miljoner kronor. Avvikelsena beror främst på ökade personalkostnader men även ökade kostnader för läkemedel och Riks- och regionvård. Kostnader för bemanningsföretag har minskat med 29,8 miljoner kronor jämfört med föregående år, men är 22,4 miljoner kronor högre än budgeterat till och med augusti.

Regionala utvecklingsförvaltningen

Det ekonomiska utfallet efter augusti var ett överskott på 14,7 miljoner kronor jämfört med budget. Nettokostnadsökningen jämfört med augusti 2017 uppgick till + 2,1 procent, vilket ären försämring jämfört med augusti 2017 då ökningstakten låg på +1,5 procent. Utfallet under året varierar ofta på grund av att verksamheterna ser lite olika ut olika år. Medlen förbrukas heller inte i en jämn takt under året. Ökningstakten understiger av fullmäktige beslutade 2,7 procent. Den sista delen av återställande om 1,7 miljoner kronor av Länstrafikens egna kapital efter 2017 års resultat, har reglerats under året.

Samtliga verksamhetsområden har en prognos i balans och detsamma gäller för det helägda bolaget Länstrafiken i Jämtlands län AB. Förvaltningens tidigare helårsprognos på ett nollresultat har därför kunnat ökas till ett plusresultat om 1,5 miljoner kronor.

Regionstaben

Regionstabens ackumulerade resultat var efter augusti + 64 miljoner kronor. Varav Regionstyrelsens gemensamma pott var 36,2 miljoner kronor, riktade statsbidrag 16,5 miljoner kronor, sjukskrivning-rehabmedel 5,3 miljoner kronor. Flyktinghälsovården går för närvarande +10,4 miljoner kronor. Prognosen är att verksamheten vid årets slut ska gå enligt budget och Regionstaben ska kunna ge ett överskott motsvarande kvarvarande budgetmedel för Regionstyrelsen gemensamma pott och Särskilda lönesatsningen, för närvarande + 53,3 miljoner kronor.

Patientnämnden

För Patientnämnden var resultatet till och med augusti 359 tusen kronor bättre än budget. Förvaltningen och nämnden har varit återhållsamma med kostnader. Helårsprognosen beräknas bli enligt budget.

Vårdvalsnämnden

Vårdvalsnämndens resultat efter augusti 5,2 miljoner kronor bättre än budget. Helårsprognosen beräknas bli enligt budget.

Finansförvaltningen - Motsedda

I Finansförvaltningen redovisas regionens skatteintäkter, generella statsbidrag från utjämningsystemet, läkemedelsbidrag samt finansiella intäkter och kostnader. Här budgeteras och bokförs även regionens pensionskostnader samt eventuella så kallade motsedda utgifter som avser medel som är avsatta för kommande kostnader och som i samband med att kostnaderna uppstår fördelas ut i verksamheten.

I Finansförvaltningen budgeteras även den årliga premien till Landstingens ömsesidiga försäkringar (LÖF). Utöver detta redovisas även intäkter och kostnader för den pensionsplacering regionen gjort i vindkraft.

Skatteintäkterna var efter augusti 8,2 miljoner kronor lägre än budgeterat medan de kommunala utjämningsbidragen och läkemedelsbidraget ligger i nivå med budget. De interna intäkterna för pensioner blev 30,4 miljoner kronor högre och kostnaderna för pensioner blev 18,9 miljoner kronor högre än budgeterat inklusive löneskatt.

I finansförvaltningen går de riktade statsbidragen in som intäkt och delas sedan ut till verksamheterna, därför budgeteras varken intäkt eller kostnad i finansförvaltningen utan hanteras i respektive områdes budget eller prognos.

Per augusti har det bokförts intäkter på 95,1 miljoner kronor från statsbidrag och de bokförda kostnaderna uppgår till 90,7 miljoner kronor.

Finansförvaltningens budget för oförutsedda kostnader har belastats med en kostnad för nedskrivning av vindkraftverket med 6 miljoner kronor och ligger efter detta 52,7 miljoner kronor bättre än budgeterat.

Förvaltningens budgetpost för lokalkostnader ligger 6,7 miljoner kronor bättre än budgeterat.

Prognosen har försämrats med 25,4 miljoner kronor från föregående prognos, detta beror framförallt på försämrad prognos för skatteintäkter och pensionskostnader. Nedskrivning och fortsatta driftproblem för vindkraftverket har också bidragit till prognosförsämringen.

Resultat enligt balanskravet

Balanskravet innebär att ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska regleras under de närmast följande tre åren. Detta innebär att det ackumulerade underskottet 2015, som då uppgick till 574,9 miljoner kronor, borde återställas senast under 2018.

En särskild åtgärdsplan för hur återställandet ska ske ska utarbetas och beslutas av fullmäktige. I resultat enligt balanskravet får inte reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar tillgodoräknas enligt huvudregeln. Däremot ska reaförluster vid försäljning av anläggningstillgångar räknas in.

Det behövs en kombination av åtgärder för att komma tillrätta med den ekonomiska obalansen - en medveten bromsning av volymtillväxten, strukturåtgärder och översyn av finansieringen. Enbart strukturåtgärder är otillräckligt om volymen samtidigt växer snabbt. Underskottet är alltför stort för att täckas bara genom att bromsa nettokostnadsökningen.

Vid Regionfullmäktige i februari 2018 antogs en uppdatering av finansplanen för 2018-2020 där vissa nya statsbidrag har inarbetats. Där görs också en bedömning av vilka resultatförbättrande åtgärder som beslutats och pågår. Den beslutade revideringen av den långsiktiga utvecklingsplanen för god ekonomisk hushållning ska utarbetas under 2018 och läggas fram för Regionfullmäktige i februari 2019 i anslutning till att Regionplanen behandlas. Den kommer att innehålla plan för att återställa det ackumulerade underskottet och en god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning handlar om att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, som ger handlingsberedskap inför framtiden och garanterar att inte kommande generationer behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. För att varje generation själv ska kunna bära kostnaderna för den service som den konsumerar måste verksamheten bedrivas med överskott. Det ekonomiska resultatet behöver vara tillräckligt stort för att rymma både pensionsskuldsköningen, stigande investeringar och

dessutom vara en buffert för oförutsedda kostnader och förändringar i skatteintäkterna.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer och för ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Ett grundvillkor för god ekonomisk hushållning är att intäkterna överstiger kostnaderna. Intäktsutvecklingen blir därmed avgörande för hur snabbt kostnaderna kan växa.

Region Jämtland Härjedalens viktigaste inkomstkälla är landstingsskatten. Den står för 60 procent av de totala intäkterna. Genom utdebiteringsrätten kan Region Jämtland Härjedalen besluta om hur stor andel av länsinnevånarnas förvärvsinkomster som ska gå till regionens verksamhet. Skatteunderlaget däremot kan regionen endast till en mindre del påverka.

Region Jämtland Härjedalens satsningar på regional utveckling syftar till att förbättra människors möjlighet att få en utkomst i länet och därmed få till en bättre utveckling av skatteunderlaget.

Näringslivsstruktur, konjunktur, inkomstutveckling och befolkningsutveckling påverkar skatteunderlagets storlek. Den minskande befolkningen i Jämtlands län under lång tid har bidragit till en svag utveckling av skatteunderlaget. Positivt är dock att befolkningen har ökat de senaste åren. Befolkningen i länet har också lägre inkomster än riket. Regionen får kompensation för den lägre inkomstnivån via det statliga inkomstutjämningsbidraget, som är ett av bidragen i det kommunalekonomiska utjämnningssystemet.

Detta system ska utjämna för skillnader i inkomster och kostnader mellan olika delar av landet i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar oavsett strukturella förhållanden. Landstingen/Regionerna kompenseras dock inte för befolkningsminskning – den faktor som har den största negativa effekten på regionens skatteintäkter.

Resultatförbättrande åtgärder

Aktuella resultatförbättrande åtgärder 2018	Ekonomisk effekt 2018 i mkr	Effekt ack augusti 2018
Ändrad budgeteringsprincip för HS-förvaltningen beslutad i Regionstyrelsens verksamhetsplan innebär att ett antal områden fick en budget motsvarande helårsprognos i augusti med krav på effektiviseringar motsvarande löneökning, prisökning och inflation. Samma krav ställdes också på Regionstaben.	57	10
I oktober konstaterades försämrat resultat utan att dessa områden fick ökad budget för 2018. Det innebär därför ytterligare krav på effektiviseringar.	24	10
Område Diagnostik Teknik och Service fick för 2018 krav på att klara effektiviseringar så att internpriserna inte skulle höjas.	25	0
I februari 2018 beslutade Regionfullmäktige om ett åtgärdsprogram i sex punkter med helårseffekt på 70 mkr varav 49 mkr under 2018.	49	27
De opererande verksamheterna genomlystes med externa konsulter under 2015 med fördjupning 2016. Potentialen i effektiviseringar bedömdes till 45 mkr. Effekten har varit utlagd som 15 mkr 2017, 15 mkr 2018 och 15 mkr 2019. Eftersom ingen effekt kunde realiseras under 2017 som tydligt berodde på Opus2020 blir effektiviseringskravet 2018 30 mkr.	30	0
Under 2017 har en extern genomlysning gjorts av regionens inköpsprocess. Inköpsvolymen är ca 1,4 miljarder där delar inte är upphandlade och där mer strategisk planering av inköpen skulle kunna minska kostnaderna. Potentialen kring detta har i tidigare finansplaner angetts till 15 mkr.	15	0
Summa ovanstående beslutade åtgärder i miljoner kronor	200	47

Pensioner

Enligt den senaste prognosen från regionens pensionsadministratör Skandia, kommer pensionskostnaderna 2018-2019 inte öka nämnvärt, men att 2020 komma att börja växa kraftigt. Förändringen av pensionskostnaden 2018 för Region Jämtland Härjedalen mot tidigare prognos kan till största del förklaras av högre pensionsutbetalningar. Orsaken är främst kompensation för den uteblivna friläggningen samt förtida uttag av pension.

Pensionsavsättningen är högre då fler nyanställts och det framkommit nya uppgifter på äldre anställningar. Vidare ökar prognosen för den avgiftsbestämda pensionen.

I sammanställningarna är det inte hänsyn taget till pensionsåtagandet för de personer som slutat sin anställning i landstinget genom ÄDEL-reformerna och fortsatt som anställd i en kommun som Skandia inte administrerar. Skandia saknar då uppgifter om senare anställningar än de i landstinget och kan då enbart estimerar pensionsförmånen och därmed även skuld och utbetalningar. Skandia uppskattar att det till pensionsskulden i ansvarsförbindelsen ska adderas ett åtagande om 126 miljoner kronor exklusive löneskatt. Då det inte skett någon uppdatering av de aktiva förtroendevalda enligt äldre avtal baserar sig denna

beräkning på samma uppgifter som beräkningen per 171231.

Under 2018 införs kvartalsförmedling av den avgiftsbestämda pensionen för arbetstagare med avtalet AKAP-KL. Det påverkar likviditetsprognosen och upplupen kostnad.

Analys av prognos

Förändringarna av SKL:s prognosparametrar nu i augusti jämfört med de från årsskiftet ger en lägre ökningstakt för inkomstbasbeloppet 2019 och 2020. Samtidigt har timlöneökningarna reviderats nedåt för första delen av prognosperioden.

Konsekvensen, allt annat lika, blir jämfört med årsskiftet en högre pensionskostnad på 2-3 procent för 2019 och 1-2 procent för 2020. Största bidraget här är från lägre inkomstbasbelopp som ger lägre inkomsttak och därmed fler och större förmånsbestämda pensioner.

Mot slutet av prognosperioden öka kostnaden på nytt. Det som ger ökningen är även här lägre inkomstbasbelopp kombinerat med högre prisbasbelopp som ger högre indexering.

Tab 1 . Region Jämtland Härjedalen - total pensionsskuld, mnkr

	2018-08-31	2018	2019	2020	2021	2022
Ansvarsförbindelse	1680,6	1644,9	1596,4	1544,1	1503,3	1456,9
Avsatt till pensioner	1115,5	1132,4	1242,9	1368,2	1522,0	1674,5
Upplupna kostnader	54,4	76,0	78,1	81,0	84,1	87,3
Löneskatt	691,5	692,2	707,7	726,2	754,4	780,9
Summa skuld	3542,1	3545,6	3625,1	3719,6	3863,8	3999,5

Tab 2 . Region Jämtland Härjedalen - total pensionskostnad, mnkr

	2018-08-31	2018	2019	2020	2021	2022
Förändring av pensionsavsättning	78,6	86,0	72,4	87,5	96,0	93,3
Pensionsutbetalningar	79,5	118,4	120,3	122,8	129,0	134,9
Premier	54,9	82,2	84,5	87,8	91,1	94,5
Finansiell kostnad	18,5	28,0	38,0	37,9	57,8	59,1
Löneskatt	56,2	76,3	76,5	81,5	90,7	92,6
Summa kostnader	287,8	390,9	391,7	417,4	464,6	474,6

Skuldförvaltning

Ränte- och kapitalbindning låg den sista augusti på 2 år, vilket är innanför riskmandaten på 1,5 år till 4 år. 40 procent av skuldportföljen hade per den sista augusti förfall inom 1 år, vilket var utanför riskmandatet om 0-35 procent. Detta borde vara acceptabelt inom reglementets avsnitt 5:4 då skuldportföljen är under uppbyggnad och nya lån kommer tas upp innan årsskiftet. Genomsnittsräntan var 0,17 procent den sista augusti.

Vindkraftverk

Fullmäktige beslutade år 2010 att landstinget skulle köpa ett vindkraftverk, både för att bidra till ökad andel förnybar energi i Sverige och för att sprida investeringarna för framtida pensioner på fler tillgångar än räntepapper och aktier. Vindkraftverket togs i bruk november 2014 och är placerat i Mortorp strax utanför Kalmar.

Under 2016 så levererade verket inte utlovad energimängd vilket innebar att regionen höll inne betalning för driftavtalet motsvarande utebliven produktion.

Efter en längre tids diskussion mellan parterna så valde Greenextrem under våren 2017 att ensidigt säga

upp driftavtalet. Regionens försäkring avseende verket löpte ut sommaren 2017 och regionen valde då att stoppa verket eftersom det inte är möjligt att försäkra ett verk utan att ha ett giltigt driftavtal. Verket har inte producerat sedan dess.

Arbetet fortgår med att hitta en lösning med ett driftavtal för att få starta vindkraftverket efter GreenExtremes konkurs. En konsult hjälper Region Gävleborg, fastighetsbolaget Jerngrinden och Region Jämtland Härjedalen med detta. Verken av fabrikat Sinovel är tillverkade i Kina och är ovanliga i Europa och det har visat sig svårt att hitta en bra lösning.

Garantier behövs beträffande CE-märkning och arbetsmiljövillkor för att kunna få till ett avtal och starta verken.

Vindevo AB har signalerat till Region Jämtland Härjedalen, Region Gävleborg och Jerngrinden att de är intresserade att köpa verken, som nu väntar på ett bud på verken att ta ställning till.

Eftersom verket inte producerat på över ett år har en nedskrivning gjorts med 6 miljoner kronor. Ytterligare nedskrivning kan vara nödvändig under 2018 om inte produktionen kommer igång eller verket säljs. Detta kommer att påverka resultatet negativt.

Likviditet

Likviditeten består av medel i kassa och bank samt eventuella kortfristig placerade värdepapper. Likviditeten har under 2018 försämrats med 31,5 miljoner kronor till 164 miljoner kronor.

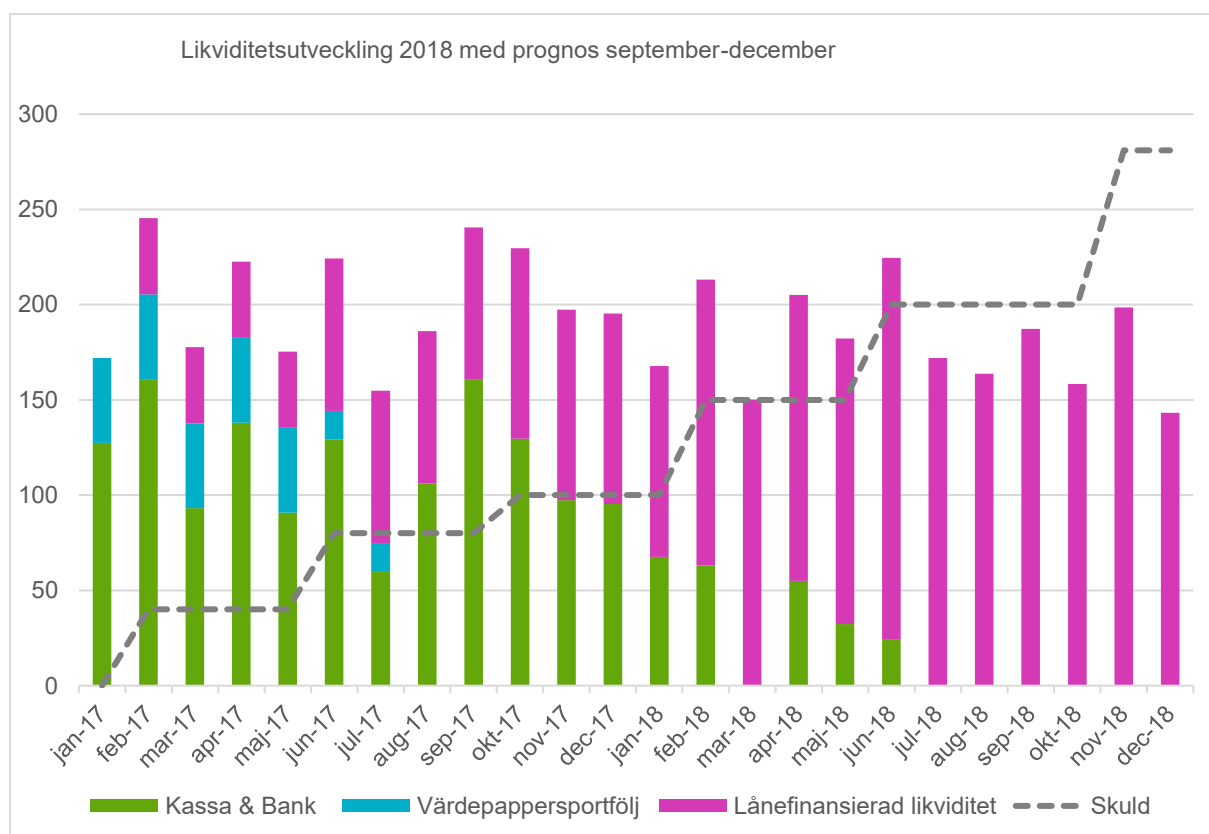
Betalningsberedskap

Likviditetsrisken hanteras genom att hålla en god betalningsberedskap. För att kunna tillhandahålla medel för löpande driftsutbetalningar och investeringar skall en likviditetsreserv finnas tillgänglig. I tabellen ses regionens betalningsberedskap per den 31 augusti 2018 i miljoner kronor. Under 2017 fick regionen utökad checkkredit från 50 miljoner kronor till 145 miljoner kronor. Under 2018 har regionen tagit upp lån från Kommuninvest på 100 miljoner kronor. Ytterligare

upplåning kommer att ske både under 2018 och de efterföljande åren enligt beslutad finansplan.

Hittills har investeringar gjorts med 103,5 miljoner kronor varav 17 miljoner kronor kommer från tidigare års beslutade investeringar och 10 miljoner kronor är investeringar utanför investeringstaket.

Tillgångar 2018-08-31 (mkr)	Utfall	Mål
Kassa och bank	164	
Kortfristiga placeringar	0	
Checkräkningskredit	145	
Medel som kan betalas ut inom tre dagar	309	250

Likviditet i diagrammet motsvaras av tillgångarna i kassa och bank vilka kan bestå av lånade pengar, kortfristiga placeringar, egna intäkter och bidrag.

Investeringar

Regionfullmäktige har beslutat om ett investeringstak för 2018 på 96 miljoner kronor.

Av dessa 35 miljoner kronor avser fastighetsinvesteringar och 61 miljoner kronor övriga investeringar (varav 32 miljoner kronor investeringar över 250 tusen kronor, 11,6 miljoner kronor kr för mindre investeringar under 250 tusen kronor, 7,9 miljoner kronor i en central pott för haverier och 8,9 miljoner kronor i en central pott för oförutsedda händelser). Utöver taket ovan har 77 miljoner kronor tilldelats för en utökad investering i Cook chill.

Utfallet totalt per augusti 2018 är 115,1 miljoner kronor varav 63,1 miljoner kronor avser fastighetsinvesteringar och 52,1 miljoner kronor övriga investeringar.

I det totala utfallet ovan ingår, utöver investeringarna enligt årets investeringsplan, även investeringar beslutade år 2017 och tidigare men effektuerade år 2018 med 17,6 miljoner kronor samt utfall för hjälpmedel om 12,7 miljoner kronor (hjälpmedel hanteras enligt särskilda rutiner och ligger utanför investeringstaket) samt investeringar i tunna klienter om 10 miljoner kronor, vilka interndebiteras och inte ingår i investeringstaket. Detta innebär att utfallet för investeringar inom årets investeringstak inklusive den extra tilldelade budgeten för Cook chill, uppgår till 74,8 miljoner kronor.

Investeringarna i årets investeringsplan följer plan på ett bra sätt utan några budgetöverskridanden.

Gällande investeringar över 250 tusen kronor har fullmäktige beslutat om totalt 21 stycken investeringsobjekt. Av dessa har 3 objekt avslutats. Kostnaden för dessa har blivit 1,1 miljoner kronor medan budgeten är 1,3 miljoner kronor. Ett överskott om 123 tusen kronor. Resterande 19 objekt kommer att avslutas senare under året och områdena prognostiserar att budgeten kan hållas.

Gällande mindre investeringar under 250 000 kr är budgeten 11,7 miljoner kronor. Utfallet per sista augusti är 5,3 miljoner kronor men områdena prognostiserar att investeringar kommer att utföras med motsvarande budget.

Från den centrala potten för haverier har investeringsrådet under perioden januari tom augusti lämnat förslag till beslut för 7 äskanden till regiondirektören om totalt 4,2 miljoner kronor. Samtliga har beviljats. Pottens återstående budget uppgår till 3,7 miljoner kronor.

Budgeten för oförutsedda händelser, 8,9 miljoner kronor, har belastats med endast en avslutad investering om 325 tusen kronor. Budgeten för den investeringen har varit 850 tusen kronor. Medlen i potten är reserverade till investeringar för utbyte/uppgrädering av larm-/patientsignalsystem och integrering av ambulansjournal. Investeringen i ambulansjournal kommer att bli 2,5 miljoner kronor billigare än prognos medan investeringarna i larm-/patientsignalsystem prognostiseras bli mycket dyrare än avsatta medel. En slutlig rapport om investeringarna i larm-/patientsignalsystem kommer att lämnas till regiondirektören under september 2018.

Investeringarna i Cook chill har per sista augusti 2018 uppgått till 52,5 miljoner kronor. Investeringen pågår och ingen ytterligare avvikelse mot budgeten, 77 miljoner kronor, förväntas. Planerad produktionsstart är den 12 november

Leasingbilar

Antalet registrerade leasingbilar per sista augusti 2018 är 81st (Estrad Norr och Fastighet inte medräknat) Föregående år var det 77st bilar. Ökningen består i att bilar tillkommit hos fastighet som nu leasar 1st el-bil, Regiondirektören som leasar 1st bil, Primärvårdschefen som leasar 1st ladd-hybrid samt transportenheten som leasar 1st ladd-hybrid.

Ambitionen är att på sikt överta alla leasade bilar inom Region J/H. Bl.a. finns 5st leasingbilar hos Estrad Norr.

Hittills under 2018 har 8st bilar beställts varav 6st är ersättningsbilar för bilar med utgående leasingavtal. Noterbart är att samtliga bilar som nu beställs är miljöbilar (ren el-bil alternativt ladd-hybrid) samt är utrustade med automatisk körjournal. Detta medger uppföljning samt beslutsunderlag vid förnyelse av leasingavtal.

System för samordning av leasingbilar finns inte och genomförs bara inom respektive enhet. Samordning, alternativt en bilpool för att kunna minska antalet bilar är på gång.

I en uppstart kommer det att ingå 3st bilar stationerade i parkeringsgaraget vid hus 3 och 1st bil stationerad i Göviken.

Ett bokningssystem för att administrera bilpoolen är under framtagande och klart att införas inom kort. Med en uppbyggd bilpool och uppföljning med hjälp av automatisk körjournal finns förutsättningar att minska totala antalet leasingbilar samt effektivisera användandet av de leasingbilar vi har.

Tabell över fördelning av investeringarna 2018

Beslutad investeringsplan 2018 i miljoner kronor	Utfall 180831	Budget/ helår
Under året budgeterade och effektuerade investeringar över 250 tkr	1,1	1,3
Under året budgeterade men ej effektuerade investeringar över 250 tkr (Effektueras 2018)	0	31,3
Under året budgeterade och effektuerade investeringar under 250 tkr	5,3	11,7
Under året utnyttjade medel från "Akut haveri pott".	0,5	7,9
Under året utnyttjade medel från "Potten till styrelsens förfogande".	0,3	8,9
Fastighetsinvesteringar	15,2	35
Beslutad investeringsplan 2018 exkl Cook chill har ej överskridits	22,3	96
Utökad investering i Cook chill,	52,5	77
Beslutad investeringsplan 2018 inkl Cook chill har ej överskridits	74,8	173

Ytterligare investeringar som finansieras på annat sätt än genom årets investeringsplan i miljoner kronor.	Utfall 180831	Budget/ helår
Under året effektuerade och avslutade investeringar över 250 tkr från tidigare års investeringsplaner	17,6	17,6
Hjälpmedelscentralen (ligger utanför investeringstaket)	12,7	15,0
Övriga investeringar utanför investeringstaket (Tunna klienter, interndebitering mm)	10,0	10,0
Summa investeringar som finansieras på annat sätt än genom årets investeringsplan har ej överskridits	40,3	42,6

Engagemang i bolag och stiftelser

Förvaltningsberättelsen ska enligt kommunallagen även omfatta verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer i form av till exempel aktiebolag och stiftelser.

större för regionens vision och att medborgarnyttan är högre än om verksamheten drivits inom den egna organisationen. Samverkan med andra kan ibland vara ett alternativ.

Regionens verksamhet kan bedrivas i annan form än inom förvaltningsorganisationen om effekten blir

Bolag och stiftelse	Ägd andel i%	Resultat i tkr 180831	Prognos 180831 i tkr
Landstingsbostäder i Jämtland AB	100	+4 517	+5 221
Stiftelsen Jamtli	Stiftelse	+7 280	+2 315
Länstrafiken i Jämtland AB	100	-1,2	+0
Almi Företagspartner Mitt AB	24,5	Ingen uppgift	Ingen uppgift
Torsta AB	40	Ingen uppgift	-714
Norrtåg AB	25	0	0
Vattenbrukscentrum Norr AB	20	+78	0/-100
Peak Region Science Park AB	15	Ingen uppgift	Ingen uppgift
Naboer AB	11,76	Ingen uppgift	Ingen uppgift
Jämtland-Härjedalen turism JHT EK FÖR	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Ingen uppgift

Landstingsbostäder i Jämtland AB

Resultatet för bolaget, före bokslutsdispositioner och skatt, är per 2018-08-31 är 4,5 miljoner kronor i överskott. I prognosen för helåret 2018 antas preliminärt ett positivt resultat på 5,2 miljoner kronor vilket ger ett överskott mot budget med 456 tusen kronor. Överskottet beror främst på lägre ränte- och avskrivningskostnader än budgeterat samt lite högre hyresintäkter. Prognos direktavkastning 2017 beräknas till cirka 3 procent vilket uppfyller kravet enligt ägardirektivet.

Landstingsbostäder i Jämtland AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som ägs helt av Region Jämtland Härjedalen. Genom ägardirektiv tydliggörs regionens intentioner utöver vad som framgår av gällande bolagsordning. Bolagets verksamhet ska bedrivas för regionen, i första hand, i rekryteringsbefrämjande syfte. Vid uthyrning ska alltid en viss prioriteringsordning gälla som framgår i ägardirektivet.

Verksamheten är lokaliserad inom fyra områden: centrala staden 241 lägenheter, Solliden med 101 lägenheter, Mariedal med 118 lägenheter samt Krokom med 7 lägenheter. Totalt 467 lägenheter med en sammanlagd lägenhetsyta om 30 970 kvm. Dessutom finns 224 garage och 156 bilplatser. Bolaget äger vidare 11 bostadsrättslägenheter i åtta föreningar, varav en lägenhet i Åre kommun, en lägenhet i Funäsdalen och övriga i Östersunds kommun.

Flyttningsfrekvensen januari till augusti 2018 ligger på drygt 14 procent, 79 stycken lägenheter har sagts upp under perioden. Då ingår inte de 18 lägenheter som Region Jämtland Härjedalen hyr av bolaget och i sin tur hyr ut möblerade för korttidsboende och i några fall direkt till olika enheter inom sjukhuset.

Vid förhandlingar med Hyresgästföreningen Region Norr i början av 2018 beslutades om hyreshöjning med 1,1 procent för bostäder från och med 1 juli 2018. Bolaget har fortfarande lägre hyresnivåer än den stora allmännyttan på orten som är Östersundshem och målet är att närma sig Östersundshems hyresnivåer.

Ekonomi är mycket god i bolaget, den största utmaningen idag är att hitta intressanta och prisvärda lägen för en eventuell nyproduktion samt att fastigheterna behöver fortsätta underhållas och förädlas. Den underhållsplan som framtagits för de närmaste fem åren visar på ett fortsatt stort underhållsbehov. Bolagets fastigheter är byggda under åren 1936-1979 vilket innebär höga kostnader för underhåll vid jämförelse med bostadsföretag som har yngre bostadsbestånd.

Det har inte skett några större förändringar eller större händelser inom bolagets verksamhet eller ekonomi till och med augusti 2018.

Stiftelsen Jamtli

Jamtli visar ett resultat på plus 7,3 miljoner kronor per 2018-08-31. Prognosen för helår är plus 2,3 miljoner kronor. I resultatet har ingen hänsyn tagits till ändamålsbestämda medel i strukturfondsprojekt Nationalmuseum Norr. I bokslutet omfördelas de medel som inte har nyttjats respektive nyttjats från tidigare år i det egna kapitalet och visas i årsredovisningens resultaträkning genom fördelning av årets resultat. Stiftelsen prognostiserar att kvarstående belopp för året, efter fördelning av ändamålsbestämda medel, kommer vara 0 kronor.

Jamtli's bolag	Resultat per 180831, tkr	Prognos helår 2018, tkr
Teknikland	+861	+/-0
Restaurang Hov	-16	+/-0
Härjedalens Fjällmuseum	-78	+35
Världsarv Ragundadalen	+253	+28
NCK	+933	+110

Jamtli's uppföljning av målen i huvudmannadirektiven:

Mål	Utfall
Antalet besökare är minst 180 000	Prognos ca 190 000 st
Antal skolbesök från Jamtli är minst 30	Jamtli kommer göra minst 30 skolbesök under 2018
Jamtli och/eller stiftelsens dotterbolag deltar i ett flertal nordiska eller europeiska samarbetsprojekt	Målet uppfyllt
Inom ramen för regionalt uppdrag utvecklar Jamtli regionalt intressanta besöksmål i samverkan med lokal och nationell nivå	Målet uppfyllt
Jamtli utvecklar volontärsarbete på besöksanläggningen	Målet uppfyllt
Jamtli verkar för etablering av Nationalmuseum Norr	Målet uppfyllt. Strukturfondsprojektet Nationalmuseum Norr pågår året ut men verksamheten Nationalmuseum Jamtli har invigts och öppnat.

Länstrafiken i Jämtland AB

Totalt sett visar bolaget ett resultat på -1,2 miljoner kronor för perioden jämfört med föregående år då resultatet uppgick till -3,1 miljoner kronor. Budget per 2018-08-31 är -886 tusen kronor. Prognosen för helår ligger på 0 kronor.

Intäkterna i prognosen är högre än budgeterat tack vare ett lågt budgeterat värde av intäkterna för ungdomskorten. I prognosen återfinns också ett bidrag från Östersunds kommun avseende elbusspremie som saknas i budgeten.

Prognosen för persontrafikkostnaderna ligger högre än budget. Indexkostnaderna ser ut att fortsätta stiga och ligger 6 miljoner kronor över budget. Även förstärkningstrafiken är för lågt budgeterat då det tillkommer kostnader för att det gjorts underhållsarbete för vägar i Sveg och Svenstavik under våren och sommaren.

Avskrivningarna är lägre då ekonomisystemet inte uppgraderats ännu. Ägarbidraget är i prognosen ökat med 1,7 miljoner kronor för det extra täckningsbidraget ägarna betalat ut för att återställa aktiekapitalet.

Mål	Föregående år	Utfall
Den av kundupplevda totalkvaliteten	52 %	62 %
Den av allmänhet upplevda totalkvaliteten	47 %	50 %
Mål	Målvärde	Utfall 2017-08
Marknadsandelen för landsortstrafiken	9,5 %	9,3 %
För tätortstrafiken	16,5 %	14 %
Målet avseende avgångstider för landsortstrafiken	22,5 %	33,6 %
För tätorten	46,5 %	52,8 %
Utfallet för självfinansieringsgraden	47 %	41 %

Almi Företagspartner Mitt AB

Inget delårsbokslut per 2018-08-31 har inkommit till Region Jämtland Härjedalen

Torsta AB

Prognos för helåret 2018 är beräknat till -714 tusen kronor jämfört med budget -87 tusen kronor. Avvikelsen mot budget beror på ökade foderkostnader efter årets dåliga skörd, att ökningen av antalet mjölkkor inte kunnat genomföras samt att ett projekt inom skog startats som inte varit planerat. Antalet elever är dock glädjande fler än budgeterat och bidrar positivt.

Region Jämtland Härjedalen beslutade förra hösten att minskade sitt bidrag till Torsta AB. Detta resulterade i uppsägning av 3 personer, vissa med lång uppsägningstid och ökade kostnader första halvåret 2018 men nu är förändringen genomförd.

Läget för gymnasiet ser positivt ut med 41 stycken nya elever i höst, vilket är fler än tidigare i Torsta AB:s historia. En ny upphandling med Arbetsförmedlingen är klar och gäller 2 plus 2 år och den första gruppen är snart halvvägs i sin utbildning till maskinförare.

Mål	Utfall
Högst rikspriser på Gymnasieutbildningarna	Ja
Resultat 3-5 % och soliditet på 5-15%	Nej se prognos
Attraktiv utbildningsanordnare	Ja bättre antagningssiffror tre år i rad och mycket nöjda elever och mycket bra utfall på andel som klarar sin yrkesexamen. Nöjda kursdeltagare. Ny upphandling med Arbetsförmedlingen i skogsmaskinförarutbildning för vuxna
Kompetens inom jord, skog och vattenbruk	Ja men det skulle behövas bättre kompetens inom växtodling
Vara en inspirationskälla för landsbygdsutveckling	Ja, men kan alltid bli bättre
Ta till vara möjligheter som finns i EU fondprogram	Ja. Under våren har Torsta haft projekt finansierade av Regionala Fonden, Interreg och landsbygdsprogrammet
Nära samverkan med näringslivet	Ja, men kan alltid bli bättre

Norrtåg AB

Den totala trafikskostnaden per 2018-08-31 är 118,9 miljoner kronor jämfört med budget 132,9 miljoner kronor, det ger en negativ avvikelse på 14,0 miljoner kronor.

Det första tertialet handlade mycket om vinterproblem och utmaningar för tågtrafiken. Norrtågs resenärer upplevde många förseningar, inställda turer och problem med trafikinformation. Under andra tertialet har trafiken stabiliserats men ett eftersläpande underhåll på fordon kvarstår. Glädjande är att kampanjerna för att återfå förtroende hos resenärerna har slagit väl ut och många av resenärerna har återvänt till systemet.

En av de stora avvikelserna mot är hänförliga till indexering av elkostnad. De lägre banavgifterna är dels en följd av utebliven trafik under vintermånaderna och en minskad avgift på Mittbanan. Under kvartalet har det inte funnits tillgång till reservfordon, vilket var budgeterad för. Vidare har leveransprojektet för X62 ännu inte avslutats vilket gör att fordonskostnaden ligger kvar på 2017 års nivå och det låga kilometeruttag till följd av inställd trafik medför lägre avsättningar för tungt underhåll, vilket totalt ger en avvikelse på verkstad, fordon och underhåll på 7,2 miljoner kronor.

På grund av lägre bemanning och minskade konsultkostnader mm ger det en avvikelse mot budget för bolagsadministration med nästan en miljon kronor.

Under året har AB Transitio meddelat att hyreskostnaden för X62 kommer att justeras uppåt efter faktiska anskaffnings- och

leveransprojekt-kostnader slutreglerats.

Leveransprojektet för Coradia X62 är planerat att avslutas 2018-08-31, vilket är en försening på cirka ett år. En hyreshöjning är att vänta och som bolaget har tagit höjd för, både i budget och prognos. De uteblivna kostnaderna för banavgifter och den lägre debiteringen av Mittbanans avgifter bär bolaget med sig i sista tertialet. Samtidigt som elpriserna ser ut att vara på samma låga nivå.

Vattenbrukscentrum Norr AB.

Resultatet är +78,6 tusen kronor per 2018-06-30. Prognos för året är att omsättningen hamnar mellan 6 miljoner kronor och 6,5 miljoner kronor, med ett resultat om 0 – 100 000 kronor, vilket ligger i linje med årets budget.

Högre kostnader för underhåll av anläggningen kompenseras av högre intäkter i konsultverksamheten. Bolagets intäkter fördelas fortsatt ojämnt över året då fiskförsäljning främst sker vår och höst, samt att de tjänster bolaget utför åt SLU faktureras halvårsvis. Till detta kommer arbete inom olika projekt där fakturering sker kvartals- eller halvårsvis. Osäkerheten i kostnader hänförliga till anläggningen är fortsatt stor då underhållsbehovet är stort och stundtals akut. Som tidigare bedömts har konsultverksamheten haft fortsatt god verksamhet vilket ger ett stadigt extra ben för verksamheten att stå på

Peak Region AB

Inget delårsbokslut per 2018-08-31 har inkommit till Region Jämtland Härjedalen

Naboer AB

Inget delårsbokslut per 2018-08-31 har inkommit till Region Jämtland Härjedalen

Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening, JHT.

Inget delårsbokslut per 2018-08-31 har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

Samverkansförbund, nämnder med flera följs upp i årsredovisning 2018.

Samordningsförbundet i Jämtland A, Norrlands Musikteater och Dans (NMD), Stiftelsen Zenit, Mittnorden kommittén, Gemensam nämnd upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsmaterial, Gemensam nämnd närvård Frostviken, AB Transitio, Coompanion, LÖF, Norrlandstingens regionförbund, Inera AB, Brf Lugnviks centrum, Brf Torvalla, Brf Åkerärtan.

Resultaträkning

Resultaträkning i miljoner kronor	2016-08-31	2017-08-31	2018-08-31
Verksamhetens intäkter	493,2	484,7	538,5
Verksamhetens kostnader	-2927,8	-3043,1	-3213,0
Avskrivningar	-80,4	-82,4	-88,6
Verksamhetens nettokostnader	-2515,0	-2640,7	-2763,2
Skatteintäkter	1802,8	1881,2	1938,7
Generella statsbidrag och utjämning	478,1	507,1	530,6
Läkemedelsbidrag	212,2	228,8	243,8
Finansiella intäkter	3,6	3,8	2,6
Finansiella kostnader	-5,5	-16,6	-23,7
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	-23,8	-36,4	-71,3

Budget och utfall 2018 i miljoner kronor	Budget 2018	Prognos 2018	Avvikelse 2018
Verksamhetens intäkter	680,0	758,9	-78,9
Verksamhetens kostnader	-4 431,9	-4 913,2	481,3
Avskrivningar	-109,0	-136,4	27,4
Verksamhetens nettokostnader	-3860,9	-4290,7	429,8
Skatteintäkter	2 841,2	2 908,0	-66,8
Generella statsbidrag	744,0	789,7	-45,7
Läkemedelsbidrag	292,1	365,6	-73,5
Finansiella intäkter	9,0	12,3	-3,3
Finansiella kostnader	-25,4	-34,8	9,4
Resultat före extraordinära poster	0,0	-250,0	250,0

Balansräkning

Balansräkning i miljoner kronor	IB 2018-01-01	UB 2018-08-31	UB 2017-08-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	9,5	6,6	10,9
Mark och byggnader	655,5	687,5	655,0
Maskiner och inventarier	240,7	237,5	251,5
Finansiella anläggningstillgångar	64,6	64,5	64,7
Summa anläggningstillgångar	970,3	996,1	982,0
Omsättningstillgångar			
Förråd	13,4	13,2	14,6
Kortfristiga fordringar	245,8	147,9	169,6
Kortfristiga placeringar	376,4	415,2	409,9
Kassa och bank	234,4	173,8	186,1
Summa omsättningstillgångar	870,0	750,2	780,3
SUMMA TILLGÅNGAR	1 840,3	1 746,3	1 762,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	-75,7	-311,8	-75,7
Årets resultat	-236,1	-71,3	-36,4
Summa eget kapital	-311,8	-383,0	-112,1
Avsättningar			
Pensioner	1 018,4	1 096,0	995,7
Särskild löneskatt	247,1	265,9	241,6
Summa avsättningar	1 265,5	1 361,9	1 237,2
Skulder			
Långfristiga skulder	107,1	205,7	87,1
Kortfristiga skulder	779,5	561,7	550,1
Summa skulder	886,6	767,4	637,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 840,3	1 746,3	1 762,3

Kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten i miljoner kronor	2016-08-31	2017-08-31	2018-08-31
Periodens resultat	-23,8	-36,4	-71,3
Justering för avskrivningar	80,4	82,4	82,6
Justering för nedskrivningar	0,0	0,0	6,0
Justering för reavinst/förluster	0,0	0,0	-0,1
Justering för gjorda avsättningar	43,4	51,2	96,5
Verksamhetens nettokostnader justerade för ej likviditetspåverkande poster	100,0	97,1	113,7
Justering för rörelsekapitalets förändring			
Ökn(-)/minskn(+) förråd och varulager	0,1	-0,1	0,1
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	39,2	42,2	97,9
Ökn(-)/minskn(+) korta placeringar	14,0	58,4	-38,8
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	-149,0	-168,1	-217,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-95,7	-67,6	-158,5
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella anläggningstillgångar*	0,0	0,0	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Omklassificering av invest. i vårdsystemet Cosmic vid aktiveringen*	0,0	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar*	-76,8	-66,5	-115,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1,1	0,4	0,9
Investering i finansiella anläggningstillgångar**	-17,2	0,0	-0,1
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande investeringsverksamheten	-93,0	-66,1	-114,3
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Återbet utlån/Minsk långa fordr	0,3	0,0	0,0
Långfri upplån/ökn långa skulder	0,0	77,6	98,6
Utlåning/ökning långfristiga fordringar	-2,7	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-2,5	77,6	98,6
Periodens kassaflöde	-91,2	41,1	-60,6
Likvida medel vid årets början	278,4	145,0	234,4
Likvida medel vid periodens slut	187,3	186,1	173,8
Förändring av likvida medel	-91,2	41,1	-60,6

Allmänna redovisningsprinciper

En av redovisningens viktigaste uppgifter är att ge relevant information om verksamhetens finansiella resultat och ekonomiska ställning för att underlätta styrning och uppföljning av verksamheten. För att det ska kunna ske måste olika redovisningsprinciper beskrivas på ett öppet och informativt sätt.

Årsredovisningen 2017 är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning (1997:614), rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och god redovisningssed. Där framgår de redovisningsprinciper som tillämpas samt begreppsförklaring och ordlista. Samma principer tillämpas i denna delårsrapport.

Att lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning följs innebär bland annat att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.
- Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Begreppsförklaringar och ordlista

Anläggningstillgång och omsättningstillgång

Med anläggningstillgångar menas tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten. Följande typer av anläggningstillgångar existerar: materiella; maskiner, inventarier och fastigheter, finansiella; aktier i dotterbolag immateriella; goodwill, patent- och licensrättigheter Med omsättningstillgångar menas tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten; likvida medel, värdepappersportföljer, kundfordringar och varulager.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att den kommer att behöva infrias, eller på grund av att dess storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan även vara fråga om en möjlig förpliktelse, det vill säga det är osäkert om det föreligger en förpliktelse eller ej. Ansvarsförbindelser redovisas inom linjen i balansräkningen, det vill säga de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman.

Avsättning

En skuld som är oviss när det gäller förfallotidpunkt eller belopp. Ett företag ska redovisa en avsättning i balansräkningen när det har ett åtagande för en inträffad händelse där det är troligt att det krävs ett utflöde av resurser för att reglera åtagandet och företaget kan göra en tillförlitlig uppskattning av beloppet. Exempel på avsättning är kostnaden för intjänade pensioner.

Balansräkning

En ögonblicksbild av den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital. Balansräkningen har en tillgångssida och en skuldsida.

Bruttokostnader

Är verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar.

Eget kapital

Värdet av ett företags tillgångar med avdrag för skulder och avsättningar. Om resultat är positivt ökar det egna kapitalet, medan ett negativt resultat minskar det egna kapitalet.

Ingående balans

Värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

Komponentavskrivningar

Avskrivningar ska spegla hur tillgångens värde och/eller servicepotential succesivt förbrukas därför måste skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång delas upp på dessa. Respektive komponent ska skrivas av separat.

Poster inom linjen

Redovisningsbegrepp som innebär att ställda säkerheter och ansvarsförbindelser inte ska räknas in i balansräkningen utan redovisas inom linjen. Det betyder att de ska visas i anslutning till balansräkningen och att deras belopp inte ska räknas in i balansomslutningen.

Investering

Definieras som inköp av anläggningstillgångar såsom fastighet, utrustning eller maskiner med varaktighet över 3 år och ett inköpsvärde på minimum ett halvt basbelopp.

Likvida medel

Företagets penningtillgodohavanden i kontanter: kassa, postgiro, bank och bankgiro men även utländska sedlar, erhållna checkar, postanvisningar och postväxlar som ännu inte lösts in. Ordet likviditet är en definition av företagets betalningsförmåga på kort sikt.

Nettoinvestering

Årets investeringsutgifter efter avdrag för årets försäljning och utrangering.

Nettokostnad

Verksamhetens intäkter (avgifter och ersättningar) minus verksamhetens kostnader (personal, material, tjänster och avskrivningar). Nettokostnaden finansieras med skatter och generella statsbidrag.

Nyckeltal och nyckelindikatorer

Ett sätt att genom jämförelsetal beskriva verksamheten och göra den jämförbar över tid och med andra företag. Nyckeltal används i samband med uppföljning för att bland annat mäta effektivitet vid resursanvändning. Exempel på nyckeltal är soliditet och likviditet.

Periodisering

En fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken de hör.

Realisationsvinst eller reavinst

Vinst som uppstår vid försäljning, till exempel vid fastighetsaffärer. Realisationsvinsten är försäljningsvärdet minus bokfört restvärde och eventuella försäljningsomkostnader.

Regionkoncernen

Regionen med dess förvaltning samt de aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där Regionen har ett väsentligt inflytande.

Resultat

Skillnaden mellan ett företags intäkter och kostnader under en viss period. Resultaträkning är den uppställning som visar hur vinsten eller förlusten för perioden uppkommit.

Rörelsekapital

Alla de tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande innehas, minskade med de skulder som ska betalas inom ett år. Rörelsekapitalet är ofta en konstant andel av omsättningen. Ett positivt rörelsekapital innebär en buffert tack vare att det finns ett eget och långfristigt kapital som även räcker till att finansiera omsättningstillgångarna. Ett negativt rörelsekapital innebär att leverantörerna till viss del finansierar anläggningstillgångarna.

Skuld

Åtagande att i framtiden betala eller på annat sätt fullgöra en ekonomisk förpliktelse till någon utomstående. Skulder som förfaller till betalning inom ett år benämns kortfristiga skulder, övriga skulder benämns långfristiga.

Soliditet

Betalningsförmåga på lång sikt eller förmåga att stå emot förluster och konjunkturnedgångar. Soliditeten anger den del av tillgångarna som finansierats med eget kapital (eget kapital genom totalt kapital).

Utgående balans

Värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets slut.

Upplupna intäkter och kostnader

Upplupna intäkter är sådana intäkter som hör till bokslutsåret, men där företaget/myndigheten varken har skickat en faktura eller fått betalt för tjänsten eller varan före bokslutsdagen.

Upplupna kostnader är sådana kostnader som hör till bokslutsåret, men där företaget/myndigheten varken fått

Sekretariatet
Sandra Hedman
Tfn:
E-post: sandra.hedman@regionjh.se

2018-06-12

RS/780/2018

Bilaga 1, Uppföljning av framgångsfaktorer per augusti 2018

I regionstyrelsens, vårdvalsnämndens och regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplaner finns ett antal framgångsfaktorer (utvecklingsområden). De anger respektive nämnds eller styrelse prioritering för 2018 utifrån de strategiska mål som regionfullmäktige fastställt i regionplanen. Framgångsfaktorerna följs upp genom beskrivningar och där det är möjligt i form av indikatorer. Uppföljningen ligger sedan till grund för den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för de fyra perspektiven som redovisas i tertialrapporten, delårsbokslutet och årsbokslutet genom en sammanfattande beskrivning och ett cirkeldiagram.

Måluppfyllelsen bedöms efter följande skala:

	Framgångsfaktorn är uppfylld. Rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.
	Rätt åtgärder för att framgångsfaktorn ska bli <i>uppfylld till årets slut</i> är planerade och/eller påbörjade.
	Framgångsfaktorn är inte uppfylld.

Framgångsfaktorer i Samhällsperspektivet

Samhällsperspektivet ska spegla befolkningsaspekter där Region Jämtland Härjedalen kan bidra. De strategiska målen inom perspektivet samhälle verkställs av regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och vårdvalsnämnden.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Strategiskt mål: Fler arbetstillfällen för män och kvinnor i privat och offentlig sektor			
Regionstyrelsen			
Tillsammans med övriga intressenter inom regionen genomföra aktiviteter för att stärka platsvarumärket Jämtland Härjedalen. (STAB)	Genomförda aktiviteter.	↓	Samverkan med övriga berörda myndigheter och organisationer sker regelbundet. Deltagit i VC-tävlingar i Hammarbybacken med bäring på pågående VM- projekt. På grund av resursbrist är inga övriga aktiviteter genomförda.
Regionala utvecklingsnämnden			
Nära samverkan med övriga aktörer gällande behov och efterfrågan på regionens arbetsmarknad	Ta fram kunskapsunderlag och processbeskrivning om regionens arbetsmarknad och utbildningsbehov tillsammans med lämpliga aktörer	→	Kunskapsunderlag är framtaget. Arbete att ta fram en regional överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Region Jämtland Härjedalen har påbörjats. Fokus i överenskommelsen är hur vi ska samhandla med en gemensam process kopplat till statistik och analys.
Validering av nyanländas kompetenser behöver skyndas på	Andel öppet arbetslösa utrikesfödda inskrivna vid Arbetsförmedlingen och i program i aktivitetsstöd ska vara max 30 %	↑	Projekt Öppen Arena har påbörjats och löper enligt plan. Projektet pågår tom 191231. Projekt Yrkesspråk löper enligt plan och pågår tom 181031. Projekt UVAS avslutades 180630 med gott resultat. Av 399 deltagare fanns vid avslut 244 i aktivitet, arbete eller studier. Även andra effekter har blivit tydlig som tex synliggörande av målgruppen. Arbetet med organisering kring uppdragen utifrån Villkorsbeslutet har påbörjats. Validering är ett fokusområde. Andel öppet arbetslösa utrikes födda inskrivna vid Arbetsförmedlingens program och aktivitetsstöd var i juli 2018 26,7% (februari 2018 29,9%)
Verka för fortsatt utveckling inom näringslivet i regionen	Antal arbetsställen med anställda ska öka med 1,5 %.	→	Går ej att följa upp förrän troligen mars-april 2019.
Kartlägga finansieringsmöjligheter för offentlig och privat sektor i dialog med EIB	Genomförd kartläggning	→	Kartläggningen är genomförd. EIF inleder en Market Testing av ett garantiinstrument inom ramen för den Europeiska Fonden för strategiska Investeringar.(grön)

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
	Fem företag har erhållit finansiering genom EIB-instrument		Kommer troligen uppnås under 2019.(gul)
Nyttja skogens och lantbrukets resurser för fler jobb och hållbar tillväxt	Process för att ta fram regionalt skogsprogram har påbörjats	↓	Oklarheter vem som får ansvaret för skrivningen. Regeringen har pekat på Länsstyrelsen.
Strategiskt mål: Fler invånare i Regionen			
Regionstyrelsen			
Integrera och öka ungdomars medverkan i Region Jämtland Härjedalens förbättrings- arbeten och beslutsprocess. (STAB)	Genomförda aktiviteter utifrån handlingsplan	→	Aktiviteter enligt handlingsplanen pågår. Kanal för ungdomar i sociala medier är under utveckling. Gymnasieungdomar har redovisat skoluppgifter kopplade till Regionen vid RUN i mars och i september ska nya skolarbeten påbörjas. Några verksamheter har tagit emot praktikanter under året. Framtagandet av ungdomschecklista pågår.
Regionala utvecklingsnämnden			
Nära samverkan med kommuner, näringsliv och andra aktörer gällande inflyttning och rekrytering	I Programmet för långsiktig befolkningstillväxt deltar samtliga kommuner samt länets näringslivs-organisationer	→	Programmet är fortfarande under bearbetning. Fokusområdena är 1. Bostäder 2. Nyetableringar och befintliga företag 3. Kompetensförsörjning Det finns aktiviteter under vissa fokusområden som är aktiverade, tex ÖFKs bortamatcher i Sthlm och Göteborg. I september och oktober kommer Regionen tillsammans med kommunerna och företag från regionen visa på kompetensbehov och möjligheter att leva och bo i Jämtlands län
Nyanlända medborgare väljer Jämtland som sin permanenta bostadsort	Andelen utrikesfödda uppgår till minst 7,9 %		Mäts i årsbokslut
Det ska vara attraktivt för unga vuxna att bosätta sig i länet	Ett långsiktigt samarbete med länets gymnasieskolor har etablerats för att fånga upp ungas framtidsbilder	→	Fortsättning på samverkan med gymnasieskolan angående deras examensarbeten, årets tema är Tillgänglighet.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Strategiskt mål: Bättre infrastruktur			
Regionala utvecklingsnämnden			
Verka för ett ökat kollektivt resande	Restideskvoten tåg/bil ska uppgå till högst 0,8 år 2020 Antal resor med länstrafikens och tätortstrafikens färdbevis ska öka till 2 458 900 respektive 3 489 000	↓	Målet uppnås inte, Infrastrukturåtgärder pågår och färdigställs under 2019 Kan mätas först i årsbokslut
Verka för fortsatt bredbandsutbyggnad	70 % av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2018		Kan mätas först i årsbokslut
Fastställelse av ny länstransportplan för en bättre infrastruktur	De planerade åtgärderna för 2018 genomförs	↑	Många projekt har statats under året
Stärka kopplingen mellan kommunal fysisk planering, regionala utvecklingsfrågor och regional infrastrukturplanering	Påbörja arbetet med att ge regionala utvecklingsstrategin en rumslig dimension, "Struktur-bild Jämtland Härjedalen"	→	Projektansökan inskickad till Tillväxtverket för att genomföra ett projekt med stråk (öst – väst) och noder (nord – syd).
Strategiskt mål: Fossilbränslefri region år 2030			
Regionstyrelsen			
De åtgärder som initierats för att minska klimatpåverkan från resor och transporter ska ha fortsatt kontinuitet och antalet fordon som helt eller delvis har utsläppsfri drift ska öka. (STAB, HS aktivitet)	Klimatpåverkan från resor och transporter under 2018. Handlingsplan resor (CERO) Antal fordon som helt eller delvis har utsläppsfri drift 2018.	→	Klimatpåverkan från resor fortsatte att öka även 2017. Aktiviteter enligt handlingsplan resor fortsätter. Klimatväxlingsprogram startade oktober 2017. Nytt avtal om leasingbilar klart och omfattar enbart laddbara bilar. Laddstolpar byggs vid regionens etableringar under 2018. Analys av resestatistik för 2018 har inte hunnits med än.
Regionala utvecklingsnämnden			
Verka för omställning till fossilbränslefria transporter	160 st. publika laddstationer, varav 40 st. snabbladdstationer i regionen CO2 utsläpp i den allmänna kollektivtrafiken ska	→	Projektansökan som handlar om att genom informationsspridning och dialog med relevanta aktörer verka för ökad utbyggnad av laddinfrastruktur har beviljats av Tillväxtverket. Antalet publika laddstationer uppgår i dagsläget till omkring 100, varav 21 snabbladdstationer.(gul) Målet uppnått (grön)

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
	vara högst 0,65 kg per km Leveranserna av fossila bränslen, alla kategorier, är mindre än 70 % av 1990-års oljeleverans		Leveranserna av fossila bränslen har sedan 1990 minskat med ca 29%. Dock ser vi ett negativt trendbrott de senaste två åren. (röd)
Verka för energieffektivitet inom byggande och boende	Kommunernas fastighetsansvariga får ökade kunskaper, inspiration samt stöd för att uppnå den egna kommunens uppsatta energi- och klimatmål för de egna fastighetsbestånden Verka för att besparingspotential om 20 % i det kommunala fastighetsbeståndet uppnås inom respektive kommun, basår 1990	→	Via Klimatråd Jämtlands län drivs ett samordningsnätverk för fastighetsansvariga i länets kommuner. Nätverket finansieras via projektmedel från Energimyndigheten och projektet har blivit beviljad förlängning tom 190331. Arbete för att stötta företag i allmänhet att arbeta med energieffektivisering sker inom flera olika projekt (Nätverk, Noder, CEK och energi- och klimatrådgivningen), tex genom företagsträffar, utbildningsdagar och seminarier samt hjälp till företag att söka medel för energikartläggning, miljöstudier och även investeringsstöd.
Verka för ökad produktion av förnybar energi	0,5 m2 solcell per invånare är installerat år 2018	→	Under våren och sommaren har det arrangerats en rad olika informationsaktiviteter på temat solel runt om i länet. Arbetet fortsätter under hösten 2018. T.o.m. augusti ligger vi på 0,36 m2/invånare (april 0,31 m2).
Strategiskt mål: Ökat digitalt användande			
Regionstyrelsen			
Antalet uppkopplade möten via video för distansoberoende teknik ska öka. (STAB, HS)	Antal uppkopplade möten	↑	Text från april. Antalet uppkopplade ökade med 93% under 2017 jämfört med 2016 Ingen säkerställd rapportering möjlig för perioden pga av en teknisk störning där insamling av uppkopplingsdata inte är komplett.
Regionala utvecklingsnämnden			
Uppdatering av den regionala digitala agendan	Uppdaterad regional digital agenda och framtagna handlingsplan i samverkan med samhällets övriga aktörer	→	Uppdraget ej påbörjat men beräknas slutföras före årsskiftet

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Nyttja distansoberoende teknik för regionövergripande möten	Distansdeltagande är möjligt vid samtliga regionens samverkansråd och kommunchefsmöten	↑	Målet uppnått
Alla folkbibliotek ska verka för ökat användande av digital teknik	Fortbildningstillfällen inom digital kompetens ska ges på folkbiblioteken	↑	Fortbildningstillfällen ges löpande. Utvärdering genomförd i samtliga 8 kommuner
Vårdvalsnämnden			
Följa utvecklingen av distansoberoende teknik för behandling och förebyggande arbete		↑	Information vid Vårdvalsnämndens möte den 19 april
Strategiskt mål: Kultur i hela regionen			
Regionala utvecklingsnämnden			
Spridning av kulturaktiviteter i hela regionen	Scenkonstföreställningar utanför Östersunds kommun ska vara minst 50 % Scenkonstföreställningar riktade till barn och unga (t.o.m. 25 år) ska vara minst 50 % Andel kvinnliga musiker på scen vid Estrad norrs skolkonserter uppgår till 50 %	↑	56% har gått utanför Östersund. Scenkonstföreställningar till barn och unga om 67% Andel kvinnliga musiker på skolscen uppgår till 53%.
Utveckla KKN-näringarna i regionen i samverkan med privata- och offentliga aktörer	Antal företagare inom litterär, artistisk och konstnärlig verksamhet ska uppgå till 430 st.	→	Mäts när Tillväxtverkets rapport Kreametern publiceras i slutet av året.
Strategiskt mål: Jämlig och jämställd region			
Regionstyrelsen			
Ungdomsmottagningarna i Östersund, Strömsund och Sveg tillsammans med psykiatrisk akutmottagning på psykiatri ska HBTQ-certifieras. Det ska sedan utvärderas i syfte att ta ställning ska till hur övriga verksamheter kan utvecklas på liknande sätt.	Genomförd aktivitet	↑	Ungdomsmottagningarna, KIM (könsidentitetsmottagningen) och akutmottagningen psykiatri har genomfört sin HBTQ-certifiering via RFSL. Handlingsplan för fortsatt arbete är framtagen. Diplomeringen på JGY är avslutad. Utvärdering av certifiering och diplomering visar på liknande resultat. Styrgruppen för

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
			SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) – frågor anser därför att processutbildningen för HBTQ-diplomering är ett fullgott alternativ till certifiering.
Fler policyer ska vara jämställdhets-, jämlikhets- och barnrättsintegrerade.	Andel policyer som är jämställdhets-, jämlikhets- och barnrätts-integrerade efter pågående översyn.	→	Fullmäktiges presidium har under 2017 och 2018 genomfört en översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer. Fyra policyer kommer att revideras först efter att den nya mandatperioden är i gång men i övrigt ska nu samtliga policyer vara jämställdhets-, jämlikhets- och barnrättsintegrerade. Samt uppdaterade så att de i övrigt är aktuella och relevanta för verksamheten.
Regionala utvecklingsnämnden			
Jämställdhetsintegrera regionens tillväxtarbete med ett intersektionellt perspektiv	För förvaltningens medarbetare och politiker ska det genomföras 15 utbildningstillfällen 2018 Genomförda kvantitativa mätningar visar på en ökad kunskap i jämställdhet hos medarbetare och politiska representanter Framtagen rutin för jämställdhets-, jämlikhets och barnrättsperspektiv ska nyttjas vid 100 % av beslutsärenden. Mätning görs av ärenden vid två slumpvis valda månader Samtliga reviderade och nyproducerade policys ska vara jämställdhets-, jämlikhets- och barnrättsintegrerade	→	Under 2018 har 15 utbildningstillfällen erbjudits inklusive den stora Tillväxtdagen (Grön) En enkät genomfördes kopplat till Tillväxtdagen. MIUN är upphandlad för att utvärdera det totala utfallet av projektet Jämställd regional tillväxt (Gul) Mätningen kommer att innefattas av kommande utvärdering, som utförs av MIUN. (Gul)

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
	Samtliga bolag/medlemsorganisationer ska ha ägardirektiv som beaktar jämställdhet ur ett intersektionellt perspektiv		Ett ägardirektiv är justerat (Länstrafiken). Ett inledande möte med Kulturen har landat i justering/komplettering gällande bidrag till medlemsorganisationer (Gul)
Vårdvalsnämnden			
I alla beställningar som görs av nämnden ta hänsyn till jämlik- och jämställdhetsperspektivet		↑	Är inskrivet i samtliga förfrågningsunderlag Lena Weinstock Svedh
Strategiskt mål: Bättre folkhälsa			
Regionstyrelsen			
Ta fram fler förslag på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder som regionen ska vidta utifrån resultat från undersökningarna CAN, Hälsa på lika villkor och Hälsosamtal i skolan.	Antal åtgärder som tagits fram under 2018	→	Inom folkhälsoenhetens ramar har bl.a. arbetet med att främja levnadsvanor genomförts genom att; - Lanserat webbtjänsten levnadsvanor.nu - Förebyggande insatser inom ANDT-området, ex Tobaksfri duo, Team 12–17 och utbildning av tobaksavvänjare. - Uppstart inför inspirationsdagen kring <i>Rörelsens betydelse för lärande och hälsa</i> som riktar till personal på länets skolor. - Genomförd kompetensutveckling riktad till länets skolsköterskor, inriktning goda matvanor. - Initierat att HBTQ-diplomering vid Jämtlands gymnasium skett. - Utvecklat struktur för att driva utvecklingsuppdrag i primärvården med bl.a. tydligare uppföljning av det sjukdomsförebyggande arbetet. - Planering av kompetensutveckling för hälso- och sjukvårdspersonal med inriktning på patientsamtal om sexualitet och sexualmedicinsk anamnesupptagning.
Genomföra en temadag för chefer i båda förvaltningarna om regionens operativa ansvar för att arbeta med hälsans fördelning utgående från de länsgemensamma utvecklingsområdena i länets Folkhälsopolicy.	Genomförd aktivitet	→	Insatsen är under planering. Kontakter med föreläsare är tagna. Resurs som ansvarar för att skapa forum i SABA är bokad.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Regionala utvecklingsnämnden			
Främja psykisk hälsa samt förebygga psykisk ohälsa hos unga	Andelen suicid per 100 000 invånare i länet har minskat till hälften (ungdomar/unga vuxna 15-24 år) jämfört med 2016 Nollvision råder	→	2016 hade länet m 6,9 suicid per 100 000 invånare (ungdomar 15-24 år). 2017 års statistik publiceras i september 2018. Suicidpreventiv konferens hålls 12 november 2018 för att synliggöra vikten av suicidpreventivt arbete i länet. Projekt UVAS har skapat en medvetenhet kring den stora andel individer som lider av psykisk ohälsa och där bemötande och insatser kopplat till dessa varierande behov har utvecklats och arbetas vidare med.
Vårdvalsnämnden			
Följa upp folkhälsoarbetet med särskilt fokus på barn, ungdomar och äldre		→	Information till vårdvalsnämnden inplanerat
Öka kunskapen hos länets medborgare samt hälso- och sjukvårdsaktörer om det reformerade tandvårdsstödet		→	Insatser till hälso- och sjukvårdsaktörer påbörjade
Strategiskt mål: Minskade sjukskrivningstal			
Regionstyrelsen			
Minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare	Minska differensen till riket med 1 dag jmf med 2014= 12,4 dagar.	↑	Mål uppnått. Länet: 9,2 sjukpenningdagar (kvinnor 11,7 och män 6,8). Riket: 9,8 sjukpenningdagar (kvinnor: 12,9 och män 6,7) Utfall juli 2018: Måluppfyllelse. Länet ligger under genomsnittet för riket. Endast 6 län har färre sjukpenningdagar per invånare än Jämtlands län.
Vårdvalsnämnden			
Följa utvecklingen av sjuktalen i länet		→	Ingår i uppföljningen av hälsovalet
Strategiskt mål: Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård			
Regionstyrelsen			
Antalet enheter som erbjuder e-besök och tidsbokning via webb ska öka i jämförelse med 2017.	Antal enheter som aktiverat först tidsbokning via webb och sedan e-besök jämfört med 2017.	↓	Föräldraledighet, ingen aktivitet samt byte av chef på kommunikationsavdelningen.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Fler patienter med behov av insatser från såväl hälso- och sjukvård som socialtjänst ska få en samordnad individuell plan (SIP).	Antal patienter som har SIP jämfört med 2017.	↑	Under perioden mars-augusti har 230 kallelser till SIP skickats och 174 SIP-möten har genomförts. 62 upprättade planer har upprättats i Lifecare Jämförelsesiffror för 2017 saknas. Under månaderna mars – april 2018 skickades 64 SIP kallelser och 50 SIP möten genomfördes.
Regionala utvecklingsnämnden			
Bidra till en långsiktig evidensbaserad kunskapsuppbyggnad inom socialtjänst samt kommunal hälso- och sjukvård	Befolkningsenkäten "Hälsa på lika villkor 2018" visar på minskad andel som upplever nedsatt psykiskt välbefinnande samt minskad andel som har funderat på självmord	→	2017 utbildades 35 instruktörer i metoden MHFA (Mental Health First Aid) inom Projekt psykisk hälsa. Instruktörerna utbildar för närvarande personal i sina kommuner/verksamheter.
Öka individens inflytande över sina insatser genom utvecklat användande av SIP (Samordnad individuell plan) i riktning mot delat beslutsfattande	Antalet SIP ska öka	↓	Det finns för närvarande inget systematiskt tillvägagångssätt att mäta antalet upprättade SIP.
Öka brukarrepresentation lokalt och regionalt. Involvera brukar-representanter i arbeten där brukarperspektivet behöver synliggöras	Årlig rapport från JLB (Jämtlands läns brukarråd) indikerar ökad brukarrepresentation	→	Projekt psykisk hälsa involverar brukarorganisationer i alla pågående processer. JLB har erhållit ett bidrag om 100 000 kr från projektet för att deras medverkan ska kunna möjliggöras.
Vårdvalsnämnden			
Följa upp införandet av lagen om utskrivningsklara		→	Insatser inplanerade
Följa arbetet med kommunsamverkan		→	Insatser inplanerade
Ökad kännedom om vårdvalen hos medborgare		↑	Informationsinsatser genomförda med anledning av att det nu finns möjlighet att lista sig via 1177.

4 Framgångsfaktorer i Patientperspektivet

Patientperspektivet ska fånga patienternas uppfattning om och medicinska resultat av given vård. De strategiska målen inom område patient verkställs av regionstyrelsen och vårdvalsnämnden.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Strategiskt mål: Vård efter behov - jämlik och jämställd			
Regionstyrelsen			
Identifiera ohälsområden som konstaterats förekomma i högre grad hos asylsökande och nyanlända flyktingar. Därefter ska utvecklingsområden och målvärden för 2019 utarbetas.	Genomförd aktivitet	→	Utvecklingsområden är identifierade: - Psykisk hälsa - Föräldrastöd/Barnhälsovård - Hälsoinformation på det egna språket (Egenvård/Hälsovård, Kost och Livsstil, tobak/alkohol/droger, sexuell och reproduktiv hälsa) Bevakning för att eventuellt finna möjliga nationellt mätbara indikatorer som grund för nuläge och kvalitetsuppföljning.
Samverkansavtal om familjecentralerna ska finnas mellan Region Jämtland Härjedalen och samtliga kommuner.	Antal samverkansavtal per 2018-12-31.	↑	Text från april 2018. Samtliga kommuner (utom möjligen Ragunda) har avtal som löper på, enligt uppgift från FC-samordnare.
Barn och ungdomar som vårdas inom psykiatrisk slutenvård ska vårdas avskilt från vuxenpsykiatriska patienter	Antalet sådana vårdplatser 2018.	→	Planerat för egna platser from oktober.
Barnkonventionen ska i högre grad praktiskt tillämpas genom att varje område inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska ha minst två barnombud, som var och en har fått skriftliga uppdragsbeskrivningar.	Antal barnombud på områdena 2018.	→	Regionens barnombud träffas en gång per termin i det så kallade barnombudsnätverket. Varje träff har ett tema, under våren 2018 fokuserade vi på barn som far illa. Nätverket har för närvarande 21 deltagare från följande områden: - HNR (3 pers) - BUM (1 pers) - Psykiatri (7 pers) - Akutområdet (3 pers) - Kirurgi (2 pers) - BUU (1 pers) - Ögon, öron (1 pers) - HIM (1 pers) - DTS (1 pers) - RUF (1 pers) Ett förslag på regiongemensamt uppdrag för barnombud har tagits fram och förväntas beslutas i september 2018.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Vårdvalsnämnden			
Utveckla vårdvalen så att de motsvarar befolkningens behov		↑	Framgår av förfrågningsunderlag
Arbeta för jämlik tandhälsa i länet och tillgodose särskilt utsattas behov av tandvård t ex bedömningstandvård, nödvändig tandvård och barn- och ungdomstandvård		→	Arbete pågår kontinuerligt
Se över uppdraget för familjecentraler inom hälsovalet		→	Pågår
Strategiskt mål: Bättre tillgänglighet			
Regionstyrelsen			
Fler patienter inom mödrahälsovård, vuxenpsykiatri och sjukskrivningsprocess ska få frågor om våld. Hos BUP ska frågor om våld lyftas i 80 procent av alla ärenden. Inom övriga verksamheter ska andelen patienter som får frågor om våldsutsatthet öka.	Antal/Andel patienter som fått frågan om våldsutsatthet jämfört med 2017. Även jämföra med 2016 utifrån regeringens ekonomiska satsning 2016–2018 som görs för att kvalitetsutveckla arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	→	Antal patienter där dokumentationen visar att fråga om våld ställts var 1092 under årets första åtta månader. Motsvarande tidsperiod 2017 hade 669 patienter fått fråga om våld, och 2016 hade 299 patienter tillfrågats. Under hela 2016 hade 610 patienter tillfrågats om våld i nära relation. BUP har ett flertal aktiviteter och har egen samordnare för frågan. Arbetet på BUP har uppmärksamats även nationellt. Positiv utveckling i statistiken. Checklista framtagen vid nybesök. Förra året 12% av ärendena. Alla gravida tillfrågas vid ett särskilt besök vid MHV om våld i nära relation, rökning och alkoholvanor Svar på övergripande nivå: Utbildning om våld i nära relationer och implementering av rutinen att fråga om våld pågår under 2018. En webbutbildning är framtagen för att underlätta arbetet. Två samordnare är projektanställda på vardera 50 procent med hjälp av statsbidrag under 2018.
Öka medarbetarnas kulturkompetens genom utbildningar om transkulturell kulturanpassad hälso- och sjukvård.	Genomförda utbildningar	→	Utbildningsinsats riktad till Primärvårdens PSE är upphandlad med specifikt riktade statliga medel kommer att genomföras september - oktober 2018 i samverkan mellan MIUN, Enhet för Asyl-flyktinghälsa och Asyl-flyktingsamordning. Under Staaare 2018 (vecka 6) genomfördes föreläsningar i Hörsalen med sammantaget 27 programpunkter och ca 900 besökare, både personal och externa besökare.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
			Krokoms PSE-team har besökt SANKS i Snåsa för en heldags föreläsning om samisk kulturkompetens och remissrutiner för psykisk ohälsa. De har även genomfört tre samråd med samebyarna i kommunen.
Vårdvalsnämnden			
Tillgängligheten till primärvården ska öka		→	Vårdgivarna arbetar kontinuerligt med frågan. PV; Lättakut/öppen mottagning finns i på de flesta HC. Telefontillgängligheten har ökat.
Följa upp det mångkulturella arbetet		↑	Information vid nämndens möte i maj
Strategiskt mål: God vård på patientens villkor			
Regionstyrelsen			
Minska ledtider och öka möjligheterna att ge likvärdig vård genom att fortsätta utveckla arbetet med standardiserade vårdförlopp (SVF) och andra snabbspår, exempelvis höftfraktur.	Följa upp registrerade ledtider 2018 och flöden för standardiserade vårdförlopp	→	Ett nationellt kvalitetssäkringsarbete för tillförlitliga utdata för SVF pågår och en del identifierade brister är åtgärdade av vår IT-enhet. Projektet för implementering av SVF avslutas 2018-12-31, varför en förvaltningsplan för in- och utdata har påbörjats. Den beskriver hela processen, dess ingående roller samt hur ansvarsfördelningen ser ut.
Fler patienter med långvariga vårdbehov ska ha en utsedd fast vårdkontakt	Antalet patienter med utsedd fast vårdkontakt jämfört med 2017.	↑	2018 har under de två första tertialerna 1569 patienter haft en fast vårdkontakt jämfört med 1058 under motsvarande tid 2017.
Varje verksamhet i primärvården ska under 2018 visa på vilka åtgärder som vidtagits utifrån patientenkätens resultat avseende bemötande.	Genomförda åtgärder	→	PV; Analys av resultatet på enkäten ska påbörjas och därefter sker åtgärder i PV.
Öka andelen egenvårdsråd av 1177 Vårdguiden på telefon. (VP PV Kommunikation stödjer)	Antal registrerade samtal med egenvårdsråd av det totala antalet inkommande patientsamtal till 1177 (statistik via 1177).	→	<i>Första tertialet var andelen som hänvisades med egenvårdsråd 36 %. Nationellt 2017 var andelen som hänvisades med egenvårdsråd 32 %. Uppgifter för tertial 2 är beställda, har inte kommit än.</i>
Antalet självmord i Jämtland Härjedalen ska minska. Det suicidpreventiva arbetet ska bedrivas i nära samarbete och samverkan med andra samhällsaktörer. Arbetet och insatser till barn/unga ska ha hög prioritet. Region Jämtland	Antalet självmord i Jämtlands Härjedalen jämfört med 2017. Antalet utbildade inom MHFA i Jämtland Härjedalen 2018.	→	35 personer har gått MHFA-utbildning, vilket innebär att det finns bättre kunskap att identifiera patienter med risk. Statistik i slutet på året avseende antal självmord.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Härjedalen ska också följa och mäta antalet utbildade inom Mental Health First Aid.			
Vårdvalsnämnden			
Följa upp resultat av patientenkät		→	Inplanerat
Följa upp resultat av hälso- och sjukvårdsbarometern		→	Inplanerat
Mäta antal SIP (samordnad individuell plan) i primärvård		→	Pågår
Följa upp fysioterapeuter med syfte att se om vårdgivarna lever upp till de krav som ställs i patientdatalagen		→	Ska genomföras i höst
Strategiskt mål: Mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt			
Regionstyrelsen			
Den specialiserade vården ska tillsammans med primärvården och kommunerna delta i utvecklingen av vård i hemmet. Antalet distansoberoende vårdmöten i patienters hem ska öka.	Antalet vårdmöten som genomförts med hjälp av teknik där patienten är i sitt hem eller vanliga miljö.	↑	Text från april 2018. Detta kan grupperas in i tre olika metoder. Videomöten, KBT behandlingar via webb och hemmonitorering. Regionen har aktiviteter i samtliga inriktningar. Utöver det finns ehälsocentrum där företag, regionen och Östersundskommun är samlokaliserade för effektiv samverkan. En rutin har skapats under perioden så att antalet vårdrelaterade distansmöten kan följas upp på ett enhetligt sätt.
Under 2018 ska Region Jämtland Härjedalen fastställa en långsiktig strategi för god och nära vård	Genomförd aktivitet	→	Inom ramen för 6-punktprogrammet får fullmäktigebeslutet i februari 2018 finns punkt 1 Nära vård i samverkan. För att hantera det finns en styrgrupp för God och Nära vård som leds av hälso- och sjukvårdsdirektör, med deltagare från både primärvård, specialiserad vård och regionstaben. Däremot har ännu inget långsiktigt strategiarbete startat eftersom snabba åtgärder, samverkan mellan primärvård och specialiserad vård och stöd för ekonomisk krisledning har prioriterats.
Vårdvalsnämnden			
Mäta och följa upp antal hembesök som genomförs i primärvården		→	Följer mätning
Den uppsökande tandvården ska öka		↑	Ökat något jmf med föregående år

Framgångsfaktorer i Medarbetarperspektivet

Perspektivet medarbetare ska fånga medarbetarens uppfattning om sin arbetsplats, men även deltagande och engagemang samt arbetsmiljöfrågor. Här samlas också mål med fokus på lärande och förnyelse. De strategiska målen inom område medarbetare verkställs av regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Nedan redovisas vilka aktiva mål och framgångsfaktorer i form av utvecklingsområden som regionstyrelsen ska fokusera på 2018

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Strategiskt mål: Tydligt och lyhört ledarskap			
Regionstyrelsen			
Etablera ett chefsnätverk och implementera det nya ledarutvecklingsprogrammet.	Genomförd aktivitet	↑	Chefsnätverk finns vilka har bildats i samband med chefsutbildning Ny som chef t o m våren 2018. Chefsnätverk kommer fortsättningsvis att bildas genom det nya ledarutvecklingsprogrammet som nu har implementerats och startat den 1 augusti 2018.
Via Arbetsförmedlingen ska minst 40 personer med extratjänster ha påbörjat sitt arbete i Region Jämtland Härjedalen under i syfte att kvinnor och män som under lång tid stått utanför arbetsmarknaden eller som nyligen kommit till Sverige får ett intresse för yrken eller utbildningar inom regionens verksamhetsområde.	Antal medarbetare med extratjänster 2018.	→	22 personer har anställts i extratjänster. Det är flera faktorer som gör att antalet inte är fler. Inkomna arbeten, godkännande av arbeten för extratjänster, matchningen har tagit längre tid än beräknat.
Regionala utvecklingsnämnden			
Utveckling av chefsrollen för ett effektivare och tydligare ledarskap	Handlingsplan för chefer genomförs och följs upp	↑	Handlingsplan är upprättad och följs upp
Strategiskt mål: Ökad delaktighet			
Regionstyrelsen			
Medarbetarutbildningen ska genomföras av samtliga medarbetare, särskilt fokus på nyanställda. Medarbetarutbildning ska vidareutvecklas där normmedvetandet ska vara en del.	Antal medarbetare som genomfört medarbetarutbildningen 2018 samt genomförd aktivitet.	→	Medarbetarutbildningen har genomförts av närmare 3800 personer. Påminnelser går ut till nyanställda men även de som inte gjort utbildningen av annan anledning. Normmedvetande är en del i utbildningen men även i det värdegrundsarbete som pågår med bland annat Månadens dilemma.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Alla medarbetare ska känna till de beslut som påverkar det vardagliga arbetet och ha möjlighet att komma med idéer om verksamhetens utveckling. Det handlar också om kunskap och förståelse för att organisationen är politiskt styrd.	Andel medarbetare som i medarbetarenkät anger att de kan påverka hur arbetet organiseras (feb=4.03 av 6) samt beskrivning av rutiner för hur information om fattade beslut sprids till medarbetare.	→	Omformulerad sedan RS revidering av verksamhetsplan i maj 2018 Arbetsmiljöenkäten genomförs i februari och oktober varje år Inget nytt värde finns att rapportera. Informationsinsatser: Regionstyrelsens ordförande skriver ett blogginlägg efter varje sammanträde och de beslut som togs där. Vi jobbar ständigt med att förbättra våra informationskanaler och publicerar löpande beslut i såväl ledningsmail som på Insidan. Vi bjuder in till dialog (bland annat i Regiondirektörens dialogforum) och efterfrågar ofta input och idéer från medarbetare med hjälp av formulär. Exempel är bland annat efterlysning av idéer för hur Region Jämtland Härjedalen kan minska sin klimatpåverkan samt en ekonomisk förslagslåda för åtgärder för ekonomin.
Regionala utvecklingsnämnden			
Medarbetarutbildningen ska genomföras av samtliga medarbetare, särskilt fokus på nyanställda	100 % av medarbetarna har genomfört utbildningen	→	Pågående.
Öka förståelsen för vikten av ett bra bemötande på arbetet och gentemot externa aktörer	Alla enheter ska arbeta med värdegrundsarbetet på APT	↑	Alla enheter har arbetat med värdegrunden på APT
Regionen ska ha nolltolerans mot sexuella trakasserier.	Andel medarbetare som i medarbetarenkät anger att de varit utsatta för sexuella trakasserier ska vara 0 %	→	Frågan finns inte med i arbetsmiljöenkäten än. Målsättningen är att genomföra en enkät i höst där frågor om sexuella trakasserier, trakasserier och kränkande särbehandling finns med. Denna enkät kommer att skickas ut till alla medarbetare inom Regionen.
Strategiskt mål: Kompetensutveckling och karriärvägar för alla yrkesgrupper			
Regionstyrelsen			
För att utvecklas som lärande organisation ska Region Jämtland Härjedalen erbjuda kvinnor och män i flera yrkesgrupper att delta i forskning, även på deltid.	Antal yrkesgrupper där forskning bedrivs utifrån ansökningar om FOU-medel 2018.	↑	Interna FoU-medel för klinisk forskning är sökbara för samtliga yrkeskategorier. 2018 års medel fördelades till läkare, biomedicinsk analytiker, sjuksköterska, tandläkare och fysioterapeut.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Verksamheterna ska genomföra kompetenskartläggning och analys. Under 2018 ska systemstöd i Saba Cloud utvecklas för att kunna dokumentera individuella kompetensutvecklingsplaner i Saba Cloud.	Genomförd aktivitet	→	Omformulerat mål sedan RS revidering av verksamhetsplan i maj 2018 En kompetenskartläggning är genomförd på varje område tillsammans med personalkonsult. Arbetet att utveckla systemstöd har påbörjats.
Regionala utvecklingsnämnden			
Antalet medarbetare som har en individuell kompetensutvecklingsplan ska öka	75 % av medarbetarna har en individuell kompetensutvecklingsplan	→	Ska genomföras i medarbetarsamtalet
Strategiskt mål: Sänka sjuktal			
Regionstyrelsen			
Se aktivt mål Sänka sjukfrånvaron		↑	Planerade aktiviteter i attraktiv arbetsgivare genomförs och målet är att sjukfrånvaron ska vara högst 5,5 % 2018.
Region Jämtland Härjedalen ska ha nolltolerans mot sexuella trakasserier.	Måluppfyllelse mäts genom att redovisa andel medarbetare som i medarbetarenkät anger att de varit utsatta för sexuella trakasserier (Mål 0 %).	→	Nytt från RS 29-30/5 Frågan finns inte med i arbetsmiljöenkäten än. Målsättningen är att genomföra en enkät i höst där frågor om sexuella trakasserier, trakasserier och kränkande särbehandling finns med. Denna enkät kommer att skickas ut till alla medarbetare inom Regionen.
Regionala utvecklingsnämnden			
Låg sjukfrånvaro inom regionala utvecklingsförvaltningen ska vidmakthållas och ligga på max 3 %	Totalt max: 3 % Kvinnor max: 3 % Män max: 3 %	↑	Förvaltningen ligger under målet både på totalen och fördelat på kön (Totalt 2,6%, män 2,3%, kvinnor 2,7%)
Strategiskt mål: Kompetensförsörjning utifrån behov			
Regionstyrelsen			
1 januari 2019 ska regionen ha uppnått ett oberoende av inhyrda distriktsläkare och allmänsjuksköterskor i vården.	Under 2018 ska definition av "oberoende" fastställas.	→	Nationell indikator för oberoende är framtagen. Regionens indikator kommer att beslutas under året.
Regionala utvecklingsnämnden			
Verksamheterna ska genomföra kompetenskartläggning och analys	Genomförd kompetenskartläggning	↑	Kompetenskartläggning är genomförd och handlingsplan upprättad

Framgångsfaktorer inom Verksamhetsresultat

Område Verksamhetsresultat visar strategiska områden för organisationens arbete och innefattar såväl finansiella som icke finansiella resultat. Bland icke finansiella resultat ingår utfall för "stora" processer. De strategiska målen inom verkställighetsperspektivet verkställs av regionstyrelsen, vårdvalsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Nedan redovisas vilka aktiva mål och framgångsfaktorer i form av utvecklingsområden som regionstyrelsen ska fokusera på 2018.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Strategiskt mål: Högre medvetenhet och ökad samverkan i hela koncernen			
Regionstyrelsen			
Genomföra en översyn av ägardirektiv för helägda bolag och bolag med en ägandeandel på mer än 30 %.	Genomförd aktivitet	→	En inledande diskussion har förts i utskottet för ekonomi om tillvägagångssätt. Samordning behövs med Regionala utvecklingsnämnden. Inom ramen för projektet "Jämställd regional tillväxt" har Regionala utvecklingsnämnden genomfört en översyn av Länsstrafikens ägardirektiv där reviderade direktiv fastställts under våren.
Regionala utvecklingsnämnden			
Genomföra en översyn av ägardirektiv för helägda bolag och bolag med en ägandeandel på mer än 30 %	Genomförd översyn	↑	En kontinuerligt på-gående process inför ägarsamråd och årsmöte.
Strategiskt mål: Lägre kostnadsutveckling än 2017			
Regionstyrelsen			
Under 2017 har ett antal resultatförbättrande åtgärder för att minska kostnaderna beslutats av regionstyrelsen. Dessa ska ge effekter under 2018.	Effekter av resultatförbättrande åtgärder under 2018 (exempelvis ekonomiska och effekt på produktion och styrning).	↓	En positiv nettoeffekt av de resultatförbättrande aktiviteterna syns ännu inte.
Under 2017 genomförde SKL en analys av regionens ekonomiska läge som visar på högre kostnader inom Östersunds sjukhus. Åtgärder ska vidtas för att sänka kostnaderna	Nettokostnadsutveckling för Östersunds sjukhus ska vara under 0 %.	→	Regionfullmäktige beslutade i februari 2018 om ett åtgärdsförslag utifrån genomförd analys. Den innehåller sex åtgärds paket. Arbetet pågår med åtgärder inom samtliga paket.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Regionala utvecklingsnämnden			
Nettokostnadsutveckling i enlighet med den löne- och prisförändring som fullmäktige beslutat om i Finansplan 2018–2020	Nettokostnadsutveckling	↑	Nettokostnadsutvecklingen tom augusti uppgår till 2,1% (finansplanen 2,7%)
Vårdvalsnämnden			
Vid utformande av hälsovalets regelverk och ersättningsmodell ska dialog med regionstyrelsens utskott för ekonomi ske för att tillsammans analysera ekonomiska konsekvenser		↑	Beslut taget av regionfullmäktige i februari
Strategiskt mål: Ökade intäkter			
Regionstyrelsen			
Etablera kontakter med andra som vill köpa hälso- och sjukvård eller administrativa tjänster och teknisk service för att öka regionens intäkter och nyttja befintliga resurserna mer optimalt.	Minst ett samarbetsavtal ska ha tecknats 2018.	→	Från 1 juli 2018 ingår samtliga 8 kommuner och regionen i Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner. IT-samverkan och upphandlingssamverkan är de två områden som kommit längst men ännu inga avtal.
Regionala utvecklingsnämnden			
Nämndens arbete med att få fler att bli skattebetalare i regionen, och därmed öka intäkterna, hanteras genom framgångsfaktorerna under strategiska mål för samhälle			Se målen för Samhälle
Vårdvalsnämnden			
Följa upp resultat och användande av riktade statsbidrag som rör verksamheter inom vårdvalsnämnden		↑	Info till vårdvalsnämnden vid mötet i maj
Strategiskt mål: Ökad produktionskapacitet			
Regionstyrelsen			
Öka regionens externa finansiering för utvecklingsprojekt inom hälso- och sjukvården.	Följs upp genom sökta statsbidrag	→	Flera ansökningar har gjorts där beslut avvaktats.

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
En handlingsplan ska upprättas för hur Region Jämtland Härjedalen ska arbeta med tillgänglig hälso- och sjukvård för medborgarna	Genomförd aktivitet	→	Nulägesanalys genomförd av produktions- och kapacitetsplanering. En handlingsplan är under framtagande. Avsikten är att samordna detta med det arbete som pågår i krisledning. Det har utarbetats ett nytt koncept för produktionsstyrning som kommer presenteras i den nya handlingsplanen. Planen kopplas samman med nuvarande plan för rapportering av vårdgaranti och färdigställs i september – 18.
Under 2018 fastställs en fastighetsutvecklingsplan för Östersunds sjukhus där ställning tas kring med vilken takt den kan genomföras.	Genomförd aktivitet	↑	Förslag till fastighetsplan har upprättats och diskuterats gemensamt med politiker och områdeschefer i samband med utskottet för ekonomi. Planen ska behandlas på regionstyrelsens sammanträde den 28-29 maj och i fullmäktige 19-20 juni.
Regionala utvecklingsnämnden			
Utveckla processerna för bidragsgivning inom 1:1-anslaget	Ansökan av företagsstöd och projektstöd ska vara digitaliserad under 2018	→	Arbete pågår. From 1/1 2019 kommer ansökningsförfarandet för både företagsstöd och projektstöd att vara digitaliserade.
Vårdvalsnämnden			
Följa utvecklingen av strukturella förändringar i arbetet med SOU 2017:53 God och nära vård		↑	Pågår kontinuerligt
Strategiskt mål: Minskad miljö- och klimatpåverkan			
Regionstyrelsen			
Skadliga kemikalier och skadliga ämnen ska undvikas så långt möjligt och arbetet med riskbedömningar av kemiska produkter ska fortsätta så att fler av våra kemiska riskkällor blir riskbedömda ur miljö-, säkerhets- och hälsosynpunkt.	Andel av kemiska riskkällor som har riskbedömts 2018.	→	Under 2017 har 639 riskbedömningar gjorts med hjälp av konsulter. Ledningen har beslutat att avsätta medel för fortsatt riskbedömningsarbete med hjälp av konsulter.
Strategiskt arbete med energieffektivisering och att öka andelen förnybar energi ska vara fortsatt prioriterat för att nå de övergripande målen.	Andel förnybar energi och energianvändning per kvadratmeter jämfört med 2017.	→	Målet för 2017 uppnått. För april och maj var energianvändningen högre än målkurvan för att juni-augusti åter följa målkurvan, men det återstår att se resultat på helår.
Vid inköp, inklusive upphandling, ska miljökrav ställas där så är relevant och uppföljning av miljökrav i upphandlingar ska systematiseras och öka.	Andel upphandlingar där miljökrav ställts under 2018.	↑	Miljökrav har ställts i alla annonserade varuupphandlingar under 2018 och i de tjänsteupphandlingar där det anses vara relevant

Framgångsfaktor	Mått	Per aug	Kommentar
Regionala utvecklingsnämnden			
De åtgärder som initierats för att minska klimatpåverkan från resor och transporter ska ha fortsatt kontinuitet	Koldioxidutsläppen ska minska med 14 % jämfört med år 2016		Redovisas årligen i regionens miljöbokslut.
Resfria möten skapar tidseffektivitet och minskar transportutsläppen	Distansdeltagande är möjligt vid samtliga RUNs utskotts-/AUMöten 2018	↑	Målet uppnått
Vid inköp, inklusive upphandling, ska miljökrav ställas där så är relevant	Andelen ekologiska råvaror inom våra folkhögskolor ska vara 30 % av det totala livsmedelsinköpen		Mäts vid årsbokslut
Strategiskt mål: Fler arbetstillfällen utanför Östersund			
Regionstyrelsen			
Distansarbete ska möjliggöras och omlokalisering av arbetstillfällen från Östersund till länets övriga delar ska ske där det är kostnadseffektivt.	Genomförd aktivitet	→	Regler för distansarbete har utarbetats. Distansarbete utförs i större utsträckning. Arbetsuppgifter utförs oberoende av placering i viss utsträckning.
Regionala utvecklingsnämnden			
Stärka den regionala närvaron genom att flytta del av arbetstid alternativt verksamhet till samtliga regionens kommuner	Schema för förläggning av medarbetares arbetstid i regionens kommuner upprättas och följs Hur stor andel av totalt arbetade timmar i % genereras i regionens kommuner exkl. Östersund	↑	Schema finns och kommunbesök görs nu löpande. Där ges kommunens politiker och tjänstemän möjlighet till frågor och erfarenhetsutbyte.

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Samordningskansliet
Sandra Hedman
Tfn: 063-147509
E-post: sandra.hedman@regionjh.se

Avstämning av övergripande handlingsplaner augusti 2018

En uppföljning per augusti 2018 av Region Jämtland Härjedalens regionövergripande handlingsplaner som ingår i regiondirektörens direktiv för 2018 har genomförts. Sammantaget visar uppföljningen att arbete med aktiviteter för att nå målen i planerna pågår. Fortfarande återstår dock mycket arbete för många planer och det finns många mål där det är osäkert om de kan vara uppfyllda till årets slut. För handlingsplan miljö exempelvis kommer statistik för flera målområden att kunna tas fram först vid årets slut. För flera av de handlingsplaner som är länsövergripande pågår arbete med att hitta regiongemensamma prioriteringar och utvecklingsområden.

De nya handlingsplaner som skulle utarbetas under 2018 kommer att göras klara under hösten;
Handlingsplan för jämställd och jämlik verksamhet, Handlingsplan för tillgänglighet, Handlingsplan för Kvalitet och Handlingsplan för suicidpreventivt arbete.

Övergripande handlingsplanen upprättas för sakområden som särskilt behöver fokuseras på och där gemensamt, planerat och systematiskt arbete krävs för att driva arbetet med sakområdet framåt. I den finns en vägledning om vilka aktiviteter som varje verksamhet ska bidra med för att nå övergripande mål. Enligt regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2018 ska det för året finnas 16 övergripande handlingsplaner. Handlingsplanerna följs upp i samband med tertiärrapport, delårsrapport och i årsbokslutet.

Uppföljningen utgår från följande värden:

 Arbetet går bra Alla eller de flesta av målen ser ut att kunna vara uppfyllda till årets slut.	 Arbetet går delvis bra Målen ser delvis ut att kunna vara uppfyllda till årets slut.	 Arbetet går dåligt Inga eller väldigt få mål ser ut att kunna vara uppfyllda till årets slut.
--	--	---

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
1. Övergripande handlingsplan för attraktiv arbetsgivare 2018-2020	RD 2017-11-03 RS/2304/2017	 3.1.1. Arbetet med medarbetarnas roll i kompetensförsörjningen har inletts bl.a. genom information vid introduktion av nyanställda. Ett systematiskt arbetssätt i frågan behöver fortsätta genomföras även under 2019. Medarbetarutbildning angående datainträng har inte startat upp under 2018 och planeras om till 2019.

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		3.1.2 Arbetet med chefers förutsättningar pågår. Uppföljningen av arbetet är försenad och kommer att genomföras hösten 2018. Ny som chef utgår och ersätts enligt plan av chefsutvecklingsprogram 1. 3.1.3 Kompetensförsörjning Process och verktyg för samtal med arbetare som avser att sluta behöver omplaneras till 2019. 3.1.4 Karriärvägar – lön. Kopplingen mellan karriärvägar och lön är planerad att vara klar 2018. Då arbetet med karriärvägar är planerat till 2018–2019 behöver planen avseende lönebildningen anpassas till detta. Lönebildningsarbetet genomförs årligen under kollektivavtalsförhandlingarna, vanligtvis under hösten. Därmed behöver arbetet med kopplingen mellan karriärvägar och lön planläggas till 2020. 3.1.5 Hälsa och arbetsmiljö Handlingsplan för att göra HSO's roll har inte tagits fram och omplaneras till 2019.
2. Övergripande handlingsplan för barnkonventionen och de nationella minoriteterna 2018.	RS 2018-10-23 RS/2301/2017	➔ Nationella minoriteter: Många aktiviteter pågår. Staare2018 avslutades med framgång. Regionens samarbetsavtal med SANKS har förnyats för ytterligare tre år. Nöjdheten med avtalet är stor och identifierade brister i interna rutiner har åtgärdats. Sedan avtalet ingicks har cirka 20 patientresor till SANKS genomförts. Vi samarbetar med Norrbotten, Västerbotten och Dalarna i Kunskapsnätverk för samisk hälsa. Ett fokus är att bli bättre på att tillvarata befintlig samisk kompetens i vården. Detta görs främst inom ramen för regionens samiska personalnätverk, som har cirka 15 deltagare. Inom projektet pågår också arbetet med en e-utbildning i samiska kulturförståelse. MHFA-utbildning för samisk befolkning ställdes in pga för få anmälda. Analys av detta pågår. Ett flertal dialoger med samisk befolkning har genomförts, ett arbete som kommer att fortgå under resten av året. Informationen på webben om nationella minoriteter

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		har förbättrats, vilket innebär att vi bättre uppfyller ställda lagkrav. Vissa aktiviteter är inte påbörjade ännu. Barnkonventionen: Arbetet med att samordna och utveckla barnombudens funktion fortsätter och ett regiongemensamt uppdrag har tagits fram. Det regiongemensamma nätverket för barnombud består av 21 ombud från 10 områden. Under våren genomfördes en träff med fokus på oro för barn som far illa. Fram till augusti 2018 har 274 orosanmälningar gällande barn diarieförts. Ett något färre antal har registrerats i Cosmic, vilket tyder på att den förhållandevis nya rutinen för hur orosanmälningar ska hanteras (där diarieföring var den stora förändringen) har slagit igenom i hela organisationen. Det är fortsatt svårt att följa i vilken utsträckning anhöriga barn får information, råd och stöd, vilket främst beror på att journalföringen är bristfällig. En ny mall för barn som anhöriga har under våren utvecklats tillsammans med Psykiatri och lagts in i Cosmic.
3. Övergripande handlingsplan för informationssäkerhet 2018-2019.	RD 2017-10-23 RS/1929/2017	➔ Då handlingsplanen är tvåårig (2018-2019) och revidering ska genomföras, bedöms läget fortfarande som gul pil även om ett antal aktiviteter inte är påbörjade. Flera aktiviteter har genomförts inom Garboprojektet. E-utbildning inom informationssäkerhet börjar bli klar och ska ut på pilottest i höst. En mall för systemsäkerhetsplan är under bearbetning och har testats av några systemansvariga. Varningsflagg utfärdas för att arbetet för områden i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och avdelningar i Regionstaben med kartläggning av kritiska beroenden (till IT system) och fastställande av maximalt tolerabla avbrottstider inte kommit igång. Det kräver medverkan från verksamheten, ansvaret ligger hos VOC, VC, EC, AC. Kontakt behöver tas med infosäksamordnare för att komma igång. Gällande mobila arbetssätt pågår arbete inom O365 förvaltningen.

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		Aktiviteten om att utse informationssäkerhetsombud har utgått och ersatts av organisation för personuppgiftsbehandling med DSO, biträdande DSO samt registerkoordinatorer (RK). En viss ambitionssänkning avseende hur många avdelningar och områden som ska genomföra beroendekartläggning av kritiska IT system sker inför 2019. Nyutgåva av reviderad plan publiceras under september.
4. Övergripande handlingsplan för jämställdhetsintegrering	Ska utarbetas under 2018	➔ Arbete pågår med en ny handlingsplan där sakområdena jämställdhet, jämlikhet, barn och nationella minoriteter slås ihop. Den handlingsplanen ska även inkludera CEMR-deklarationen. Handlingsplanen ska utgå från den nya Policyn för jämställd och jämlik verksamhet som utgångspunkt. Planen ska fastställas under oktober.
5. Övergripande handlingsplan för läkemedel 2018	RD2017-10-23 RS/1960/2017	➔ Resultaten är för närvarande under årets målsättning både när det gäller kostnadsutvecklingen och att alla patienter ska ha tillgång till en komplett läkemedelslista. Åtgärder är påbörjade. I arbetet med minskad antibiotikaföreskrivning har Regionen nått det nationellt uppsatta målet sedan många år, dvs 250 recept/1000 invånare
6. Övergripande handlingsplan för miljö 2018	RD 2017-11-04 RS/1934/2017	➔ Endast två av 8 mål nåddes 2017 och det krävs relativt stora förbättringar för att nå alla mål för 2018. Arbete med åtgärder för att nå målen i handlingsplanen pågår, men mycket återstår. Vad gäller målet om energieffektivisering är målet för 2017 uppnått. För april och maj var energianvändningen högre än målkurvan för att juni-augusti åter följa målkurvan, men det återstår att se resultat på helår. Vad gäller arbetet med riskbedömning av kemiska produkter så har det under 2017 gjorts 639 riskbedömningar med hjälp av konsulter. Beslut finns om att avsätta medel för fortsatt riskbedömningsarbete med hjälp av konsulter. Aktiviteter vad gäller resor fortsätter. Klimatväxlingsprogram startade oktober 2017. Nytt avtal om leasingbilar klart och omfattar enbart

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		laddbara bilar. Laddstolpar byggs vid regionens etableringar under 2018. Analys av resestatistik för 2018 har inte hunnits med än.
7. Övergripande handlingsplan för patientsäkerhet	RS 2017-11-02 RS/2227/2017	➔ Arbete med aktiviteterna i planen fortsätter. Resultat för målet om att ”Andel vårdskador ska minska” uppnås ej för tidsperioden ”rullande tolv”, 2017-07 – 2018-06 blir utfallet, vårdtillfällen med vårdskada 8%, målvärde för helår 2018 är 7%. Patientsäkerhets-kulturmätning pågår under vecka 37-39.
8. Övergripande handlingsplan för suicidpreventivt arbete 2016-2018 Ny utarbetas under 2018	RD 2015-10-16 RS/1635/2015	➔ Utkast framtaget, skickas på remiss till chefer inom kommunernas socialtjänst samt inom Region Jämtland Härjedalen v. 18-19 2018. Framtagen handlingsplan beräknas gå upp för beslut i SVOM 2018-10-19.
9. Övergripande handlingsplan för tillgänglighet 2017	RD 2017-10-23 RS/1403/2017	Två nya handlingsplaner är under framtagning och kommer att vara klara under september, En ny för tillgänglighet och en handlingsplan för Kvalitet. Arbetet med planerna samordnas med arbetet i den särskilda ekonomiska ledningen som pågår just nu. Nulägesanalys genomförd av produktions-och kapacitetsplanering. Uppföljning av tillgänglighetsmål finns beskrivet i delårsbokslutet per augusti 2018.
10. Övergripande handlingsplan gällande sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter 2017-2021	RD 2017-03-30 RS/179/2017	➔ Arbetet fortskrider i stort enligt planen. – Antalet klamydiafall minskar i länet. Jan-aug 2017 togs 4661 prover och 325 klamydiafall anmäldes. Samma period 2018 togs 4795 prover och 281 klamydiafall anmäldes. Vi toppar inte längre klamydiastatistiken nationellt sett men vi ligger fortfarande högre än rikssnittet. – 13.4 % av klamydiatesterna sker via nättest (MVK) att jmf med 9% samma period 2017. 18.3% av männens prover och 11,8% av kvinnornas prover sker via MVK. – Arbetet med att ta fram ett vårdprogram gällande kvinnlig könsstympning pågår i samverkan med berörda enheter/kliniker.

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		– Abortstatistiken kan vi numera endast följa på nationell nivå, vi tittar närmare på detta till nästa uppföljning. Processplan för HBTQ-diplomering har tagits fram i samverkan med Jämtlands Gymnasieförbund där elevhälsan och biblioteket har diplomerats. Arbetet med att höja kunskap och medvetenhet kring normer och HBTQ-frågor inom regionens verksamheter går däremot långsamt. I dagsläget är det endast två verksamheter som har utbildats genom HBTQ-certifiering, Ungdomsmottagningarna och Könsidentitetsmottagningen.
11. Övergripande handlingsplan för ungdomsinflytande 2018	RD 2018-01-10	➔ Ny plan för 2018 och arbete med aktiviteter pågår. – Det har skapats en kanal på facebook – Ung i Jämtland Härjedalen. Tanken är att publicera riktad information till unga men även fungera som kanal för undersökningar. – Gymnasieungdomar har presenterat examensarbeten med regionanknytning för regionala utvecklingsnämnden. Under hösten 2018 uppstart för nya examensarbeten. – Regionen har tillsatt 36 feriearbeten för ungdomar. – Framtagande av ungdomschecklista pågår. – Ett antal studenter har gjort praktik vid regionstaben. – Ungdomar har deltagit i utvecklingsarbeten.
12. Bättre liv för sjuka äldre – strategi och handlingsplan 2017	SVOM 2016-12-16 Dnr: RS/55/2017	➔ Inför 2019 ska planen komprimeras, exempelvis vad gäller uppföljning av kvalitetsregister. Ledningskraft ansvarar för aktiviteterna där fokus ligger på fallpreventivt arbete i första hand genom att föra ut Trygg och säker hemma-modellen och stödja de lokala samverkansgrupperna i deras arbete. Dessa har utökats med representanter från ambulansen.
13. Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen gällande Område Psykisk hälsa 2016-2020	Förankring i SVOM 2016-09-30 Dnr: RS/2120/2016	➔ Respektive huvudman ansvarar för att genomföra aktiviteter för att nå de mål som inryms i handlingsplanen. På regional nivå har fem mål prioriterats för gemensamt arbete mellan länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen; regional samordning, suicidprevention, stärka barn och ungas psykiska hälsa, stärkt brukarmedverkan

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		samt att stärka äldres psykiska hälsa. Arbete pågår och går framåt enligt plan. För närvarande pågår en uppföljning samt ett revideringsarbete av planens mål i enlighet med de krav som ställs i 2018 års överenskommelse mellan regeringen och SKL. Reviderad upplaga av handlingsplanen går upp till beslut i SVOM 2018-10-19.
14. Handlingsplan för utveckling av cancervården i Region Jämtland Härjedalen 2016 – 2018, inklusive uppföljning av handlingsplan för 2013-2015	HS dir 2016-05-25 Dnr: RS/1035/2016	➔ Arbete med aktiviteter pågår och det återstår delar att utveckla för följande områden: – Högre akademisk nivå – Fortsatt kompetensförsörjning: radiologi, onkologi – Kontaktsjuksköterskans roll och arbetssätt – Efterleva framtagna rutin för inrapportering i kvalitetsregister – Öka antalet medarbetare som genomfört webb-utbildning i palliativ vård – Uppföljning sen-effekter efter cancerbehandling – Cancerprevention – Tidig upptäckt – Hemsjukvård för barn med cancersjukdom
15. Plan för mottagande av asylsökande och nyanlända flyktingar	Regionstabschef 2017-04-10 Centuri 32658-1	➔ Arbete påbörjat för revidering av plan och mål med utökat fokus att finna fortsatta regiongemensamma utvecklingsområden samt indikatorer för kvalitetsuppföljning. Revidering påverkas i sin helhet av nationella och regionala beslut. - Regeringens mottagandeutredning som är ute på remiss, beslut förväntas under 2018-2019 - Pågående utredning och kommande beslut, januari 2019, gällande Enhet för Asyl-flyktinghälsas nuvarande uppdrag och utförare av dessa där fyra huvuduppdrag har utkristalliserats. Pågående kompetenshöjande insatser • Utbildningsinsatser i kris och trauma för länets psykosociala resurser.

2018-09-18

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
16. Plan för spridning och omlokalisering av regionens administrativa funktioner	RS 2017-05-03 RS/781/2015	→ Plan fastställdes under 2017. Har inväntat utökning av gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner för mer kraftfullt agerande kring samlokalisering.
17. Övergripande handlingsplan för Vård och omsorg i glesbygd – Norrlands inland, världsledande i utvecklingen av framtidens vård och omsorg i glesbygd	RS 2014-05-21 Dnr: LS/821/2014	→ Gruppen Vård och omsorg i Glesbygd har haft ett möte i Storuman 30 jan-1 feb där samtliga fyra norrlandsting enats om nästa strategiska steg i utveckling av vård och omsorg i glesbygd. Detta har sedan muntligen presenterats för förstesekreterare vid socialdepartementet och beskedet är att det finns möjlighet att få statliga medel för delfinansiering av denna utvecklingen. Äskande av medel har utifrån det gjorts.

Till:
Regionfullmäktige

REVISORERNAS BEDÖMNING AV DELÅRSRAPPORT AUGUSTI 2018

Vi, av regionfullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2018-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapport, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionsd i kommunal verksamhet.

Sammantaget är våra iakttagelser och bedömningar av granskningen följande:

- **Regionens ekonomiska läge är mycket allvarligt.** Det ekonomiska resultatet som redovisas i delårsrapport visar en prognos på -250 mkr och beslutade åtgärder för att under 2018 vända utvecklingen har visat sig vara otillräckliga för att uppnå de finansiella målen och en ekonomi i balans.
- **Prognosen innebär en avvikelse på ca 825 mkr** från att uppfylla balanskravet för 2018. Prognosen innebär ett totalt balanserat underskott på -1257 mkr enligt balanskravet. Därutöver, för att uppnå god ekonomisk hushållning, borde regionen haft ett överskott motsvarande ca 2% av nettokostnaden.
- **Det egna kapitalet är negativt** (-383 mkr) och försämras i snabb takt på grund av de ekonomiska underskotten.
- **Fortsatt behov av lån.** För att behålla likviditeten och klara löneutbetalningar, investeringar och löpande kostnader har ytterligare lån tagits från Kommuninvest. Amortering uppges ske genom att ta nya lån.
- **Budgetprocessen behöver utvecklas** för att ge förutsättningar till att styra mot en god ekonomisk hushållning. Revisorerna har under flera år påpekat att det finns en ekonomisk obalans i budgeten som visas redan i ingången av året vilket försvårar ett reellt ansvarsutkrävande.
- **Kostnader för bemanningsföretag har minskat** med 32,7 mkr och uppgick per augusti till 87,8 mkr. Personalkostnaden har dock ökat med 123 mkr jämfört med föregående år. Läget för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen är fortsatt allvarligt då förvaltningen prognostiserar -365,7 mkr vilket är ett sämre resultat än tidigare.
- **Oklar måluppfyllnad.** I delårsrapporten redovisas utfallet för de 25 strategiska mål som regionfullmäktige har beslutat samt de aktiva mål som regionstyrelsen har beslutat om. Mot bakgrund av det ekonomiska läget, beroendet av inhyrd personal och bristande tillgänglighet till vården bedömer vi att det är tveksamt om redovisningen av uppfyllda framgångsfaktorer motsvarar fullmäktiges mål.

Regionen Jämtland Härjedalens revisorer

2018-10-01

Dnr: REV/20/2018

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Revisorernas samlade bedömning är att viktiga finansiella mål som fullmäktige beslutat inte kommer att nås under året. Uppfyllnad av de 25 strategiska mål som fullmäktige beslutat är svårt att bedöma då flera av framgångsfaktorerna inte är mätbara och ibland saknar en tydlig koppling till de strategiska mål som ska nås. Regionstyrelsen har beslutat om åtta "aktiva" och mätbara mål och för dem gör revisorerna i stort samma bedömning av måluppfyllnaden som regionstyrelsen.

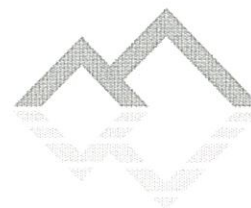
Region Jämtland Härjedalens revisorer 2018-10-01

		
Bernt Söderman Vice ordförande	Viveca Asproth Förtroendevald revisor	Lars-Olof Eliasson Förtroendevald revisor
		
Eva Simonsson Förtroendevald revisor	Finn Cromberger Förtroendevald revisor	Gustaf Onilsgård Förtroendevald revisor

Göran Fürstenberg och Christer Jonsson, av fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen utsedda revisorer, har inte haft möjlighet att underteckna denna skrivelse.

Bilaga: Revisionsrapport "Granskning av delårsrapport augusti 2018"

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

REVISIONSKONTORET

REVISIONSRAPPORT
GRANSKNING AV
Delårsrapport augusti 2018

Ansvarig: Leif Gabrielsson

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING.....	3
2	INLEDNING/BAKGRUND	3
3	RESULTAT.....	4
3.1	EKONOMI.....	4
3.1.1	Räkenskaper.....	4
3.1.2	Investeringar	5
3.1.3	Resultatförbättrande åtgärder	5
3.1.4	Bolag och stiftelser	5
3.2	MÅLUPPFYLLELSE	5
3.2.1	Finansiella mål	5
3.2.2	Strategiska mål	6
3.2.3	Vår bedömning	9
4	ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	10

1 SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut per augusti 2018. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal redovisning, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och God redovisningssed.

Sammanfattningsvis är våra iakttagelser och bedömningar följande:

- Regionen prognostiserar för 2018 ett resultat på -250 mkr vilket skulle innebära ett totalt balanserat underskott på -1257 mkr om det realiserar. Enligt balanskravet i kommunallagen ska 574,9 mkr återställas under 2018. Prognosen innebär en avvikelse på ca 825 mkr från att uppfylla balanskravet för 2018. Därutöver, för att uppnå god ekonomisk hushållning, borde regionen haft ett överskott motsvarande ca 2% av nettokostnaden.
- För att behålla likviditeten har regionen under perioden lånat 100 mkr hos Kommuninvest och ytterligare lån planeras upptas under året. Lånen uppges finansiera investeringar i verksamheten vilka per den sista augusti uppgick till 115,1 mkr.
- Det egna kapitalet är negativt (-383 mkr) och försämras i snabb takt på grund av de ekonomiska underskotten.
- Investeringar inom det investeringstak som Regionfullmäktige beslutat om ser ut att kunna hållas. I övrigt förväntas inte Regionfullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning uppnås.
- Liksom tidigare klarar inte regionen den nationella vårdgarantin eller målet om väntetid inom akutmottagningen eller att erbjuda ett första besök inom 30 dagar inom barn- och ungdomspsykiatri. Inom psykiatri är väntetiden till vissa behandlingar och utredningar väldigt långa, upp till 2,5 år för behandling av en traumaterapeut. Tillgänglighet har förbättrats inom primärvården men inom slutenvården finns fortsatta problem att nå målen.
- Det är svårt att bedöma om de strategiska målen kommer att nås vid årets slut. Vi anser att det i flera fall är svårt att följa på vilket sätt de framgångsfaktorer som regionstyrelsen beslutat om speglar de mål fullmäktige beslutat. Det finns ett utvecklingsbehov inom styrmodellen så att uttolkningen av fullmäktiges mål resulterar i en ökad andel mätbara mål för att förbättra styrning och uppföljning mot de strategiska målen
- Av regionstyrelsens åtta aktiva mål förväntas två uppfyllas, dock nås inte målet om vårdskador, minskning av återinskrivna samt vårdgarantin. Det är positivt att sjukpenningdagarna minskar hos länets medborgare.
- Resultatförbättrande åtgärder uppges hittills ha resulterat i 47 mkr i besparingar. Vi har inte kunnat verifiera att alla resultatförbättrande åtgärder har gett den effekt som rapporterats. De sex åtgärds punkter regionfullmäktige beslutade om utifrån SKLs analys uppges gett en ekonomisk effekt på 27 mkr, varav 20 mkr avser minskad inhyrd personal inom primärvården.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ansvar för omfattar även att räkenskaperna förs och är upprättade i enlighet med lag samt att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna är regionfullmäktiges demokratiska kontrollinstrument och ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Syfte

Syftet med granskningen av delårsrapporten är att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att enligt KomL 12 kap. § 2 bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

3 RESULTAT

3.1 EKONOMI

Delårsbokslutet redovisar ett prognostiserat resultat för året på – 250 mkr vilket om det förverkligas innebär ett totalt balanserat underskott på -1257 mkr.

Årets första prognos visade, liksom tidigare år, en kraftig avvikelse från budget (-200 mkr). Regionstyrelsen bör därför utveckla budgetprocessen för att ge förutsättningar till en god ekonomisk hushållning. En bra budgetdialog med verksamheterna och en väl kommunicerad balanserad budget ger förutsättningar för en tydlig styrning och en grund för ansvarsutkrävande gentemot verksamheterna.

De ekonomiska effekterna av beslutade resultatförbättrande åtgärder har enligt delårsbokslutet ännu inte gett önskad effekt och det är tveksamt om de kommer ge förväntade effekter under året.

De viktigaste målen för ekonomin, en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll kommer inte uppnås under 2018.

Kostnaderna för bemanningspersonal har minskat med 32,7 mkr jämfört med föregående år men det mål som regionstyrelsen beslutat om, att minska kostnaderna till 2015 års nivå, ser inte ut att nås.

Det egna kapitalet är negativt (-383 mkr) och försämras i snabb takt pga de negativa resultaten under flera år.

Regionen under året lånat ytterligare 100 mkr för att finansiera investeringar i verksamheten. Betalningsberedskapen som visar hur mycket som kan betalas ut inom tre dagar har rapporterats i delårsbokslutet.

3.1.1 Räenskaper

Delårsbokslutet är i allt väsentligt uppställd enligt lag.

Enligt Lag om kommunal redovisning ska varje sammandragen post i balansräkningen specificeras om det inte klart framgår av bokföringen i övrigt. För hantering av detta skickar ekonomiavdelningen årligen ut anvisningar med instruktioner över vad som ska specificeras och vilka underlag som ska bifogas specifikationerna.

Utifrån ett urval baserat på risk- och väsentlighet har ett antal specifikationer granskats. Granskningen visar att granskade specifikationer av balansräkningens poster i allt väsentligt är rättvisande.

3.1.2 Investeringar

Investeringsplanen för 2018 har en budget på 173 mkr inkl. utökad investering av Cook & Chill som regionfullmäktige godkänt. Per den sista augusti hade 74,8 mkr investerats/förbrukats. Utöver detta redovisas att ytterligare 40,3 mkr investerats utanför investeringsplanen, av detta är 17,6 mkr investeringar från tidigare års planer, 12,7 mkr hjälpmedel och 10 mkr övriga investeringar (tunna klienter, interndebitering m.m.)

Redovisningen av hur finansiering av investeringar utanför ram skett bör utvecklas och bli tydligare.

3.1.3 Resultatförbättrande åtgärder

Den förväntade ekonomiska effekten av resultatförbättrande åtgärder för 2018 var 200 mkr. Den redovisade ekonomiska effekten i delårsrapporten är 47 mkr. 20 mkr uppges sparats genom en ändrad budgetprincip inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens och Regionstaben områden. Vi har inte kunnat verifiera om alla resultatförbättrande åtgärder som rapporterats fått den effekt som rapporterats.

De sex åtgärds punkter regionfullmäktige beslutade om utifrån SKLs analys uppges ha gett en ekonomisk effekt på 27 mkr, varav 20 mkr avser minskad inhyrd personal inom primärvården. Den planerade ekonomiska effekten vid årets slut är 49 mkr. I delårsrapporten uppges att ökade bruttokostnader och en hög nettokostnadsutveckling indikerar att de resultatförbättrande åtgärderna inte hinner få önskad effekt.

3.1.4 Bolag och stiftelser

Väsentliga delar av regionens engagemang i bolag och stiftelser redovisas i delårsbokslutet.

3.2 MÅLUPPFYLLELSE

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat, verksamhetsmål och finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Regionfullmäktige har beslutat om 5 finansiella- och 25 strategiska mål. De strategiska målen har tolkats av regionstyrelsen och nämnderna och brutits ned i 106 framgångsfaktorer inom områdena samhälle, patient, medarbetare och verksamhetsresultat.

Utöver de strategiska målen har regionstyrelsen beslutat om 8 aktiva mål som är mätbara och återredovisade i delårsbokslutet.

3.2.1 Finansiella mål

Av de 5 finansiella målen bedöms att målet att investera inom beslutat investeringstak kommer att nås. Målet om självfinansieringsgrad för investeringar nås inte och är heller inte tillämpligt i den ekonomiska situation regionen befinner sig i.

Viktiga finansiella mål för en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll, förväntas inte att nås vid årets slut.

Nettokostnadsutvecklingen uppgår till 4,6 % jämfört med målet om -2,5% vilket innebär en målavvikelse på 7,1 %.

Målet om långsiktig hållbar ekonomi¹ förväntas inte att nås då utfallet är -2% jämfört med målet på 0%.

3.2.2 Strategiska mål

Vi har noterat att det förekommer två olika kriterier för att en framgångsfaktor ska bedömas "gul". I delårsrapporten uppges att "Rätt åtgärder ska vara planerade och/eller påbörjade", enligt bilagan är förutsättningen att "Rätt åtgärder för att framgångsfaktorn ska bli uppfylld till årets slut är planerade och/eller påbörjade". Enligt den senare beskrivningen förväntas ca 90% av framgångsfaktorerna vara uppfyllda vid årets slut, 32% uppfyllda och 58% pågående.

Vi anser att det i flera fall är tveksamt om de uttolkade framgångsfaktorerna som gjorts av regionstyrelsen representerar de strategiska målen inom patient, medarbetare och verksamhetsresultat som fastställts av regionfullmäktige.

Som exempel redovisas målet om bättre tillgänglighet som uppfyllt eller att det förväntas vara uppfyllt vid årets slut, samtidigt uppfylls inte något av vårdgarantins krav för maximal väntetid. Ett annat exempel är målet om kompetensförsörjning utifrån behov där regionstyrelsens aktivitet för året är att fastställa en definition av "oberoende" från distriktsläkare och allmänsjuksköterskor inom vården.

Förutom osäkerhet om uttolkningen av målen i framgångsfaktorer så är flera inte mätbara vilket medför svårigheter att bedöma om fullmäktiges strategiska mål förväntas nås under året.

¹ Långsiktig hållbar ekonomi avser "Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader" Mål på längre sikt är 2%

Samhälle

Samhällsperspektivet

Jämtland Härjedalen ska vara en plats där nytänkande, framtidstro, mångfald och hållbar utveckling är högt prioriterat. De tio strategiska målen under området samhälle är tillsammans viktiga delar i det regionala utvecklingsarbetet. Inom de tio strategiska målen för samhällsperspektivet finns totalt 44 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 12 är uppfyllda, 25 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 5 har inte uppnåtts. 2 kan inte svaras på förrän vid årets slut. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål samhälle	Framgångsfaktorer			Ej svar
Fler arbetstillfällen för män och kvinnor i privat och offentlig sektor	1	3	2	
Fler invånare i Regionen		3		1
Bättre infrastruktur	1	1	1	1
Fossilbränslefri region år 2030		4		
Ökat digitalt användande	4	1		
Kultur i hela regionen	1	1		
Jämlik och jämställd region	2	2		
Bättre folkhälsa		5		
Minskade sjukskrivningstal	1	1		
Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård	2	4	2	
Totalt antal framgångsfaktorer	12	25	5	2

Flera av framgångsfaktorerna är av uppdragskaraktär t.ex. att samverka och följa upp och följa utveckling. Regionala utvecklingsnämndens tolkning av fullmättigt mål har i år en tydligare koppling till regionplanen och flera av framgångsfaktorerna är mätbara.

För regionstyrelsens *aktiva mål* noterar vi att tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri inte förväntas uppnås. För mål om minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare är målet redan uppnått.

Patient

Patientperspektivet

Patientperspektivet handlar om att erbjuda länets invånare en god vård efter behov och på patientens villkor. Inom de fyra strategiska målen för patientperspektivet finns totalt 24 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 6 är uppfyllda och resterande 18 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål patient	Framgångsfaktorer		
Vård efter behov - jämlik och jämställd.	2	5	
Bättre tillgänglighet.	1	3	
God vård på patientens villkor.	1	8	
Mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt.	2	2	
Totalt antal framgångsfaktorer	6	18	

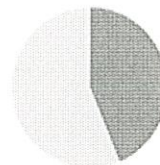
Fullmäktiges mål om bättre tillgänglighet har tolkats till 4 framgångsfaktorer. Dessa omfattar insatser rörande att ställa frågor om våld och att öka det mångkulturella arbetet. Framgångsfaktorn om att tillgängligheten till primärvården ska öka ligger under vårdvalsnämnden, verksamheten primärvård är dock organiserad under regionstyrelsen. En framgångsfaktor uppges vara uppfylld mot bakgrund av att information om det mångkulturella arbetet lämnats vid ett möte. Regionen klarar inte den nationella vårdgarantin 0-7-90-90 i något avseende.

Regionstyrelsens *aktiva mål* om att vårdskador ska minska förväntas inte att nås. Målet att minska återinskrivningar uppnås troligtvis inte under året. På grund av vårdplatsbrist finns risk för att patienter skrivs ut för tidigt för att sedan återkomma.

Medarbetare

Medarbetarperspektivet

Region Jämtland Härjedalen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare för både kvinnor och män. De mål som sätts upp ska uppnås genom ett aktivt medarbetarskap, närvarande och tydligt ledarskap, jämställdhet och mångfald, rätt kompetens och en god lönebildning. Tillsammans speglar det hur individen och verksamheten når sina mål. Inom de fem strategiska målen för medarbetarperspektivet finns totalt 16 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 7 är uppfyllda och 9 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluuppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål medarbetare	Framgångsfaktorer		
1. Tydligt och lyhört ledarskap	2	1	
2. Ökad delaktighet.	1	4	
3. Kompetensutveckling och karriärvägar för alla yrkesgrupper	1	2	
4. Sänkta sjuktal.	2	1	
5. Kompetensförsörjning utifrån behov.	1	1	
Totalt antal framgångsfaktorer	7	9	0

Redovisningen av framgångsfaktorerna inom medarbetarperspektivet visar att rätt aktiviteter pågår för att målet ska uppfyllas.

Granskningen av chefsrollen (Rev/14/2018) visade dock på fortsatta brister avseende chefernas förutsättningar att vara chef och områdenas verksamhetsberättelser visar på stora personalbrister inom flera områden och yrkeskategorier.

Uppföljningen av regionstyrelsens *aktiva mål* visar att mål om minskat beroende av bemanningsföretag inte uppnås. Vi ser dock att målet om medarbetarnas sjukfrånvaro har fortsatt i positiv riktning och redovisas som uppnått.

Verksamhetsresultat

Perspektivet för verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat ska visa strategiska områden för organisationens arbete och innefatta såväl finansiella som icke finansiella resultat. Inom de sex strategiska målen för perspektivet för verksamhetsresultat finns totalt 22 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 9 är uppfyllda, 9 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning och 1 har inga planerade åtgärder 3 har ingen uppgift. Fördelningen av framgångsfaktorer inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål verksamhetsresultat	Framgångsfaktorer			Ej svar
1. Högre medvetenhet och ökad samverkan i hela koncernen.	1	1		
2. Lägre kostnadsutveckling än 2017	2	1	1	
3. Ökade intäkter	1	1		1
4. Ökad produktionskapacitet	2	3		
5. Minskad miljö- och klimatpåverkan	2	2		2
6. Fler arbetstillfällen utanför Östersund	1	1		
Totalt antal framgångsfaktorer	9	9	1	3

En framgångsfaktor för att nå fullmäktiges mål om lägre kostnadsutveckling än 2017, avser Regionstyrelsens beslut 2017 om ett antal resultatförbättrande åtgärder. Den andra framgångsfaktorn är att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna utifrån SKLs analys 2017 där måttet är att nettokostnadsutvecklingen ska vara under 0%. Den redovisade nettokostnadsutvecklingen avviker med 7,1% från målet, men framgångsfaktorn redovisas som gul. Samtidigt uppges att de resultatförbättrande åtgärderna hittills inte gett önskad effekt och utfallet av nettokostnadsutvecklingen per augusti 2018 var 4,6% (mål minus 2,5%) Vid samma tidpunkt 2017 var nettokostnadsutvecklingen 5% vilket innebär att nettokostnaden ökat med 9,6 % jämfört med 2016.

Uppföljning av regionstyrelsens *aktiva mål* visar att målet om nettokostnadsförändring inte nås och målen inom den nationella vårdgarantin nås inte ur något avseende.

3.2.3 Vår bedömning

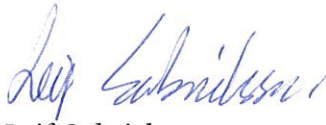
Utfallet av de finansiella målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning är inte förenliga med fullmäktiges mål. Det ekonomiska läget har försämrats under flera år och situationen är allvarlig på både kort sikt, avseende den ansträngda likviditeten och på längre sikt vad avser att finansiera amorteringen av de lån som regionen upptagit. Det blir en stor utmaning att klara målet om god ekonomisk hushållning och samtidigt upprätthålla god vård till regionens medborgare.

Utifrån vår analys av de strategiska målen och de framgångsfaktorer som regionstyrelsen uttolkat fullmäktiges uppdrag genom har vi svårt göra en bedömning av om de är förenliga med fullmäktiges mål då vi i flera avseenden är tveksamma om de framgångsfaktorer regionstyrelsen beslutat om på ett bra sätt representerar fullmäktiges mål.

Vi rekommenderar regionstyrelsen att utveckla arbetet med målstyrning så att det finns en tydlig koppling till fullmäktiges mål och att de går att mäta för att underlätta styrning, uppföljning och utvärdering.

4 ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Granskningen har genomförts av revisionskontoret.

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

16

Delårsrapport över tillgångs- och
skuldförvaltningen 2018

RS/978/2018

§227

Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018 (RS/978/2018)

Sammanfattning

Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen är motsvarigheten till likviditetsrapporten med undantaget att likviditeten inte längre redovisas i denna rapport. Likviditeten rapporteras istället direkt i månadsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut.

Syfte med rapporten är att följa upp regionens placeringar och skulder gällande avkastning mot uppsatta mål, tillgångsfördelning och följsamhet mot ”Reglemente avseende finansiering och skuldförvaltning samt förvaltning av likviditet och pensionsmedel”. Rapport över tillgångs- och skuldförvaltningen innehåller uppföljning av mål, innehavsförteckningar, avstämning mot givna limiter samt uppföljning av dynamiska riskprincipen.

Tillgångsportföljens avkastning har hittills under året varit 2,7%. Sett över en 5-årsperiod så har portföljen haft en real avkastning om 2,6% per år, vilket är bättre än det långsiktiga avkastningsmålet om 2% realt per år under en rullande 5-årsperiod.

Under perioden som rapporten avser har Region Jämtland Härjedalen tagit upp lån på 100 miljoner kronor från Kommuninvest. Den totala skulden till Kommuninvest uppgår nu till 200 miljoner kronor och den genomsnittliga räntan uppgår till 0,20 %.

Förslag till beslut

1. Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018 godkänns.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Information om delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018 noteras till protokollet.

Beslut

1. Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018 godkänns.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Information om delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018 noteras till protokollet.

Expedieras till

Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen

2018-09-25

- Tjänsteskrivelse Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen
- Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen 2018-08-31

Delårsrapport över tillgångs-och skuldförvaltningen 2018-08-31

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

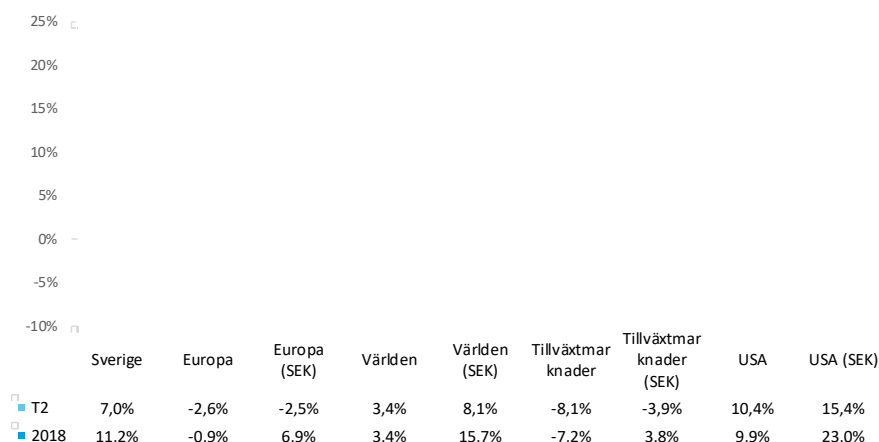
1	VIKTIGA MARKNADSHÄNDELSE 2018, TERTIAL 2	3
2	FRAMÅTBlick 2018	4
3	PENSIONSPOrtFÖLJEN PER 2018-08-31	5
3.1	Avkastning relativt index och mål	5
3.1.1	Kommentar kring portföljens avkastning sedan årsskiftet	5
3.1.2	Placeringar/försäljningar av värdepapper	6
3.2	Förteckning över innehaven samt marknadsvärde.....	6
3.3	Tillgångsfördelning	7
3.4	Avstämning mot reglementet	7
3.4.1	Avstämning mot placeringslimiter	7
3.4.2	Avstämning mot kreditlimiter	7
3.4.2.1	Kommentar till avvikelse.....	7
3.4.3	Etisk klausul och miljömässig klausul	8
3.5	Uppföljning av dynamiska riskprincipen.....	8
3.6	Aktuell fördelning enligt kreditlimiterna	8
4	SKULDFÖRVALTNING PER 2018-08-31.....	10
4.1	Avstämning mot finanspolicy	10

4.2	Skuldportfölj	10
4.3	Förändring i upplåning	10

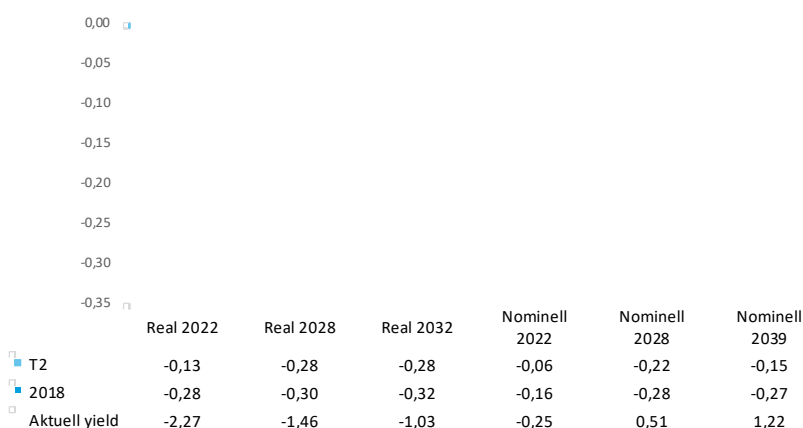
1 VIKTIGA MARKNADSHÄNDELSE 2018, TERTIAL 2

- I maj föll den **amerikanska arbetslösheten** till den lägsta nivån på 18 år då den noterades på 3,8%
- Den **amerikanska 10-årsräntan** noterades den 17 maj över 3,1%, vilket är den högsta nivå sedan 2011. För närvarande är 10-årsräntan ca 2,86%
- Amerikanska centralbanken **Federal Reserve** valde den 13:e juni att höja den amerikanska styrräntan med 0,25 %-enheter, till spannet 1,75 – 2,00 % och indikerade 2 höjningar till under 2018
- **Oljepriset** har fortsatt upp och noterades den 29 juni på 74,15 dollar/fat, vilket var den högsta nivån sedan november 2014. Sedan dess har oljepriset fallit tillbaka något till ca 70 dollar/fat
- Svenska realräntor föll kraftigt under inledningen av sommaren och räntan på den **statliga realränteobligationen** 3104 handlades den 18 juli på all-time-low (-1,54%)
- Den 22 augusti slog den **amerikanska aktiemarknaden** rekordet för antalet dagar (3453 st.) utan en 20% nedgång. Tidigare rekord var från perioden år 1990 – 2000
- Den 29 augusti handlades **Euron** på 10,71 SEK, vilket är den högsta nivån sedan finanskrisen 08/09
- Det amerikanska aktieindexet **S&P 500** noterades den 29 augusti på all-time-high (2914,04)
- **Argentinska centralbanken** höjde sin styrränta från 45% till 60% den 30 augusti, vilket är den högsta styrräntan i hela världen

AKTIEINDEXUTVECKLING (2017-12-31 TILL 2018-08-31)

RÄNTEFÖRÄNDRING STATSOBLIGATIONER (2017-12-31 TILL 2018-08-31)

2 FRAMÅTBlick 2018

Marknad och omvärld

Världsekonomin befinner sig i en mogen högkonjunktur och skillnaderna i ekonomisk tillväxt mellan världens länder ökar. Makroekonomiskt pekar statistiken fortsatt på expansion och sentimentet har förblivit gott, men har fallit tillbaka något bland inköpschefer inom industrin i Europa samtidigt som svängningarna på börserna har ökat från fjolårets rekordlåga nivåer. Tecknen på att den ekonomiska

tillväxttakten i världen kan komma att plana ut blir fler, samtidigt som inflationstakten så sakteliga fortsätter i en uppåtgående trend. Efter flertal år av stimulanser genom låga styrräntor och obligationsköp ser vi nu början på slutet av kvantitativa lättnader och att centralbankers försiktiga normalisering av penningpolitiken fortsätter. På global basis har vinstprognoserna för kommande tolv månader reviderats upp under sommaren även om den positiva revideringstakten börjat avta och vi ser en risk att förväntningarna är något höga. Skattereformen i USA har givit stöd medan Europa drabbats negativt av bland annat en stark euro och oro för en upptrappad handelskonflikt. På tillväxtmarknaderna har medvinden i form av en stark global konjunktur, stigande råvarupriser och en svag dollar bytts mot motvind och vi väntar oss att läget kommer att förbli utmanande för många av dessa marknader. Vi bedömer fortsatt att den globala högkonjunkturen har förutsättningar att bestå, men samtidigt att den kommer att plana ut i takt med centralbankernas normalisering av penningpolitiken. Hög värdering tillsammans med en risk för viss ekonomisk inbromsning i världen gör att vi ser en begränsad potential på aktiemarknaden. Samtidigt gör låga räntor att den förväntade avkastningen på räntemarknaden också är låg. De större riskerna vi ser framgent är en upptrappad handelskonflikt, geopolitiska chocker av något slag liksom att skuldsituationen i Kina blir allt mer akut samt att arbetet med åtstramningar i landet får konsekvenser på den globala tillväxten.

Portfölj

Portföljen kommer att fortsätta förvaltas utifrån gällande strategi och riskmål. Baserat på detta och den aktuella allokeringen har portföljen en förväntad avkastning på 4,0 % för 2018, motsvarande ca 17 MSEK. Observera att den förväntade avkastningen är en prognos och prognosen är förknippad med osäkerheter.

3 PENSIONSPORFÖLJEN PER 2018-08-31

3.1 Avkastning relativt index och mål

Portföljens avkastning hittills under året har varit 2,7%, vilket är 1,7 %-enheter sämre än ett sammansatt jämförelseindex. Sett över en 5-årsperiod så har portföljen haft en real avkastning om 2,6% per år, vilket är bättre än det långsiktiga avkastningsmålet om 2% realt per år under en rullande 5-årsperiod.

TILLGÅNGSUTVECKLING JÄMFÖRT MED INDEX				
Tillgångsslag	Index	Tillgångsavkastning sedan 2017-12-31	Indexavkastning sedan 2017-12-31	Differens
Nominella räntebärande värdepapper	OMRX Bond	0,0%	1,0%	-1,0%
Svenska aktier	SIX PRX	12,3%	11,2%	1,1%
Utländska aktier	MSCI AC World TR (SEK)	9,6%	15,7%	-6,0%
Blandfonder	50% OMRX Bond / 50% SIX PRX	5,3%	6,1%	-0,8%
Totalportföljen	Sammansatt jämförelseindex	2,7%	4,4%	-1,7%
Källa för index: Bloomberg				

3.1.1 Kommentar kring portföljens avkastning sedan årsskiftet

Ränteportföljen har avkastat kring noll hittills under året, vilket är ett resultat av det låga ränteläget samt det faktum att flera av de direktägda innehaven har kort tid till förfall. Jämfört med index så var avkastningen något sämre, vilket var hänförligt till den lägre durationen (ränterisken). Den utländska aktieportföljen har underpresterat gentemot index, vilket till stor del beror på innehavet i aktieindexobligationen från Handelsbanken. Då denna produkt är har kort tid kvar till förfall har den låg exponering mot aktiemarknaden och därmed även lägre risk. Detta har dock varit negativt då utländska aktier stigit i värde under perioden. Även fonderna i portföljen har gått något sämre än index, vilket beror på att de har fossilfria placeringsriktlinjer. Detta har missgynnat fonderna då oljebolag gynnats av ett stigande oljepris.

Placeringarnas genomsnittliga duration per 2018-08-31 var 0,8 år.

3.1.2 Placeringar/försäljningar av värdepapper

Under årets andra tertial har flera förändringar gjorts bland innehaven i portföljen. I maj månad hade två av FRN-obligationerna i portföljen förfall och i samband med detta viktades aktieandelen upp med ca 2,4% till ca 29,0%. Uppviktningen av aktier gjordes i de två utländska aktiefonderna Öhman Global Hållbar och SPP Global Plus, detta med syftet att öka exponeringen mot utländska aktiemarknader i aktieportföljen. För att inte öka aktierisken för mycket placerades resterande del av förfallolikviden i tre olika räntefonder där SPP Obligationsfond och Öhman FRN-fond inte fanns i portföljen sedan tidigare.

Portföljen har under året erhållit kuponger och utdelningar på ca 1,85 MSEK.

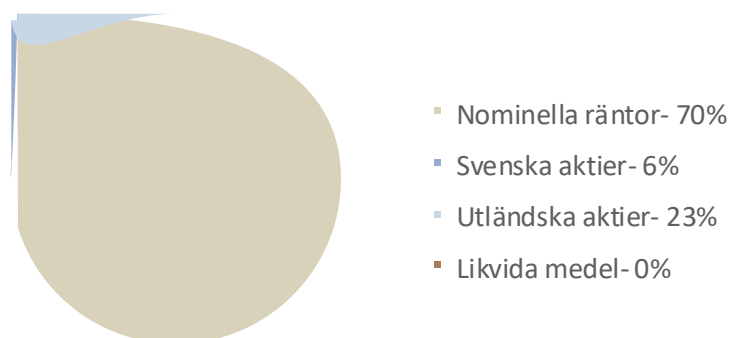
3.2 Förteckning över innehaven samt marknadsvärde

Nedan visas en förteckning över pensionsportföljens innehav inklusive marknadsvärde, kreditrating, andel av portföljen och duration.

TILLGÅNGAR	Nominellt belopp Antal andelar 2018-08-31	Marknadsvärde 2018-08-31	Löptid	Rating (Moody's S&P)	Vikt	Duration
NOMINELLA RÄNTOR						
Barclays Fondobligation 2019-03-10	200 000 000	200 000 000	2019-03-10	Baa3 BBB+	45%	0,5
Nordea Hypotek AB FRN 2019-02-26	20 000 000	20 039 300	2019-02-26	Aaa AAA	4%	0,2
SEB Företagsobligationsfond Flexibel	98 841	14 391 433			3%	2,5
Simplicity Likviditet	40 667	4 512 851			1%	0,6
SPP Grön Obligationsfond	88 411	9 041 748			2%	2,3
SPP Obligationsfond	37 042	5 521 351			1%	4,3
Vasakronan FRN 2019-03-19	10 000 000	10 028 245	2019-03-19	A3 NR	2%	0,0
Öhman FRN Hållbar A	98 173	10 704 835			2%	0,1
Öhman Företagsobligationsfond Hållbar A	105 677	12 493 152			3%	2,5
Totalt nominella räntor		286 732 915			64%	0,8
Totalt räntor		286 732 915			64%	0,8
BLANDFONDER						
Carnegie Strategifond G	403 365	54 893 579			12%	1,1
Totalt Blandfonder		54 893 579			12%	1,1
SVENSKA AKTIER						
SPP Sverige Plus A	46 209	5 973 670			1%	
Öhman Sweden Micro Cap	1 834	2 069 792			0%	
Totalt direktägda aktier och fonder		8 043 462			2%	
Totalt svenska aktier inkl. strukturerade produkter		8 043 462			2%	
UTLÄNDSKA AKTIER						
Didner & Gerge Global	41 180	11 902 391			3%	
SEB Hållbarhetsfond Global	1 715 496	32 391 475			7%	
SPP Global Plus A	147 794	22 531 476			5%	
SPP Tillväxtmarknad Plus A	45 628	6 640 056			1%	
Öhman Global Hållbar A	26 264	6 455 942			1%	
Totalt direktägda aktier och fonder		79 921 340			18%	
GLOBALA STRUKTURERADE PRODUKTER						
Handelsbanken AIO världen 2018-10-28	14 000 000	17 234 000	2018-10-28	Aa2 AA-	4%	0,2
Totalt globala strukturerade produkter		17 234 000			4%	0,2
Totalt utländska aktier inkl. strukturerade produkter		97 155 340			22%	
Totalt aktier		105 198 802			24%	
LIKVIDA MEDEL						
Likvida medel		605 048			0%	
Totalt likvida medel		605 048			0%	
TOTALT		447 430 344			100%	0,8
Instrumenten är indelade efter huvudsaklig exponering. Avkastningen per instrument är beräknat utifrån att instrumentet innehavs oavbrutet från den första dagen i månaden till den sista, inklusive eventuella utdelningar och kuponger. Avkastningen per delportfölj och totalportföljen är justerad för eventuella transaktioner som har gjorts under perioden, vilket gör att den kan skilja sig från genomsnittet av avkastningen på de enskilda instrumenten. Totaldurationen beräknas exklusive strukturerade produkter.						

3.3 Tillgångsfördelning

Pensionsportföljen utgörs till 70,2 % av räntebärande tillgångar och till 29,6 % av aktier. Andelen likvida medel uppgår till 0,1 %.

3.4 Avstämning mot reglementet

3.4.1 Avstämning mot placeringslimiter

Samtliga innehav ligger inom de övergripande limiterna för tillgångsslagen.

3.4.2 Avstämning mot kreditlimiter

Samtliga innehav förutom Barclays fondobligation, emitterad av Eksportfinans, ligger inom kreditlimiterna. Sedan den förra rapporten har inga förändringar skett av kreditbetygen för värdepapperen i pensionsportföljen. Nedan anges procentuell fördelning på emittenter i förhållande till limiterna. Under avsnitt 3.6 återfinns limiterna samt den fullständiga avstämningen för samtliga limiter.

KREDITEXPONERING PER MOTPART, AUGUSTI 2018

Motpart	Motpart	Rating-kategori
Eksportfinans ASA	45%	E
Nordea Hypotek	4%	B
Handelsbanken	4%	C
Vasakronan	2%	E

3.4.2.1 Kommentar till avvikelse

Som rapporterats i tidigare likviditetsrapporter och delårsrapporter, har Region Jämtland Härjedalen en obligation utgiven av det norska bolaget Eksportfinans. Obligationen utgör 46 % av portföljen. I november 2011 fick bolaget sin rating sänkt till en nivå som medför att denna placering ligger utanför kreditlimiterna. Sedan Regionstyrelsen tog del av händelsen i december 2011 har utvecklingen för bolaget varit gynnsam och ratingen har förbättrats från BB+ till BBB+. Förvaltningen rekommenderar fortsatt att obligationen skall hållas till förfall 2019-03-10.

3.4.3 Etisk klausul och miljömässig klausul

Placeringarna har följt den etiska och miljömässiga klausulen (4.10) i *Reglemente avseende finansiering och skuldförvaltning samt förvaltning av likviditet och pensionsmedel*.

3.5 Uppföljning av dynamiska riskprincipen

I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall styrs andelen riskfyllda tillgångar, i huvudsak aktier, i den långsiktiga kapitalförvaltningen dynamiskt. Målsättningen är att portföljen som mest kan falla 10 % från den högsta nivån som uppnåtts de senaste 24 månaderna.

Under det andra tertialet 2018 har risksituationen förbättrats och skyddsnivån justerats upp som ett resultat av den positiva portföljutvecklingen. Analysen av portföljen ger en beräknad maximal andel aktier om 35 %, vilket är samma andel som vid senaste tertialsnittet. Beräknad maximal andel aktier är dock högre än aktuell andel aktier som ligger på 29,6 %.

Portföljen kan idag falla 10,0 % innan den når den uppsatta skyddsnivån. Givet aktuell allokering är sannolikheten att inom 12 månader falla under skyddsnivån fortsatt mycket låg.

3.6 Aktuell fördelning enligt kreditlimiterna

KREDITLIMITER ENLIGT POLICY					Max andel per
Ratingkategori	0-1 år	Durationskategori		>7 år	emittent Motpart
		1-3 år	3-7 år		
A. Stater, kommuner el. motsv. med AAA / Aaa	100%	100%	100%	100%	30%
B. Värdepapper med rating om lägst AAA /Aaa	100%	100%	90%	80%	30%
C. Värdepapper med rating om lägst AA /Aa2	100%	90%	70%	50%	20%
D. Värdepapper med rating om lägst A /A2	80%	60%	40%	20%	20%
E. Värdepapper med rating om lägst BBB/Baa	20%	10%	5%	0%	5%
F. Värdepapper med rating lägre än BBB/Baa	10%	5%	0%	0%	5%

Nedan visas aktuell fördelning i pensionsportföljen

AKTUELL KREDITEXPONERING				
Ratingkategori	0-1 år	Durationskategori		>7 år
		1-3 år	3-7 år	
A. Stater, kommuner el. motsv. med AAA / Aaa	55%	0%	0%	0%
B. Värdepapper med rating om lägst AAA /Aaa	55%	0%	0%	0%
C. Värdepapper med rating om lägst AA /Aa2	51%	0%	0%	0%
D. Värdepapper med rating om lägst A /A2	47%	0%	0%	0%
E. Värdepapper med rating om lägst BBB/Baa	47%	0%	0%	0%
F. Värdepapper med rating lägre än BBB/Baa	0%	0%	0%	0%

KREDITEXPONERING PER KATEGORI				
Ratingkategori	K. 0-1 år	Durationskategori		N. >7 år
		L. 1-3 år	M. 3-7 år	
A. Stater, kommuner el. motsv. med AAA / Aaa	0%	0%	0%	0%
B. Värdepapper med rating om lägst AAA /Aaa	4%	0%	0%	0%
C. Värdepapper med rating om lägst AA / Aa2	4%	0%	0%	0%
D. Värdepapper med rating om lägst A /A2	0%	0%	0%	0%
E. Värdepapper med rating om lägst BBB/Baa	47%	0%	0%	0%
F. Värdepapper med rating lägre än BBB/Baa	0%	0%	0%	0%

KREDITEXPONERING PER MOTPART, AUGUSTI 2018		
Motpart	Motpart	Rating- kategori
Eksportfinans ASA	45%	E
Nordea Hypotek	4%	B
Handelsbanken	4%	C
Vasakronan	2%	E

4 SKULDFÖRVALTNING PER 2018-08-31

4.1 Avstämning mot finanspolicy

Regionens upplåning uppfyller samtliga regler och limiter i reglementet avseende finansiering och skuldförvaltning med undantag för förfallostrukturen. 40% av skuldportföljen hade per den sista augusti förfall inom 1 år, vilket var utanför riskmandatet om 0-35%. Ränte- och kapital-bindningen låg den sista augusti på 2 år, vilket är inom riskmandaten på 1,5 år till 4 år. Genomsnittsräntan var 0,17 % den sista augusti.

Ränte och kapitalbindning

	Mål	Riskmandat	Utfall	Uppfyllt
Kapitalbindning	2 år	1,5 år - 4 år	1,9 år	Ja ●
Räntebindning	2 år	1,5 år - 4 år	1,9 år	Ja ●

Förfallostruktur

	Mål	Riskmandat	Utfall	Uppfyllt
Kapitalförfall	< 1 år	0% - 35%	40%	Nej ●
Ränteförfall	< 1 år	0% - 35%	40%	Nej ●

Ränteförändring*

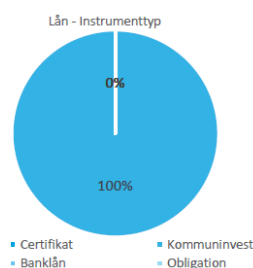
	Mål	2017-08-31	2018-08-31	Utfall	Uppfyllt
Genomsnittsränta	Max 0,65%	65,00%	0,17%	0,17%	Ja ●

4.2 Skuldportfölj

Regionens skuldportfölj har under tertialet utökats med 50 MSEK och uppgick vid utgången av tertialet av lån om totalt 200 MSEK till Kommuninvest.

Skuldportfölj

Instrumenttyp	Aktuell skuld	Andel av total skuld
Certifikat	0	0%
Kommuninvest	200 000 000	100%
Banklån	0	0%
Obligation	0	0%
Inlåning	0	0%
Summa	200 000 000	100%

4.3 Förändring i upplåning

I tabellen nedan beskrivs förändringen i Regionens upplåning under året

Översikt Upplåning

	2018-08-31	2017-12-31
Lån (kr)	200 000 000	100 000 000
Derivat - ränteswappar (kr)	-	-
Genomsnittsränta	0,20%	0,03%
Genomsnittsränta (inkl ränteswappar)	0,20%	0,03%
Lånemarginal mot Stibor 3m	0,58%	0,50%
Genomsnittlig räntebindning (år)	1,95	1,36
Ränteförfall inom 1 år (kr)	80 000 000	0
Ränteförfall inom 1 år (%)	40%	0%
Genomsnittlig kapitalbindning (år)	1,95	1,36
Kapitalförfall inom 1 år (kr)	80 000 000	0
Kapitalförfall inom 1 år (%)	40%	0%
Marknadsvärde derivatinstrument (kr)	-	-

17

Revidering av reglemente för kulturpris
och stipendier
RS/1189/2018

§108

Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier (RUN/182/2018)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen har delat ut årliga kulturstipendier sedan 1966, ett årligt kulturpris sedan 1990 och ett årligt samiskt stipendium sedan 1999 som regleras genom *Reglemente för kulturpris och stipendier* (LS/927/2014). Under processen för en ny Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022 (RUN/363/2017) så har behov framkommit att inrätta arbetsstipendier för professionella kulturskapare.

På nationell nivå finns stöd till enskilda kulturskapare och flera regioner, exempelvis Västerbotten och Norrbotten, har infört motsvarande stödsystem för att främja kulturskapares möjligheter till konstnärligt skapande. Förslaget innebär att komplettera Region Jämtland Härjedalens reglemente för priser och stipendier med sökbara arbetsstipendier inom bild- och formkonst, litteratur och scenkonst. Syftet är att möjliggöra konstnärlig utveckling för professionella kulturskapare i länet. För detta avsätts 50 000 årligen per stipendium inom tilldelad budgetram. Förslaget innebär även justering av nuvarande regler för kulturpriset där kravet på den konstnärliga gärningen lyfts fram, samt för stipendierna till unga kulturutövare där fokus ska ligga på utbildning.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. *Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet* antas.
2. De nya reglerna ersätter *Reglemente för kulturpris och stipendier* (LS/927/2014).

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. *Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet* antas.
2. De nya reglerna ersätter *Reglemente för kulturpris och stipendier* (LS/927/2014).

Beslutsunderlag

- §53 Arbetsutskottet Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier
- Förslag till Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet
- PM Revidering av reglemente för kulturpris och kulturstipendier

Förslag till Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet

Beslutad 2018-xx-xx, av: Regionfullmäktige

Generella villkor för priset och stipendier

Region Jämtland Härjedalens kulturstipendier och kulturpris är avsedda att stödja och uppmuntra förtjänstfull verksamhet inom olika konstnärliga områden så som teater, musik, dans, bild- och formkonst, litteratur, slöjd, design, film, kulturarv och andra jämförbara kulturområden. Det samiska stipendiet skiljer sig i detta avseende då det inte är ett kulturstipendium utan ett bredare stipendium avsett för den sydsamiska befolkningen samt för Jämtland Härjedalens del av Saepmie.

Kulturstipendium och Kulturpris till Peterson-Bergers minne har utdelats sedan 1966 respektive 1990. De är viktiga incitament för att stötta och uppmärksamma personer som på olika sätt bidrar till kulturlivet i Jämtland Härjedalen samt uppmuntra konstnärlig och kulturell förkovran. Det samiska stipendiet inrättades 1999 efter förslag av Svenska Samernas Riksförbund (SSR) med syfte är att uppmärksamma någon som har medverkat till att bevara och föra vidare det sydsamiska kulturarvet.

Arbetsstipendier inom scenkonst, litteratur och bild- och formkonst inrättades 2019 med syfte att stärka förutsättningarna för de professionella kulturskaparna att vara verksamma i regionen. Ett arbetsstipendium gör det möjligt för de enskilda kulturskaparna att under en avgränsad tid kunna koncentrera sig på att utveckla sitt konstnärskap.

Priset och stipendierna ska delas ut till personer som är bosatta eller huvudsakligen verksamma i Jämtland Härjedalen. Mångfald avseende kön, etnisk och kulturell bakgrund, konstnärliga genrer och regional spridning eftersträvas.

Kulturprisets och stipendiernas storlek fastställs årligen inom regionala utvecklingsnämndens budget.

Kulturpriset och stipendierna ska årligen utlysas genom annons i dagstidningar, på hemsida eller på annat lämpligt sätt, minst en månad före ansökningstidens utgång. Sista datum för ansökan eller nominering tillkännages vid utlysningen.

Regionala utvecklingsnämnden beslutar om kulturpris och stipendier efter beredning och bedömning av sakkunniga inom respektive område. Pris och stipendier delas ut av regionala utvecklingsnämndens ordförande vid tillfälle som nämnden beslutar.

1 Kulturpris till Peterson-Bergers minne

Kulturpriset är ett erkännande för en kulturell eller konstnärlig gärning. Kulturpristagaren ska vara en professionell aktör som har verkat inom samt haft stor betydelse för Jämtland Härjedalens kulturliv och i sin gärning visat prov på högtstående konstnärskap. Vem som helst, enskilda eller sammanslutningar av olika slag, kan föreslå mottagare av kulturpriset. Motivering ska alltid anges. Det går inte att ansöka om kulturpriset för egen del.

2 Kulturstipendium till Peterson-Bergers minne

Kulturstipendiet är ett stöd och uppmuntran i konstnärlig utveckling och framtida verksamhet. Stipendiesumman kan årligen delas mellan max tre stipendiater. Stipendiet kan sökas av personer till och med 30 år och är avsett för konstnärlig förkovran genom fort- eller utbildning. Till ansökan ska bifogas motivering, arbetsprover och styrkta kopior av de handlingar och intyg som den sökande vill åberopa.

3 Samiskt stipendium

Det samiska stipendiet är avsett att uppmärksamma personer eller grupper i Jämtland Härjedalens del av Saepmie, som medverkat till att bevara och föra vidare det sydsamiska kulturarvet. Vem som helst, enskilda eller sammanslutningar av olika slag, kan föreslå mottagare av det samiska stipendiet. Stipendiet kan även sökas för egen del. Motivering ska alltid anges.

4 Arbetsstipendium inom scenkonst, litteratur och bild- och formkonst

Arbetsstipendiet ska möjliggöra för professionella eller yrkesverksamma kulturskapare att under en viss tid kunna ägna sig åt konstnärligt arbete. Stipendiet kan ej sökas av studerande. Stipendiet kan sökas av enskilda professionella eller yrkesverksamma kulturskapare inom scenkonst, litteratur eller bild- och formkonst och syftar till att stimulera till fortsatt skapande och utveckling av konstnärligt arbete. Till ansökan ska bifogas motivering, meritförteckning och arbetsprover. Hur arbetsstipendiet har använts ska redovisas senast ett år efter utbetalning.

§209

Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier (RS/1189/2018)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen har delat ut årliga kulturstipendier sedan 1966, ett årligt kulturpris sedan 1990 och ett årligt samiskt stipendium sedan 1999 som regleras genom Reglemente för kulturpris och stipendier (LS/927/2014). Under processen för en ny Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022 (RUN/363/2017) så har behov framkommit att inrätta arbetsstipendier för professionella kulturskapare.

På nationell nivå finns stöd till enskilda kulturskapare och flera regioner, exempelvis Västerbotten och Norrbotten, har infört motsvarande stödsystem för att främja kulturskapares möjligheter till konstnärligt skapande. Förslaget innebär att komplettera Region Jämtland Härjedalens reglemente för priser och stipendier med sökbara arbetsstipendier inom bild- och formkonst, litteratur och scenkonst. Syftet är att möjliggöra konstnärlig utveckling för professionella kulturskapare i länet. För detta avsätts 50 000 årligen per stipendium inom tilldelad budgetram. Förslaget innebär även justering av nuvarande regler för kulturpriset där kravet på den konstnärliga gärningen lyfts fram, samt för stipendierna till unga kulturutövare där fokus ska ligga på utbildning.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-06-12 § 108 och föreslår regionfullmäktige:

1. Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet antas.
2. De nya reglerna ersätter Reglemente för kulturpris och stipendier (LS/927/2014).

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier
- Förslag till Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet
- §108 Regionala utvecklingsnämnden Revidering av reglemente för kulturpris och stipendier

18

Bolagsordning, ägardirektiv och
aktieägaravtal Peak Region AB

RS/1595/2018

§138

Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region AB (RUN/436/2018)

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade i februari 2018, § 37, att sälja halva sitt aktieinnehav i bolaget Peak Region AB till MIUN Bridges AB. Försäljningen villkorades med att ett nytt aktieägaravtal skulle arbetas fram där följande finns reglerat:

- Ägarnas och allmänhetens insyn
Parterna äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess. Bolaget ska låta allmänheten ta del av bolagets handlingar enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet enligt 2 kap tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.
- Styrelsens sammansättning
Till styrelsen ska minst en gemensam ledamot utses av Krokoms kommun, Åre kommun, Östersunds kommun eller Region Jämtland Härjedalen.

Enligt beslut som fattades vid senaste bolagsstämman i Peak Region AB skulle den valda styrelsen ta fram förslag till ny bolagsordning, aktieägaravtal samt ägardirektiv. Förslag till nya bolagshandlingar har presenterats och efter diskussioner med representanter för Region Jämtland Härjedalen har vissa justeringar gjorts.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige
Bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv för Peak Region AB godkänns.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv för Peak Region AB godkänns.

Expedieras till

Peak Region AB

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region AB
- NYTT Förslag till ny bolagsordning
- NYTT Förslag till nya ägardirektiv
- NYTT Förslag till nytt aktieägaravtal

BOLAGSORDNING

§ 1 Firma

Bolagets firma är Peak Region AB, organisationsnummer 556730-0727.

§ 2 Styrelsens säte

Styrelsen skall ha sitt säte i Östersunds kommun.

§ 3 Verksamhet

Bolaget ska utifrån en samskapande värdegrund stödja och driva utveckling som möter framtida samhällsutmaningar inom främst FoU, kompetensförsörjning, globalisering, finansiering, innovation, inkubation och samverkan samt därmed förenlig verksamhet.

§ 4 Aktiekapital

Aktiekapitalet skall utgöra lägst 400.000 kronor och högst 1.600.000 kronor.

§ 5 Antal aktier

Antal aktier skall vara lägst 400 000 och högst 1 600 000 stycken.

§ 6 Styrelse

Styrelsen skall bestå av högst 9 ledamöter och lägst 3 ledamöter. Inga suppleanter

§ 7 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utse en revisor.

Revisors mandattid är ett år. Om revisor avgår innan mandattidens utgång får annan revisor väljas för den återstående tiden.

§ 8 Kallelse till årsstämma

Kallelse till årsstämman skall ske genom e-post eller brev med posten till aktieägarna tidigast åtta veckor och senast sex veckor före stämman.

Vid ordinarie årsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Styrelseordförande i bolaget öppnar och leder stämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Godkännande av förslaget till dagordningen.
4. Val av en justeringsman.

5. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad.
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse
7. Beslut om
 - a. fastställande av resultaträkning och balansräkning
 - b. dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c. beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör.
8. Fastställande av arvoden för styrelsen och, i förekommande fall, revisorerna.
9. Val av styrelseledamöter och revisor.
10. Val av valberedning
11. Annat ärende som ankommer på stämman enligt Aktiebolagslag (2005:551) eller bolagsordningen.

§ 9 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår skall vara 1/1-31/12.

§ 10 Ägarnas inflytande och insyn

Bolaget skall bereda delägarna i bolaget möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

Delägarna har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 11 Allmänhetens insyn

Bolaget ska låta allmänheten ta del av bolagets handlingar enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet enligt 2 kap tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:447).

§ 12 Hembudsförbehåll

Har aktie övergått till annan, ska aktien genast hembjudas övriga aktieägare genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall styrkas samt, då aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingande köpeskillingen.

Ett erbjudande om hembud kan utnyttjas för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar.

När anmälan gjorts om aktien övergång, ska styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad, vars postadress finns införd i aktieboken eller annars är känd för bolaget. Lösningsberättigad ska anmodas att, om denne önskar begagna sig av lösningsrätten, skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan till styrelsen om aktiens övergång. Anmäler sig flera lösningsberättigade, ska företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottnings, verkställd av notarius publicus. Om flera aktier utbjudits samtidigt ska dock aktierna först, så långt som möjligt, i proportion till tidigare innehav fördelas bland dem, som framställt lösningsanspråk.

Har aktien övergått genom köp, ska lösenbeloppet utgöras av köpeskillingen.

Twist om lösningsrätt och om lösningsbeloppets storlek skall avgöras av allmän domstol.
Talan skall väckas inom två månader från det att lösningsanspråket framställs hos bolaget.

Lösenbeloppet skall betalas inom en månad från den tidpunkt, då lösenbeloppet blev bestämt.

Om inte någon lösningsberättigad framställer lösningsanspråk inom stadgad tid eller lösen inte erläggs inom föreskriven tid, har den som gjort hembudet, rätt att bli registrerad för aktien.

Överlåtaren skall ha rätt att rösta för aktierna under hembudstiden.

Denna bolagsordning har antagits på extra bolagsstämma den 20 november 2018

ÄGARDIREKTIV för

Peak Region AB (org. nr. 556730-0727)

Kunskapens väg 3

831 40 Östersund

Ägardirektivet gäller from 2 oktober 2018 och tillsvidare

1. Verksamhet enligt bolagsordningen

Bolaget ska utifrån en samskapande värdegrund stödja och driva utveckling som möter ~~framtid~~ framtida samhällsutmaningar inom främst FoU, Kompetensförsörjning, globalisering, hållbarhet, finansiering, innovation, inkubation och samverkan samt därmed förenlig verksamhet.

2. Affärsidé

Bolaget skall främja en hållbar tillväxt genom utveckling av en kreativ och innovativ miljö för utveckling av samhälle, människor och företag. Bolaget gör det genom att utifrån en samskapande värdegrund stödja befintliga och nya företag, forskningsmiljöer på Mittuniversitetet samt offentlig verksamhet där utvecklingsinsatser krävs. Bolaget ska verka för en ökad försörjning av spetskompetens samt för utbyggd infrastruktur som är att hänföra till bolagets verksamhet. Bolaget skall ha fokus på att främja utvecklingen i Jämtland Härjedalen. Bolaget ska sälja tjänster och produkter som är relevanta för regionens gemensamma innovationssystem där särskilt fokus läggs på kunskaps- och forskningsbaserad verksamhet utifrån behovs- och omvärldsanalys.

Peak Region har tre integrerade verksamhetsområden; i) Innovation, ii) Inkubation och iii) Samskapande miljöer och nätverk.

3. Verksamhetsområden

3.1 Innovation

Verksamhetsområdet Innovation skall vara ett centralt område för bolaget.

Under perioden 2018 till 2020 ska bolaget driva Vinnväxtinitiativet Peak Innovation som startade 2008. Initiativet har sin grund i områdena Turism, Sport och Friluftsliv men ska verka branschöverskridande.

Peak Innovation ska drivas i syfte att skapa en långsiktig innovativ miljö i nära samarbete med ägare och övriga intressenter. Initiativet ska drivas resurseffektivt och ha en affärsinriktad samt samhällsutvecklande inriktning där kompetens och utrustning förpackas och erbjuds i en innovativ miljö.

Området ska verka för att öka Jämtlands innovationsstyrka genom att skapa ett starkt innovationsnätverk i hela regionen och med fortsatt decentralisering och samverkan mellan kommunerna

3.2 Inkubation

Inkubatorns övergripande uppdrag är att säkerställa att det finns en kvalificerad rådgivningsprocess till ambitiösa tillväxtföretag (etablerade företag och startups) i Jämtlands län samt bygga en stark startup scen och en stark innovationskultur i Jämtlands län. Inkubatorn ska sprida kunskap om vad Innovation är och att Inkubatorn finns som en tillgång för hela regionen.

Inkubatorn skall initiera och samverka med andra projekt för att på bästa sätt säkerställa det övergripande uppdraget.

3.3 Samskapande miljöer och nätverk

Samskapande miljöer är en förutsättning för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar på ett hållbart sätt. Verksamhetsområdet skall samla regionens aktörer och utveckla nya initiativ och idéer i en global, affärs- och samhällsutvecklande anda.

Området ska arbeta med att arbeta upp ett så kallat Grants and Innovation Office (GIO), som på uppdrag ska fungera som ett stöd i frågor om forskningssamarbeten mellan universitetet och företag, organisationer och myndigheter. GIO ska även jobba med utvecklingsfinansiering mot akademi, näringsliv och företag i regionen.

Verksamheten ska genomsyras av att Peak Region AB är en neutral fristående aktör som kan agera kraftfullt genom att vara en operativ nod för länets utveckling. Verksamheten ska attrahera spetskompetens och verka affärs- och samhällsutvecklande.

4. Verksamhetsmål

4.1 Övergripande mål

Bolaget ska utifrån en samskapande värdegrund stödja och driva utveckling som möter ~~framtidens~~ samhällsutmaningar. För respektive verksamhetsområde innebär detta:

- Innovation: Området ska utvecklas för att bli ett initiativ för aktörerna i innovationssystemet, med gemensamt ägda verktyg för systemets utveckling. Det regionala åtagandet kring innovationssystemet ska vara långsiktigt, och ska sträcka sig bortom vinnväxtinitiativet Peak Innovation. Området ska fortsätta arbeta med tidigare och nya spetsområden där regionen kan vara nationellt och internationellt framgångsrika.
- Inkubation: Inom området ges stöd till bolag i tidiga utvecklingsskeden (startup). Bolagen erbjuds affärsutveckling, rådgivning, nätverk och en kreativ arbetsmiljö med tillhörande kontorsservice.
- Samskapande miljöer: Inom området ska en funktion för finansiering kopplat till innovation utvecklas (*Grants and innovation office*). Funktionen ska tillhandahålla tjänster som finansiering av utvecklingsprojekt, förstudier, utredningar, rådgivning och stöd för innovations- och utvecklingsprojekt kopplat till en triple-helix struktur. En

campuslokaliserad Science Park med lokala noder ska fortsätta utvecklas i nära samarbete med universitetets forsknings-, utbildnings- och samverkansmiljöer. Miljön ska erbjuda attraktiva fysiska mötesplatser väl lämpade för möten, konferenser och kreativt samskapande.

4.2 Finansiering och ekonomiska mål

Finansiering av bolaget kan ske enligt följande:

- Tjänsteleveranser till ägarorganisationerna
- Självständiga externa projektansökningar i enlighet med verksamhetsbeskrivningen för bolaget
- Ägarna skapar finansiella förutsättningar för projektansökningar (medfinansiering)
- Försäljning av tjänster på kommersiell basis
- Finansiering av basresurs via ägarna (ca 1.5 mkr)
- Sponsring
- Bidrag (mot resultat)

Ekonomiska mål:

Samtliga verksamhetsområden och bolagets som helhet skall årligen upprätta budgetar. Budgets skall alltid ha god kostnadstäckning.

Överskott i verksamheten skall återinvesteras och inte utdelas till ägarna.

Bolaget skall över tid kunna bygga upp en god soliditet för att därigenom bli ett ekonomiskt stabilt företag.

5. Informationskrav

5.1 Årsredovisning

Utöver de krav som finns i aktiebolagslagen skall årsredovisning och bokslut delges ägarkommunerna och Region Jämtland Härjedalen så att de kan samordnas de informationskrav som följer respektive fullmäktige.

5.2 Övrig information

Bolaget skall under löpande år vid minst två tillfällen informera ägarna om verksamheten och dess utveckling. Bolaget skall i principiellt viktiga frågor informera kommun och regionfullmäktige.

6. Övrigt

Styrelsen skall verka för att god intern kontroll präglar organisationen och driften av verksamheten. Styrelsen skall tillse att verksamheten i alla lägen har en uppdaterad arbetsordning för styrelse och vd.

Till styrelsens ledamöter och ordförande skall inga arvoden utgå

7. Aktieägaravtalet

Aktieägaravtalet daterat den 2 oktober 2018 utgör en integrerad del av detta ägardirektiv.

Ägardirektivet antaget vid ägarmöte den 20 november 2018

För ägarna i Peak Region AB, 556730-0727;

Krokoms kommun

_____/Namnförtydligande_____

Region Jämtland Härjedalen

_____/Namnförtydligande_____

Samling Näringsliv Jämtlands Län Ek. Förening

_____/Namnförtydligande_____

Åre kommun

_____/Namnförtydligande_____

Östersunds kommun

_____/Namnförtydligande_____

Miun Holding AB

_____/Namnförtydligande_____

AKTIEÄGARAVTAL

Aktieägare

Firma

Org.nummer:

Östersunds Kommun

212000-2528

Aktieägare

Firma

Org.nummer:

Krokoms Kommun

212000-2478

Aktieägare

Firma:

Åre Kommun

Org.nummer:

212000-2494

Aktieägare

Firma:

**Region Jämtland
Härjedalen**

Org.nummer:

232100-0214

Aktieägare

Firma:

**Samling Näringsliv Jämt-
lands Län Ek. Förening**

Org.nummer:

769629-0340

Aktieägare

Firma:

MIUN Holding AB

Org.nummer:

556884-4749

Aktiebolagets firmanamn: Peak Region AB nedan kallat Bolaget

Organisationsnummer: 556730-0727.

Bolagets säte är Östersunds kommun.

Detta avtal ersätter tidigare aktieägaravtal från år 2015

Mellan undertecknade aktieägare i Bolaget har träffats följande avtal:

§ 1 Bolaget och dess verksamhet

Parterna har överenskommit att genom detta avtal reglera förhållandena dem emellan och gentemot Bolaget. Parterna skall därför framåt driva verksamheten i Bolaget i enlighet med såväl det i bolagsordningen angivna föremålet för verksamheten som föreskrifterna i detta avtal. Parterna är överens om att eventuella överskott skall användas i verksamheten och sålunda inte delas ut till aktieägarna.

Bolaget ska utifrån en samskapande värdegrund stödja och driva utveckling som möter framtida samhällsutmaningar inom främst FoU, kompetensförsörjning, globalisering, finansiering, innovation, inkubation och samverkan samt därmed förenlig verksamhet.

Parterna skall from detta avtals undertecknande och tills vidare äga aktierna i Bolaget som framgår nedan. Aktieägaravtalet omfattar parternas samtliga nuvarande och framtida aktier i Bolaget.

Vid detta avtals undertecknande ska Bolaget ägas av Parterna enligt följande fördelning:

MIUN Holding AB	55,0 %
Samling Näringslivet Jämtlands Län Ek. Förening	30,0 %
Region Jämtland Härjedalen	7,5 %
Östersunds Kommun	2,5 %
Krokoms Kommun	2,5 %
Åre Kommun	2,5 %

§ 2 Samråd före ordinarie årsstämma

Minst åtta veckor före ordinarie årsstämma, skall parterna sammanträda för diskussion om riktlinjerna för årsredovisningen och disposition av årets resultat samt samråda om ägardirektiv till Bolaget.

§ 3 Samråd före beslut i viktigare frågor

På parts eller styrelsens via styrelsens ordförandes begäran skall parterna samråda beträffande frågor som är av principiell karaktär eller av stor ekonomisk betydelse för Bolaget. Samrådet skall ske i god tid före frågans behandling på styrelsesammanträde eller årsstämma.

Med beslut i viktiga frågor avses bl.a. investeringar och ekonomiska åtaganden utöver årlig fastställd budget överstigande 20 inkomstbasbelopp, förvärv av fast egendom eller aktier i andra bolag, förändringar i befintlig bolagsordning.

§ 4 Ägarnas och allmänhetens insyn

Parterna äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolagets och dess verksamhet. Detta gäller i den mån hinder inte möter på grund för av författningsreglerad sekretess. Parterna äger rätt att använda revisor eller annat biträde vid granskningen.

Allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet enligt tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:447)

§ 5 Styrelse

Styrelsen skall bestå av lägst tre (3) och högst nio (9) ledamöter och inga suppleanter såvida inte annat mellan parterna överenskommits.

Av styrelsens medlemmar skall 1 ledamot utses av Samling Näringsliv Jämtlands Län Ekonomisk Förening. 1 gemensam ledamot för Region Jämtland Härjedalen, Östersunds Kommun, Krokoms Kommun samt Åre Kommun. Övriga ledamöter utses av MIUN Holding AB.

Styrelsens ordförande och eventuell vice ordförande ska utses på årsstämman.

Som styrelsens beslut gäller den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller vid lika röstetal, den mening vilken ordföranden företräder.

§ 6 Årsstämma

Styrelsens ordförande skall vara ordförande på årsstämma.

§ 7 Bolagsordning

Parterna är ense om att Bolagets bolagsordning skall ha lydelse enligt bilaga 1. Vid bristande överensstämmelse mellan bolagsordning och detta aktieägaravtal skall avtalets bestämmelser ha företräde.

§ 8 Tystnadsplikt

Aktieägarna förbinder sig att inte för utomstående avslöja konfidentiell information, som regleras under §4, avseende innehållet i detta avtal eller förhållandena i övrigt rörande Bolaget, dess kunder och personal eller aktieägarna.

§ 9 Samtyckesförbehåll

Den som avser att överlåta en aktie genom försäljning, byte eller gåva skall ansöka om samtycke hos bolagets aktieägare. Frågan om samtycke skall prövas av årsstämman.

Av ansökan skall framgå vem som är tilltänkt förvärvare, och om överlåtaren vill att bolaget skall anvisa någon annan förvärvare om samtycke vägras. Överlåtaren skall då ange samtliga villkor för överlåtelsen.

Om aktieägare vägrar samtycke skall aktieägaren ange skäl för det, och om överlåtaren begär det, anvisa en annan förvärvare som är beredd att överta aktierna.

Aktieägare skall meddela beslut i fråga om samtycke inom tre månader från behörig ansökan om samtycke.

I det fall att samtycke lämnats i enlighet med detta avtal gäller inte hembudsklausulen i bolagsordningen

§ 10 Pant och deponering

Bolaget har för närvarande ej utgivet aktiebrev. I det fall att bolaget i framtiden kommer att utgiva aktiebrev gäller följande;

Till säkerhet för sina förpliktelser enligt detta avtal skall samtliga nuvarande och tillkommande aktier deponeras hos Notarius Publicus med instruktion till denne att utlämna aktierna endast efter aktieägarnas gemensamma instruktion eller lagakraftvunnen dom. Bolagets aktiebok skall förvaras tillsammans med aktierna.

Aktie får inte pantförskrivas utan medgivande från övriga aktieägare.

§ 11 Hävning

Hävning av avtalet kan med omedelbar verkan ske gentemot aktieägare som gör sig skyldig till väsentligt avtalsbrott eller

- försätts i konkurs
- upptar förhandling om ackord
- på grund av utmätning, betalningsinställelse eller annan omständighet kan antas vara på obestånd, eller
- förfogar över sina aktier i strid med detta avtal

Hävning får inte ske om part efter skriftlig anmaning omgående vidtar rättelse.

Vid hävning av avtalet enligt denna paragraf har övriga parter rätt att lösa in felande parts aktier.

Vid inlösen skall bolagsordningens villkor i hembudsklausulen tillämpas.

§ 12 Skadestånd

Part, som gör sig skyldig till väsentligt avtalsbrott skall betala skadestånd till den skadelidande parten. Skadeståndet skall motsvara den skada den skadelidande parten åsamkats genom avtalsbrottet. Skadeståndet skall dock aldrig understiga ett belopp som motsvarar det vid avtalsbrottet gällande prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

§ 13 Ansvarsbefrielse

Part, vars aktier inlösts, skall befrias från borgen eller annan ansvarsförbindelse.

§ 14 Tvister

Tvist angående tolkning eller tillämpning av detta avtal skall avgöras av svensk domstol.

§ 15 Avtalstid

Detta avtal träder i kraft dagen för undertecknandet och gäller tills vidare och upphör sex månader efter av part gjord uppsägning. Uppsägning skall ske skriftligen.

Bilaga

Bolagsordning

Underskrifter

Detta avtal har upprättats och undertecknats i 6 likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Östersund den

Ort och datum

Krokom den

Namnteckning, Östersunds Kommun

Namnteckning, Krokoms Kommun

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Åre den

Ort och datum

Östersund den

Ort och datum

Namnteckning, Åre Kommun

Namnteckning, Region Jämtland Härjedalen

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Aktieägaravtal mellan Östersunds Kommun, Åre Kommun, Krokoms Kommun, Region Jämtland Härjedalen. Samling Näringsliv Jämtlands Län Ek. Förening, MIUN Holding AB

Östersund den

Ort och datum

Östersund den

Ort och datum

Namnteckning, Samling Näringsliv Jämtlands Län Ek.För

Namnteckning, MIUN Holding AB

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Aktieägaravtal mellan Östersunds Kommun, Åre Kommun, Krokoms Kommun,
Region Jämtland Härjedalen. Samling Näringsliv Jämtlands Län Ek. Förening,
MIUN Holding AB

§228

Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region AB (RS/1595/2018)

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade i februari 2018, § 37, att sälja halva sitt aktieinnehav i bolaget Peak Region AB till MIUN Bridges AB. Försäljningen villkorades med att ett nytt aktieägaravtal skulle arbetas fram där följande finns reglerat:

- Ägarnas och allmänhetens insyn
Parterna äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess. Bolaget ska låta allmänheten ta del av bolagets handlingar enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet enligt 2 kap tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.
- Styrelsens sammansättning
Till styrelsen ska minst en gemensam ledamot utses av Krokoms kommun, Åre kommun, Östersunds kommun eller Region Jämtland Härjedalen.

Enligt beslut som fattades vid senaste bolagsstämman i Peak Region AB skulle den valda styrelsen ta fram förslag till ny bolagsordning, aktieägaravtal samt ägardirektiv. Förslag till nya bolagshandlingar har presenterats och efter diskussioner med representanter för Region Jämtland Härjedalen har vissa justeringar gjorts.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-09-18 § 138 och föreslår regionfullmäktige att Bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv för Peak Region AB godkänns.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region
- §138 Regionala utvecklingsnämnden Bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal Peak Region AB
- NYTT Förslag till ny bolagsordning

Regionstyrelsen

2018-09-25

- NYTT Förslag till nya ägardirektiv
- NYTT Förslag till nytt aktieägaravtal

19

Justering av bolagsdokument AB Transitio

RS/1596/2018

§139

Justering av bolagsdokument AB Transitio (RUN/352/2018)

Sammanfattning

Transitos affärsidé är att anskaffa och förvalta tågfordon för uthyrning till bolagets ägare och tillhandahålla tungt underhåll samt så kallade högvärdeskomponenter till fordonen. Region Jämtland Härjedalen är en av 20 ägare till Transitio AB. Varje delägare äger 5 %. Norrtåg AB hyr tåg genom Transitio AB.

Under hösten 2017 har en översyn av de styrande dokumenten genomförts. Det framkom behov av att göra justeringar i ett flertal styrande dokument. Styrelsens ändringsförslag har förankrats och redovisats i ägarrådet den 8 februari 2018. Ändringarna ska godkännas av samtliga aktieägare.

De styrande dokument som behöver justeras är: Aktieägaravtal, Bolagsordning, Instruktion för valberedning, Instruktion för ägarrådet, Ägardirektiv och Instruktioner för verkställande direktör.

Tabell över ändringsförslag framgår av skrivelse från AB Transitio.

Förslag till beslut

Utskottet för infrastruktur föreslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen godkänner föreslagna justeringar i AB Transitios bolagsdokument.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen godkänner föreslagna justeringar i AB Transitios bolagsdokument.

Expedieras till

AB Transitio

Beslutsunderlag

- §26 Utskottet för infrastruktur Justering av bolagsdokument AB Transitio
- Skrivelse: Beslut om justeringar i bolagsdokument - AB Transitio

Dnr: ABT-18178

Transitio Ägare

2018-06-07

Beslut om justering av bolagsdokument

Bakgrund och syfte

Vid AB Transtio bolagsstämma 2018-05-24 beslutade stämman att genomföra de av styrelsen föreslagna förändringarna i bolagets styrande dokument.

I oktober 2012 fastlades vid en extra bolagsstämma de styrande dokumenten för bolaget. Under hösten 2017 initierade styrelsen ett seminarium där bland annat en översyn av de styrande bolagsdokumenten genomfördes. Vid denna översyn framkom behov av att göra justeringar av ett flertal styrande dokument.

Styrelsens ändringsförslag har förankrats och stämts av med ägarrådet vid ägarrådsmöte den 8 februari 2018. Ändringsförslagen framgår av bifogad tabell bilaga 1, och förändringarna i respektive dokumentets ändringsmarkeringar bilaga 2-7. Förändringarna kräver att beslut fattas på årsstämman samt att beslut därefter fattas hos respektive ägares fullmäktige/högsta beslutande organ.

Analys

Styrelsen fick i uppdrag av ägarrådet att lägga fram förslagna ändringar på årsstämman, utifrån vad som diskuterades och beslutades på ägarrådsmötet i februari 2018.

De bolagsdokument som fordrar justering är:

- Aktieägaravtal
- Bolagsordning
- Instruktion för valberedning
- Instruktion för ägarrådet
- Ägardirektiv
- Instruktioner för verkställande direktör

Styrelsen föreslår att bolagsstämman/ägarna beslutar och godkänner de i bifogade bilagorna justerade bolagsdokumenten. Ägarnas godkännande bekräftas genom att bifogat Ändringsavtal bilaga 8 skrivs ut och signeras i två exemplar av behöriga personer och återsänds till Transitio. Handlingarna ska ställas till Vd och verifierat utdrag från beslut i fullmäktige ska bifogas det undertecknade Ändringsavtalet.

Processen för ändring av bolagsdokumenten i Transitio

- 1) Styrelsen beslutar att föreslå ägarna att ändra i berörda bolagsdokument i enlighet de bifogade dokumenten
- 2) Årsstämman 2018 i Transitio fattar beslut om att, förutsatt att samtliga fullmäktige/högsta beslutande organ ger sitt samtycke, ändra aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv, instruktion till ägarråd, instruktion till valberedning samt instruktioner till verkställande direktör
- 3) Fullmäktige eller motsvarande högsta beslutande organ i respektive aktieägare fattar beslut om att godkänna de ändringar som föreslagits
- 4) Ändringsavtalet signeras av samtliga aktieägare
- 5) När samtliga fullmäktige/högsta beslutande organ har fattat beslut, samtliga aktieägare undertecknat ändringsavtalet samt insänt detta till Transitio träder ändringsavtalet ikraft och bolagsordningen anmäls för registrering hos Bolagsverket.

Tidplan

Styrelsen beslutar att lägga fram ärendet på bolagets årsstämma. Efter beslut på årsstämman den 24 maj 2018 har respektive ägare att ta upp ärendet till fullmäktige/högsta beslutande organ för beslut.

Signerade Ändringsavtal inklusive kopia på fullmäktigebeslut skickas sedan till Transitio. Ambitionen är att alla ska ha inkommit med undertecknade avtal innan årsskiftet 2018/2019.

Förslag till beslut

Årsstämman och ägarna föreslås besluta att:

- godkänna förslag till beslut om justeringar av bolagsdokumenten enligt ovan beskrivning och bifogade bilagor.
- ägarna i AB Transitio godkänner justeringarna genom att signera ändringsavtal samt bifoga kopia på beslut från respektive ägares fullmäktige/högsta beslutande organ.

AB Transitio

Styrelsen

- Bilagor:**
1. Tabell över ändringsförslag
 2. Aktieägaravtal (med markerade ändringsförslag).
 3. Bolagsordning (med markerade ändringsförslag).
 4. Instruktion för valberedning (med markerade ändringsförslag).
 5. Instruktion för ägarrådet (med markerade ändringsförslag).
 6. Ägardirektiv (med markerade ändringsförslag).
 7. Instruktioner för verkställande direktör (med markerade ändringsförslag).
 8. Ändringsavtal (för respektive ägare att underteckna efter beslut på årsstämma samt hos högsta beslutande organ i den egna organisationen)
 9. Protokoll årsstämma 2018-05-24

Bilaga 1

Bakgrund och/eller syfte till föreslagen förändring	Styrelsens förslag till förändring
Fråga har uppkommit om vilka ägare som ska ingå i Ägarrådet. Enligt nuvarande ordning är det de som har störst finansiellt engagemang i bolaget som ska utse representanter. Om detta innebär en stor geografisk koncentration kan det vara lämpligt att annan konstellation är möjlig.	Tillägg om "eller annan sammansättning som bolagsstämman bestämmer", till den befintliga texten om störst finansiellt engagemang. Förändring krävs i Bolagsordningen och Aktieägaravtalet samt Instruktion till valberedning.
Transitios fordonsflotta börjar till vissa delar bli äldre och på sikt behöver viss del av flottan att avvecklas – antingen genom skrotning eller försäljning. Frågan kan även uppkomma när ägarna förvärvar nya fordon framöver och fordon blir övertaliga. De styrande dokumenten är av naturliga skäl inriktade på förvärv och förvaltning av fordon. Det är att rekommendera att även avveckling anges i de styrande dokumenten.	Införa tillägg i styrande dokument för att tydliggöra att bolaget har stöd i dessa dokument för avveckling. Aktieägaravtalet, Bolagsordningen och Ägardirektiven berörs.
I Instruktionen för VD anges att styrelsen ska följa upp bolaget ur ekonomisk synvinkel. Det saknas att styrelsen följer upp att bolaget sköts även på ett ändamålsenligt sätt i övrigt.	Göra tillägg om att styrelsen även ska övervaka att VD sköter bolaget på ett ändamålsenligt sätt och i linje med de styrande dokumenten. Endast VD-Instruktionen berörs.
I instruktionen för VD anges en beloppsgräns om 500 000 kr för VD vid beslut om anskaffning. Med hänsyn till bolagets omsättning samt syftet med bolaget framstår beloppsbegränsningen som alltför låg.	Ändra beloppet för VD att besluta om upp till 5 miljoner kr. Anskaffningar överstigande 5 miljoner ska alltjämt framläggas till styrelsen för beslut. Endast VD Instruktionen berörs.
Oklarhet har uppdragats kring vem som föreslår styrelsens arvode. Önskan om att klargöra detta genom att låta Valberedningen föreslå styrelsens arvode. Fastställande/beslut tas på bolagsstämma – i enlighet med Aktiebolagslagen och Bolagsordningen.	Förslag att göra tillägg i Instruktionen för valberedningen för att tydliggöra ansvaret för arvodesförslag samt att stryka delen om att Ägarrådet utgör arvodesberedning i Instruktion till ägarrådet.
Lön/arvode till VD samt övriga anställningsvillkor är enligt aktiebolagslagen en uppgift för styrelse. I nuvarande Instruktion för ägarrådet anges att ägarrådet ska utgöra arvodesberedning för VDs lön. Det anges även att styrelsen ska samråda med ägarrådet inför rekrytering, lönesättning etc för VD. Vidare anges att ägarrådet ska godkänna styrelsens instruktion till VD. Lämpligt att styrelsen har mandat att utföra dessa uppgifter.	Förslag att göra strykningar i Instruktion för Ägarråd och Ägardirektiv.
Efter synpunkter från bland annat lekmanarevisorsgruppen om att det är mindre lämpligt att det anges att bolagets finanspolicy ska efterlikna ägarnas, eftersom det är fråga om 20 olika ägare med olika policies samt att bolaget har ett annat finansiellt upplägg.	Endast Ägardirektivet berörs. Strykning föreslås att passusen avseende att finanspolicy ska efterlikna ägarnas stryks.

Bilaga 1

Vissa ägare har påpekat att dessa inte omnämns på ett formellt korrekt sätt i de styrande dokumenten. Det handlar främst om kommunalförbund, där vissa inte har fullmäktige som högsta beslutande organ utan direktion.	Ägardirektiv, Instruktion för ägarråd, Bolagsordning och Aktieägaravtalet berörs. I dessa får det läggas till skrivningar så att alla ägare och beslutande församlingar omnämns på ett lämpligt sätt.
---	---

AKTIEÄGARAVTAL - TRANSITIO

1 PARTER

Bilaga 2

1. [Landstinget i Region Uppsala-län](#), org.nr 232100-0024;
2. AB Storstockholm Lokaltrafik, org.nr 556013-0683;
3. Region Kronoberg, org.nr 232100-0065;
4. Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, org.nr 222000-2923;
5. Regionförbundet Västerbotten, org.nr 222000-2436;
6. Region Jämtland Härjedalen, org.nr 232100-0214;
7. Kommunalförbundet Norrbottens läns Kollektivtrafikmyndighet, org.nr 222000-2949;
8. Västra Götalandsregionen, org.nr 232100-0131;
9. Landstinget i Kalmar län, org.nr 232100-0073;
10. [Landstinget i Region Västmanland](#), org.nr 232100-0172;
11. [Regionförbundet Landstinget Dalarna](#), org.nr ~~232122000-14460180~~;
12. Region Örebro län, org.nr 232100-0164;
13. Region Gävleborg, org.nr 232100-0198;
14. Region Östergötland, org.nr 232100-0040;
15. Region Blekinge, org.nr 222000-1321;
16. Region Jönköpings län, org.nr 232100-0057;
17. Region Halland, org.nr 232100-0115;
18. Region Värmland, org.nr 222000-1362;
19. Region Skåne, org.nr 232100-0255;
20. Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet, org.nr 222000-2931;
21. AB Transitio, org.nr 556033-1984; samt
22. den eller de Tillkommande Aktieägare som sedermera har tillträtt detta Aktieägaravtal enligt vad som närmare anges i punkt 17 nedan;

Parterna i punkt 1 till 20 benämns härafter gemensamt såsom ”Aktieägarna” eller, var för sig, ”Aktieägare”. Parterna ovan har träffat följande avtal, ”Aktieägaravtalet”.

2 AKTIEÄGARE M.M.

2.1 Aktieägarna äger gemensamt Bolaget. Aktieägarna kan enbart bestå av:

- i. RKTm jämlikt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik ("Kollektivtrafiklagen"), inklusive landsting;
- ii. det landsting och de kommuner som jämlikt 2 kap. 1 § Kollektivtrafiklagen ansvarar för den regionala kollektivtrafiken i ett visst län i de fall RKTm i aktuellt län består av en gemensam nämnd;
- iii. de kommuner som jämlikt 2 kap. 1 § Kollektivtrafiklagen ansvarar för den regionala kollektivtrafiken i ett visst län i de fall RKTm i aktuellt län består av en gemensam nämnd;
- iv. aktiebolag till vilket befogenheten att ingå avtal om allmän trafik har överlämnats av RKTm jämlikt 3 kap. 2 § 1 stycket Kollektivtrafiklagen; och
- v. kommun till vilken befogenheten att ingå avtal om allmän trafik har överlämnats jämlikt 3 kap. 2 § 2 stycket Kollektivtrafiklagen.

2.2 Aktieägarna tillhandahåller transporttjänster jämlikt 1 kap. 8 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster ("LUF") och är upphandlande enheter enligt samma lag.

2.3 Aktieägarnas syfte med Bolaget är att Bolaget, i egenskap av ett samriskföretag enligt LUF, skall införskaffa och ombesörja underhåll av spårfordon och reservdelar samt utföra vissa anknutna tjänster för respektive Aktieägars försörjningsverksamhet i enlighet med vad som närmare framgår av punkten 5 nedan. Bolagets verksamhet utgör således ett led i respektive Aktieägars försörjningsverksamhet.

2.4 Bolagets policy för spårfordonsanskaffning skall vara att införskaffa spårfordon allmänt lämpade för främst regional järnvägstrafik och andra typer av järnvägsfordon. Bolaget skall härvid eftersträva att införskaffa standardiserade spårfordon som med ett minimum av anpassning skall kunna användas i flera Aktieägars trafikområden.

2.5 I syfte att reglera frågor rörande Aktieägarnas ägande av aktier i Bolaget och utnyttjandet av Bolagets resurser har Aktieägarna i oktober 2012 denna dag träffat detta Aktieägaravtal, vilket ändrats och bekräftats den 16 juni 2016-, samt den [datum för när alla ägare inkommit med undertecknat ändringsavtal].

3 DEFINITIONER M.M.

"Aktieägare"

skall betyda ~~Landstinget i~~Region Uppsala län, AB Storstockholm Lokaltrafik, Region Kronoberg, Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, Regionförbundet Västerbottens län, Region Jämtland Härjedalen, Kommunförbundet Norrbottens läns Kollektivtrafikmyndighet, Västra Götalandsregionen, Landstinget i Kalmar län, ~~Landstinget i~~Region Västmanland,

	<u>Landstinget</u>Regionförbundet Dalarna, Region Örebro, Region Gävleborg, Region Östergötland, Region Blekinge, Region Jönköpings län, Region Halland, Region Värmland, Region Skåne, Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet samt Tillkommande Aktieägare till dess att någon av dessa utträder eller utesluts ur Aktieägaravtalet, varvid denne inte längre är att betrakta som Aktieägare.
"Anslutningsavtal"	skall betyda det anslutningsavtal vilket Tillkommande Aktieägare skall ingå med övriga Aktieägare enligt vad som anges i punkt 17.5 nedan.
"Bolaget"	skall betyda AB Transitio, org. nr 556033-1984.
"Finansiellt Nettoengagemang"	skall betyda enligt Bolagets balansräkning kvarvarande restvärde på för respektive Aktieägare anskaffat tåg.
"Godkänd Hyrestagare"	skall betyda Aktieägare, sådant aktiebolag till vilket RKTm överlämnat sin befogenhet att ingå avtal om allmän trafik eller operatör anlitad av RKTm eller av sådant aktiebolag till vilket RKTm överlämnat sin befogenhet att ingå avtal om allmän trafik.
"Kontrollbolag"	skall betyda ett av Aktieägare direkt eller indirekt (genom andra helägda dotterbolag) helägt bolag.
"Reservdel"	skall betyda högvärdeskomponent, exempelvis boggi, koppel eller motor.
"RKTm"	skall betyda sådan myndighet som är att anse som regional kollektivtrafikmyndighet enligt Kollektivtrafiklagen eller annan motsvarande lagstiftning och som äger Aktieägare, som är Aktieägare eller som Aktieägare deltar i.
"Tillkommande Aktieägare"	skall betyda varje sådan Aktieägare i Bolaget som ingått Anslutningsavtal med övriga Aktieägare.
"Underhåll"	skall betyda sådana underhållsåtgärder som utförs löpande med sällan återkommande cykler och är i omfattning både tidskrävande och kostnadskrävande.

4 AKTIEÄGARNAS ÅTAGANDE

- 4.1 Aktieägarna förbinder sig att själva eller genom ombud (eller genom av dem utsedda styrelseledamöter) vid bolagsstämmor, ägarrådsmöten, valberedningsmöten, styrelsemöten samt i övrigt utöva sin rösträtt på sådant sätt som erfordras för Aktieägaravtalets rätta genomförande.

5 BOLAGETS VERKSAMHET

- 5.1 Bolaget skall ha som huvuduppgift att på olika sätt stödja Aktieägare avseende frågor om upphandling och finansiering av spårfordon och Reservdelar. Bolaget har tillika en uppgift avseende förvaltning och underhåll av spårfordon. Bolaget har också en rådgivande roll som sakkunnig inom spårfordonsområdet.
- 5.2 Bolagets verksamhet skall vara att:
- i. självt anskaffa eller medverka vid anskaffandet av nyttillverkade eller begagnade spårfordon lämpade för regional kollektivtrafik;
 - ii. genom uthyrning eller på annat sätt ställa sådana spårfordon till förfogande för Aktieägare eller sådant aktiebolag till vilket RKTm överlämnat sin befogenhet att ingå avtal om allmän trafik;
 - iii. genom uthyrning eller på annat sätt ställa sådana spårfordon till förfogande för operatör som anlitas av RKTm eller av sådant aktiebolag till vilket RKTm överlämnat sin befogenhet att ingå avtal om allmän trafik, dock endast under förutsättning att berörd Aktieägare ställer säkerhet i form av borgen såsom för egen skuld för operatörens förpliktelser gentemot bolaget;
 - iv. ombesörja förvaltning och Underhåll av spårfordon;
 - v. självt anskaffa eller medverka vid anskaffandet av Reservdelar;
 - vi. bistå RKTm med sakkunskap inom spårfordonsområdet;
 - vi-vii. avyttra spårfordon eller Reservdelar; samt
 - vii-viii. i enlighet med punkt 14 nedan förvalta tidigare genomförda finansieringar (vilket inkluderar US-Lease-to-Service-Contract transaktioner).
- 5.3 Bolaget skall vara ett samriskföretag i den betydelse som anges i LUF. Ett samriskföretag är ett bolag bildat uteslutande av flera upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde. Bolaget skall bedriva försörjningsverksamhet i LUF:s mening i minst tre år.
- 5.4 Bolaget och Bolagets verksamhet skall ej vara vinstdrivande.

6 INFÖRSKAFFANDE AV SPÅRFORDON TILL BOLAGET

- 6.1 Vid tidpunkten för detta Aktieägaravtals ingående innehar Bolaget de existerande spårfordon, med fördelning mellan Aktieägarna, som framgår av bilaga 2.
- 6.2 Av förteckningen framgår för vilken Aktieägars räkning spårfordonen, beställningarna och optionsrätterna har införskaffats eller sedermera kommit att innehas.
- 6.3 De optionsrätter att införskaffa spårfordon som Bolaget från tid till annan innehar och som inte utnyttjats enligt punkt 6.1 ovan, skall fördelas mellan Aktieägarna genom skriftlig överenskommelse. För det fall de Aktieägare som önskar utnyttja dessa optionsrätter inte kan enas om fördelningen innan optionsrätterna måste utnyttjas för att inte förfalla eller om berörd

Aktieägare så skriftligen begär, skall Bolagets styrelse fördela optionsrätterna efter främst följande kriterier; (i) Aktieägares behov av snabb leverans, (ii) Aktieägares behov av leverans av specifik fordonsmodell och (iii) total kostnad för utnyttjande av optionsrätterna på av Aktieägarna önskat sätt, varvid den lägre totalkostnaden skall äga företräde om inte särskilda skäl talar häremot.

- 6.4 I syfte att undvika att kapacitetsbrist uppkommer i Bolagets verksamhet är Aktieägarna överens om undersöka möjligheterna att Bolagets vagnförsörjningsresurser utökas genom offentlig upphandling, där så erfordras, förvärv av dotterföretag, apportemissioner eller på annat för Bolaget lämpligt sätt.
- 6.5 Bolaget får enbart förvärva dotterbolag om förvärvet dessförinnan godkänts av Aktieägarna. För det fall Bolaget förvärvar dotterföretag, är Aktieägarna ense om att dotterföretagets verksamhet bör integreras i Bolagets verksamhet och att dotterföretaget i samband därmed avvecklas på lämpligt sätt, såvida inte bibehållandet av dotterföretaget är fördelaktigt ur ekonomisk synvinkel och riskneutralt för Bolaget.

7 FINANSIERING AV BOLAGETS VERKSAMHET

Bolagets verksamhet skall finansieras genom dess aktiekapital, internt genererade medel, genom enskilda tillskott, upplåning från Aktieägare eller andra samt genom utnyttjande av för dess verksamhet möjliga finansieringsformer.

8 FINANSIERING AV INFÖRSKAFFANDE AV SPÅRFORDON OCH ÖVRIGA TJÄNSTER UTFÖRDA AV BOLAGET

- 8.1 När och i den mån som Aktieägare anmodar Bolaget att avropa optionsrätter att införskaffa spårfordon eller på annat sätt tar i anspråk Bolagets resurser, skall Aktieägaren vara skyldig att ställa fullgod säkerhet, i första hand i form av proprieborgen, eller lämna villkorat aktieägartillskott som motsvarar Bolagets totala kostnads- och förlustexponering avseende de aktuella spårfordonen för Bolagets totala kostnads- och förlustexponering avseende de aktuella spårfordonen. För det fall Aktieägare är ett aktiebolag skall säkerhet ställas av kommun, ~~eller~~ landsting eller kommunalförbund som äger aktiebolaget. Utan hinder härav skall dock Aktieägare, mot betalning, kunna utnyttja de övriga tjänster som Bolaget kan komma att tillhandahålla, t.ex. Underhåll, allt under förutsättning av att ett sådant utnyttjande sker på ett sätt som inte riskerar att märkbart försämra Bolagets kreditvärdighet.
- 8.2 När flera Aktieägare gemensamt införskaffar spårfordon genom Bolaget skall dessa Aktieägare vara skyldiga att ställa gemensam solidarisk säkerhet för Bolagets totala kostnads- och förlustexponering avseende de aktuella spårfordonen eller lämna villkorat aktieägartillskott som motsvarar Bolagets totala kostnads- och förlustexponering avseende de aktuella spårfordonen eller andel därav.
- Utöver vad som följer av punkterna 8.1 och 8.2 ovan, skall Aktieägare inte vara skyldig att tillskjuta ytterligare medel till Bolaget.
- 8.3 Den Aktieägare för vars räkning spårfordon är införskaffade skall ersätta Bolaget för samtliga kostnader vid införskaffandet av spårfordon.

- 8.4 För det fall Bolaget utför tjänster för en Aktieägare som inte har införskaffat spårfordon genom Bolaget skall Bolaget debitera Aktieägaren för dessa tjänster till självkostnadspris.

9 UTHYRNING AV INFÖRSKAFFADE SPÅRFORDON

- 9.1 Bolaget skall till självkostnadspris ställa de spårfordon som Bolaget införskaffat till Godkänd Hyrestagares förfogande genom uthyrning enligt av Bolaget framtaget hyresavtal.
- 9.2 Sådan uthyrning skall primärt ske till Godkänd Hyrestagare med anknytning till den Aktieägare för vars räkning de aktuella spårfordonen är införskaffade.
- 9.3 Prissättning för uthyrning enligt ovan skall innebära skälig ersättning för Bolagets alla kostnader samt administration.
- 9.4 Om Aktieägare för vars räkning spårfordonen är införskaffade inte längre önskar hyra visst spårfordon eller inte längre önskar att Godkänd Hyrestagare med anknytning till Aktieägaren skall hyra visst spårfordon, skall övriga Aktieägare ges möjlighet att på marknadsmässiga villkor hyra spårfordonen eller anvisa annan Godkänd Hyrestagare som hyresman. Anmäler flera Aktieägare intresse av att förhyra de erbjudna spårfordonen, skall spårfordonen fördelas mellan Aktieägarna och av Aktieägare anvisad operatör genom skriftlig överenskommelse. Om dessa Aktieägare inte kan enas om fördelningen innan de aktuella spårfordonen måste förberedas för uthyrning, skall Bolagets styrelse på ett objektivt och omdömesgillt sätt fördela de aktuella spårfordonen efter främst följande kriterier; (i) Aktieägars behov av snabb leverans, (ii) Aktieägars behov av leverans av specifik fordonsmodell och (iii) för uthyrningen föreslagna villkor, varvid det för Bolaget ur finansiell synvinkel mest fördelaktiga erbjudandet skall äga företräde.
- 9.5 Om Aktieägare anvisar Godkänd Hyrestagare, som inte är Aktieägare, som hyresman av spårfordon, skall Aktieägaren vara skyldig att i förhållande till Bolaget utfärda en garantiförbindelse (i form av en propäborgen) för hyresmannens rätta fullgörande av hyresbetalningar och övriga betalningar till Bolaget enligt hyresavtalet. Garantiförbindelsen skall, i allt väsentligt, ha den ordalydelse som framgår av bilaga 910. Om sådan garantiförbindelse inte utfärdas skall Aktieägaren inte äga rätt att anvisa hyresman.
- 9.6 Om Bolaget inte kan hyra ut spårfordon med full kostnadstäckning skall den Aktieägare eller de Aktieägare för vars räkning spårfordonen har införskaffats, alltid vara skyldig(-a) att förhyra spårfordonen av Bolaget enligt hyresavtalet som nämns i punkten 9.1, eller täcka hela kostnaden på annat för Bolaget, och enligt styrelsens mening, likvärdigt sätt. Så att Bolaget erhåller full kostnadstäckning.
- 9.7 Aktieägare för vars räkning spårfordonen är införskaffade som önskar hyra ut spårfordonen till tredje part skall alltjämt ansvara gentemot Bolaget och tillse att Bolaget erhåller full kostnadstäckning från Aktieägaren.

10 UNDERHÅLL AV SPÅRFORDON

Bolagets styrelse äger besluta att Underhåll skall organiseras genom annan. För det fall Bolagets styrelse beslutar att sådant underhåll skall organiseras genom annan skall Bolaget genomföra upphandling av underhållstjänster i konkurrens. Sådan upphandling skall vända sig

mot företag som har särskild kompetens inom detta område och skall ske med iakttagande av de riktlinjer för upphandling av underhåll som vid var tid beslutas av styrelsen.

11 FÖRVALTNING AV SPÅRFORDON

- 11.1 Bolaget ansvarar för förvaltningen av de spårfordon som Bolaget anskaffat för Aktieägares räkning.
- 11.2 Bolaget skall på uppdrag av Aktieägare förvalta spårfordon som Aktieägare införskaffat med medverkan av Bolaget eller på annat sätt. Sådan förvaltning skall dock begränsas till administrativ förvaltning och upphandling av förvaltnings- och konsulttjänster.
- 11.3 Bolaget skall på uppdrag av Aktieägare ombesörja eller vara behjälpligt med förfaranden med anknytning till registrering och myndighetsgodkännande av spårfordon som Aktieägare införskaffat med medverkan av Bolaget eller på annat sätt samt därtill relaterade uppgifter.

12 AVSKRIVNINGAR PÅ FORDON

- 12.1 Avskrivningar av spårfordons eller Reservdels redovisningsmässiga värde får enbart ske enligt av Bolagets styrelse fastslagen avskrivningsplan.
- 12.2 Överavskrivningar får aldrig förekomma på spårfordon eller Reservdel som införskaffats för annan Aktieägares räkning utan enbart på spårfordon eller Reservdel som Bolaget införskaffat för egen räkning.

13 RESERVDELAR

Bolaget skall på uppdrag av Aktieägare eller för egen del anskaffa Reservdelar. Bolaget skall hyra ut Reservdelar till Godkänd Hyrestagare. Av Bolaget anskaffade Reservdelar skall kunna samlas i en "pool", det vill säga hanteras som en gemensam nyttighet som flera Aktieägare har tillgång till. Bolaget skall kunna anskaffa och underhålla Reservdelar åt flera Aktieägare gemensamt. Bolagets prissättning vid anskaffning och underhåll av Reservdelar skall ge Bolaget skälig ersättning för alla kostnader samt administration.

14 AVYTTRING AV FORDON OCH RESERVDELAR

Bolagets styrelse äger rätt att besluta att fordon och/eller Reservdelar ska avyttras genom skrotning, försäljning eller annat lämpligt förfaringssätt. För det fall Bolagets styrelse beslutar att försäljning av fordon och/eller Reservdel ska ske, ska en sådan försäljning ske med beaktande av marknadsvärde, utnyttjande av marknadskonkurrens samt med iakttagande av de riktlinjer för försäljning som vid var tid beslutas av styrelsen.

1415 HANTERING AV REDAN GENOMFÖRDA FINANSIERINGAR

Redan genomförda finansieringar, inklusive s.k. US-leasar, upphör inte att gälla i samband med ingåendet av detta Aktieägaravtal utan skall bibehållas enligt nuvarande villkor i enlighet med villkoren i det bilagda aktieägaravtalet och dess bilagor bilaga 6. Detta regleras vidare genom det bilagda avslutnings- och överlämningsavtalet, bilaga 7.

1516 FÖRDELNING AV ÄGANDET I BOLAGET

~~15.1~~16.1 Envar Aktieägare skall, om inte något annat sägs i punkt 16.2, äga 10 000 stycken aktier i Bolaget.

~~15.2~~16.2 Om landstinget och kommunerna i ett län har beslutat att uppgiften som RKTM skall fullgöras av en gemensam nämnd skall kommunerna eller landstinget och kommunerna gemensamt genom samägande äga samma antal aktier som i punkt 16.1 stycken aktier i Bolaget.

~~15.3~~16.3 Om RKTM har överlämnat befogenhet att ingå avtal om allmän trafik till aktiebolag eller kommun och sådant aktiebolag eller kommun skall vara Aktieägare skall sådan Aktieägare äga ett antal aktier så att sådan(-a) Aktieägare tillsammans med sådan RKTM (eller, i förekommande fall, landstinget och/eller kommunerna i aktuellt län) äger det antal aktier som anges i punkt 16.1 ovan.

~~15.4~~16.4 Aktiebolag, till vilket befogenheten att ingå avtal om allmän trafik överlåtits, skall ensamt äga det antal aktier som anges i punkt 16.1 ovan i det fall RKTM (eller, i förekommande fall landstinget och/eller kommunerna) i aktuellt län inte är Aktieägare.

~~15.5~~16.5 För tillkommande Aktieägare gäller punkt 17 i detta Aktieägaravtal.

~~15.6~~16.6 Vid Aktieägares utträde gäller punkt 28 i detta Aktieägaravtal.

1617 TILLKOMMANDE AKTIEÄGARE

~~16.1~~17.1 Aktieägarna är överens om att medverka till att även andra som uppfyller kraven i punkt 2.1 i detta Aktieägaravtal som önskar utnyttja Bolagets resurser och verksamhet blir Aktieägare i Bolaget på och i enlighet med de villkor som anges i detta Aktieägaravtal.

~~16.2~~17.2 Bolagets styrelse beslutar huruvida Tillkommande Aktieägare skall förvärva sina aktier från befintlig Aktieägare som i enlighet med punkt 28 anmält sitt utträde eller genom riktad nyemission enligt nedan. Om tillkommande Aktieägare skall förvärva sina aktier från en befintlig Aktieägare eller från ett dotterbolag till Bolaget, skall Bolagets styrelse tillse att de förutsättningar som anges i punkten 17.3 är uppfyllda. Förvärvet skall ske till aktiens kvotvärde.

~~16.3~~17.3 Under förutsättning att kraven i punkt 2.1 samt nedanstående villkor är uppfyllda är Aktieägare skyldig att på bolagsstämma rösta för en riktad nyemission till Tillkommande Aktieägare:

- (a) att den Tillkommande Aktieägaren inträder som part i Aktieägaravtalet enligt punkt 17.5 nedan; och

- (b) att Bolagets resurser - med beaktande av vad den Tillkommande Aktieägaren eventuellt tillför vid förvärvet eller teckning av aktier i Bolaget - är eller blir tillräckligt omfattande för att kapacitetsbrist inte därigenom skall uppstå i Bolagets verksamhet.

~~16.4~~17.4 Vid sådan riktad nyemission skall det antal aktier som anges i punkt 16.1 emitteras till varje Tillkommande Aktieägare. Om inget ägande är fördelat enligt punkt 16.2 eller punkt 16.3 skall således alla Aktieägare äga lika många aktier även efter att Aktieägare tillkommit. Emissionskursen skall motsvara aktiens kvotvärde.

~~16.5~~17.5 Utöver de handlingar varigenom Tillkommande Aktieägare förvärvar, tecknar eller på annat sätt erhåller aktier i Bolaget, skall Tillkommande Aktieägare ingå ett Anslutningsavtal med existerande Aktieägare. Detta Anslutningsavtal skall i allt väsentligt ha den lydelse som framgår av bilaga 3.

~~16.6~~17.6 Tillkommande Aktieägare skall ha för avsikt att vara Aktieägare i minst tre år.

~~17~~18 ÄGARDIREKTIV

Ägardirektiv skall antas årligen av bolagsstämman. Ägardirektivet skall ha till syfte att tydliggöra vissa utgångspunkter för Bolagets verksamhet. Ägardirektivet är bindande för Bolagets styrelse och andra ställföreträdare som har att följa direktivet, såvida det i visst fall inte strider mot aktiebolagslagen (2005:551) (nedan "Aktiebolagslagen") eller Bolagets bolagsordning.

~~18~~19 ÄGARINFLYTANDE

Respektive Aktieägare åtar sig att delta i och fatta de beslut som krävs av Aktieägare som har förvärvat spårfordon genom Bolaget om, och endast om, sådan Aktieägare begär det med anledning av spårfordon som denne har förvärvat genom Bolaget. Detta innebär att om Aktieägare vill lösa ut spårfordon som denne har finansierat eller anskaffat med hjälp av Bolaget och berörd finansiär godkänner detta så skall övriga Aktieägare inte vägra Aktieägaren att lösa ut de aktuella spårfordonen.

~~19~~20 BOLAGETS LEDNING OCH STYRELSE

~~19.1~~20.1 Årsstämma skall hållas en gång per år. Bolagsstämma sammankallas av styrelsen. Årsstämman skall utse ägarråd, eventuella adjungerande ledamöter till ägarrådet och två (2) av ledamöterna i valberedningen.

~~19.2~~20.2 Ägarrådet skall ha sju (7) ledamöter varvid de sju (7) aktieägare som har störst Finansiellt Nettoengagemang skall få nominera en ledamot var. Utöver dessa sju (7) ledamöter kan ägarrådet adjungera upp till två (2) personer, efter förslag från valberedningen, för att tillgodose en geografisk spridning eller annan relevant omständighet hos ägarna. Aktieägarna förbinder sig att vid bolagsstämma rösta för de nominerade kandidaterna. För ägarråd gäller instruktion i bilaga 8.

~~19.3~~20.3 Valberedningen utgörs av tre (3) ledamöter utsedda av ägarrådet samt två (2) ledamöter som väljs av årsstämman varvid endast aktieägare som inte är representerade i ägarrådet har rätt att lämna förslag till ledamöter. Nominering till de två (2) poster i valberedningen som antas av årsstämma enligt 20.1, skall göras till styrelsen senast kallelsetid + två (2) veckor före årstämma. Endast aktieägare som inte är representerade i ägarrådet äger rätt att nominera personer. För valberedningen gäller instruktion i bilaga 9.

~~19.4~~20.4 Styrelsen skall sammanträda sex (6) gånger per år. Verkställande direktör i Bolaget får inte vara styrelseledamot. Styrelsen väljs årligen.

~~19.5~~20.5 Styrelsen skall ha nio (9) ledamöter. Ledamöterna i styrelsen skall tillsättas utifrån den kompetens och erfarenhet som speglar Bolagets verksamhet, detta skall regleras genom en instruktion till valberedningen.

~~19.6~~20.6 Styrelseledamöter och styrelsens ordförande skall nomineras av valberedningen. Styrelsen skall kunna utse utskott som tillsammans med verkställande direktör ges i uppdrag att utreda särskilda frågor.

~~19.7~~20.7 Ägarrådet skall godkänna arbetsordningen för styrelsens arbete.

~~20.21~~ **BOLAGETS VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH FÖRVALTNING**

~~20.1~~21.1 Bolagets verkställande direktör utses av styrelsen efter samråd med ägarrådet. Vid lika röstetal skall det förslag till verkställande direktör som biträdes av styrelsens ordförande anses utgå styrelsens beslut.

~~20.2~~21.2 Styrelsen skall upprätta instruktioner för arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören, instruktioner för ekonomisk rapportering, instruktioner för verkställande direktörens arbete samt instruktioner för verkställande direktörens arvode. Dessa instruktioner skall godkännas av ägarrådet.

~~20.3~~21.3 Styrelsen äger besluta om hur Bolagets förvaltning praktiskt skall bemannas och hanteras.

~~21.22~~ **MAJORITETSKRAV VID VISSA BESLUT**

~~21.1~~22.1 För giltigt beslut i följande frågor rörande Bolaget skall - oavsett vad Aktiebolagslagen eller Bolagets bolagsordning stadgar - enighet föreligga mellan Aktieägarna:

- (a) Ändring av Bolagets bolagsordning;
- (b) Ändring av Bolagets aktiekapital samt utgivning av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt vid nyteckning eller andra instrument vilka berättigar till aktier i Bolaget och vinstandelsbevis, med undantag för riktad nyemission till Tillkommande Aktieägare i enlighet med punkt 17 ovan;
- (c) Beslut om att Bolaget skall träda i likvidation i annat fall än då så skall ske enligt lag eller detta Aktieägaravtal;
- (d) Förändring av instruktion till Bolagets valberedning;

- (e) Bolagets ställande av säkerhet där värdet av säkerheten överstiger fem (5) basbelopp enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), i annat fall än då finansiering av införskaffade spårfordon eller Reservdelar sker i enlighet med punkt 8 ovan;
- (f) Avtal om överlåtelse av fastighet, rörelse eller rörelsegren, om avtalet i väsentlig mån påverkar Bolagets verksamhet; samt
- (g) Beslut, i förekommande fall, motsvarande de under a)-e) angivna såvitt avser Bolagets dotterföretag.

21.222.2 För giltigt beslut i följande frågor rörande Bolaget skall - oavsett vad Aktiebolagslagen eller Bolagets bolagsordning stadgar - beslutet biträdas av minst två tredjedelar (2/3) av Aktieägarna:

- (a) Vinstutdelning eller återbetalning av villkorade aktieägartillskott;
- (b) Förändring av instruktionen till ägarrådet;
- (c) Förändring av instruktionen till Bolagets styrelse;
- ~~(d) Förändring av instruktionen till Bolagets verkställande direktör;~~
- ~~(e)~~(d) Beslut rörande inriktningen av Bolagets verksamhet;
- ~~(f)~~(e) Bildande, förvärv, avyttring eller nedläggning av dotterföretag; samt
- ~~(g)~~(f) Beslut, i förekommande fall, motsvarande de under a)-f) angivna såvitt avser Bolagets dotterföretag.

21.322.3 Förekommer till behandling på bolagsstämma eller styrelsesammanträde sådan fråga som enligt denna punkt 22 eller detta Aktieägaravtal i övrigt fordrar enighet eller viss majoritet mellan Aktieägarna och kan enighet eller sådan majoritet ej uppnås skall frågan avföras från dagordningen. Om parts representant är förhindrad att delta i styrelsens behandling av viss fråga p.g.a. jäv enligt Aktiebolagslagens bestämmelser, skall representanten inte beaktas vid bedömningen av om enighet eller erforderlig majoritet föreligger.

22.23 FIRMATECKNING

22.123.1 Bolagets firma skall tecknas av styrelsen i dess helhet eller av två (2) styrelseledamöter i förening. Två styrelseledamöter skall dock inte ensamma kunna teckna Bolagets firma i förening om de är utsedda av samma Aktieägare. Suppleant för styrelseledamot skall inte kunna teckna Bolagets firma i förening med suppleant eller styrelseledamot som utsetts av samma Aktieägare som suppleanten.

22.223.2 Därutöver äger Bolagets verkställande direktör teckna Bolagets firma enligt vad som anges i 8 kap. 36 § Aktiebolagslagen.

2324 BOLAGETS REVISOR

Bolaget skall ha minst en (1) och högst två (2) revisorer med högst två (2) revisorssuppleanter. Dessa skall samtliga vara auktoriserade revisorer eller registrerade revisionsbolag och skall utses i den ordning som Aktiebolagslagen föreskriver.

2425 LEKMANNAREVISORER

Bolagsstämman skall utse fem lekmannarevisorer som väljs för en mandatperiod om fyra år med undantag för de första lekmannarevisorerna vars mandatperiod sträcker sig fram till och med årsstämman 2014. Nominering av lekmannarevisorer sker i enlighet med separat anvisat schema i Bilaga 101. Aktieägare åtar sig att rösta för de nominerade lekmannarevisorerna. Om därtill berättigad aktieägare inte nominerar lekmannarevisor skall ingen sådan utses utan ett lägre antal lekmannarevisorer utses för perioden i fråga.

2526 INSYN I BOLAGETS VERKSAMHET

25.126.1 Styrelsen skall vid bolagsstämma eller vid annat tillfälle delge Aktieägarna all information om Bolaget som Aktieägare efterfrågar.

25.226.2 Aktieägare har när som helst rätt att få del av och (mot en administrativ avgift) kopiera alla handlingar rörande Bolaget som innehas av Bolaget, med undantag för handlingar som innehåller affärshemligheter. Denna rätt får utövas av styrelsemedlem, styrelsesuppleant eller annan person utsedd av Aktieägare. Det noteras att styrelsen och sådan Aktieägare har att svara för att eventuella sekretessåtaganden som Bolaget gjort mot tredje man samt skyddet för affärshemligheter upprätthålls inom sådan Aktieägars verksamhet.

25.326.3 Offentlighetsprincipen gäller enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (nedan "OSL") i Bolagets verksamhet. Bolagets styrelse samt dess anställda skall tillse att allmänheten får tillgång till information och allmänna handlingar i enlighet med vad som följer av en korrekt tillämpning av offentlighetsprincipen.

2627 PANTSÄTTNING AV AKTIER I BOLAGET

Aktieägare äger inte rätt att pantsätta eller på annat sätt ställa aktier i Bolaget som säkerhet.

2728 VISSA REGLERINGAR I HÄNDELSE AV AKTIEÄGARES UTTRÄDE

27.128.1 Om Aktieägare, efter att ha varit Aktieägare i minst tre år, vill träda ur Avtalet skall Aktieägaren skriftligen underrätta Bolagets styrelse om detta.

27.228.2 Om Aktieägare av fri vilja eller av annan anledning skall upphöra att vara Aktieägare ("Utträdande Aktieägare") äger styrelsen besluta hur Aktieägaren skall utträda ur bolaget, enligt vad som stadgas nedan. Styrelsen skall besluta att aktierna antingen skall överlåtas till

Tillkommande Aktieägare som styrelsen anvisar, till av Bolaget ägt dotterbolag eller att aktien skall lösas in enligt punkt 32 nedan. Överlåtelse skall ske till aktiens kvotvärde.

~~27.3~~28.3 Utträdande Aktieägare är skyldig att lösa ut samtliga spårfordon som Bolaget har förvärvat för Aktieägarens räkning samt lösa alla eventuella finansieringar som upptagits för dessa spårfordon. Att lösa ut spårfordon samt lösa finansieringar är enbart möjligt om berörd finansiär godkänner detta.

~~27.4~~28.4 Utträdande Aktieägare skall, om Bolaget så begär, vara skyldig att från Bolaget förvärva samtliga de spårfordon samt avropade optionsrätter som Bolaget innehar, direkt eller indirekt, eller har avropat för Utträdande Aktieägares räkning. Överlåtelsen skall ske per den dag då Utträdande Aktieägarens aktier inlöses eller överlåtes och till ett pris som motsvarar spårfordonens bokförda värde.

~~27.5~~28.5 Aktieägare som förvärvar spårfordon m.m. enligt punkt 17 ovan har aldrig rätt att gentemot Bolaget rikta några som helst invändningar eller anspråk avseende de aktuella spårfordonens skick.

~~27.6~~28.6 Aktieägare vars aktier inlöses eller överlåtes äger rätt att få tillbaka eventuella villkorade aktieägartillskott samt lån som Aktieägaren lämnat till Bolaget. Detta gäller enbart under förutsättning att Aktieägaren löser ut de fordon och Reservdelar för vilka villkorade aktieägartillskott och lån betalats, och även i övrigt löser samtliga engagemang. Om Aktieägare förvärvar spårfordon m.m. enligt denna punkt 28 skall Aktieägaren utan kostnad för Bolaget lösa eller tillse att Bolaget löses från all finansiering i den mån finansieringen är hänförlig till förvärvad egendom och täcka Bolagets kostnader i samband med detta. Under dessa förutsättningar skall Aktieägaren även äga rätt att säga upp garantiförbindelse för hyresmans förpliktelser enligt punkt 9.5 ovan. Sådan Aktieägares skyldighet att ställa borgen eller garantiförbindelse för Bolagets förpliktelser upphör först när samtliga engagemang och finansieringar som belöper på Aktieägaren är lösta.

~~28~~29 AKTIEÄGARES AVTALSBROTT

~~28.1~~29.1 Aktieägare som överträder bestämmelserna i detta Aktieägaravtal eller underlåter att fullgöra sina förpliktelser enligt detta Aktieägaravtal, skall, oavsett om Aktieägaravtalet upphör eller inte och oavsett om avtalsbrottet är väsentligt eller inte, ersätta Bolaget och/eller Aktieägarna för den skada som uppkommer för Bolaget respektive Aktieägarna på grund av avtalsbrottet.

~~28.2~~29.2 Oaktat vad som anges ovan i punkt 29.1 om avtalsbrott, skall vad som anges i denna punkt 29.2 gälla om Aktieägare ("**Felände Aktieägare**") gör sig skyldig till väsentligt avtalsbrott eller, vid upprepade tillfällen, begår annat avtalsbrott och avtalsbrottet respektive avtalsbrotten inte har åtgärdats av den felande Aktieägaren inom fjorton (14) veckodagar från det att denne erhöll den första skriftliga underrättelsen om förekomsten av avtalsbrott från annan Aktieägare. Felände Aktieägare är skyldig att snarast, och senast inom en (1) vecka från det att han erhöll sådan underrättelse om förekomst av avtalsbrott, framställa en begäran till styrelsen om att denne önskar upphöra att vara Aktieägare, varpå styrelsen har att besluta ordningen för utträde enligt punkten 28 ovan. Felände Aktieägaren är dessutom skyldig att hålla Bolaget och övriga Aktieägare helt skadeslösa genom att ersätta dem för alla kostnader som uppstår på grund av den Felände Aktieägarens utträde ur Bolaget och Aktieägaravtalet. Härvid skall vad som anges i punkt 28 äga tillämpning.

2930 UTTRÄDE VID OENIGHET

För det fall oenighet uppkommer bland Aktieägarna och samma ärende därför avförs från dagordningen för bolagsstämma eller styrelsesammanträde i enlighet med punkt 22.2 ovan mer än en (1) gång under en period om tolv (12) månader, kan Aktieägare, meddela styrelsen om att denne önskar träda ur Avtalet. I samband med sådant utträde skall vad som anges i punkt 28 äga tillämpning.

3031 SÄRSKILDA BESTÄMMELSER FÖR DET FALL AKTIEÄGARAVTALET SKULLE MEDFÖRA ATT ETT ENKELT BOLAG FÖRELIGGER

~~30.131.1~~ Om detta Aktieägaravtal - mot parternas uttalade avsikt - skulle medföra att ett enkelt bolag mellan Aktieägarna skall anses föreligga överenskommer Aktieägarna härmed om följande reglering med avvikelse från vad som anges i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

~~30.231.2~~ För det fall en sådan omständighet inträffar vilken medför att det enkla bolaget enligt lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (i) skall träda i likvidation, eller (ii) kan begäras i likvidation av bolagsman och sådan begäran framställs, skall Aktieägare till vilken likvidationsgrunden kan hänföras eller, där så är fallet, dennes rättsinnehavare, uteslutas ur det enkla bolaget på begäran av Aktieägare. Framställs sådan begäran skall Aktieägaren framföra sin önskan till styrelsen om att utträda ur Avtalet.

~~30.331.3~~ Därtill gäller vad som stadgas i punkt 28 ovan.

3132 INLÖSEN AV AKTIER

~~31.132.1~~ Om styrelsen så påkallar skall Aktieägare vid eventuellt utträde, senast inom en (1) vecka framföra en begäran till styrelsen att Aktieägaren önskar minska bolagets aktiekapital och att få sina aktier inlösta, enligt den ordning som stadgas i Bolagets bolagsordning, bilaga 1 ("Inlösenförfarandet"). Styrelsen skall, om så krävs, göra en bedömning enligt 20 kap 33 § 2 st. 1 p. ABL huruvida Inlösenförfarandet är förenligt med ABL:s regler om värdeöverföring (17 kap 3 § 1 st.).

~~31.232.2~~ Vid en eventuell bolagsstämma, åtar sig samtliga Aktieägare, om så krävs, att rösta för en minskning av aktiekapitalet, att den Utträdande Aktieägarens aktier skall inlösas samt på övriga sätt verka för att inlösen av aktierna kan ske enligt Inlösenförfarandet. Detta åtagande gäller under förutsättning att Aktieägarens samtliga engagemang kan lösas.

3233 AVTALSTID

~~32.133.1~~ Detta Aktieägaravtal träder i kraft vid undertecknandet av i punkt 1 angivna parter och gäller därefter i minst tre år. Om Aktieägaravtalet skriftligen sägs upp av någon Aktieägare minst ett (1) år före utgången av sagda period, skall det upphöra att gälla vid utgången av avtalsperioden under förutsättning att även övriga Aktieägare vill utträda ur Aktieägaravtalet. Om Aktieägaravtalet inte sägs upp enligt ovan, förlängs avtalstiden automatiskt i perioder om tre (3) år åt gången med motsvarande uppsägningstid.

~~32.233.2~~ Utan att påverkas av om detta Aktieägaravtal upphör att gälla helt eller i förhållande till viss Aktieägare skall utställda borgensåtaganden gälla till dess att berörd(-a) Aktieägare löst samtliga sådana borgensåtaganden. Aktieägaress skyldighet att garantera hyrestagares åtaganden påverkas inte av om detta Aktieägaravtal upphör att gälla helt eller i förhållande till viss Aktieägare.

~~32.333.3~~ Aktieägare äger inte rätt att överlåta sina aktier i Bolaget förrän Aktieägaren har varit Aktieägare i minst tre år.

~~33~~34 KONKURRENSFRIHET

Det står varje Aktieägare fritt att införskaffa, hyra eller på annat sätt ta i anspråk spårfordon samt uppsöka och utnyttja tjänster avseende underhåll och finansiering för sin verksamhet på annat sätt än genom utnyttjande av Bolagets resurser. Denna möjlighet för Aktieägare att införskaffa spårfordon samt att uppsöka och utnyttja tjänster avseende underhåll och finansiering direkt från annan leverantör än Bolaget inverkar dock inte på giltigheten av de åtaganden Aktieägaren har gjort beträffande Bolagets förpliktelser.

~~34~~35 SEKRETESS

~~34.135.1~~ Aktieägarna förbinder sig att inte för utomstående avslöja känslig affärsinformation eller kunskap om Bolaget och dess verksamhet som Aktieägare fått del av på grund av sitt engagemang i Bolaget och som inte dessförinnan var tillgänglig för Aktieägare eller är eller blir allmänt känd på annat sätt än genom brott mot detta Aktieägaravtal. Detta sekretessåtagande skall gälla för Aktieägare så länge Aktieägaren är Aktieägare och för en period om ett (1) år efter det att Aktieägare upphört att vara part till detta Aktieägaravtal.

~~34.235.2~~ Sekretessskyldigheten i denna punkt 35 må dock jämkas på grund av tvingande tillämplig författning såsom OSL eller föreskrift eller på grund av för part gällande kontrakt med börs eller auktoriserad marknadsplats.

~~34.335.3~~ Aktieägarna är medvetna om att tillämpningen av offentlighetsprincipen kan medföra en skyldighet för Bolaget eller Aktieägarna att lämna ut information eller handlingar.

~~35~~36 MEDDELANDEN

~~35.136.1~~ Uppsägningar, förköpserbudanden och andra meddelanden skall ske genom bud eller rekommenderat brev till Aktieägaress eller Bolagets i bilaga 5 angivna eller senare meddelade adresser.

~~35.236.2~~ Meddelandet skall anses ha kommit mottagaren tillhanda

- (a) om avlämnat med bud: vid överlämnandet; samt
- (b) om avsänt med rekommenderat brev: tre (3) dagar efter avlämnande för postbefordran.

~~35.3~~36.3 Aktieägars adressändring skall meddelas Aktieägarna samt Bolaget på sätt föreskrivs i denna bestämmelse.

~~36~~37 FULLSTÄNDIGT AVTALSINNEHÅLL

Aktieägaravtalet utgör Aktieägarnas fullständiga reglering av samtliga frågor som Aktieägaravtalet berör. Varje skriftligt eller muntligt åtagande och/eller utfästelse som föregått Aktieägaravtalet, inklusive tidigare ingånget aktieägaravtal, ersätts till fullo av innehållet i Aktieägaravtalet med undantag för de delar av det tidigare aktieägaravtalet samt därtill hörande avtal inklusive regressavtalet som skall kvarstå i enlighet med avslutnings- och överlämningsavtalet, bilaga 7.

~~37~~38 AVTALAD SKRIFTFORM FÖR ÄNDRINGAR OCH TILLÄGG

~~37.1~~38.1 Ändring i och/eller tillägg till Aktieägaravtalet skall för att erhålla bindande verkan vara skriftligen avfattat och undertecknat av samtliga övriga Aktieägare.

~~37.2~~38.2 Oaktat vad som anges i punkt 38.1 ovan skall styrelsen för Bolaget kontinuerligt uppdatera följande bilagor baserat på de förändringar som ägt rum i enlighet med Aktieägaravtalets bestämmelser:

- (a) fördelning av spårfordon-, bilaga 2;
- (b) förteckning över Aktieägare, bilaga 4; och
- (c) adressförteckning, bilaga 5.

~~38~~39 BESTÄMMELSES OGILTIGHET

Skulle någon bestämmelse eller del av bestämmelse i Aktieägaravtalet visa sig vara ogiltig, skall detta inte innebära att Aktieägaravtalet i dess helhet är ogiltigt utan i stället skall - i den mån ogiltigheten väsentligen påverkar Aktieägars utbyte av eller prestation enligt Aktieägaravtalet - skälig jämkning av bestämmelserna i Aktieägaravtalet ske.

~~39~~40 ÖVERLÅTELSE ELLER PANTSÄTTNING AV AKTIEÄGARAVTALET

Aktieägars rättigheter och/eller skyldigheter enligt Aktieägaravtalet får endast överlåtas, upplåtas eller pantsättas under förutsättning av samtliga övriga Aktieägars föregående och skriftliga godkännande.

4041 PASSIVITET

40.141.1 Aktieägares underlåtenhet att utnyttja någon rättighet enligt Aktieägaravtalet eller underlåtenhet att påtala visst förhållande hänförligt till Aktieägaravtalet skall inte innebära att Aktieägare fränfallit sin rätt i sådant avseende.

40.241.2 Skulle Aktieägare vilja med bindande verkan mot övriga Aktieägare avstå från att utnyttja viss rättighet eller att påtala visst förhållande skall sådant avstående ske skriftligen i varje enskilt fall.

4142 TILLÄMPLIG LAG

Detta Aktieägaravtal skall tolkas och tillämpas enligt svensk rätt.

4243 TVISTELÖSNING

42.143.1 Tvister som uppstår i anledning av detta avtal skall slutligt avgöras genom skiljedom enligt Skiljedomregler för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut.

42.243.2 Skiljenämnden skall bestå av tre ledamöter.

42.343.3 Skiljeförfarandet skall äga rum i Stockholm. Språket för förfarandet skall vara svenska.

Avtalet har upprättats i ett (1) exemplar varav Aktieägarna tagit varsin kopia. Originalet förvaras hos Bolaget.

Bilagor:

1. Bolagets bolagsordning;
2. Fördelning av spårfordon;
3. Anslutningsavtal;
4. Förteckning över Aktieägare och respektive Aktieägares ägarandel;
5. Adressförteckning;
6. Tidigare aktieägaravtal jämte bilagor;
7. Avslutnings- och överlämningsavtal;
8. Instruktioner till ägarrådet;

9. Instruktion till valberedningen;
10. Garantiförbindelse; och
11. Schema – nominering av lekmannarevisor.

BOLAGSORDNING

Bilaga 3

§ 1 Firma

Bolagets firma är AB Transitio, registreringsnummer 556033-1984.

§ 2 Styrelsens säte

Styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

§ 3 Verksamhet

Bolaget skall ha som huvuduppgift att på olika sätt stödja Aktieägare avseende frågor om upphandling och finansiering av spårfordon och reservdelar. Bolaget har tillika en uppgift avseende anskaffande, uthyrning, förvaltning och underhåll av spårfordon, högvärdeskomponenter avseende spårfordon och reservdelar avseende spårfordon. Vidare har Bolaget till uppgift att avveckla/avyttra spårfordon och högvärdeskomponenter när sådana relevanta omständigheter föreligger. Bolaget har också en rådgivande roll som sakkunnigt inom spårfordonsområdet. Bolaget skall också förvalta tidigare genomförda finansieringar (vilket inkluderar US-Lease-to-Service-Contract transaktioner).

§ 4 Bolaget skall ej vara vinstdrivande

Bolaget och bolagets verksamhet skall ej vara vinstdrivande. Vid bolagets likvidation skall bolagets behållna tillgångar fördelas mellan aktieägarna i förhållande till deras finansiella nettoengagemang, varvid en aktieägars finansiella nettoengagemang beräknas som det enligt bolagets balansräkning kvarvarande restvärdet för respektive aktieägare anskaffat tåg. Bolagets bokföring skall vara ordnad så att respektive aktieägars finansiella nettoengagemang kan utläsas.

§ 5 Aktiekapital

Bolagets aktiekapital skall vara lägst 10.000.000 kronor och högst 40.000.000 kronor.

§ 6 Antal aktier

Antal aktier skall vara lägst 100.000 och högst 400.000 aktier.

§ 7 Aktieserier

Aktierna skall utgöras av dels aktier av serie 1, vilka kan utges till ett antal motsvarande högst 100 % av antalet aktier, dels aktier av serie 2, vilka kan utges till ett antal motsvarande högst 100 % av antalet aktier.

§ 8 Styrelsens sammansättning

Styrelsen består av nio (9) ledamöter med högst nio (9) suppleanter. De väljes på årsstämma för tiden intill dess nästa årsstämma har hållits.

§ 9 Revisorer

Bolaget skall ha minst en (1) och högst två (2) revisorer med högst två (2) revisorssuppleanter. Dessa skall samtliga vara auktoriserade revisorer. Istället kan ett registrerat revisionsbolag utses. Revisor utses i den ordning som Aktiebolagslagen föreskriver.

§ 10 Lekmannarevisorer

Bolagsstämman får utse högst fem lekmannarevisorer.

§ 11 Meddelande

Kallelser och andra meddelanden till aktieägarna sker genom brev försändelse med posten. Kallelse till bolagsstämman avsändes tidigast sex (6) och senast två (2) veckor före bolagsstämman.

§ 12 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår skall omfatta kalenderår.

§ 13 Ägarråd

Bolagsstämman skall utse ägarråd, som Ägarrådet skall bestå av sju (7) ledamöter. De sju (7) aktieägare som har störst finansiellt nettoengagemang (beräknat i enlighet med § 4 ovan) skall få utse en ledamot var och anmäla denna till valberedningen inför bolagsstämma. Valberedningen ska, om ägarrådsledamöterna innebär en väsentlig geografisk koncentration, lägga fram förslag till bolagsstämman om att adjungera upp till två (2) personer till ägarrådet så att geografisk spridning och andra för bolaget relevanta omständigheter beaktas i ägarrådet.

§ 14 Valberedning

Valberedningen består av totalt fem (5) ledamöter. Tre (3) ledamöter utses av ägarrådet och två (2) ledamöter väljs på årsstämma bland de kandidater som nominerats av aktieägare som inte är representerade i ägarrådet.

§ 15 Plats för bolagsstämma

Bolagsstämma skall hållas i Stockholms kommun.

§ 16 Ordförande vid bolagsstämma

Styrelsens ordförande eller den styrelsen därtill utsett öppnar bolagsstämman och leder förhandlingarna till dess ordförande för bolagsstämman har valts.

§ 17 Bolagsstämma

Årsstämma skall hållas inom sex (6) månader efter räkenskapsårets utgång. Därvid skall följande ärenden förekomma:

1. Val av ordförande vid stämman;
2. Upprättande och godkännande av röstlängd;
3. Godkännande av dagordning;
4. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad;
5. Val av en (1) eller två (2) justeringsmän;

6. Föredragning av framlagd årsredovisning och revisionsberättelse samt, i förekommande fall, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse;
7. Beslut om
 - a) fastställande av resultaträkning och balansräkning samt, i förekommande fall, koncernresultaträkning och koncernbalansräkning,
 - b) om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c) ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och, i förekommande fall, verkställande direktör;
8. Fastställande av arvode till styrelse respektive revisorer;
9. Val av styrelse och revisionsbolag eller revisorer samt eventuella revisorssuppleanter;
10. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

Vid bolagsstämma må envar röstberättigad rösta för hela antalet av honom ägda och företrädde aktier, utan begränsning i röstetalet.

§ 18 Samtyckesförbehåll

Den som avser att överlåta aktie till annan aktieägare i bolaget, eller till någon som inte är aktieägare i bolaget, skall genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse begära styrelsens samtycke till överlåtelsen. Frågan om samtycke skall prövas av styrelsen.

Samtycke kan bara ges för alla de aktier som begäran om samtycke avser.

Av ansökan skall framgå vem den tilltänkte förvärvaren är och om överlåtaren vill att bolaget skall anvisa någon annan förvärvare om samtycke vägras. Överlåtaren skall ange samtliga villkor för överlåtelsen i sin ansökan.

Inom tre månader från behörig ansökan om samtycke skall bolaget meddela beslut i frågan.

Aktieägare som är missnöjd med bolagets beslut att vägra eller ge samtycke får väcka talan vid allmän domstol inom en månad från det att bolagets beslut skickades till den aktieägare som begärt samtycke.

De aktier som överlåtits till en av bolaget anvisad köpare skall betalas inom en månad från den tidpunkt då priset på aktierna blev bestämt.

§ 19 Hembud

Har en aktie övergått från en aktieägare till en person som inte är aktieägare i bolaget, har övriga aktieägare rätt att lösa aktien. Lösningrätten skall även kunna utnyttjas för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar. Den nye ägaren av aktien skall genast skriftligen anmäla övergången till bolagets styrelse. Han skall också visa på vilket sätt han har fått äganderätt till aktien.

När anmälan om en akties övergång har gjorts skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad vars postadress är känd för bolaget.

Styrelsen skall uppmana de lösningsberättigade att skriftligen framställa lösningsanspråk till bolaget senast inom två månader räknat från anmälan till styrelsen om övergången.

Anmäler sig fler än en lösningsberättigad, skall samtliga aktier så långt det är möjligt fördelas mellan de lösningsberättigade i förhållande till deras tidigare innehav av aktier i bolaget. Återstående aktier fördelas genom lottning av bolagets styrelse eller, om någon lösningsberättigad begär det, av notarius publicus.

Lösenbeloppet skall, oavsett hur aktien har övergått, motsvara aktiernas kvotvärde. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt då lösenbeloppet blev bestämt.

Talan i en fråga om hembud måste väckas inom två månader från den dag då lösningsanspråket framställdes hos bolaget. En tvist om inlösen skall avgöras av en eller flera skiljemän.

§ 20 Inlösenförbehåll

Minskning av aktiekapitalet, dock inte under minimiaktiekapitalet, kan på begäran av aktieägare äga rum genom inlösen av denne aktieägars aktier av serie 2. Begäran från aktieägare skall framställas skriftligt till bolagets styrelse och styrelsen skall behandla frågan skyndsamt. När minskningsbeslut fattas, skall ett belopp motsvarande minskningsbeloppet avsättas till reservfonden, om härför erforderliga medel finns tillgängliga.

Inlösenbeloppet per aktie skall vara aktiens kvotvärde.

Ägare av till inlösen anmäld aktie skall vara skyldig att omedelbart efter det man underrättats om inlösenbeslutet taga lösen för aktien, eller, där Bolagsverkets tillstånd till minskningen erfordras, efter det man underrättats om att Bolagsverkets beslut registrerats.

§ 21 Rätt för aktieägars fullmäktige att ta ställning

Innan beslut om bolagets verksamhet fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt skall fullmäktiges godkännande inhämtas för de aktieägare som har ett fullmäktige. Hos de ägare som inte har fullmäktige ska godkännande inhämtas av högsta beslutande organ hos aktieägaren.

§ 22 Ändring av bolagsordningen

Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av fullmäktige eller annat högsta beslutande organ hos för de aktieägarna. e-som har sådan.

Antagen vid bolagsstämma den [●]

INSTRUKTION FÖR VALBEREDNING I AB TRANSITIO

1 Bakgrund

Bilaga 4

I syfte att tillgodose bland annat en effektiv och grundlig beredning av styrelseval i AB Transitio org. nr 556033-1984 ("Bolaget") har en valberedning inrättats. Valberedningens uppgifter och sammansättning regleras i denna instruktion. Instruktionen utgör en bilaga till ägardirektivet/aktieägaravtalet för Bolaget som har antagits på bolagstämma den 24 maj 2018.~~[11 juni 2015]~~.

2 Valberedningens sammansättning

- 2.1 Valberedningen ska bestå av fem (5) ledamöter. Tre (3) ledamöter utses av ägarrådet och två (2) ledamöter utses av årsstämma, varvid endast aktieägare som inte är representerade i ägarrådet har rätt att lämna förslag till ledamöter.

3 Valberedningens uppgifter

- 3.1 Valberedningen lämnar förslag ~~till~~på ledamöterna i Bolagets styrelse och dess ordförande. Styrelsen ska ha en med hänsyn till Bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämموالدا ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. Vid nomineringen av ledamöter till styrelsen ska eftersträvas att ledamot har erfarenhet och bred kompetens av eller anknytning till ägarnas uppgifter på kollektivtrafikområdet. Styrelsen ska bestå av icke förtroendevalda ledamöter/personer som inte är aktiva företrädare för ett politiskt parti.

- 3.2 Valberedningen utarbetar förslag till styrelsearvoden, vilka ska läggas fram på årsstämman.

- 3.13.3 Valberedningen har även till uppgift att se till att ägarrådet består av ledamöter som representerar en nationellgeografisk spridning av ägarna. För det fall att ägarrådets ledamöter med beaktande av det Finansiella nettoengagemanget innebär en väsentlig nationellgeografisk koncentration ska valberedningen, med beaktande av geografisk spridning och andra för bolaget relevanta omständigheter, lägga fram förslag om att adjungera upp till två (2) personer, utöver ägarrådsledamöterna, på årsstämman.

INSTRUKTION FÖR ÄGARRÅDET I AB TRANSITIO

1. Bakgrund

Bilaga 5

- 1.1 Ägarnas formella inflytande kan endast utövas på bolagsstämman. I syfte att öka informationsutbytet mellan ägare och AB Transitio, org.nr. 556033-1984 ("Bolaget") har ett ägarråd inrättats. Ägarrådets sammansättning och uppgifter regleras i denna instruktion. Instruktionen utgör en bilaga till ägardirektivet/aktieägaravtalet för Bolaget som har antagits på bolagsstämma ("Ägardirektivet"). Ägarrådet skall även ~~utgöra arvodesberedning för styrelsearvoden och lön till VD samt~~ utse vissa medlemmar till valberedningen.

2. Ägarrådets sammansättning

- 2.1 Ägarrådet ska bestå av sju (7) ledamöter som är förtroendevalda. -varvid varje De aktieägare som tillhör den grupp om sju (7) aktieägare som har störst finansiellt nettoengagemang i Bolaget ~~utser nominerar var~~ sin ledamot.

2.1.2.2 ~~Om ledamöterna i punkten 2.1 ovan innebär en stor geografisk koncentration har valberedningen möjlighet att föreslå att upp till två (2) förtroendevalda från andra delar av landet ska adjungeras till ägarrådet. Bolagsstämman beslutar om adjungeringen. För det fall bolagsstämman beslutar om adjungering gäller denna instruktion även för de adjungerade ledamöterna. Valberedningen har möjlighet att nominera andra personer för att sammansättningen i ägarrådet ska beakta andra relevanta omständigheter för bolaget, såsom nationell spridning. Bolagsstämman beslutar om vilka ledamöter som ägarrådet ska bestå av.~~

- 2.2.3 Ägarrådet utser inom sig ordförande och vice ordförande. ~~Ägarrådets ledamöter består av förtroendevalda.~~

- 2.3.4 Ägarrådets ledamöter bör även representera sin respektive ägare vid bolagsstämma i Bolaget.

3. Ägarrådets uppgifter

- 3.1 Ägarrådet har som huvuduppgift att hålla sig väl informerat om Bolagets utveckling. Enligt Ägardirektivet ska ägarrådet träffa Bolagets ledning/styrelse minst två gånger per år.
- 3.2 Ägarrådet ansvarar för att dessa träffar kommer till stånd. Vid dessa möten med ägarrådet ska Bolaget redovisa hur verksamhet och ekonomi utvecklats. Vid mötena ska protokoll upprättas, som ska tillställas alla ägare. Bolagets styrelse ska samråda med Ägarrådet om fråga som uppkommit är av större vikt, som kräver ställningstagande från samtliga fullmäktigeförsamlingar. Ägarrådet har att tillsammans med Bolaget verka för att frågor av större vikt som kräver fullmäktiges eller annat högsta beslutande organs ställningstagande bereds i syfte att undvika att delägarna kommer till skilda ställningstaganden. Ägarrådet ska även tillse att frågor som de

finner bör behandlas i Bolagets styrelse anmäls till styrelsen eller VD. Bolagets styrelse ska vidare samråda med Ägarrådet avseende rekrytering/avveckling och anställningsvillkor för VD. Styrelsens instruktion till VD ska godkännas skriftligen av ägarrådet.

4. Valberedning

- 4.1 Ägarrådet ska utse tre (3) ledamöter till valberedningen vars närmare uppgifter och sammansättning anges i Instruktion för valberedning.

ÄGARDIREKTIV FÖR AB TRANSITIO

1 Bakgrund

Bilaga 6

- 1.1 AB Transitio, orgnr 556033-1984 ("Bolaget"), är ett samriskföretag och ägs i dag av 20 landsting, regioner, kommunalförbund och länsbolag i Sverige. Ägandet är lika fördelat d v s varje aktieägare äger 10 000 aktier i bolaget. Genom aktieägaravtal har ägarna beslutat om detta gemensamma ägardirektiv för bolaget. Ägardirektivet ska antas av bolagsstämman.

2 Verksamhetsinriktning

- 2.1 Bolaget ska ha som huvuduppgift att på olika sätt stödja aktieägare avseende frågor om upphandling och finansiering av spårfordon, högvärdeskomponenter och reservdelar. Bolaget har tillika en uppgift avseende förvaltning och underhåll av fordon. Bolaget har också en rådgivande roll som sakkunnig inom spårfordonsområdet.

Bolagets uppgifter kan sammanfattas enligt följande.

På uppdrag av aktieägare ska bolaget:

- (i) Själv anskaffa eller medverka vid anskaffandet av nyttillverkade eller begagnade spårfordon lämpade för regional järnvägstrafik;
- (ii) Genom uthyrning eller på annat sätt ställa sådana fordon till förfogande för kollektivtrafikmyndighet;
- (iii) Ombesörja förvaltning och tungt underhåll av spårfordon;
- ~~(iv)~~ Själv anskaffa eller medverka vid anskaffandet av högvärdeskomponenter och reservdelar;
- ~~(iv)~~(v) Avyttra, genom t ex försäljning eller skrotning, fordon eller högvärdeskomponenter, samt
- ~~(v)~~(vi) Bistå kollektivtrafikmyndighet med sakkunskap inom spårfordonsområdet.

Verksamheten i bolaget ska drivas enligt affärsmässiga principer och ska vara kommunalrättsligt kompetensenlig. Verksamheten i bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte.

3 Ekonomiska förhållanden

- 3.1 Bolaget ska bedriva verksamheten enligt självkostnadsprincipen, innebärande att alla uppdrag som utförs åt aktieägarna ska ha full kostnadstäckning genom avtal. Bolaget får inte fastställa budgetar, program, ramar, planer eller liknande måldokument som förutsätter ytterligare ekonomiskt bidrag från ägarna utöver vad som anges i avtal med aktieägarna.

~~3.2~~ Styrelsen i bolaget ska anta en finanspolicy för bolagets finansiella verksamhet. Finanspolicyen ska kännetecknas av ett lågt risktagande, ~~och efterlikna de finanspolicies som gäller hos ägarna eller deras huvudmän. Innan finanspolicyen antas av bolagets styrelse ska samråd ha skett med ägarrådet.~~

~~3.3~~ 3.2 Bolaget får inte lämna lån eller ikläda sig borgensansvar utan godkännande av bolagsstämman.

4 Informationsskyldighet

4.1 Bolaget ska till ägarna snarast överlämna:

- (i) protokoll från bolagsstämma och styrelsemöten;
- (ii) årsredovisningar och delårsrapporter, enligt den tidsplan varom ägarna beslutar;
- (iii) bolagets verksamhetsplan och budget;
- (iv) revisionsberättelse; och
- (v) annan information som är relevant och av betydelse för att ägarna ska kunna följa verksamhetens utveckling.

Innehåller handling som ska ~~h~~ överlämnas uppgift av sådant slag att bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla allmänheten handlingen vari uppgiften återfinns, får bolaget utesluta uppgiften. Av översänt material ska framgå att sådan åtgärd vidtagits.

4.2 Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad lagen om årsredovisning anger också redovisa hur verksamheten bedrivits och hur den utvecklats mot bakgrund av verksamhetens ändamål och inriktning, hur de ekonomiska målen utvecklats och hur den interna kontrollen fungerat. Uppgift ska lämnas om i vilka frågor ställningstagande hämtats in från ägarna. Uttalande ska göras om hur ägardirektiven följts och, om avvikelser förekommit skälen till avvikelserna.

4.3 Bolaget ska vid behov lämna ytterligare uppgifter till ägarna i samband med behandling av årsredovisning och revisionsberättelse inför bolagsstämma.

4.4 En aktiv ägarstyrning kräver förutom skriftlig rapportering att företrädare för ägarna regelbundet träffar Bolagets ledning/styrelse för att båda parter ska hålla sig väl informerade om utvecklingen. Vid dessa träffar representeras ägarna av ägarrådet. Ägarrådet ansvarar för att sådana träffar kommer till stånd, minst två gånger per år.

4.5 I enlighet med offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ges anställda och uppdragstagare i Bolaget samma meddelarfrihet som om de vore anställda i något av ägarlandstingen. Vidare gäller offentlighetsprincipen i Bolaget, vilket medför att Bolaget ska verka för att allmänheten ska kunna ta del av handlingar enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet.

5 Ägarnas inflytande

- 5.1 Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under uppsikt av ~~landstingsstyrelserna och regionstyrelserna hos~~ respektive ägare. Inflytandet bör i första hand utövas genom ägarrådet som har rätt att genom därtill utsedda personer när som helst ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar och att även i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet om handlingarna inte är av sådan beskaffenhet att bolaget p.g.a. reglerna om offentlighet och sekretess inte kan lämna ut begärda handlingar. I sådana fall ska ~~H~~ ägarens inflytande tillgodoses på annat sätt. Uppsiktsplikten enligt kommunallagen utövas av respektive ägare i enlighet med kommunallagens bestämmelser.
- 5.2 Enligt kommunallagen ska Bolaget bereda landstingsfullmäktige, ~~eller~~ regionfullmäktige eller annat högsta beslutande organ i respektive ägare tillfälle att ta ställning innan bolaget fattar sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars är av större vikt. Bland annat nedanstående ärenden är av större vikt:
- (i) åtgärder som innebär ny inriktning för bolaget;
 - (ii) ändring av bolagsordning;
 - (iii) förvärv av aktier eller andelar i annat företag;
 - (iv) ändring av aktiekapital;
 - (v) fusion av företag; och
 - (vi) förvärv, avveckling eller bildande av dotterbolag.
- Det åligger bolaget att proaktivt verka för att frågor av större vikt blir föremål för beredning inom ägarrådet innan formellt beslut initieras hos delägarna, allt i syfte att undvika att delägarna kommer till olika ställningstaganden i väckta frågor.
- 5.3 Bolagets styrelse ska samråda med ägarrådet i frågor rörande rekrytering, avveckling, överenskommelse om lön och övriga anställningsvillkor för VD, innan beslut fattas i frågan.
- 5.4 Bolaget ska ha en intern kontroll som möjliggör att avvikelser från vad som gäller i fråga om verksamhetsmässiga, finansiella, styrningsmässiga eller andra förutsättningar för verksamheten uppmärksammas.

6 Ägardirektivet som styrinstrument

- 6.1 Föreliggande ägardirektiv har till syfte att som formellt instrument tydliggöra vissa utgångspunkter för bolagets verksamhet. Ägardirektivet ska antas på bolagsstämma varje år. Ägardirektivet blir därmed enligt aktiebolagsrätten bindande för Bolagets styrelse och andra ställföreträdare som har att följa direktivet, såvida det i visst fall inte strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordning. Om avvikelse från ägardirektivet sker av sådant skäl eller av annan anledning ska redovisning lämnas till avvikelsen enligt punkt 4.2.

INSTRUKTIONER FÖR VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN

Fastställd den 16 juni 2016

1. Allmänt

Bilaga 7

Styrelsen skall övervaka verkställande direktören och tillse att AB Transitios ("Bolaget") organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen skall även övervaka att Bolaget bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och i enlighet med de styrande dokumenten för Bolaget.

Styrelsen skall fortlöpande bedöma Bolagets ekonomiska situation, fastställa mål för Bolagets verksamheter samt övervaka efterlevnaden av uppställda regler och uppgjorda planer.

2. Frågor underställda styrelsen

Verkställande direktören skall alltid förelägga styrelsen följande ärenden för beslut:

1. anskaffningar överstigande fem miljoner hundra tusen (500.000) kronor
2. förvärv och avyttring av fast egendom, aktier samt anläggningstillgångar
3. utrikes resor för verkställande direktören (styrelsens ordförande)

3. Styrelsens sammanträden

Det åligger verkställande direktören att producera erforderligt informations- och beslutsunderlag inför styrelsens sammanträden. Verkställande direktören är föredragande vid styrelsens sammanträden och skall avge motiverande beslutsförslag. Verkställande direktören skall vid varje ordinarie styrelsesammanträde framlägga ekonomisk rapport som skall innehålla resultat- och balansräkning samt budgetutfallsprognos med kommentarer.

4. Rapportering

Verkställande direktören skall tillse att styrelsens ledamöter löpande tillställs tillräcklig information för att de på ett ändamålsenligt sätt skall kunna följa Bolagets utveckling.

5. Övrigt

Verkställande direktören skall tillse att Bolagets avtal och andra handlingar blir i erforderlig utsträckning dokumenterade och arkiverade. Verkställande direktören skall även övervaka att styrelsens beslut uppfylls.

Verkställande direktören ansvarar för Bolagets mediakontakter.

Bilaga 8

Ändringsavtal

för tillägg och ändring av
aktieägaravtal avseende ägande
i AB Transitio

daterat den []

DETTA ÄNDRINGSAVTAL ("Ändringsavtalet") är daterat den [] och ingången mellan:

1. Region Uppsala, org.nr 232100-0024;
2. AB Storstockholm Lokaltrafik, org.nr 556013-0683;
3. Region Kronoberg, org.nr 232100-0065;
4. Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, org.nr 222000-2923;
5. Regionförbundet Västerbottens län, org.nr 222000-2436;
6. Region Jämtland Härjedalen, org.nr 232100-0214;
7. Kommunalförbundet Norrbottens läns Kollektivtrafikmyndighet, org.nr 222000-2949;
8. Västra Götalandsregionen, org.nr 232100-0131;
9. Landstinget i Kalmar län, org.nr 232100-0073;
10. Region Västmanland, org.nr 232100-0172;
11. Landstinget Dalarna, org.nr 232100-0180;
12. Region Örebro län, org.nr 232100-0164;
13. Region Gävleborg, org.nr 232100-0198;
14. Region Östergötland, org.nr 232100-0040;
15. Region Blekinge, org.nr 222000-1321;
16. Region Jönköpings län, org.nr 232100-0057;
17. Region Halland, org.nr 232100-0115;
18. Region Värmland, org.nr 222000-1362;
19. Region Skåne, org.nr 232100-0255;
20. Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet, org.nr 222000-2931; samt
21. AB Transitio, org.nr 556033-1984.

Parterna i punkt 1 till 20 benämns härafter gemensamt såsom "Aktieägarna" eller, var för sig, "Aktieägare".

BAKGRUND

- a) I syfte att reglera frågor rörande Aktieägarnas ägande av aktier i Bolaget och utnyttjandet av Bolagets resurser har Aktieägarna ingått ett aktieägaravtal, ursprungligt daterat den 11 oktober 2012 (det "Ursprungliga aktieägaravtalet") och justerat den 16 juni 2016 ("Justerade aktieägaravtalet").

- b) Parterna önskar härmed att göra tillägg och ändringar till det Justerade aktieägaravtalet och de villkor som framgår däri, i enlighet med vad som framgår av detta Ändringsavtal.

TOLKNING

Om inget annat tyder på motsatsen ska definierade termer som inte definierats i detta Ändringsavtal ha samma innebörd som sådana definierats i Aktieägaravtalet (som definieras nedan).

TILLÄGG

Aktieägarna har härmed enats om att det Justerade aktieägaravtalet, med start per tidpunkten som anges i klausul *Ikraftträdande*, ska ändras i enlighet med vad som anges i Bilaga 1 (*Aktieägaravtalet*) (“Aktieägaravtalet”).

IKRAFTTRÄDANDE

Detta Ändringsavtal träder i kraft när den sista av samtliga parter signerat och daterat detta Ändringsavtal. Fram tills dess är ingen av parterna bundna av detta Ändringsavtal.

ÖVRIGT

Om inget annat uttryckligen överenskommits i detta Ändringsavtal ska bestämmelserna i det Justerade aktieägaravtalet fortsätta att gälla med full verkan.

TILLÄMPLIG LAG OCH JURISDIKTION

Villkoren i klausul 42 (*Tillämplig lag*) och klausul 43 (*Tvistlösning*) i Aktieägaravtalet ska i detta Ändringsavtal tillämpas mutatis mutandis.

Detta Ändringsavtal har ingåtts på det datum som anges under rubriken Ikraftträdande.

ORT:

DATUM:

REGION UPPSALA

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

DATUM:

AB STORSTOCKHOLM LOKALTRAFIK

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

DATUM:

REGION KRONOBERG

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

DATUM:

KOMMUNALFÖRBUNDET
KOLLEKTIVTRAFIKMYNDIGHETEN
I VÄSTERNORRLANDS LÄN

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

DATUM:

REGIONFÖRBUNDET VÄSTERBOTTENS
LÄN

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

KOMMUNALFÖRBUNDET
NORRBOTTENS LÄNS
KOLLEKTIVTRAFIKMYNDIGHET

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

LANDSTINGET I KALMAR LÄN

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION VÄSTMANLAND

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

LANDSTINGET DALARNA

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION ÖREBRO LÄN

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION GÄVLEBORG

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION ÖSTERGÖTLAND

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION BLEKINGE

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION HALLAND

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION VÄRMLAND

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

REGION SKÅNE

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

KOMMUNALFÖRBUNDET SÖRMLANDS
KOLLEKTIVTRAFIKMYNDIGHET

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

ORT:

AB TRANSITIO

DATUM:

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

Protokoll vid ordinarie årsstämma i AB
Transitio, org.nr. 556033-1984, den 24 maj
2018 i Stockholm

<u>Deltagande aktieägare</u>	<u>Aktier och röster</u>
Region Uppsala genom Börje Wennberg enl. fullmakt	10 000
Region Västerbotten genom Peter Olofsson enl. fullmakt	10 000
Region Blekinge genom Sören Bergeland enl. fullmakt	10 000
Region Kronoberg genom Peter Freij enl. fullmakt	10 000
Västra Götalandsregionen genom Johnny Magnusson enl. fullmakt	10 000
Region Västmanland genom Tommy Levinsson enl. fullmakt	10 000
Region Gävleborg genom Karin Jansson enl. fullmakt	10 000
Region Östergötland genom Mats Johansson	10 000
Region Jönköpings län genom Rune Backlund enl. fullmakt	10 000
Region Halland genom Gösta Bergenheim enl. fullmakt	10 000
Region Värmland genom Tomas Riste enl. fullmakt	10 000
Region Skåne genom Magnus Andersson enl. fullmakt	10 000
Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet genom Christer Kax Sundberg enl. fullmakt	10 000
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län genom Lars Olof Olsson	10 000
Kommunalförbundet Norrbottens läns Kollektivtrafikmyndighet genom Kenneth Johansson enl. fullmakt	10 000
Summa representerade aktier	150 000

Dessutom antecknades som deltagande från bolaget Stefan Kallin, Thomas Frisk och Magnus von Bahr, lekmannarevisorerna Bert Öhlund och Gösta Gustavsson, ägarrådets ordförande Elvy Söderström samt styrelseledamöterna Sara Catoni, Åke Bengtsson, Lars Hillerström, Maria Högländer, Hugo Oljemark, Maria Linder, Karl-Johan Bodell och Gunnar Tidemand (styrelseordförande).

§ 1

På uppdrag av styrelsen öppnade Gunnar Tidemand årsstämman.

§ 2

Gunnar Tidemand valdes till ordförande vid årsstämman. Thomas Frisk utsågs att föra dagens protokoll.

§ 3

Förslag till röstlängd föredrogs i enlighet med ovanstående förteckning som omfattar och representerar 75 % av aktierna och rösterna. Stämman beslutade godkänna förteckningen som röstlängd vid dagens årsstämma.

§ 4

Ordföranden framlade styrelsens förslag till dagordning som godkändes av stämman.

§ 5

Kallelse till stämman skickades per post den 4 maj 2018. Stämman konstaterade att den blivit behörigen sammankallad.

§ 6

Stämman utsåg Johnny Magnusson och Elvy Söderström att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 7

VD informerade om verksamhetsåret 2017.

§ 8

Framlades styrelsens förslag till årsredovisning jämte revisionsberättelsen. Revision har skett utan anmärkning. Lekmannarevisorernas granskningsrapport föredrogs.

§ 9

Stämman fastställde det av styrelsen framlagda förslaget till resultaträkning för år 2017, balansräkning per 2017-12-31 samt att bolagets resultat överförs i ny räkning. Stämman beslutade att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören för 2017 års verksamhet.

§ 10

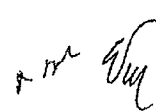
Stämman fastställde oförändrade arvoden för styrelsen samt för lekmannarevisorer i enlighet med förslag från valberedningen.

§ 11

Stämman fastställde att gällande ägardirektiv antas även för kommande verksamhetsår.

§ 12

Representanter till ägarrådet valdes i enlighet med valberedningens förslag.

§ 13

Stämman beslutade om omval av samtliga sittande styrelseledamöter. Revisionsbolaget Deloitte utsågs till revisorer för kommande verksamhetsår med ordinarie revisor Anneli Pihl och revisorssuppleant Didrik Roos.

Styrelseledamöter

Gunnar Tidemand (ordf)	Maria Högländer
Sara Catoni	Lars Hillerström
Mona Dalmats	Karl-Johan Bodell
Maria Linder	
Hugo Oljemark	
Åke Bengtsson	

§ 14

Valberedningen informerade om lekmannarevisorernas mandatperioder där en revisor kvarstår som adjungerad under det första året av de nytillträdde revisorernas mandatperiod för att underlätta kunskapsöverföring.

§ 15

Firman tecknas av styrelsen samt av två ledamöter i förening.

Dessutom har verkställande direktören enligt 8 kap 30 § Aktiebolagslagen rätt att teckna firman beträffande löpande förvaltningsåtgärder.

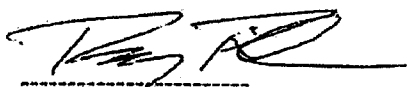
§ 16

Stämman beslutade enligt föreliggande förslag gällande justeringar i bolagsdokument. Förslag till ändringar distribueras för beslut i ägarnas fullmäktigeförsamlingar under 2018.

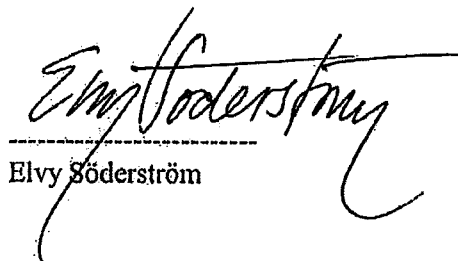
§ 17

Ordföranden förklarade årsstämman avslutad.

Vid protokollet:

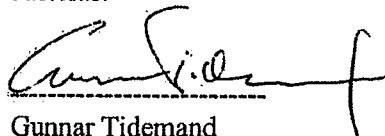

Thomas Frisk

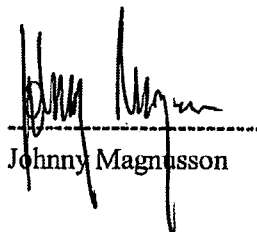

Elvy Söderström

Justeras:

Gunnar Tidemand

Johnny Magnusson

§229

Justering av bolagsdokument AB Transitio (RS/1596/2018)

Sammanfattning

Transitos affärsidé är att anskaffa och förvalta tågfordon för uthyrning till bolagets ägare och tillhandahålla tungt underhåll samt så kallade högvärdeskomponenter till fordonen. Region Jämtland Härjedalen är en av 20 ägare till Transitio AB. Varje delägare äger 5 %. Norrtåg AB hyr tåg genom Transitio AB.

Under hösten 2017 har en översyn av de styrande dokumenten genomförts. Det framkom behov av att göra justeringar i ett flertal styrande dokument. Styrelsens ändringsförslag har förankrats och redovisats i ägarrådet den 8 februari 2018. Ändringarna ska godkännas av samtliga aktieägare.

De styrande dokument som behöver justeras är: Aktieägaravtal, Bolagsordning, Instruktion för valberedning, Instruktion för ägarrådet, Ägardirektiv och Instruktioner för verkställande direktör.

Tabell över ändringsförslag framgår av skrivelse från AB Transitio.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-09-18 § 139 och föreslår regionfullmäktige att Region Jämtland Härjedalen godkänner föreslagna justeringar i AB Transitios bolagsdokument.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Justering av bolagsdokument AB Transitio
- §139 Regionala utvecklingsnämnden Justering av bolagsdokument AB Transitio
- Skrivelse: Beslut om justeringar i bolagsdokument - AB Transitio

20

Svar på motion från Mats El Kott (L) och
Lennart Ledin (L) om inkassoverksamhet

RS/672/2018

§230

Svar på motion från Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L) om inkassoverksamhet (RS/672/2018)

Sammanfattning

Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L) har lämnat en motion om inkassoverksamheten till regionfullmäktige. I motionen föreslår de att Region Jämtland Härjedalen ska säga upp avtalet om inkassoverksamheten och att regionen själv ska ta över verksamheten utan att ytterligare personal anställs.

Region Jämtland Härjedalen anlitar för närvarande Inkassoföretaget Visma för kravverksamheten. Det kostar inte regionen något att anlita inkassobolaget, tvärtom får regionen ta del av de avgifter som tas ut av gäldenären. De senaste åren har Region Jämtland Härjedalen haft en nettointäkt på 450 000 kronor per år för inkassoverksamheten inklusive ränta på utestående kundfordringar, dvs ingen nettokostnad alls.

Att bedriva inkassoverksamhet i egen regi skulle bli alltför kostsamt då en ny verksamhet behöver byggas upp med kompetent personal och systemstöd.

Efter att ha frågat samtliga landstingen/regioner, varav 16 stycken svarade, så anser alla att det inte skulle vara en fördel att hantera påminnelser, inkasso och efterbevakning med mera i egen regi utan de bedömer att det är alltför resurs- och kostnadskrävande. De delar bedömningen att det är bättre att anlita ett bolag som är specialister på området och är vana att ta samtal och diskussioner med våra kunder i ärenden kring uteblivna betalningar och att detta blir billigare utan att kunderna på något sätt blir lidande.

Med anledning av detta föreslås att Region Jämtland Härjedalen fortsätter att anlita upphandlat externt inkassoföretag för hantering av regionens kravverksamhet.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen avslås.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen avslås.

Regionstyrelsen

2018-09-25

Expedieras till

Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L)
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Svar på motion från Mats El Kott (L) och Lennart Ledin (L) om inkasso
- Bilaga till svar på Motion om Inkassoverksamhet i egen regi_
- Motion från Mats El Kott och Lennart Ledin (L), om inkassoverksamhet

Inkassoverksamhet – svar på motion RS/672/2018

Så här fungerar det med nuvarande inkassoföretag

Region Jämtland Härjedalen skickar fakturor till inkassoföretaget Visma en gång i månaden när fakturorna är 4 - 7 veckor gamla.

- Inkassoföretaget skickar ut påminnelse till gäldenären och inkassobolaget får den lagstadgade påminnelseavgiften på 60 kr av gäldenären.
- Går ärendet vidare till inkasso får Region Jämtland Härjedalen den lagstadgade avgiften 180 kr samt dröjsmålsräntan.
- Går ärendet vidare till Kronofogden lägger inkassoföretaget ut 680 kronor och tar ut den avgiften av gäldenären. Lika om det fortsätter till utmätning där utlägg är 600 kronor ytterligare.

Är gäldenären inte solid (efter solvenskontroll som inkassoföretaget utför) läggs ärendet på långtids/efterbevakning hos inkassoföretaget.

Osäkra kundfordringar värde regleras först och skrivs sedan ned i vår kundreskontra. Inkassoföretaget fortsätter dock att försöka driva in fordran bland annat genom att kontrollera solvensen med jämna mellanrum, så kallad långtidsbevakning (efterbevakning).

Inkassoföretaget tar endast ut lagstadgade avgifter av gäldenären. De hittar alltså inte själva på hur höga avgifterna ska vara.

År 2017 skickade Region Jämtland Härjedalen 207 506 st fakturor varav 16 586 st gick vidare till inkassoföretaget, det vill säga 8,0% av våra kundfakturor betalar inte i tid.

Statistik från vårt inkassobolag visar att de har en lyckandegrad på cirka 55 procent. Det är enligt dem en bra siffra.

De enda kostnader Visma debiterar Region Jämtland Härjedalen uppstår vid

- Sent återkallade ärenden (efter ansökan om betalningsföreläggande hos kronofogden med flera tillfällen där Visma har utlägg som de inte kan ta ut av gäldenären om vi återkallar ärendet)
- Rättsprocesser i utlandet
- Vissa IT-tjänster (räntekontrolluppgifter till Skatteverket KU 25)

Handläggare på enheten Ekonomi- och löneservice har full insyn via Vismas Collectors online hur ärendena hanteras.

Intäkter och kostnader

Inkassobolagets intäkter är de lagstadgade avgifter de kan ta ut av gäldenären. Om Region Jämtland Härjedalen skulle driva egen inkassoverksamhet så skulle dessa avgifter istället tillfalla regionen. Vi har inte någon uträkning på hur mycket intäkter det skulle röra sig om men då alla landsting/regioner tagit beslut på att inte ha egen inkassoverksamhet utan att de är billigare att köpa tjänsten så är det inte troligt att de skulle vara lönsamt för Region Jämtland Härjedalen heller.

De är endast två landsting som de senaste åren haft i egen regi, Region Västerbotten och Landstinget Sörmland, men bägge har nyligen fattat beslut att det inte är lönsamt med egen regi utan de kommer att avveckla den egna inkassoverksamheten och upphandla tjänsten.

För Region Jämtland Härjedalen kostar det inte att anlita ett inkassobolag, tvärtom får vi del av avgifter som tas ut av gäldenären.

De senaste åren har Region Jämtland Härjedalen haft en nettointäkt på cirka 200 000 kronor per år för inkassoverksamheten, dvs ingen nettokostnad alls. Dessutom erhåller regionen dröjsmålsränta på utestående kundfordringar på cirka 250 000 kronor per år.

Om Region Jämtland Härjedalen istället ska sköta inkassoverksamheten i egen regi så blir det visserligen en del intäkter men det tillkommer även kostnader som ni ser exempel på nedan.

- Egen personal, hanteringen kan inte hanteras inom befintlig personal utan rekrytering skulle krävas. Det skulle uppskattningsvis behövas minst 2 tjänst. Som jämförelse kan nämnas att Västerbottens läns landsting har haft 3,5 tjänster för att hantera inkasso i egen regi. De räknar nu med att spara ca en miljon per år när de nu i maj 2018 istället börjar använda sig av externt inkassoföretag.
- Inkassoverksamhet innebär även att göra solvenskontroller, upprätta och bevaka avbetalningsplaner, skuldsaneringar, konkurser, dödsbon samt kommunicera med Kronofogde och Tingsrätt. Med andra ord så behövs specialistkompetens inom dessa områden och det har inte Region Jämtland Härjedalen idag och dessa ytterligare arbetsuppgifter ryms inte inom den bemanning som Ekonomiavdelningen har idag.
- Speciellt systemstöd måste upphandlas och som ska integreras med ekonomisystemet.
- Det tillkommer kostnader för att anlita inkassoföretag i andra länder för att driva in skulder utomlands. Men när man anlitar ett inkassoföretag så ingår dom i ett ombudsnät och är medlemmar i världsomspännande inkassoorganisationer och kan de olika ländernas lagar och regler och språk. Utlandsinkasso är normalt provisionsbaserat, men med en mindre fast avgift. Som en jämförelse kan nämnas att Västerbotten som haft egen regi inte klarat av att driva inkasso på utländska gäldenärer då de inte kunnat eftersöka adressuppgifter i utlandet.
- Långtidsbevakning av fakturor sköter inkassoföretaget också om. Som jämförelse kan nämnas att Västerbotten som haft i egen regi nu har cirka 30 000 förfallna kundfakturor som de även framledes måste långtidsbevaka själva och det drar också resurser.

Hur andra landsting/regioner hanterar sin inkassoverksamhet

Vi har frågat samtliga landsting/regioner om hur de hanterar sin Inkassoverksamhet. Alla utom Stockholm, Uppsala, Östergötland och Gotland har svarat.

Av de 16 som svarat så har endast Sörmland inkassohanteringen i egen regi och de svarar att de inte tänker fortsätta med egen regi och rekrytera nytt när nuvarande medarbetare går i pension eller slutar.

Västerbotten har nyligen upphandlat ett inkassobolag från att tidigare ha haft egen regi. De bedömer att de inte kan bedriva verksamheten lika effektivt som ett externt bolag kommer göra och att de sparar mycket pengar på att inte ha egen personal.

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen anlitar för närvarande Inkassoföretaget Visma för vår krav verksamhet. Det kostar inte att anlita inkassobolaget, tvärtom får regionen ta del av de avgifter som tas ut av gäldenären. De senaste åren har Region Jämtland Härjedalen haft en nettointäkt på 450 000 kronor per år för inkassoverksamheten, dvs ingen nettokostnad alls.

Vår bedömning är att bedriva inkassoverksamhet i egen regi skulle bli alltför kostsamt då en ny verksamhet behöver byggas upp med kompetent personal och systemstöd.

Efter att ha frågat samtliga landstingen/regioner, varav 16 stycken svarade, så anser alla att det inte skulle vara en fördel att hantera påminnelser, inkasso och efterbevakning med mera i egen regi utan de bedömer att det är alltför resurs- och kostnadskrävande. De delar vår bedömning att det är bättre att anlita ett bolag som är specialister på området och är vana att ta samtal och diskussioner med våra kunder i ärenden kring uteblivna betalningar och att detta blir billigare utan att kunderna på något sätt blir lidande.

MOTION till regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen

INKASSOVERKSAMHET

Liberalerna har tidigare påpekat regionens vårdslösa användande av inkasso via inkassobolag utanför länet, där pengar alldeles i onödan försvinner ut ur länet.

Inkassoverksamheten är tämligen enkel att hantera och kan lätt skötas av regionens nuvarande egen personal utan extra kostnader. Den kan då göras mera följsam och med lite bättre fingertoppskänsla än vad som nu är fallet. De pengar som tas in stannar samtidigt i länet.

Vi motionerar att regionfullmäktige beslutar att

dels avtalet avseende inkassoverksamheten sägs upp så snart som det är rättsligt möjligt

och dels när uppsägningstiden löpt ut regionen övertar verksamheten utan att ytterligare personal anställs.

Östersund 19 mars 2018

Mats El Kott

Lennart Ledin

21

Svar på motion från Elin Lemon m.fl. (C)
om möjlighet att införa ett
bemanningsplanerings- och
uppföljningsverktyg av WFM-typ

RS/883/2018

§232

Svar på motion från Elin Lemon m.fl. (C) om möjlighet att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningsverktyg av WFM-typ (RS/883/2018)

Sammanfattning

Centerpartiet inkom 2018-04-24 med en motion (Dnr: RS/883/2018) med yrkandet att Region Jämtland Härjedalen ska undersöka möjligheterna att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningssystem av WFM-typ. Fördelar som lyftes fram med denna typ av systemstöd var bl.a. bidrag till jämna arbetsflöden, optimerad schemaläggning, automatisk övervakning av regelverk, underlag för budgetuppföljning och delaktighet bland personalen i arbetstidsplaneringen.

Region Jämtland Härjedalen använder idag personal-/lönesystemet Heroma. I Heroma finns alla anställdas schan, anställningsuppgifter, skatteuppgifter med mera. Kopplat till Heroma finns systemet Kom o Gå som hanterar personalens registrering av arbetad tid (flex) samt Heroma Självservice där medarbetarna själva ansöker om ledighet, registrerar övertid, schemabyten med mera.

Inom flera av regionens verksamheter finns behov av att mer i detalj kunna planera schan med de positiva effekter Centerpartiet beskriver i sin motion. Heroma har inget bra stöd för detta i nuläget varför en del av regionens enheter infört andra schanplaneringssystem, till exempel Medinet.

Då behovet av ett enhetligt systemstöd för arbetstidsplanering för hela regionen har identifierats har sedan ett år tillbaka ett utvecklingsarbete inletts i samarbete mellan Region Jämtland Härjedalen, åtta andra landsting/regioner som använder Heroma samt leverantören av Heroma – CGI. Syftet med utvecklingsarbetet är att i Heroma utveckla systemstöd för schanplanering motsvarande den WFM-typ Centerpartiet föreslagit. En arbetsgrupp arbetar med frågan bestående av representanter från landstingen/regionerna och CGI. Region Jämtland Härjedalen investerar ca 250 000 kr i utvecklingsarbetet. Resultatet av utvecklingen levereras etappvis och CGI räknar med att leverera en färdig systemlösning under våren/försommaren 2019.

Parallellt med detta utvecklingsarbete undersöker Region Jämtland Härjedalen även andra systemlösningar på marknaden. Regionens olika verksamhetsområden har olika behov av systemstöd och har arbetat med utveckling av IT-stödet med inriktning både på bemannings- och arbetstidsplanering såväl som produktionsplanering. Kopplingen mellan lönesystemet Heroma och ett framtida bemanningsplaneringssystem är viktig för att möjliggöra en automatiserad löneproduktion utifrån verksamhetens bemanning och arbetstidsförläggning. Av den anledningen behöver utvecklingen ske samordnat i hela verksamheten och följa den

Regionstyrelsen

2018-09-25

nu pågående utvecklingen av Heroma.

Bland annat har en undersökning gjorts av det planeringssystem som används i Region Västernorrland. Ett annat utvecklingsarbete genomförs på Psykiatrin med ett system för produktions- och bemanningsplanering.

Genom det pågående utvecklingsarbetet finns en pågående process att införa ett systemstöd för schemaplanering som ska möta verksamhetens behov. Region Jämtland Härjedalens ställningstagande är att inte i dagsläget införa något ytterligare system för arbetstidsplanering i avvaktan på resultatet av detta arbete.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Expedieras till

Motionärer

Personaldirektör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Svar på motion från Elin Lemon m.fl. (C) om att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningssystem av WFM-typ
- Motion från Elin Lemon m.fl. (C) om möjlighet att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningsverktyg av WFM-typ

2018 -04- 24

MOTION

Dnr. RS 883 / 2018

Centerpartiet har tidigt uppmärksammat de brister som finns i schemaläggning och planering på sjukhuset. För oss är det självklart att utnyttja de möjligheter som digitaliseringen innebär för att kunna frigöra mer tid till vården.

I Centerpartiets Regionplan 2018-2020 beskriver vi nyttan av ett bemanningsplanerings- och uppföljningssystem WFM. Enkelt förklarat är WFM (Work Force Management) ett system/mjukvara för att säkerställa att en arbetsplats har rätt person med rätt kompetens på rätt plats vid rätt tidpunkt.

Följande finns att läsa i Centerpartiets Regionplan 2018-2020;

"Digitaliseringen ger nya möjligheter att på ett effektivt och inkluderande sätt säkerställa planering och uppföljning av bemanning. "Work Force Management" WFM är system som hjälper till att skapa ett jämt arbetsflöde hos personalen, ser till att scheman alltid är optimerade och ger möjlighet till påverkan för personalen.

I WFM finns också funktioner som automatiskt övervakar att lagstiftning, kollektivavtal och anställningsavtal följs. Medarbetare kan själv lägga önskemål om ledighet och semester samt förfrågningar om att byta arbetspass. WFM är ett verktyg som ger underlag för att hantera kostnader och budgetuppföljning och för ett bättre ledarskap."

En WFM-lösning kan i grunden påverka alla områden inom verksamheten – från långsiktig planering och dagsplanering till uppföljning. Rätt verktyg och processer ger organisationen möjlighet att:

- vara förberedd för patienten
- förbättra effektiviteten i verksamheten genom att utveckla optimala bemanningsscheman som får ut mesta möjliga av resurserna
- minska administrationen och den manuella hanteringen av scheman, semesterplaner, skiftbyten och -ändringar, med självbetjäningsverktyg
- förbättra servicenivån genom bättre schemaföljsamhet och förebyggande dagsplanering
- förbättra effektiviteten på både individuell och organisatorisk nivå genom bättre rapportering
- skapa motiverade medarbetare genom att ge de anställda möjligheten att anpassa sitt arbete efter sina livsvanor med verktyg för att ange önskemål och tillgänglighet och med automatisk ansökningshantering

• öka de anställdas medbestämmande genom ökad insyn i bemanningsplaneringen och tillgång till information, med hjälp av effektiva kommunikationsverktyg.

Centerpartiet yrkar att

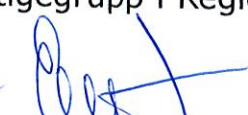
Region Jämtland Härjedalen undersöker möjligheten att införa ett bemanningsplanerings- och uppföljningsverktyg av WFM-typ

Östersund 2018-04-24

Centerpartiets fullmäktigegrupp i Region Jämtland Härjedalen

Elin Lemon

Eva Hellstrand

Jörgen Larsson

Cristine Persson

Thomas Andersson

Mats Gärd

Bogna Wojtkiewicz Adolfsson

22

Anmälan och svar på interpellationer och
frågor

RS/10/2018

2018-09-27

Sekretariatet
Charlotte Funseth
Tfn: 063-14 75 51
E-post: charlotte.funseth@regionjh.se

RS/10/2018

Anmälan och svar på interpellationer och frågor

Ärendebeskrivning

1. Interpellation från Mats El Kott (L) om digital konsultation (RS/1705/2018)
2. Fullmäktige fråga från Mats El Kott (L) om kontakt med anställda (RS/1706/2018)

Regiondirektörens förslag

.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Chef
Verksamhetsområde/Ledningsstab

Utdrag till

.

Interpellation till Ann-Marie Johansson

Digital konsultation

När jag för femton år sedan tillträdde som förtroendevald revisor i dåvarande Jämtlands läns landsting var ett ämne som vi revisorer intresserade hos för, Telemedicin.

Vi fann att det hade funnits en hel del idéer men samtidigt att den materiel som behövdes vanligtvis stod oanvänd i olika utrymmen.

Under åren som gått har det varit en mycket stark utveckling inom det digitala området avseende såväl mjuk- som hårdvaror. Det har funnits och finns gott om idéer om hur området ska utvecklas.

Styrelsen konstaterar att regionen nu får stå kostnader för att våra medborgare privata alternativ avseende konsultationer över internet.

Jag undrar nu

Varför regionens utveckling avseende digitala lösningar rörande olika typer av konsultationer på distans varit så långsam,

Östersund 26 september 2018

Mats El Kott

Fråga

till Christer Siwertsson eller Bengt Bergqvist

Kontakt med anställda

För allmänheten kan det vara av intresse av att få veta vilka de centrala cheferna är på regionen. Jag har också med viss svårighet försökt att ta reda på vilka dessa är. När jag söker på HR-direktör på regionens hemsida så får jag träffa på den person som nu har gått i pension. Hon kallas för övrigt ibland HR-direktör och ibland personaldirektör. Först när jag klickar på Press så får jag träff men då visar det sig att för tre av de viktigaste cheferna ekonomidirektören, personaldirektören och kommunikationschefen saknas bilder.

Jag undrar nu

dels om regionen avsiktligt anonymiserar de ovan nämnda cheferna och

dels om det finns något särskilt syfte med att ändra titeln från HR-direktör till personaldirektör

Östersund 26 september 2018

Mats El Kott

2018-09-27

RS/1705/2018

Svar på interpellation från Mats El Kott (L) om digital konsultation

Mats El Kott (L) har inkommit med en interpellation om digital konsultation. Frågan ska besvaras av regionrådet Ann-Marie Johansson (S).

Mats El Kott frågar:

Varför regionens utveckling avseende digitala lösningar rörande olika typer av konsultationer på distans varit så långsam?

Svar:

För primärvårdens del har ett flertal utvecklingsarbeten och projekt med koppling till digitalisering pågått under de senaste åren och allt fler tillkommer. Ofta är det tidskrävande att få till bra helhetslösningar vilket i första hand eftersträvas i syfte att undvika att olika parallella system och arbetssätt byggs upp. Det är framförallt viktigt att all information som ska dokumenteras kring patienten kommer in i vårt journalsystem utan att det blir dubbelarbete.

De digitala mötena kan idag ske på flera olika sätt med olika tekniska plattformar. När e-besök i Cosmic införs är förhoppningen att det ska bli enklare och smidigare för både vårdpersonal och patienter. Införandet av digitala möten och besök har påverkats av att e-besök i Cosmic har inväntats istället för att fler ska gå in i temporära lösningar med annan teknik.

En del av de digitala lösningar som finns att tillgå på marknaden har vi valt att inte starta på grund av att det ännu inte finns tillräckligt bra överföring till Cosmic vilket innebär dubbelarbete om personal manuellt ska föra över uppgifter mellan två system.

En annan del handlar om att nya arbetssätt tar tid att införa och att samordningen även här är viktig. Det finns fördelar med att det inte skiljer alltför mycket i rutiner och arbetssätt mellan olika enheter för att underlätta digitalt samarbete. Ett exempel är om en läkare ska göra en bedömning på distans där patienten befinner sig på en annan hälsocentral med en sjuksköterska så underlättar det om den sjuksköterskan har samma arbetssätt som sjuksköterskorna på den hälsocentral där läkaren arbetar.

Ann-Marie Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande Jämtland Härjedalen

2018-09-27

RS/1706/2018

Svar på fullmäktigefråga från Mats El Kott (L) om kontakt med anställda

Mats El Kott (L) har inkommit med en fullmäktigefråga om kontakt med anställda. Frågan ska besvaras av regionrådet Bengt Bergqvist (S). Bergqvist överlåter frågan att besvaras av regionstyrelsens ordförande Ann-Marie Johansson (S).

Mats El Kott frågar:

1. Om regionen avsiktligt anonymiserar ekonomidirektör, personaldirektör och kommunikationschef?
2. Om det finns något särskilt syfte med att ändra titeln från HR-direktör till personaldirektör?

Svar på frågorna: Regionen anonymiserar inte sina chefer. De tre nämnda medarbetarna är mer eller mindre nya på sina befattningar och det har helt enkelt inte hunnits med att lägga in pressbilder.

Att man får träffa på nu pensionerade medarbetare när man söker på funktion är inte så konstigt då det kan ligga artiklar eller informationer som publicerats tidigare. Det handlar dock om redaktionella träffar eller dokument där personen står kvar som ägare.

Regionen har ingen HR-direktör (human resource) utan en personaldirektör. Det är mycket vanligt förekommande nationellt att titeln HR-direktör används, både i offentlig och privat sektor. Det kan röra sig om eventuella felskrivningar eller felsägningar. Den rätta titeln är personaldirektör.

Ann-Marie Johansson
Regionstyrelsens ordförande Jämtland Härjedalen